Museum as a Source of Education:
A case study on Bodrum Museum of Underwater Archaeology

Seçil Kınay

A Thesis Submitted to the
Graduate School of Social Sciences and Humanities
The Degree of Master of Arts

In

Anatolian Civilizations and Cultural Heritage Management

Koç University

June, 2008

Koç University

Graduate School of Sciences and Humanities

This is to certify that I have examined this copy of a master's thesis by

Seçil Kınay

and have found that is complete and satisfactory in all respects,

and that any and all revisions required by the final

examining committee have been made.

Committee Members:

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Date:.....

To My Mother Ferda KINAY

ABSTRACT

One of the important functions of museums is education, besides their responsibility of acquiring, conserving and researching intangible and tangible materials of culture. Museum education, the subject of this study, is the most important notion in a museum as it is the gateway to communicating the cultural heritage held in museums. The aim of this thesis is to create a greater awareness of the importance of underwater cultural heritage and educate the primary-school children between the ages of 10-12 on history, geography and archaeology in an interactive and engaging method by using the rich archaeological collections of the Bodrum Museum of Underwater Archaeology. Moreover, a broad presentation of the Bodrum Museum of Underwater Archaeology is submitted. Further this, it provides a background for issues concerning underwater cultural heritage, underwater archaeology, museum education and theories of education& learning. The educational approach implemented in the program is constructivism, as it is the most appropriate one for education in a museum environment.

Keywords: Museum education, constructivism, underwater cultural heritage, underwater archaeology, Bodrum Museum of Underwater Archaeology

ÖZET

Müzelerin maddi ve manevi kültürel değerleri toplamak, koruyarak saklamak ve araştırmak dışında bir diğer önemli fonksiyonu da eğitimdir.Bu çalişmanın konusu olan müzelerde eğitim, müzelerin kültürel mirası topluma anlatmaya açılan bir kapı olması nedeniyle çok önemli bir alandır. Bu tezin amacı batıklar ve batıklardan elde edilen objeler ile ilgili olarak, 10 - 12 yaş arası ilkokul çocuklarına özellikte hazırlanmış bir eğitim programı aracılığı ile Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesini sualtı kültürel mirası için interaktif bir aracı haline getirmektir. Tezde ayrıca Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi hakkında geniş bir açıklama da sunulmaktadır. Bunların yanı sıra sualtı kültürel mirası, sualtı arkeolojisi hakkında bilgiler ve eğitim - öğrenim ve müze eğitimi hakkında teoriler de sunmaktadır. Hazırlanan eğitim programında müze ortamında eğitim için en uygun yaklaşım olarak görülen yapılandırıcı eğitim yaklaşımı kullanılmıştır.

ACKNOWLEGDEMENTS

I would like to give my special thanks to my dear supervisor Dr. Gül PULHAN for supporting me in my studies, giving valuable criticism, while directing me to very useful areas, which have contributed to the foundations of my professional career.

Having a diverse and substantially rich two years of master education, I shall thank to all of my professors at Koc University, Anatolian Civilizations and Cultural Heritage Departmant, for providing us with the valuable knowledge, resources and more importantly self-confidence to perform an important role in developing Turkey's cultural heritage in the future.

This study may not exist without the valuable contributions of the personnel of the Bodrum Museum of Underwater Archaeology, especially Archaeologist Bahadır Berkaya, Levent Yeşildağlar, Adnan Zehir, dear Librarian Nurten and the director of the Museum Yaşar Yıldız. All of the personnel but Bahadır Berkaya have welcomed my colleague Senem Kınalıbaş and me for Summer Internship in 2006 and shared his knowledge and experience without any hesitation.

To my classmates also I am very thankful. ACHM 2005 was a rare combination of valuable people who have enriched my understanding of cultural heritage, arts and the life itself.I am also very thankful to my childhood friends and Ahmet Eyiceoğlu. Ahmetcim has made a very valuable magical touch to finish my work.

Lastly, I am very thankful to my dear father Admiral Osman Nadir Kınay for his endless support and trust in his daughter. Without him everything I do shall be incomplete.

TABLE OF CONTENTS

Chapter 1: Introduction..... 1

Chapter 2: Underwater Cultural Heritage..... 5

2.1 Underwater Archaeology..... 5

2.1.1 Definitions..... 5

2.1.2 History of Underwater Archaeology..... 6

2.2 Underwater Cultural Heritage: history, current issues..... 8

2.2.1 Laws and Regulations..... 10

2.3 Organizations..... 13

Chapter 3: The Bodrum Underwater Archaeology Museum..... 19

3.1 History of the the Bodrum Underwater Archaeology Museum..... 19

3.2 Administrative Structure and Functions of The Bodrum Underwater Archaeology Museum..... 20

3.2.1 Duty and Responsibilities..... 20

3.2.2 Administrative Structure..... 21

3.2.3 Visitor Statistics..... 23

3.3 Collections of the Bodrum Underwater Archaeology Museum..... 25

3.3.1 Collection..... 27

Chapter 4: Museum Education..... 36

4.1 History of Education in Museums..... 37

4.2 Theories of Education..... 46

4.2.1 Constructivism..... 46

4.2.2 Examples..... 50

4.3 Theories of Development& Learning: Multiple Intelligences..... 53

Chapter 5: Proposal of an education program for the Bodrum Museum of Underwater Archaeology..... 56
5.1 Mission and scope..... 56
5.2 Method and Theory..... 57
5.3 Tools (Practice) & Implementation..... 61
5.3.1 Tools..... 61
5.3.2 Implementation..... 63
5.4 Usage of Museum Spaces..... 68
5.5 Planning and Budget..... 71
5.6 Other Issues: Security and Facilities..... 72

Chapter 6: Conclusion..... 75

Appendix..... 77

Bibliography..... 78

Vita..... 84

Chapter 1

INTRODUCTION

The role of museums has changed over time from an exhibition center to an entertaining educational center due to the intellectual and social developments, which happened in these institutions during the past two decades (Hooper-Greenhill 1991). Education has become one of the defined functions of these institutions. The ICOMOS[1] definition of museums was changed in 2001 and now includes education as one of the purposes of museums, in addition to their functions of acquiring, conserving and researching intangible and tangible material culture. Museum education is a way of communication between the collection and its viewer. Therefore, it enables visitors to relate to the collection of the museum (Hooper-Greenhill, 5).

In the foundation stage of this study my experience at the Bodrum Museum of Underwater Archaeology plays a major part. While I was an intern at the museum with my colleague Senem Kinalibas in summer 2006, we had the privilege to investigate and experience the museum in great depth. From the first day of our 5 weeks long internship, we were aware of the important potential and great opportunities at this extraordinary museum. It is important because of its unique foundation story as a leading center for underwater archaeology not only in Turkey, but in the world. Moreover, the importance of this museum comes from its location at a historically and naturally beautiful environment and its rich collection of objetcs from the 11th century BC to the Ottoman period. Also, the space and facilities available in the museum make this place a center of research and education both for the museum professionals and for the visitors.

[1] ICOMOS: The International Council on Monuments and Sites

While working in the amphorae storage, I had a direct intellectual and emotional relationship with the objects retrieved from the underwater excavations. This was the moment in my life when I realize how museums are extraordinary places and why museum objects are so important. As I was interested in the social functions of the museum more than its scientific functions, I decided my study should focus on museum education as it is a direct way to communicate cultural heritage to visitors, and especially to children. Therefore, with my advisor we decided to develop a unique education program, and contribute to the educational programming at this extraordinary institution. Meanwhile, underwater cultural heritage and its conservation, a relatively new field in museum studies will be addressed in detail.

My additional museum experience from September 2006 to May 2007 at the Istanbul Archaeological Museums 'School-Museum Days' (Atagok&Ozkasim&Akmehmet 2006) as a volunteer museum educator has been the second important influence shaping this thesis. As a museum educator, I worked with children between the ages of 10-12 was a great experience to witness their capacity and hunger for new information. Therefore, the age group I chose to study in my thesis is also between the ages of 10-12.The subject of this thesis is museum education and, its goal is to develop a unique program for the Bodrum Museum of Underwater Archaeology tailored for children between the ages of 10 to 12.

Due to the reasons mentioned above, the Bodrum Underwater Archaeology Museum is the venue for this study; the shipwrecks and objects acquired from these are the group of objects selected for the study. Although the range of the target group for museum education can vary from very early ages to adults, this study focuses on 4th, 5th and 6th grade children who range in age from 10 to12. It has a comparative perspective that examines the examples of education programs in other underwater archaeology and maritime museums concerning shipwrecks.

The aim of this study is to develop the educational function of The Bodrum Underwater Archaeology Museum and make children perceive in their early years of life that the museum collection is a mean to communicate cultural heritage and its importance. Thus, the education program presented here aims to interpret the objects in the collection for children, spark their curiosity and incite them to ask questions about the early stages of human activities in history.

The study is designed in accordance with the learning and communication theories that meet the needs of the targeted group, and should have a limited selection of objects and themes. According to studies on elementary school children, they have trouble with the conceptualization of the past and the role that the objects play in the past (Jensen, 112). They do not understand how objects get into a museum and why they are there. Therefore, the initial education has to include what history and archaeology are and why they are studied. The objects in this project are the shipwrecks themselves and the objects acquired from them. The themes of education developed around the shipwrecks and the collections of objects are geography, history, production and trade, and are integrated into their curriculum at school. Additionally, the education program includes some entertaining and interactive aspects and integrated into the themes, as the contention of this thesis is that the most powerful way to learn is thorough interaction (Jensen, 111).

First, in this study, underwater cultural heritage and its significance for gathering information about past human activities is addressed. Simultaneously, underwater archaeology and the museum institutions established to preserve and communicate the type of culture that is derived from underwater archaeology are examined.

Second, the Bodrum Museum of Underwater Archaeology is described and studied thoroughly as part of the process of developing a tailored education program for this particular museum.

The fourth chapter focuses on how people learn and how people learn in a museum. Constructivism is the educational method, which is preferred as the methodology of the proposed educational program and this philosophy of education is explained in depth. Meanwhile, the other methods of education for grade school children and their applicability in a museum environment are also addressed in this chapter. Examining existing educational programs in maritime museums was essential in order to assess the applicability of different education approaches. Various examples of education programs in underwater archaeology museums or maritime museums around the world have been reviewed. Among them, three education programs for primary school children aged between 10-12 using shipwrecks and the objects acquired are discussed.

Finally, a unique educational program is proposed for the Bodrum Museum. In the developmental stage of this study, the members of the museum administration were informed of this project and they gave their approval. In the implementation stage of the program, the permit of the City Education Directorate and consultancy of the County Education Directorate will be necessary. It should be noted that the encouraging and supportive attitude of the museum administration in to this modest study gave great hope and energy to the author and the program therefore has a significant chance of successful and sustainable implementation.

Chapter 2

UNDERWATER CULTURAL HERITAGE

2.1 Underwater Archaeology

2.1.1 Definitions

Underwater archaeology, maritime archaeology and nautical archaeology are major areas of underwater studies. Although their definitions resemble each other, there are differences in their content. It is essential to identify the content of these scientific underwater studies. **Underwater Archaeology** is defined by Delgado (1998, 436) in the Encyclopedia of underwater and maritime archaeology as 'archaeology practiced in a submerged or underwater environment that includes archaeological survey, documentation, and excavation performed in the ocean, lakes, rivers, streams, and marshes, as well as reservoirs, canals, and other man-made bodies of water'. Additionally, the definition is followed by noting the need for specific approach and working techniques.

Muckelroy (1978, 4) on the other hand, defines underwater archaeology as: "studying archaeologically the objects which have survived from past activities on and around the sea, and from them derive insights into the men and societies which produced them". The latter has a narrower approach as it limits the practice to objects used on and around the sea. The first definition is more relevant due to two reasons. First of all, it stresses that underwater archaeology is basically archaeology done under the water. Secondly, it does not restrict its focus and objects of study.

Maritime Archaeology is defined as "the scientific study of the material remains of man and his activities on the sea" (Muckelroy 1978, 4). More accurately, "maritime archaeology is the study of human interaction with the sea, lakes, and rivers through the archaeological study of material manifestation of maritime culture, including vessels, shore side facilities, cargoes, and even human remains" (Delgado 1998,259). It is a sub-discipline of

and speciality within underwater archaeology and studies people of the past in its broadest sense from the submerged material evidence of seafaring (Muckelroy 1978, 4; Delgado 1998, 259). However, the material remains of maritime activity may also be found above the water. Terrestrial maritime archaeology work may be conducted in drained shipwreck sites, abandoned boat shelves, ship burials, shipyards, and waterfront communities like villages (Delgado 1998, 259; Muckelroy 1978, 8-9). The first object of study is man, and secondly, the vessels, their cargo and instruments. Thus, maritime archaeology is concerned with all aspects of maritime culture; not just technical matters, but also social, economic, political, and religious matters, related to society and people (Muckelroy 1978, 4). The broadest definition of maritime archaeology according to Muckelroy is 'the scientific study, through the surviving material evidence, of all aspects of seafaring: ships, boats, and their equipment; cargoes, catches, or passengers carried on them, and their economic systems within which they were operating; their officers, and crew, especially utensils and other possessions reflecting their specialized lifestyle' (Muckelroy 1978, 6).

Nautical Archaeology[2] on the other hand is, '*archaeology of ships revealing design and construction details of various types of watercraft like merchant vessels, warships, and fishing boats*" (Bass 1996, 14). It is '*a sub-discipline of maritime archaeology specialized on the study of maritime technology, in other words ships, boats, and other craft, together with the ancillary equipment necessary to operate them'* (Muckelroy 1978, 4).

2.1.2 History of Underwater Archaeology

Underwater Archaeology as a discipline, which started with the coincidental discovery of submerged cultural heritage objects. It is considered in some sources to start in 1853-45 with the exploration of wooden posts, pottery and artifacts lying on the bottom of Swiss lakes

[2] **For further information on Nautical Archaeology:** Chapter 5:Archaeology of Shipwrecks (Muckelroy 1978, 157) ; Chapter 2: Nautical Archaeology (Bass 1996, 13-23).

(Renfrew 2004, 99). Early ventures which undertaken by fisherman, sponge divers and professional hard-hat divers[3] to recover submerged artifacts at the Antikythera Wreck[4] without any archaeological understanding of its context (Delgado 1998, 436). With the invention of self-contained breathing apparatus (SCUBA) diving became possible for sports divers and scientific divers. Divers like Jacques Cousteau and Philleppe Diole of France learned to realize the potential of archaeology underwater while diving (Delgado 1998, 436). Archaeologists also had the chance to work underwater. First, among them was George F. Bass from the University of Pennsylvania, who dived at Cape Gelidonya Wreck with the journalist-historian-diver Peter Throckmorton in 1960. It was the first attempt to implement terrestrial archaeology standards in studying a site submerged underwater (Bass 1996, 14; Delgado 1998, 436). Since then new technologies and methods have been developed to work underwater: Airlifts replaced shovels and wheelbarrows; plastic paper was used for pencil drawings and taking notes; site photographs were taken with stereo-photograph format from a remotely operated vehicle (ROV) or with the research submarine: '*Asherah*'; telephone booths are invented to provide communication between diver archaeologists and the boat crew; side-scan sonar were used to locate wreck sites (Bass 1996, 14-15).

A project in Turkey became a milestone in the development of nautical archaeology. It was in 1960 in Cape Gelidonya, when George Bass and his crew diver-archaeologists completely excavated a Late Bronze Age shipwreck of about 11th century BC. Various excavations followed it. Most remarkable one was said to be Uluburun Shipwreck excavation in south-western Turkey, which took 10 years and 11 campaigns, 22,413 dives to between 42

---

[3] **Hard-hat diver equipment or *"John Brown"* rig:** A standard diving dress consists of a metallic (copper, brass or bronze) diving helmet, an airline or hose from a surface supplied diving air pump, a canvas diving suit, diving knife and boots. It was commonly used for underwater civil engineering, commercial diving and naval diving. The standard diving dress was used from its invention in 1837 until replaced by the rise of SCUBA and other modern diving outfits in the 1960's (http://en.wikipedia.org/wiki/Standard_diving_dress).

[4] **The Antikythera wreck** is a shipwreck that was discovered by sponge divers off the coast of the Greek island, Antikythera. For further information: Gladys Davidson Weinberg; Virginia R. Grace; G. Roger Edwards; Henry S. Robinson; Peter Throckmorton; Elizabeth K. Ralph. '*The Antikythera Shipwreck Reconsidered*' Transactions of the American Philosophical Society, New Ser., Vol. 55, No. 3. (1965), pp. 3-48.Retrieved from JSOR in 31.08.07.

and 61 meters deep in 6,613 hours spent underwater from 1984 to 1994 (Pulak 1998, 190). At the end of these excavation campaigns, the most spectacular collection of Mediterranean Late Bronze Age objects were retrieved from the seabed, and these constitute the most of the important pieces of the collections of the Bodrum Museum of Underwater Archaeology.

Archaeology underwater, as mentioned above, needs a specific approach and working techniques due to constraints of time and conservation. A major issue in underwater archaeology is the constraint of working underwater due to time spent underwater and the conservation of objects taken from the sea. This requires developments in techniques and more investment in equipments.

2.2 Underwater Cultural Heritage

Cultural heritage provides us with valuable information about past human activities and enriches societies through the presentation of objects that existed prior to today. Underwater cultural heritage which is basically cultural heritage found beneath waters, has a unique character among general cultural heritage phenomenon. Its uniqueness resides in the superior condition of the underwater environment, which contributes to the preservation of the objects and their contexts better than terrestrial findings. Therefore, cultural heritage derived from underwater offers an invaluable source of information about the past human activities of trade, technology, production, ship construction, international relations etc.

The Bodrum Museum of Underwater in its early stages housed artifacts from underwater. These artifacts were not ordinary ones; they were recovered from underwater by diver-archaeologist working with scientific methods and techniques for the first time in the wolrd. Although underwater cultural heritage in general is a relatively less influential cultural agenda in Turkey, Bodrum is an important center for the world of underwater cultural heritage.

It is fundamental to provide a definition for underwater cultural heritage. The 1990 Charter of ICOMOS General Assembly defines the archaeological heritage as '*a part of the material heritage in respect of which archaeological methods provide primary information, comprising all vestiges of human existence and consisting of places relating to all manifestations of human activity, abandoned structures, and remains of all kinds, together with all the portable cultural material associated with them*'. Following the above definition the ICOMOS Charter on the Protection and Management of Underwater Cultural Heritage (1996, 1) defines underwater cultural heritage as '*the archaeological heritage, which is in, or has been removed from, an underwater environment*'. It also includes submerged sites and structures, wreck-sites and wreckage and their archaeological and natural context.

First article of the 2001 UNESCO Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage defines underwater cultural heritage as archaeological and natural context of sites, structures, buildings, artifacts, and human remains; vessels, air crafts, other vehicles and their cargo; and objects with prehistoric character found underwater. It also notes the exclusion of pipelines and cables underneath the sea from underwater cultural heritage in the following section of the Article 1.

There are several threats to underwater cultural heritage making it compulsory to develop laws and regulations in order to preserve it for the following generations. Major threats to underwater cultural heritage differ from one point of view to another. Independent from a viewpoint, these threats will most likely cause irreversible damage on sources of history. According to Dromgoole (2002, 109) interest groups in underwater cultural heritage are private owners like private individuals or bodies, insurers, claimants for long-lost properties, states, general public, archaeologists, sport divers, commercial recovery people (salvor's lien). She listed the threats to underwater cultural heritage as looting, unauthorized

diving[5], and commercial fishing (Dromgoole 2002, 109). Although the latter may have some advantages sometimes; for instance, a sponge diver in Turkey discovered the world's oldest wreck.

In the UNESCO Convention of 2001 information kit, threats to underwater cultural heritage also contain looting, destruction and commerce oriented exploitation. ICOMOS Charter 1996 listed the threats to underwater cultural heritage as construction work that alters the shore and seabed or alters the flow of current, insensitive exploitation of living and non-living resources, inappropriate forms of access, and incremental impact of removing "souvenirs".

All the above sources agree on the damage caused by looting, in areas containing underwater cultural artifacts. Also, commercial activities are disturbing the natural environment surrounding underwater cultural heritage. The growing activities on and under the sea resulted in need to regulate activities on the international and national waters. In Turkey, where there are many shipwrecks or underwater archaeological remains and ruins most of the remains are located in shallow waters less than 40 meters were looted by sponge divers and scuba-diver tourists in 1960's and 70's (PAP/RAC 2005, 14; Evrin & Evrin 2006, 111). Regulative actions have been taken in the following years both internationally and nationally.

2.2.1 Laws & Regulations[6]

The world civilizations have close connections with the waters surrounding them. These waters, mostly shared by different countries, are sources of information on past civilizations. Underwater cultural heritage is an international resource as highlighted in the ICOMOS Charter on the Protection and Management of Underwater Cultural Heritage (1996). Thus, protection of the underwater cultural heritage is an international issue; and

[5] TR forbidden areas for diving map by Turkish Coast guard.

[6] For the entire international and Turkish law concerning underwater cultural heritage, please see the Appendix.

cooperation is essential in protecting and preserving the underwater cultural heritage as asserted in the Preamble to the Draft Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage, 1998-1999 (Dromgoole 2002, 131).

International laws on the sea (sea shores, deep sea, shallow waters) mainly developed after 1980's consider underwater cultural heritage as an international resource containing the history of states during their activities on the sea like trade, battles and settlements. They all understand and are concerned with the threats to underwater cultural heritage caused by collective and continuous activities of the states. They agree on the necessity of scientific work under water and also agree on the need for standards to do that. Major International Laws concerning underwater cultural heritage is summarized below in order to give an international viewpoint for how this issue is framed.

UN Law of the Sea.1982: With this document, life and commercial activities on the International sea is organized and standardized. The United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS) defines the rights of nations to use world's oceans. It defines guidelines for trade, the protection of natural environment, and the management of marine natural resources. There are 155 countries and joined in the Convention including the European Community. The United States has signed the treaty, but the Senate has not ratified it. It was opened for signature on December 10, 1982 and entered into force on November 16, 1994. There are 17 Countries that have not signed this convention, including Turkey: Andorra, Azerbaijan, Ecuador, Eritrea, Israel, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Peru, San Marino, Syria, Tadjikistan, Timor-Leste, Turkmenistan, Uzbekistan, Vatican City, Venezuela.

ICOMOS Charter on the Protection and Management of Underwater Cultural Heritage. 1996[7]: This charter is a continuation of the 1990 ICOMOS charter on the protection and management of archaeological heritage. It has three aims of conduct. Firstly, it aims to

[7] The international laws except Law of Sea is available in the appendices.

encourage the protection and management of underwater cultural heritage in waters. Secondly, it has an intention to develop high standards in underwater archaeology to uncover the underwater cultural heritage. Last of all, the charter aims to ensure a transparency in the aim, methodology and results of projects held underwater. In its content it gives general principles for underwater work and provides design strategies and a framework to handle a project underwater concerning: funding; time management; research objectives, methods and techniques; conservation; site management; safety; publications and international cooperation.

UNESCO Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage. 2001: UNESCO Draft Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage 1-2: 1998-1999 (Dromgoole 2002, 126-130, O'Keefe chapter 5). These conventions, when agreed, put international legal and administrative standards to manage underwater cultural heritage outside the territorial seas of the States (O'Keefe 137).

Members of the United Nations are also considered as members of UNESCO. According to the preamble of the UNESCO constitution (General introduction to the standard-setting instruments of UNESCO, in the Article IV, paragraph 48) member states are asked to comply with the regulations of the international conventions declared and accepted in General Conferences. UNESCO Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage was agreed on November 2nd of 2001 by only 13 member states. This convention is one of the two international documents of UNESCO on the protection of tangible cultural heritage. The main aim of this convention is to protect underwater cultural heritage and make it available for the international society (Oğuz 2007, 7). Aim of this convention is the international recognition and acknowledging the importance of protecting underwater cultural heritage as a part of cultural heritage in the history of people. Through creating consciousness

8 "International Conventions are subject to ratification, acceptance or accession by States. They define rules with which the States undertake to comply'. http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=23772&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

and awareness on the threats to underwater cultural heritage, it aims to develop international cooperation, and internationally recognized standards in protection and preservation of underwater cultural heritage.

Due to its articles on the sea and underwater cultural heritage it has been avoided and not signed by many members of UNESCO including Turkey. Thus, Turkey is not adopting the articles in the UNESCO convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage (**Oğuz 2007, 7**).

Turkish national laws addressing underwater cultural heritage are listed and summarized in the following paragraphs. These laws and regulations concern Turkish waters and the items located under Turkish waters.

Cultural and Natural Heritage Protection Law. 1983[9]**:** Cultural and natural heritage of Turkey is protected by law number 2863 accepted on the 21st of July 1983.

Turkish Waters sports Diving Regulation : In the 3rd section of sports diving regulation, it is indicated with article 17 that it is forbidden to touch any archaeological and cultural heritage object, harm it, change its location or take it from underwater, even with good intentions to show it to museum officials. It is mandatory to declare its location to officials.

Coastal Security Law maintained by Turkish Coastguard: Protection of Underwater cultural heritage is the duty of the Turkish Coastguard, which operates under the Ministry of Internal Affairs during peace and under the Turkish Naval Forces during wartime. Turkish Coastguard regulates diving activities and oversees any looting attempt underwater.

2.3 Organizations

Major organizations involved in Underwater Cultural Heritage are the International Maritime Organization, UN the Committee Maritime International, Cultural Heritage Law committee of the International Law Association (ILA), ICOMOS International Committee on

[9] Turkish National Laws concerning the sea and underwater cultural heritage are available at the appendices.

Underwater Cultural Heritage Inc. (O'Keefe 2002, 140).There are also research institutes contributing to both archaeological studies and technological studies which enriches the former.

INA: Institute of Nautical Archaeology

In 1972, INA occurred within a Proposal for the Foundation of an American Institute of Nautical Archaeology. In the spring of 1973, in the first Board Meeting in Philadelphia, with the help of a few entrepreneurs the Institute was established. The first year's budget was $50,000 and it developed in following years. Three of the original staff of four had pioneered shipwreck archaeology in the 1960s while still students at the University of Pennsylvania. Their Vision is '*to develop at Texas A&M University "the world center for nautical archaeology" and maintain for the Institute world leadership in nautical archaeology; and contribute to the writing of the definitive histories of civilizations through the unique knowledge gained by Institute research'.*

The Mission of the institute is '*to conduct significant archaeological research that will increase knowledge of the evolution of civilizations through the location and excavation of submerged or buried ships, submerged ruins, and their associated artifacts, and dissemination of the knowledge gained therefore; to look for and excavate the most archaeologically important sites in the world; and to assist in the professional training and education of future nautical archaeologists through their participation in Institute projects'.*

It undertook surveys and excavations to locate, identify, conserve, analyze, and publish archaeologically important shipwrecks or submerged sites in order to contribute to the knowledge of past human activities. INA has a conservation laboratory housed in the Bodrum Museum of Underwater Archaeology. It is working in coordination with the museum to preserve every artifact recovered from the shipwrecks excavated by INA in Turkish waters.

The laboratory preserved objects from the 11th Century Serce Limani Glass Wreck, and the 9th Century Bozburun shipwreck, and currently Is focused on the conservation of the many finds from the 14th Century BC Uluburun shipwreck (ina.tamu.edu).

The International Congress of Maritime Museums

The International Congress of Maritime Museums is a professional common ground for associations, organizations and individuals working on the maritime preservation.

ICCM brings professional counterparts together from all over the world; it organizes a week-long International Congress biannually, at maritime sites around the world; it provides a platform to help museums; it publishes a regular newsletter and posts a website to support the expanding international network of maritime museums. It has more than 80 members from around the world including The Bodrum Underwater Archaeology Museum (http://www.icmmonline.org).

Euromed Heritage

Euromed Heritage is a platform providing opportunity for the Euro-Mediterranean Partners10 to learn about each other, and expand the usage of their heritage. It facilitates cultural dialogue through humans and organizations, exchange of scientific and technological knowledge, and conservation of the Mediterranean past with programs developed since 1998. First of these programs is Euromed Heritage I which was launched in Rhodes, at September 1998 together with the ministers of culture from the Euro-Mediterranean Partners. Euromed Heritage II launched in 2001, produced new projects to promote the cause of cultural dialogue. Lastly in 2004, Euromed Heritage III pursued the same ongoing aims as Euromed Heritage II; 4 projects were selected and initiated during the call for proposals relating to this

[10] The Euro-Mediterranean Partnership is an alliance between the fifteen members of the European Community and twelve southern Mediterranean Partners: Turkey, Syria, Lebanon, Jordan, Israel, the Palestinian Authority, Egypt, Tunisia, Algeria, Morocco, plus Cyprus and Malta, EU members in 2004. The 'Barcelona Process' offers forums for debating issues of common concern, together with regional cooperation programmes in economic matters, educational and scientific exchanges, information technology, and co-operation in cultural projects. This kind of dialogue should lead to deeper mutual understanding between the citizens of all 27 Partner countries.

program (http://www.euromedheritage.net/index.php).

National Geographic Society

National Geographic Society was founded in 1888 to facilitate *'a society for the increase and diffusion of geographic knowledge'*.

In 1888 the first issue of National Geographic magazine was published and sent to 200 charter members. Alexander Graham Bell became the president of National Geographic Society in 1889. The society is supporting underwater research since 1950's. The magazine publishes many articles and color photographs on underwater by Jacques-Yves Cousteau. With the support of the society in 1984, first underwater archaeologist George F. Bass discovers a late Bronze Age ship and its cargo constituting the most detailed collection of Bronze Age trading objects found under the sea in the coast of Kas, Uluburun. The society continues to sponsor researchers, providing grants and forming educational programs to help the expansion of work beneath the sea http://nationalgeographic.com.

National Organizations also make valuable contributions in development and practice of underwater cultural heritage. Especially universities play a major part in it.

TINA (Turkish Underwater Archaeology Foundation)

TINA was established in1999 by a group of sea lover entrepreneurs in order to communicate underwater archaeological richness of Turkish waters with the world and international scientific organizations. In order to manage this goal it publishes works, organizes conferences, seminars, courses, exhibitions, festivals and art events; helps and sponsors universities, museums, and scientific institutions for their authorized underwater surveys and excavations; holds authorized and scientific surveys and excavations underwater; locates and informs archaeological sites underwater; works in collaboration with organizations to protect the seas from pollution; and contributes to the education of professionals who will work in

these areas listed above by providing scholarship. It has 46 members and functions through a board of directors composed of nine people.

TINA sponsored several projects since its establishment. First one is Cilician Coasts Underwater Archaeology Survey held by METU Underwater Organization Shipwreck Survey Group between the years 2001-2006. In 2002, TINA sponsored the 'Alexandretta Survey Project'.

Another project sponsored by TINA is The Savas Karakas Documentary Project (2003) about the submarines (1 Australian (AE2), 4 English (E7,E14, E15,E20), 3 French (Saphir, Mariotte, Joule) that sunk during Canakkale War done on Gallipolli Coastal Region between 1915-16. Also in 2003, TINA contributed to an education project headed by ICOMOS, and facilitated by Gumusluk Academy and BSAM (Bogazici Underwater Research Center) in Bodrum. In this project, 20 young people learned to dive and meet with the beauties underwater. In the following year, Kandira Blacksea Underwater Research Project was sponsored by TINA. Same year in 2004, Caddebostan Diver Club was supported to do the Marmara Underwater Photography Festival. (http://www.tinaturk.org/index.html).

SAD (Sualtı Araştırmaları Derneği-Underwater Research Foundation)

SAD was established in 1994 by METU (Middle East Technical University) Alumni after the good work held by ODTU-SAD (1983) (METU-URF) in order to examine, protect, enlarge and communicate the cultural and historical heritage underwater in Turkey.

SAD is conducting works underwater with four work groups:

Mediterranean Seal Research Group (Akdeniz Foku Araştırma Grubu (AFAG)) since 1985;

Shipwreck Research Group (Batık Araştırmaları Grubu (BAG));

Cave Research Group (Mağara Araştırmaları ve Dalışı Grubu, MADAG) since 1991; and

Underwater Survey Group (Sualtı arkeolojik taramaları ,SAAG) since 1993. http://www.sad.org.tr/sad/

SAUM (Ege Universitesi Sualti Arastirma ve Uygulama Merkezi- Ege University Underwater Research and Application Center)

Ege University Underwater Research and Application Center was founded in 1991 by a group of Professors; Prof. Sumru ÜNSAL, Prof. Ahmet KOCATAŞ, Prof. Süleyman BALIK, Prof. Tuncer KATAĞAN and Prof. Savaş MATER. SAUM's goals include conducting scientific research on living and non-living sources in inner waters and seas; working in conjunction with similar international and national organizations; providing courses on diving as a sport to members of the Ege University; and producing publications to facilitate education on underwater cultural and natural heritage. SAUM supports the Project on Detecting fish compositions around artificial reefs in different depths.

Ege Üniversity is providing diving and underwater projection equipments for this project and the Project on Creating Artificial Reef and Wrecks in Bodrum-Karaada

SAUM is providing scientific support and aid for the planning phase of the project.

Projects implemented by SAUM are "Detecting Fish Fauna around Wreck Sites (2005)" and "Seasonal Fluctuations in the survival rate of fish fleeing from the Sea floor Troll nets used by commercial fishermen, 2006".http://www.saum.ege.edu.tr/index.html

Underwater cultural heritage is an international entity that has to be well guarded in order to preserve natural and archaeological heritage underwater. International laws and regulations, international and national organizations and underwater archaeology specialty are safeguards of underwater past and current lives. Although international committees agree upon rules, people have to be the ultimate safeguard of underwater cultural heritage. Awareness on the importance of underwater heritage both natural and cultural can only be increased through education. This study aims at creating awareness on the importance of cultural heritage underwater among young people living in the Bodrum peninsula; who will be the ones inhabiting it and the ones who have to sustain it for their own goods.

Chapter 3

BODRUM MUSEUM OF UNDERWATER ARCHAEOLOGY

3.1 History of the Bodrum Museum of Underwater Archaeology

The Bodrum Museum of Underwater Archaeology is a directorate operating under the Ministry of Culture and Tourism, Cultural Heritage and Museums General Directorate and Mugla Directory of Culture and Tourism. The Bodrum Museum of Underwater Archaeology is located in the Bodrum castle. The Castle housing the museum was said to be erected on the foundations of Moussollos's place[11] (Kucukeren 2004, 138). It was rebuilt by the Knights of Saint Jean in 1406 during the Crusades and conquered by Ottomans during the reign of Suleyman the Magnificent.

The museum was first used in 1960's as a depot. Peter Throckmorton, a diver-journalist suggested the sponge divers to put amphorae they found underwater, after labeling the donor's name and place of discovery. Following this suggestion, it was used as a museum depot, when George F. Bass brought the objects they acquired from the first systematic scientific underwater excavation in Antalya-Finike-Gelidonya Shipwreck in 1960 with permission from the Turkish Government (Bass 1996, 9; Delgado 1998). In 1962, Haluk Elbe, a retired teacher of English, was appointed to Bodrum castle as the first director to turn the depot into a museum. Bodrum Museum gained official museum status in 6th of November 1964 (Alpozen 2002, 8; Yakar& Uzala 2006, 14). The abandoned castle being restored and enriched with various plants was turned into an attraction point housing a rich variety of objects from the Aegean and Mediterranean shores and became an international center for underwater archaeology.

[11] The city of Halicarnassus had its brightest era during Carian Satraph Moussollos' reign in 4th century BC. Mausoleum, one of the seven wonders of the world, was erected after Moussollos's death. 12 frescos and some sculptures of the Mausoleum was transported to British Museum in 19th century by the archaeologist Charles T. Newton.

The chapel building, which was used as a mosque during the Ottoman period, was decorated as with objects from Mycenaean period. In 1966, objects from underwater were exhibited in another section. Additionally, in 1970 the building under the Italian Tower was converted into Carian Hall (Alpozen 2002, 9). From that time on, the museum developed itself according to new museology techniques. In 1978, Oguz Alpozen, who voluntarily worked in underwater excavations since 1962, was appointed as the director of the museum. His initial contribution to the museum was acquiring a specialty in underwater archaeology and change its name from Bodrum Museum as Museum of Underwater Archaeology in 1981 (Bass 1996, 10; Yakar& Uzala 2006, 14). He than facilitated the task of improving and expanding exhibitions, continued restoration work and plantation of new projects started in Haluk Elbe's era (Bass 1996, 10). After the establishment of the Institute of Nautical Archaeology (INA) in 1973 by George F. Bass, Bodrum became a base for underwater archaeology and the museum contributed to the development of underwater archeology in the Mediterranean by providing a space within the museum for the INA Conservation Laboratory (Bass 1996, 10). The museum is a Member of ICOM and won the annually given award of '*Museum of the Year*' in 1995. First director of the museum Haluk Elbe's name was given to the art gallery of the museum in commemoration of him. The gallery at the entrance of the museum hosts contemporary artists' exhibitions.

3.2 Administrative Structure and Functions

3.2.1 Duties and Responsibilities

The mission of The Bodrum Underwater Archaeology Museum is to examine, evaluate and exhibit the cultural heritage in its collection, in order to educate and contribute to the public's understanding of history and cultural heritage. The Museum's mission statement as stated in the administrative documents of the museum is:

a. Unearthing the artifacts and conservation of the cultural heritage through scientific, academic and rescue excavations,
b. Investigating the archaeological and ethnographic heritage of the area it is responsible for,
c. Exhibiting the objects in its collection and working on the educational aspects of the collection for public and educational institutions,
d. Using any available technical methods and expertise to protect and conserve the cultural heritage of the country.

The sites the museum is responsible for are Myndos, Pedasa, Burgaz Castle, Sandima, Termara, Termerion, Termerion-Karyanda, Kavuçkal, Girel Castle, Kissebükü, Kıldara, Tyangela, Syangela, Mausoleum Museum and the Ancient Theater. The last two are open to public viewing.

3.2.2 Administrative Structure

Number of personnel on duty in the museum is 60. There are 49 permanent government officials and 11 personnel from contractor cleaning and security companies. Technical Services are held by 9 Archaeologists (1 in Marmaris Museum Director Assignee), 1 Landscape Architect (from General Directorate temporary assignment) and 7 conservators (affiliated to INA). The general management services are covered by 2 Managers,1 Technician, 3 Civil Servants (1 in Marmaris Museum, 1 in Zeki Müren Art Museum, Bodrum) and 5 Security personnel. The In subsidiaries Services 5 Guards and 1 Furnaceman are working. There are also 22 DÖSIMM[12] Workers (3in Coutry Tourism information office) in charge of various duties from accounting to ticket officers. Cleaning and some part of

[12] Dosimm: It is the revolving fund of Ministry of Culture worth threehundred million YTL. It is used for cultural heritage, museums, monuments, libraries, documentations, information technologies, media and communication, folklore and festival organisations. Also, services and overheads of institutions are compensated from this revolving fund.

security are outsourced to contractors, which is a new system enabling the reduction in government officers.

The manager is the Director of the Museum. He manages the museum by the eighth article of the Internal Services Regulation of the Museum General Directorate. He manages the museum with regard to laws, regulations, declarations and orders; his own expertise, understanding and attitudes. The prior director Oguz Alpozen and the current director Yasar Yildiz are both experts on underwater archaeology and took part in all excavations the museum conducted underwater, while guiding other archaeologists to develop skills underwater. The director is communicating his work to the public through conferences and publications.

Museum Specialist is attained by the tenth article of the Internal Services Regulation of the Museum General Directorate. They are all civil servants under the technical services class according to the Civil Servant Law article 657. There are 9 specialist archaeologists working in the museum. Four of them are specialized in underwater archaeology. Their duties are listed in the tenth paragraph of the third part of the regulation of Old Monuments and Museums (1996, 158-160). They are responsible for the conservation, presentation, publication and control of tangible cultural heritage; they participate in cultural and educational activities of the museum like exhibitions, public courses, seminars and conferences; they are asked to keep up with scientific publications and seek ways to improve the museum and museum personnel; they watch the artifacts and take action when necessary; also they guide special guests and control photographers and filming people. Besides their duties within the museum, they go on field trips and watch rescue excavations and foundation works and prepare reports.

The functions of the museum include scientific studies and surveys. Excavations underwater and on the field, survey, and archaeological and urban site management

applications are the scientific works held by the museum specialists. The museum has a regular survey program, it involves talking to sponge divers and fisherman, recording every possible site underwater and surveying and mapping these sites for state archives (Berkaya&Ozdas 2001, 291).

3.2.3 Visitors' Statistics

Although the Bodrum Museum of Underwater Archaeology was not within the first three most visited state museum in 2006 (1. Topkapi Palace, Istanbul, 2. Mevlana Museum, Konya, 3. Hagia Sophia Museum, Istanbul), it is a center of attention for local and foreign visitors of the region. The visitors' statistics[13] presented here are compiled from the number of tickets sold at the entrance. Therefore, we are only able to drive conclusions about the number of visitors but not about their qualities such as age, gender or educational background etc... A general evaluation indicates an ascending trend from 2003 to 2006 in the number of visitors of the Bodrum Museum of Underwater Archaeology. However, this trend made a descending curve in 2006. The reason for this decline is unlike the years 2003-2005, the statistics for 2006 was gathered only until June 2006. Every year the foreign visitor rate is higher than local visitors. There is an observable difference between foreign and local visitors entered to Mausoleum Museum. It was visited substantially more by foreign tourists than local ones. Mausoleum is one of the Seven Wonders of the World, however, the result of these statistics shows the lack of recognition of this important cultural heritage spot by local tourists.

2003 Visitor Statistics

The Bodrum Underwater Archaeology Museum					
Local	**Local**	**Foreign**	**Foreign**	**Total**	**Total**
With Fee	**Without Fee**	**With Fee**	**Without Fee**	**Visitor**	**Income**
48176	21182	74770	3157	147285	894.200.-YTL
Glass Wreck					
3961	529	5696	280	9771	28.808.-YTL.

[13] These statistics are taken from the official records of the museum by permission.

Carian Princess					
3949	589	4853	314	9686	27.190.-YTL
Mausoleum Museum					
1771	582	19823	494	22670	82.269.-YTL.
Ancient Theater					
132	281	948	40	2401	6.056.-YTL.

2004 Visitor Statistics

The Bodrum Underwater Archaeology Museum					
Local	**Local**	**Foreign**	**Foreign**	**Total**	**Total**
With Fee	**Without Fee**	**With Fee**	**Without Fee**	**Visitor**	**Income**
54862	30799	85137	21648	198339	1.05.421.-YTL.
Glass Wreck					
4049	1244	7092	884	13269	36.466.-YTL.
Carian Princess					
4212	1603	5059	654	11543	28.720.-YTL.
Mausoleum Museum					
1897	869	27007	999	30772	111.822.-YTL.
Ancient Theater					
297	212	2849	70	3421	11.990.-YTL.

2005 Visitor Statistics

The Bodrum Underwater Archaeology Museum					
Local	**Local**	**Foreign**	**Foreign**	**Total**	**Total**
With Fee	**Without Fee**	**With Fee**	**Without Fee**	**Visitor**	**Income**
68987	25223	90466	15033	206943	1.111.621. YTL
Glass Wreck					
2987	616	6094	783	10480	30.350.-YTL.
Carian Princess					
4509	722	5978	828	12037	32.930.-YTL.
Mausoleum Museum					
1890	668	27257	651	30466	112.808.-YTL.
Ancient Theater					
220	63	1394	87	1764	6.016.-YTL.

2006 Visitor Statistics

The Bodrum Underwater Archaeology Museum					
Local	**Local**	**Foreign**	**Foreign**	**Total**	**Total**
With Fee	**Without Fee**	**With Fee**	**Without Fee**	**Visitor**	**Income**
31133	28589	28517	3073	103376	606.401YTL

Glass Wreck					
1025	593	2584	231	4433	18.019 YTL
Carian Princess					
1079	1012	2232	163	4486	16.156 YTL
Mausoleum Museum					
1771	1151	13942	935	17799	77.991 YTL
Ancient Theater					
447	449	469	76	1441	4.121 YTL

3.3 Collections of the Bodrum Underwater Archaeology Museum

Collections of The Bodrum Underwater Archaeology Museum are composed of archaeological and ethnographic objects, coins and books. These objects belong to the ages Late Bronze (1400-1200 BC), Archaic-Classical (900-400 BC), Hellenistic (300-100 BC), and Roman-Byzantian (100 BC- 500 AD, Islamic & Fatimi (11. cc AD) and Ottoman periods (16. cc AD). The total number of objects in the museum collection is 15.053 (table 1.4). 1962 of them are exhibited in the 14 exhibition halls. The non-exhibited objects are held in 5 different depots under the towers of the castle. During my internship at this museum in 2006, I was involved in a broad inventory work in these depots. The situation in these depots are good, they are dry and well organized. Some objects are protected from falling with tents; some of them are tied to walls to be protected against any earthquakes.

The museum, established as a depot in the beginning, developed its collection from early underwater archaeological excavations. The ways the Museum acquires its collection can be classified in four categories. Firstly, objects are acquired from excavations both from long-term, scientific and rescue excavations above and under the water. During the time of this research, Bodrum Museum of Underwater Archaeology was directing no scientific excavations. The second way is confiscation; police forced acquisition of cultural property from illicit antiquity diggers and dealers with the help of the police, gendarmerie or coastguard. Thirdly, collection is expended by paid acquisition from sponge divers, fisherman

or any one who found cultural property and declared it to the museum administration. Last of all, museum acquires cultural property from collectors by donation.

Table 1: Museum Inventory[14]

Archaeological	
Objects coming underwater	:
Objects coming from the field	:
Depot	:8209
Exhibited	:1784
Total Sum	:9993
Ethnographic	
Ottoman Turkish-Republic Phase	: 1059
Exhibited	:167
In depot	:892
Total Sum	:1059
Coin	
Classical Greek	:1500
Ancient Roman	:1700
Byzantian	:500
Islamic	:300
Exhibited	:11
Depot	:3990
Total Sum	:4001
TOTAL	
Number of Objects	:15053
Number of Object Exhibited	:1962

In the museum plan (in page 31) the exhibition halls are demonstrated. The names of the exhibition halls are Turkish bath, East Roman Wreck, Amphora Installation, Glass Hall, Glass Wreck, Snake (Spanish) Tower, Italian Tower, French Tower, Carian Princess Hall,

[14] This table is taken from the official records of the museum dating July, 2007 and used by permission.

English Tower, Late Bronze Age Wrecks, German Tower, Dungeon, and Commander Tower[15]. These tower names are the original ones used during the Saint Jean Knight's period of the castle. Other halls were named after their display contents.

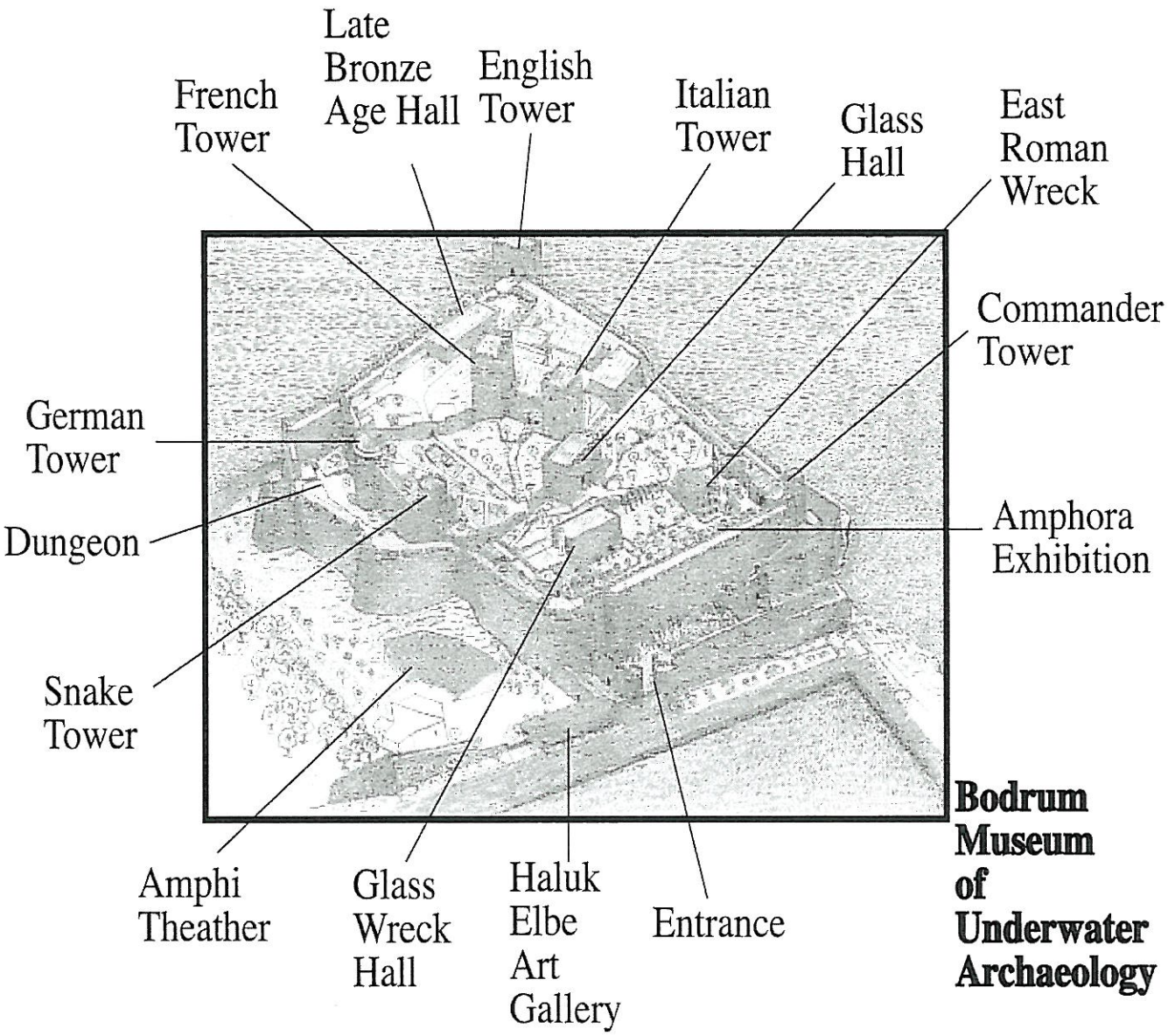

3.3.2 Collection

Collection as classified in Table 1 is composed of archaeological and ethnographic objects as well as coins from a wide range of time span. Archaeological object collection can

[15] In Turkish respectively: Turk hamami, Dogu Roma Batigi, Amphora Sergilemesi, Cam salonu, Cam Batigi Salonu, Yilanli (Ispanyol) Kule, Italyan Kulesi, Fransiz Kulesi, Karyali Prenses Salonu, Ingiliz Kulesi, Gec Tunc Cagi Batiklari, Alman Kulesi, Zindan, Komutan Kulesi.

also be classified in itself as amphora, shipwreck and its cargo and objects from around Bodrum Peninsula.

Amphorae

The biggest object collection of the Bodrum Museum of Underwater Archaeological is the Amphora Collection (Alpozen 2002, 13). In fact, it is the largest collection of East Mediterranean amphorae group in the world (Alpozen&Ozdas&Berkaya 1995, 59;Yakar & Uzala 2006, 21). An Amphora is a two handled clay jar with a pointed base.

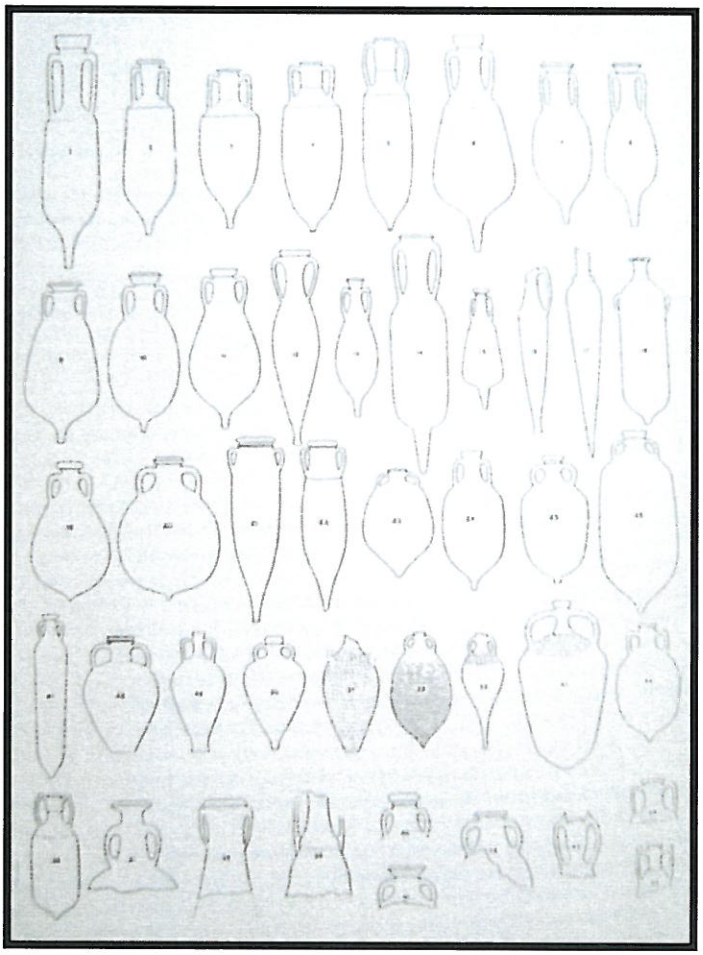

Dressel's table of amphora forms, Alpozen&Ozdas&Berkaya,1995

Amphora collection includes examples from a wide time span and a wide range of geography: from 16th century BC Canaanite amphorae to 11th century AD Byzantine ones, including, Chian, Lesbos, Knidos, Rhodes, Kos, Roman, and Carthaginian (Alpozen & Ozdas & Berkaya 1995, 59; Yakar & Uzala 2006, 23). The displays are informative and well

organized. It begins with a map showing the locations of workshops around the Mediterranean and Black Sea in which in the amphorae were produced. The amphorae exhibition is designed in accordance to two topics: historical context and usage. Therefore, while visiting this exhibition, visitors have both a sense of time, place and usage.

Shipwrecks

What makes the Bodrum Museum of Underwater Archaeolgy unique is its rich shipwreck collection and their cargo. There are objects from five shipwrecks found in the seas of the Turkish Republic. The oldest one dates to the11th century BC. Table 2 displays the names, dates of origin, dates the wrecks were found and reported and the excavation dates. The map displays the locations where these wrecks were found.

Table: 2 Shipwreck Collection of Bodrum Museum of Underwater Archaeology

	Name	Date	Date Found	Date Excavated
1	Seytanderesi	16th c. BC	1973	1975
2	Uluburun	14th c. BC	1982	1984
3	Cape Gelidonya	11th c. BC	1954	1960
4	Serce Limani (Glass Wreck)	1st c. BC or AD	1973	1978-1980
5	Yassiada	7th c. AD	1950	1961-1964

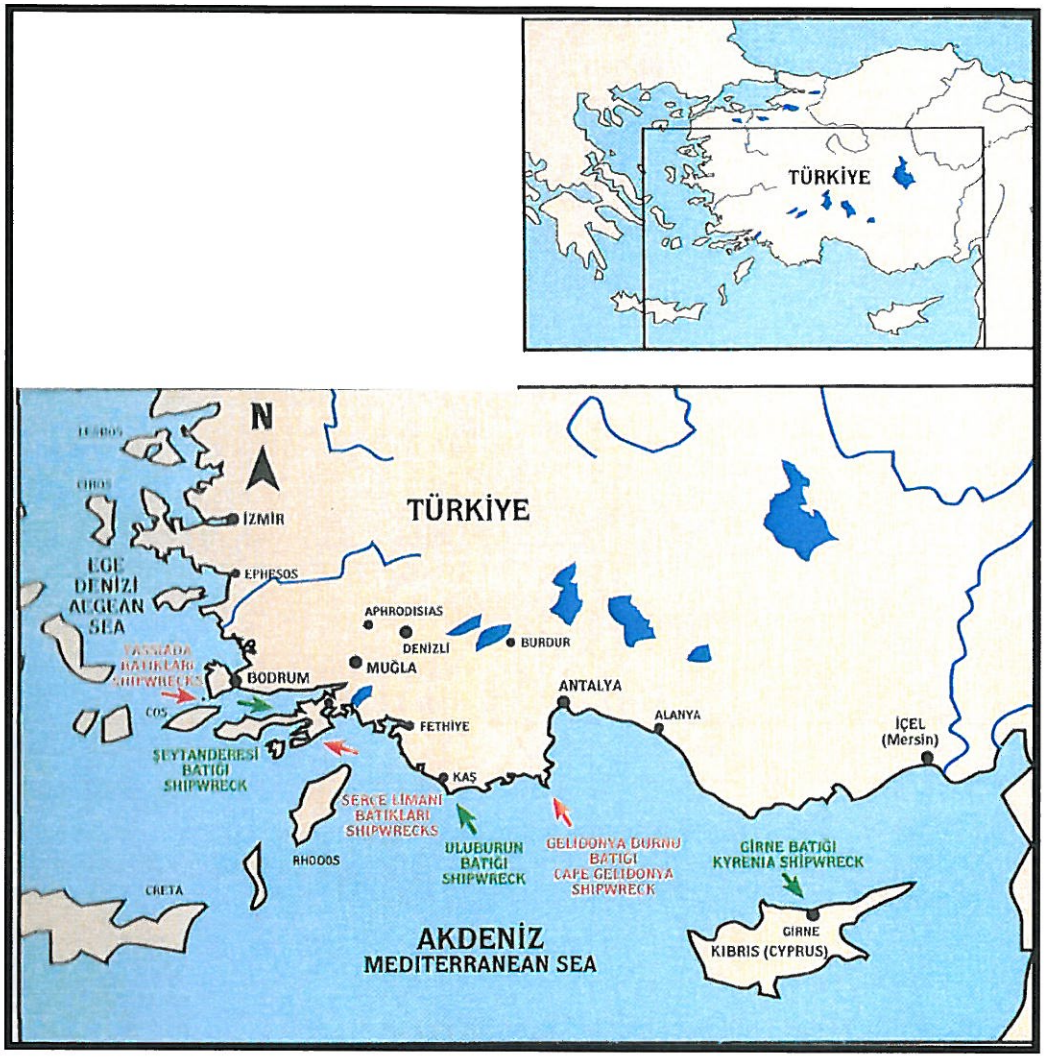

Bass 1996, 24

Seytan Deresi was discovered by a sponge diver, Cumhur Ilik. The site was first surveyed by INA archaeologists in 1973. The survey is important, as it is the first systematic survey INA conducted in the sea. In 33 meters, two intact jars showed the possibility of a wreck. In 1975, an excavation was conducted by INA. However, no fragments of wood existed in the site. Six pithoi, two one handled jugs similar to Troy Stratum VI, and parts of three amphorae similar to ones in Middle Minoan III Crete were found. According to these finds, the site is tentatively dated to 1600 BC and has Minoan and Anatolian influence. Nonexistence of any fragments of the vessel suggests an undiscovered site still exists around Gokova Korfezi (Bass 1996, 57-58; Delgado 1998, 371). These pithoi and pottery are exhibited in the Late Middle

Bronze Age Wrecks Hall, where a video installation about underwater excavations is displayed. (Photographs)

Uluburun Shipwreck was discovered by Mehmet Cakir, a sponge diver in Kas in 1982 and dated by a group of archaeologists of Bodrum Museum of Underwater Archaeology. The wreck is dated to 14th century BC and it is the earliest recovered ship in the world so far. Excavations by INA & Texas A&M University started in 1984 and continued through 11 summer campaigns, 22400 dives in 44-61 meters underwater (Delgado 1998, 430; Pulak 1998; Bass 1996, 77; Alpozen 2001, 37). However, the nationality of the ship is uncertain and problematic. Personal possession discarded at the site suggests the origin as Cannanite.

Its main cargo is composed of raw materials of trade, ten tons of Cypriot copper and one ton of pure tin. The copper cargo is in the form of 354 four-handled or "ox-hide" ingots. Additionally, there are 150 pieces of earliest known discoid glass ingots; ebony, black wood from tropical Africa; terebinth resin carried in more than one hundred amphorae, ivory in the form of elephant tusks, a dozen hippopotamus teeth were found in the ship. Also, many other manufactured goods were found in the cargo like pottery, lamps, drinking cups, Canaanite jewelry, beads, cosmetic boxes, zoomorphic pan-balance weights, bronze weapons, cylinder seals, the only example of Nefertiti's gold scarab. The originals of these objects are being displayed in the treasury room of the Late Bronze Age Shipwrecks hall.

A replica of the wreck developed from the wooden hull of the wreck and installation of the wreck site is exhibited in the Late Bronze Age Shipwrecks hall. Also, a 12 minute-long video of the Uluburun excavation is broadcasted in the entrance of this hall (Yanar& Uzala 2006, 88-93).

Cape Gelidonya Wreck, a merchant ship from 1200 BC, was located on the western end of Antalya Bay in line with 5 Adalar (5 Islands). Kemal Aras, a sponge-diver from Bodrum, encountered the ingots and amphorae in 1954. Four years later, he showed the site to Peter

Throckmorton, a New Yorker journalist cataloguing ancient wrecks along the southwest coast of Turkey. Throckmorton informed University of Pennsylvania to organize an excavation. In 1960, world's first scientific underwater excavation directed by a diving archaeologist with excavation standards was conducted in Gelidonya (Bass 1996, 30;Delgado 1998, 85-86).

As a result of this underwater excavation, the ship's cargo was brought to the surface. However, no hull remained from the ship, due to lack of protective sediment (Bass 1996, 30). Cargo of the ship includes ingredients for making bronze implements; scrap bronze tools from Cyprus; 34 copper and 18 tin ingots; personal possessions like four scarabs, scarab shaped plaque, oil lamp, stone mortars, 60 stone pan-balance weights from Egypt and Syria; and a merchant's cylinder seal, all showing a Syrian or Canaanite origin with a Cypriot cargo. Besides the importance of this excavation as the starting point for underwater archaeology, its findings provide valuable historical information (Bass 1996, 31)[16].

Serce Limani Wreck, found near Bozukkale ancient Loryma, by Mehmet Askin, a sponge diver, it was excavated in 1977-79 by INA and Texas A&M University, the team headed by Prof. George Bass. This 11th century AD merchant ship is the earliest dated example of modern ship building in the"frame first" technique. Its cargo constitutes the largest and most accurately dated collection of Medieval Islamic glass (Alpozen 2002, 21; Bass 1996, 47). During the excavation, the vessel's pine hull was brought into light and reassembled in the museum by Shiela Matthews after 13 years of laboratory work it was exhibited in the Glass Wreck Hall in climatic controlled conditions 22 ^{0}C, %50 humidity (Alpozen 2001, 21).

[16] It was believed that in the late Bronze Age, Mycenaean Greeks had monopoly on maritime commerce and Phoenician sailors did not start seafaring until following the Iron Age. This idea was apparent in the writings of Homer as well. This wreck and conclusions driven from it showed that Syrian-Proto Phoenician seafarers (Canaanites are early Phoenicians) also played a significant role in maritime activity opposing Homer and other scholars. Also, Homer's Phoenicians of Trojan war are not anachronistic to its period 8th century BC. (Delgado, 86). For detailed information on Cape Gelidonya see George F. Bass PhD dissertation on Cape Gelidonya: A Bronze Age ship-wreck. University of Pennsylvania: History& Archaeology. 1964.

Its cargo mainly consists of three tons of glass cullet, two tons of raw glass and one ton of broken glass.A million and a half shards were mended in the laboratory in ten years and 200 different shapes were gathered. The approximate number of the vessels in this ship is estimated to be between 10000 and 20000; which means the largest collection of Medieval Islamic glass. The cargo consists of cups, bowls, bottles, plates, lamps, beakers, jars, jugs and ewers (Bass 1996, 46). Additionally, the cargo includes 100 Bulgarian amphorae probably from the Black Sea or somewhere near Constantinople; jewelry, copper and bronze vessels of Islamic origin; wine amphorae; raisins and sumac inside amphorae; cooking and eating wares; food remains like bones of sheep and pig, almonds, apricots, plums and olives; 18 Islamic glass weights, Fatimid gold coins and Byzantine copper coins, helping the archaeologists to date the wreck to 1025 AD. Also, chess pieces and backgammon; fishing gears with nets and weights; personal possessions like 52 javelins, 11 spears, 1 sword and a grooming kit including a comb, razor, scissors, and piles of orpiment are objects found in the cargo (Bass 1996, 46-52).

Yassiada Wrecks , the east Roman Wreck excavated by INA and Texas A&M University led by Prof. George Bass between the years 1961-64 around Yassiada, Turgutreis-Bodrum. Its cargo includes pottery, coins, amphorae, weights, iron objects, fishing gears and miscellaneous findings (Bass& Doorninck 1981, 30-31). It is believed that the vessel sunk in 626 AD, its replica was produced by Frederick H. van Doorninck Jr. and is placed in the Gothic chapel of the Castle build on the foundations of a temple dated back to 4th century BC. Next to the Chapel a minaret is erected probably built after Ottoman conquest, which is a replica of the original one apparent in the 18th century engravings (Alpozen 2002,15).

There are many other objects from around Bodrum exhibited in the museum. The **Carian Princess Burial** is one of them. In 1989, during a foundation excavation in Bodrum-Yokusbasi district, the sarcophagus of a noble woman was found untouched, under seven

blocks of stone in a tomb chamber (Yanar&Uzala 2006, 73). The skeleton was studied by anthropologists and in light of the results, experts from Bodrum Museum concluded that she was "The Carian Princess" probably Queen Ada who ruled Halicarnassus from 334 BC to an unknown date (Yanar&Uzala 2006, 75). The princess was wearing a crown made of gold decorated with myrtle leaves, a tradition that still exists in present day's Bodrum, has three gold rings decorated with chalcedony and agate, a gold necklace, wearing a dress decorated with dome, stud, tube, bell, rosettes, petal shaped gold ornaments. Also, a black glazed oinochoe was accompanying the sarcophagus, holding 600 ml of wine. The Carien Princess burial has a very special display in the museum attracting most of the attention. The sarcophagus and burial gifts are displayed in a glass windows. A model of the princess developed from the bones is displayed right across the room, wearing the costume she had while she was buried. The princess welcomes the visitors as if it is her chamber.

Marble objects, although not many are another group in the collection. There are burial stones, masks and sculptures made of marble exhibited randomly in the gardens of the castle dating usually to the Roman and Byzantine periods.

1059 **ethnographic objects** from the Ottoman Turkish-Republic Phase are held in a depot in the French Tower and not displayed within the museum (Table 1.2). These objects are cloths, decorative fabric objects, and decorative wall hangings from the Bodrum castle's Ottoman period when it was used as a prison.

Coins are exhibited in the ground floor of the Italian Tower with a different approach to displaying coins. The coins are not displayed in a chronologic order but in a way to express the power of money showing the inflation and buying power of money through the ages (Yanar& Uzala 2006, 69-71). From a total of 4001 coins, ranging from classical Greek, Ancient Roman, Byzantine and Islamic ones, only 11 coins are exhibited to the public (Table 1.3).

The visitors of Bodrum Museum of Underwater Archaeology have the opportunity to live the history in an historical atmosphere. The castle is an archaeological site holding objects from underwater, which the oldest one dates to 16th century BC. This environment is a major classroom of archaeology, history and culture, a great opportunity to apply a structured program for groups especially for children.

Chapter 4

MUSEUM EDUCATION

"*The educational role of the museum has been debated since the opening of the Louvre in 1793* (Rawlins 1978, 12)". The role of the museum changed over time due to the intellectual and social developments happened around these institutions through time (Hooper-Greenhill 1991). Education has become one of the defined functions of these institutions. Besides museum functions of acquiring, conserving and research of intangible and tangible materials of culture, internationally recognized definition of a museum includes education as one of the purposes of museum. Museum is responsible for determining, scientifically unearthing, investigating, examining, protecting, permanently or temporarily exhibiting cultural properties and for educating the public on cultural and natural heritage and aesthetic appreciation[17].

The definition of and expectations from museum education have changed as well (Hein 1998, 6). The definition of education became more sophisticated and now contains experiential learning. As Hein (1998, 6) defines it: "*Learning is an active participation of the learner with the environment*". On museum education and experience, John Dewey highlighted two important points. Firstly, he stated that not every experience is educative. They must be challenging and stimulating. Also, they must engage our hands and minds. Secondly, besides being 'lively, vivid and interesting', experiences should be organized as well to fulfill its educative function" (Hein 1998, 2). Thus, the role of a museum as a center for cultural and natural objects has been enriched with the addition of educational purposes and experiences into its objectives. The literature in museum education is developed around four fields: the history and educational role of museum education, evaluation of visitor

[17] **Muzeler Ic Hizmetler Yonetmeligi Ikinci Bölüm - Genel Hükümler -Müzenin Tanımı**
Madde 4- Müze : Kültür varlıklarını tespit eden, ilmi metotlarla açığa çıkaran, inceleyen, değerlendiren, koruyan, tanıtan, sürekli ve geçici olarak sergileyen, halkın kültür ve tabiat varlıkları konusundaki eğitimini, bedii zevkini yükselten, dünya görüşünü geliştirmede tesirli olan daimi kuruluştur.

experience, provision for various groups including schools, adults, disabled and outreach work and differing educational approaches in museum education. As Rawlins (1978, 12) stated: "*The central problem of museum education is- how to make the museum experience aesthetically meaningful and educational for the general public*".

4.1 History of Education in Museums

As stated above museum education has been an issue debated since the opening of early museums like the British Museum and the Louvre. In the foundation stages of both these institutions, the public and the relation between the collection and the public were taken into consideration.

The British Museum was founded in 1753 by an Act of Parliament in order to host the collection donated by Sir Hans Sloane. The museum opened in 1759 in Montagu House located at Great Russell Street (Wilson 1989, 13). Ever since opening, three principles ruled the museum:

1. The collections should be held in perpetuity in their entirety,
2. The collections should be freely available to the curious,
3. The Museum should be curated by fulltime specialists (Wilson 1989, 14).

According to these principles the museum was open to everyone theoretically. Moreover, it was evident from the reports of Trustees dating back to 1784 that in practice both upper and lower classes visited the museum (Wilson 1989, 19). Additionally, the Louvre Museum established in 1792 was the second museum open to public. Its role was to form an integral part of democratic state founded after the French Revolution, and act as an essential part of the government to educate French people as citizens (Hooper-Greenhill 1996). Thus, visitors were considered as the core of the museums existence.

In the British Museum, visitors were not charged. Even today, the museum is free of charge. The reasons behind this decision are that charging will reduce the number of visitors

to an institution, and that the amount of money raised from the tickets will not significantly add to the museum's income, (Wilson 1989, 100).

In the early days of the British museum, a member of the staff guided the visitors quickly in the galleries. First guidebook was produced in 1761. It described the general contents of the collection. The museum was closed in the evenings and during the winter season, as the usage of gas and candles was too dangerous for the collection (Wilson 1989, 19). Information on labeling was limited but it was minimal, and information was passed on by word of mouth.

In the Louvre, thematic and labeled displays, inexpensive catalogues and gallery teachings were used to fulfill its educational role in the post-revolution period. The Louvre, as well, confirmed the potential of museums to appeal to the public and the potential of museums as a source of education (Hooper-Greenhill 1996, 258).

During the early stages of the 19th century, the influence of the enlightenment and imperialist nations structured the emergence of museums. Imperialist nations' museum collections were comprised of international pieces, whereas other nations added national objects to their collections (Hein 1998, 4).

Meanwhile, on the other side of the Atlantic, the emergence of museums in America 1870s coincided with the post civil war interactions of social and cultural factors and industrialization. During this era, historical and antiquarian societies emerged which had interests in collecting art and in historicism. This led to actions to preserve American cultural heritage. Moreover, philanthropy was expanding, many industrial leaders contributed to society with collections, museums and educational services (Rawlins 1978, 5). The common school movement also developed during this era.

In the late 19th century industrialization was the motto. City, science and industry were the keywords. Governments dealt with social issues and worked on social services, especially

on education. School attendance was made mandatory due to low attendance rates. During this period museums were used as a venue to strengthen public campaigns. Many provisions, lectures, events and exhibitions were hosted by museums (Hein 1998, 5).

At the end of the 19th century, museums were positioned as institutions working as "advanced school of self instruction" (Hein 1998, 5). There were arguments that curators have pedagogy knowledge in order to educate the society. Also, the teacher-museum relationship was highlighted and the use of museums in the school curriculum became an issue debated within the museum environment, British museums were being used by schools, and museum visits for example were counted as valid school attendances. Loan services were also established to create a link between museums and educational committees and teachers (Hooper-Greenhill 1996, 258-259). Problems of provision and funding developed as an issue in educational activities in museums.

Contrary to the developments in Britain, development of school and museum education diverged in America during the 19th century. Restrictions were practiced on dress code. This raised questions of democracy and social responsibility of early museums for the masses (Hein 1998, 6) (Orosz 1990, 6; Howe 1918 193).

However, in theory, America had formulated policies and included educational objectives into its museum administrations. Although in museum charters public education took place since 1870s as an objective, it did not achieve reality in common practice until the 20th century (Rawlins 1978, 6).

By the 20th century, attitudes towards school visits and public education were less altruistic in Britain. Curators positioned museums and thus themselves as collectors and caretakers of objects refuting the educational functions of museums (Hooper-Greenhill 1996, 259).

Similarly, in America debates on the position of museums as an art collector or mass educator were raised through the writings and conferences of the American Association of Museums established in 1906, (Rawlins 1978, 6). These debates were between the directors of museums interpreting the role of museums in the society through their administration. Benjamin Gilman director of the Museum of Fine Arts, Boston believed that museums were for collecting and preservation of objects for 'aesthetic experiences'. On the other hand, John Cotton Dana from the Newark Museum and Henry Watson Kent of Metropolitan Museum of Art were appreciators of the belief that museums should be active in mass education for the public's 'visual instruction' (Rawlins 1978, 7).

What Dana brought into his museum in terms of educational activities between the years 1901-1920s were linking school curriculum with art objects and therefore, loaned his library of picture reproductions for circulation in schools. Also, in terms of integrating life experiences to the art education of people, he expanded the type of art exhibited in the museum and included avant-garde artists, photographs and primitive art objects into the collection of the museum (Rawlins 1978, 7).

Similarly, Henry Watson Kent did develop innovative education programs and increased the instructor staff in Met between the years 1913-1930 and realized Met's central purpose: "*enjoyment, for the study, for the profit of the people*" (Rawlins 1978, 8). This debate on the museums role in education continued till the 1960's, which will be discussed in further paragraphs.

American examples of the early 20th century debates are different than the British ones. Since the 1920s, the education in museums shifted from the public's education to children's activities and provisions for schools. The education facility was treated as a separate sub-specialization in many museums with different objectives and values, thus, did

not serve as a tool for communication between the museum and its viewers (Hooper-Greenhill 1996, 259).

America of the 1930s was dealing with depression, when private donations to museums declined and need for federal funding raised. In this era, progressive educators attracted more funding from the federal government. Progressive educators realized the educative potential of creating continuity between art objects and everyday experience of people and developed provisions around this perspective. John Dewey, one of the leading progressive educators in museum education history, drew attention to the necessity of presenting art objects in relation to people's real life experiences, in order to avoid the risk of building a wall around art objects (Rawlins 1978, 8). Dewey, similar to what John Cotton Dana did in the 1900s, brought a broader definition to art by including jazz, comics, and films in museums to relate objects of arts to everyday lives of the people.

In the 1970s, the general approach to museum education changed. Namely the change took place in display and in the approach to exhibitions, search for new ways to appeal people to the past, surfacing of awareness of the need for an organized and responsible museum education department (Candler 1976, 184-185).

Questions asked and issues debated during this period were on developments in museum education, relations between school teachers and museums, the change in teaching techniques and its reflections on museum pedagogy, and the barriers between schools and museums (Candler 1976, 184). Moreover, in America, issues concerning museum education were mainly on the growing expenses of museums due to the expansion in number of museums and the audience of museums and on the role of education in museums (1969 AAM Belmont report Hein 1998,8). Also, in the 1960s, one of the debates was on the conflicting roles of universities and museums (Rawlins 1978, 9). Similar to early the 1900s, debates on

the role of education in museums continued in the 1960s and the 1970s, whether museums are 'places to view art' or 'places of relevance and involvement'? (Rawlins 1978, 10).

The development of the education function of museums in Britain was largely realized through efforts and interests of local teachers and GESM, an organization working solely for educational services in museums established in 1953 (Candler 1976, 185). Through annual conferences and publications, this organization worked for the development of education aspect of the museums (Candler 1976, 186).

On the other hand, the expansion of educational services was achieved by museum administrations due to legal and financial issues. The rise of expenses created a need for government funding, while private donations were not enough. In 1979, the Tax Reform Act had been signed providing higher gift benefits for educational and charitable organizations. Also, in 1969 National Endowment for Arts declared they were providing program grants for educational offerings. Therefore, museum administrations clarified their legal status as educational institutions in order to benefit from these financial offerings. Thus, legal issues involved with tax benefits and federal funding theoretically helped the expansion of educational services in America.

In order to track the agenda for museums in the 1970's, the topics in the annual conference of GESM in 1974 can be examined. 5 topics discussed in the annual conference of GESM were: museum services and teacher training, (Candler 1976, 186).

- Museum association
- Department of Education and Science
- School Council
- All concentrated on the practical use of museum resources.
- History Teaching and Museum 187-194

Candler (1976) concluded the needs of educational services in museums. These can be stated as; the need for teacher's training on "visual learning"; the need for evaluation in museum education; the fact that museums are not just for scholars and specialists; use of museum resource material as a starting point & stimulus for creative work by children; the need for the history teacher to find a connection between the primary source historical material and the experience of the student (Candler 1976, 194).

In Turkey, the beginning of a systematic museum education coincides with the establishment and development of large private museums. The private museums have education departments providing the visitors of every age with additional educational activities and events. However, state museums, due to constraint of budget, personnel and perhaps vision, does not provide their visitors with any educational activity. However, there are two examples of state museums, where structured educational programs are sparkling even raising flames. These are the Ankara Museum of Anatolian Civilizations and Istanbul Archaeological Museums.

Ankara Museum of Anatolian Civilizations (Anadolu Medeniyetleri Muzesi) was founded in 1921 and developed as a Hittite museum in 1942. In time, it turned into an Anatolian archaeological museum containing remarkable objects from Paleolithic ages to the Ottoman Period. It was awarded as the European Museum of the Year in 1997. Besides its importance as the first museum in Ankara, it is the first state museum in Turkey with an education department. In the education department, three museum educators are working full time. The museum allocated a space for educational activities including money printing, ceramic workshop with a real oven, a Neolithic house with its architectural features and objects and several replicas of objects in the museum enabling children to have a hands-on experience within their museum visits. They have also published a series of books on

Anatolian civilizations with the sponsorship of Yapi Kredi Publishing. These series of books are handed to children within a bag, which includes a pencil box, set of pencils, a calender, a poster and 10 books each one is explaining an era in Anatolia in an entertaining content.

Istanbul Archaeological Museums have a program called 'School-Museum Days' since 2006. `School-Museum Days` is an education program developed for the Istanbul Archaeological Museums in 2006 by the staff of Yildiz Technical University, Faculty of Arts and Design Master Program in Museum Studies: Prof.Tomur Atagok, Dr.Hale Ozkasim and Dr. Kadriye Tezcan Akmehmet. It is a comprehensive program including teachers' education and contribution, volunteers' education and contribution. The program is also providing a teacher's kit for the use of the teachers.

As a volunteer I was also involved in this program. I attended a training program and applied the program in the museum from September 2006-May 2007. This experience had been a great contribution to my knowledge and work on museum education.

The aim of the program is to help children, studying at the grade school 4 to 7, to teach the history of Istanbul and Istanbul's cultural importance through the objects in the section 'Istanbul Through the Ages', whereas to help them develop comprehension of history and cultural heritage. The program includes only one section of the museum, 'Istanbul Through the Ages' Hall, and addresses two groups of grade school children studying in 4th and 5th grades and 6th and 7th grades. The program has 3 major parts: pre-museum activities, museum activities and post-museum activities. There are 3-4 different themes for each group of children. For 4th and 5th grades the themes are sheltering, dressing and food in the pre-historic ages. Secondly for grades 6th and 7th the themes are myths, occupations, dressing and food in Roman and Byzantine Periods. The theory used for this program is object-centered learning and the methods used are museum visit, drama and arts (Atagok&Ozkasim&Akmehmet 2006).

The importance of this program is that it is a successful example of a desired model for museum education program for State Museums in Turkey. In the implementation stage of the program the museum, students and staff of MA Program in Museum Studies,Yildiz Technical University, volunteers of non-governmental organizations like TEGV (Turkiye Egitim Gonulluleri Vakfi-Turkish Education Volunterrs Foundation), CYDD (Cagdas Yasami Destekleme DernegiSupport for Modern Life Foundation), Cagdas Drama Dernegi (Contemporary Drama Association) and schools worked together and achieved a great success in terms of collaboration of various parties in society and actualizing a well-organized program with a limited budget. The weakness of this program was in the management of volunteers. There were times when the museum personnel responsible from education had to lead the program due to lack of volunteers. Sustainability is the most important issue in an education program. The volunteer pool has to be very well organized and program managers have to motivate the volunteers to sustain the education program.

This study is another attempt to contribute to a state museum displaying extraordinary artifacts but not benefited enough intellectually and physically in comparison to some other museums in the world. Although it is an inseparable part of a museum, due to lack of budget, personnel and vision, most of the state museums in Turkey are unable to develop educational services. It will be for the good of the society if education departments like in the Ankara Anatolian Civilizations Museum or programs like 'School-Museum Days' are implemented in many other State Museums with the help of the civil society organizations, universities and sponsors from the private sector.

4.2 Theories of Education

4.2.1 Constructivism

This section aims to introduce the theories of education, mainly focusing on *constructivism.* After defining it, it will review the development of the constructivist approach in educational theory. Additionally, the implication of this approach in education and in museum education will be analyzed through examples from around the world.

Theories of Education or Learning Theories are attempts to describe how humans and animals learn, in order to help us understand the intricate process of learning. Theories of Education can be studied in three major groups: behaviorism, cognitivism, and constructivism. These three theories differ in their explanations of how and where learning takes place in the humans or animals. Firstly, behaviorism tries to explain learning by observing change in behaviors. It argues that through conditioning (classical or operant) humans or animals acquire new behaviors and it is learning. Secondly, cognitive theory of education, brought a brand new approach in 1960s and 70s, looks beyond behavior and focuses on memory (long-term and short term) and mental activities in order to explain learning. Lastly, constructivism, viewing learning from a very different point of view than the first two, explains learning as a process where the learner actively builds new knowledge based on past experiences and knowledge. Thus, it can be concluded that constructivism adopts both theories and develops it by locating learner in the center of learning process. The theory applied in the proposed education program for the Bodrum Museum of Underwater Archaeology is constructivism.

Constructivism is a perspective recently used in education; it is based on the assumption that the learners' prior experiences and knowledge help to form a meaning in the case of new experiences. The Turkish Ministry of Education, Research and Development Department conducted research and development operations to revise the national curriculum

around this concept in 2003; thus, primary and secondary school curriculum started to shift to the constructivist approach since 2004 (Unlu 2007).

Development of the concept of constructivism is closely related with the psychology of learning. Education has been subject of psychology and studied scientifically since the beginning of the 20th century in various perspectives. Theories explaining learning can be categorized in two groups: behaviorist and cognitive (Erden and Akman 129). Behaviorist perspective deals with the effect of learning on the behaviors, changes in the behaviors and the stimulus behind them. Thus, the central issue in behaviorist perspective is the observable relation between stimulus and behavior. On the other hand, cognitive theory of learning explains learning as an internal process that cannot be examined from outside unlike behaviorist perspective. The cognitive perspective focuses on internal activities like perception, memory, sense, creativity, and mind; it explains changes in behaviors as expressions of internal process of learning (Erden and Akman 130). Constructivism is situated under cognitive theories of learning due to its very nature of incorporating individual notions in human intelligence.

The foundations of constructivism reside in the writings of Piaget, Vygotsky, Gestalt, and Bruner on cognitive psychology and Dewey's approach to developmental education theory (Erden and Akman 171). Especially, it depends on Piaget's theories on knowledge and experience and Vygotsky's theories on the effects of the social environment on individual experiences (Prater 44). It is a perspective to help facilitate educational applications in the education theory rather than a theory in itself (Erden and Akman 171). Constructivism deviates from other perspectives in the way it explains knowledge. To be more specific, positivist epistemologies[18], Plato being the leader, explained knowledge as an entity

[18] Epistemology: the study or a theory of the nature and grounds of knowledge especially with reference to its limits and validity. The word is derived from the word "Etymology": in Greek *epistēmē* knowledge, from *epistanai* to understand, know, from *epi-* + *histanai* to cause to stand . Merriam Webster Online Dictionary http://209.161.33.50/dictionary/epistemology.

independent from the learner (Hein 73). However, constructivists like Berkeley consider existence of knowledge in the mind, constructed by the learner (Hein 74).

There are three major characteristics of the constructivist approach compiled together by Brooks& Brooks (1995) and Greene (1995) (Prater 44). First of all, the content is less important than the connection of concepts discovered by the learner. Secondly, constructivist approach of learning exposes the inquiry process of the learner; content is only suggested upon the learner's request. Finally, learners establish their own objectives and tasks while learning by the guidance of the educator.

In the constructivist educational theory the focus is on the learner, not on the subject. In this epistemology, knowledge differs depending on the condition, situation, culture, and person. Thus, knowledge is subjective and not absolute. As the knowledge is subjective, the educational environment has to be learner oriented as well. The method of learning should not be narrative, but discovery oriented (Erden and Akman 172).The learner makes reasoning of the knowledge and thus learns by himself / herself.

The Role of the teacher in the constructivist learning model is to guide the student's development of his / her mental structure and to formulate learning activities appropriate to their understanding capabilities. The teacher organizes the information around the conceptual problems and questions, in order to attract the attention of the student. The teacher helps the students to develop new thoughts and conceptions as well as aiding them to link these with their previous knowledge. The teacher focuses the attention of the student on broad concepts and then these concepts are divided into pieces. The activities are student-oriented. The students are encouraged to ask their own questions, conduct their own experiments and reach their own conclusions. As a result the students create their own learning (Unlu 2007).

In this part of this chapter, the application of the constructivist approach in museum education shall be studied. In a CECA (International Committee of Museum Educators)

Conference held in Jerusalem Israel, in 15-22 October 1991, George Hein (1991) explains the meaning of constructivism for museum education; he indicates that it resides in the application of constructivist theories to exhibition formation and to educational program development.

First of all, educational activities in the museum should be *minds-on* as well as *hands-on.* Museum visitors were defined as passive, general public learning what is transmitted by the museum curators and educators. Together with shifts in theories of education and communication from modern to postmodern towards constructivism, they are redefined as "active learners who are making sense of things their own way" (Greenhill-Hooper 67). The terminology of the active learner was introduced by Dewey; he is indicating the learner needs to do something, engage with the world while learning, rather than passively accept knowledge which exists "out there" in a Platonic sense (Hein 1991 p?). The role of the museum educator is the facilitation of active learning through the handling and questioning of objects & materials continued through discussions linked to concrete prior experiences (Greenhill-Hooper 68). Therefore, engage hands and minds of the learner through exhibitions, activities and discussions in a museum environment.

It should be noted that the constructivist approach is not only for child education but for education in general. Moreover, the whole museum can be developed around this concept as of in the constructivist museum (Hein 1998, chapter 8).

In a constructivist museum, visitors draw their own conclusions about the meaning of the exhibition; there are no specified entry or exit points; no subject matters or classifications; no directions but diverse ways of learning (Hein 76). As the constructivist perspective focuses on the learner and not on the subject, it allows the museum to accommodate all ages of learning (Hein 78). Things learned from the museum are not specified by the museum curator or by the museum educator, but by the visitor. Therefore, the museum visitor can be specified as active

learners. Thus, the museum's role in society can be defined as facilitation of learning by providing the visitors with necessary objects and discussions, which can be linked to concrete human experiences (Greenhill-Hooper 68).

4.2.2 Examples

There are several examples of constructivist educational programs applied in the maritime museums around the world. Some of these programs are directly developed for school children and some address the general public. In this section educational programs of three museums will be examined in depth. These are the Maritime Museum of Australia, the Vasa Museum Stockholm and the National Maritime Museum United Kingdom.

The Maritime Museum of Australia[19] has school programs for students and teachers to enhance their museum visit. They offer more than 30 different programs for school students of all ages across a number of different syllabus areas. These include guided tours, workshops and visits to vessels, including the HMB Endeavour, ex Royal Australian Navy destroyer HMAS Vampire and submarine HMAS Onslow and the temporary exhibitions in the museum galleries. All museum guides conducting tours and workshops for schools are qualified and experienced teachers. Some examples for these programs are HMB Endeavour and Life on a tall ship. **HMB Endeavour** is one of the most historically accurate tall ship replicas in the world. A visit to Endeavour brings the era alive for students studying early European exploration or the use of replicas as historical tools. It takes 1 hour per 45 students and they charge for the tours. **Life on a tall ship** is another program related to History, English, Science & Technology subjects. On a visit to the restored 1874 cargo ship *James Craig,* students learn how the ship worked, handle cargo and discover how the crew lived and worked. An additional component is available where students encounter the 'Phantom of the

[19] http://www.anmm.gov.au

sea' in an interactive theatrical performance. It takes 1 hour per 60 students and an extra 45 minutes for performance.

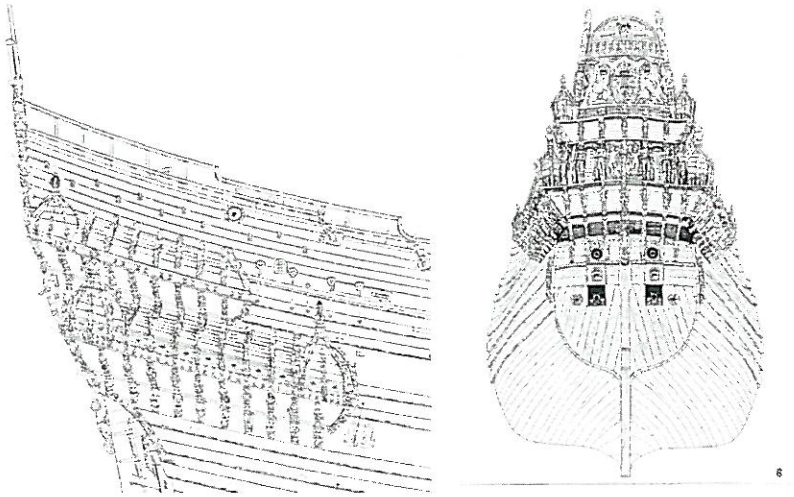

Vasa Ship Starboard and Stern

Vasa museum[20] is Scandinavia's most visited museum, located in Stockholm. The museum has a general approach to visitors, thus there is no specific program for children. The Museum was established in 1990. In the large ship hall stands the warship Vasa, the only remaining, intact 17th century ship in the world. The wreck, salvaged in 1961, is now a complete ship. Surrounding the ship are several permanent exhibitions, cinemas, a shop and a restaurant. There are also two other ships; the Icebreaker Sankt Erik and the Lightship Finngrundet from the beginning of the 20th century, moored up just outside the Vasa Museum. The museum is structured around the ship Vasa and nautical archaeology, restoration and conservation. There are programs to communicate the history of the ship and the phases of its restoration. First, **the Vasa film**, 25 minutes long, gives the visitors a unique opportunity to see the interior of the ship. The audience is taken on a journey through time starting with the Polish battlefields, then continuing with the building of the ship, the catastrophe, the finding of the ship by Anders Franzén and finally, the enormous task

[20] http://www.vasamuseet.se

involved in conserving the largest wooden, museum object. Secondly, **the guided tours,** for two hours in English, Spanish, German and French, gives the visitors the opportunity to explore about the ship itself and about nautical archaeology in general. After the film and the guided tour, the visitors are exposed to eight interpretive displays, addressing social, political and technological issues related to the times of the ship Vasa, 17th century Sweden (Arrison 1994, 8).

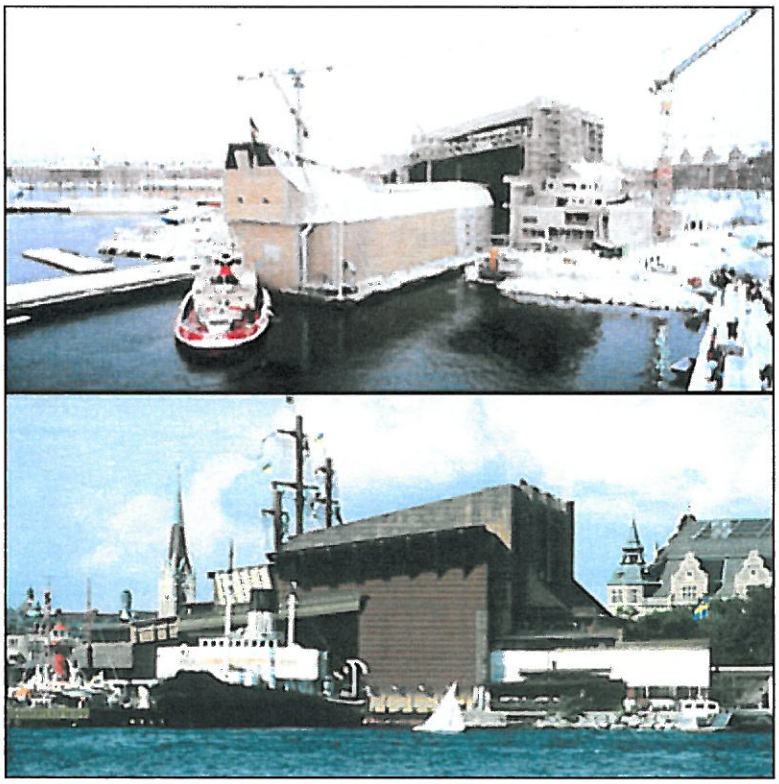

Vasa Museum

National Maritime Museum[21] in Britain, Greenwich has genuine education programs both online and on-site addressing both school children and general public. The museum has programs for school children tailored according to curriculum and provides facilities like green outdoor spaces, cloakroom, lunch rooms for school groups. The educational sessions are designed to be lively, interactive and multi-sensory. For instance, through interactive sessions, they learn how Vikings live, eat and trade. They wear cloths like Vikings, use

[21] http://www.nmm.ac.uk/

objects they use and eat things they ate. This experience is an example of active learning. Also, in order for children to explore navigation and communication systems, a state of are bridge simulator is established within the museum.

NMM hands-on educational sessions

The programs also addresses art collection of the museum and gives hands-on experience to introduce basics of fine arts like color, design, patterns, space and perspective.

4.3 Theories of Development& Learning: Multiple Intelligences

Although the constructivist theory is used to facilitate the educational program, which is the subject of this thesis, the Gardner's multiple intelligence theory would be complementary to what constructivism is to achieve.

Intelligence is described universally as the ability to adopt, to learn, to analyze new situations and create links with prior knowledge, execute various mental operations simultaneously and is said to be culturally unique (Erden& Akman 2005, 227). According to Gardner (1999, 18), intelligence is solving problems or bringing together culturally valued products. From his research, he draws the conclusion that there are various types of intelligence in the society mainly biologically inherited and culturally varying. There are eight types of intelligence Gardner defined in table 3.

Table 3: GARDNER'S MULTIPLE INTELLIGENCE THEORY	
Linguistic intelligence	involves sensitivity to spoken and written language, the ability to learn languages, and the capacity to use language to accomplish certain goals. Ex: Writers, poets, lawyers and speakers
Logical-mathematical intelligence	consists of the capacity to analyze problems logically, carry out mathematical operations, and investigate issues scientifically. Ex: Scientists and mathematicians
Musical intelligence	involves skill in the performance, composition, and appreciation of musical patterns, parallel to linguistic intelligence.
Bodily-kinesthetic intelligence	requires the potential of using one's whole body or parts of the body to solve problems.
Spatial intelligence	involves the potential to recognize and use the patterns of wide space and more confined areas.
Interpersonal intelligence	is concerned with the capacity to understand the intentions, motivations and desires of other people. It allows people to work effectively in teams or groups. Ex: Educators, salespeople, religious and political leaders and counselors
Intrapersonal intelligence	involves the capacity to understand oneself, to appreciate one's feelings, fears and motivations.

The relationship between Gardner's multiple intelligence theory and the constructivist perspective is complementary. Regarding eight different types of learning, each person has a unique way of learning and way of thinking his / her environment. The constructivist perspective provides each person with the opportunity to explore his / her surrounding and drive conclusions of his / her own. Therefore, he / she creates new information synthesizing prior experiences of him / herself. The methods he / she uses to create information are endless and flexible. Gardner's theory is thus supporting constructivism that each person has a unique mental structure and has a different way of learning style.

In the program developed for the Bodrum Museum of Underwater Archaeology multiple intelligence theory of Gardner is used as a complementary theory to constructivism. Several type of activities ,like creative drama for bodily-kinesthetic intelligenc, arts activities

for spatial intelligence, discussions for linguistic and interpersonal intelligence, are used during the course of the program, in order to capture the attention of all children regarding their differences. In a program aiming at communicating a phenomenon, the learner has to be in the center and methods should be various addressing different parts of the brain. Therefore, in the proposal described in the following section, while constructivism structures the body, Gradner's multiple intelligence theory forms the spine. Through various methods enabling an active learning environment and stimulating different senses, all types of intelligences are addressed.

Chapter 5

PROPOSAL OF AN EDUCATION PROGRAM FOR THE BODRUM MUSEUM OF UNDERWATER ARCHAEOLOGY

It is important to note that this study is developed specifically for the Bodrum Underwater Archaeology Museum to communicate the importance and value of underwater cultural heritage and underwater archaeology to the children of ages 10-12. It has a cultural and archaeological standpoint more than a pedagogical approach. Therefore, in the implementation stage, in the consultancy of a teacher or an educator pedagogical arrangements will be needed in terms of availability of activities for the specified group and method-outcome compatibility.

5.1 Mission and scope

The mission of this education program is to create curiosity and admiration for museums and in particular to introduce underwater archaeology to the school children in their early ages, who live in the Bodrum Peninsula. By creating an environment in the museum based on entertaining and exploratory educational activities, the program aims to achieve an increase in interest towards underwater archaeology and the creation of a link among museum objects and past lives around waters in the minds of youngsters.

Its scope is limited to the Bodrum peninsula, particularly to the Bodrum Museum of Underwater Archaeology and its shipwreck collection. Its ideal **audience** is children in the ages between 10-12, in other words elementary school children from the grades 4 to 6. The program targets the children living in Bodrum / Mugla. They will attend to the program with their teachers, who will be taught about the program in advance. Therefore, teachers of elementary school constitute an important part of the program. **The Space** program will use

the Bodrum Museum of Underwater Archaeology situated in the Bodrum Castle. The program takes place in the Bodrum Castle, starting from the entrance and including sections of the castle where the museum spreads through. The **data** the program will use is chosen from the shipwrecks and from the collection of objects derived from underwater excavations. However, additional materials like videos, maps and drawings will be shown to children in order to achieve the mission. Administration of the program can be done by a museum professional, otherwise can be outsourced to a non-governmental organization like TEGV, CYDD or local NGO's. In both cases in the implementation stage, coordination among the museum, schools, teachers, the regional educational directorate, and preferably a pedagogue is essential.

5.2 Methodology & Theory

The theoretical framework of the proposed program is constructivism as explained in Chapter 4: Theories of Education. Ministry of Education in Turkey transformed its approach to learning & teaching programs in 2006-2007. The Ministry of Education implemented the constructivist approach and thus active learning into its teaching programs. The new program is first applied in social sciences classes of 4th, 5th and 6th grades of the elementary schools. The aim is to grow active learners, who use research, questions, discoveries, examples, the compare & contrast method, discussions, stimulus & response and synthesis in order to learn[22].

In the constructivist approach, as explained in Chapter 4, the focus is the learner not the subject. Also, it assumes that knowledge differs depending on the condition, situation, culture, and person and it is subjective rather than absolute. Accordingly, the educational environment has to be learner oriented. The method of learning should not be narrative, but discovery oriented. Thus, methods used in application have to be interactive and learner oriented.

[22] (MEB, ilkogretim 5, 16)

Therefore, the connection of concepts that the learner establishes in her/his mind is more important than the content. The content can be presented and developed according to the will of the learner. Therefore, the educator will only be involved in the learning process upon request. The learner is the determiner of her / his learning journey and the educator will only provide guidance. Narration will be avoided, and discovery oriented activities will be used as a method. In order to achieve this, both minds on and hands on activities can be chosen. Thus, the children can handle and question the objects and materials in relation to the concepts and connecting it to their own prior experiences and knowledge, while composing new information. Therefore, the proposed program governs the regulations above.

Firstly, general broad concepts such as culture, awareness for history and archaeology will be introduced to children through conceptual problems and questions. Then, more specific concepts and issues such as production, trade, and value of cultural artifacts will be discussed in pieces. The role of the educator here is to facilitate and guide the learning realizing in the mind of the learner.

The Method to be used in this program is 5E's[23]; which are Engage, Explore, Explain, Elaborate, and Evaluate. The idea behind this method is the nonlinear process of learning as discussed by constructivist educators. The knowledge is not transmitted to the learners mind in a linear form but through intertwining past experiences, curiosity and new explorations; creativity and prior knowledge. The method used in the program stimulates these factors in a pedagogical sequence. First it introduces the notion; secondly, it lets the children find out details about that notion. Then it provides children with some bits of information, and lets the new ideas and questions arise. The last item is evaluation of the program in order to bring all the experience together in the mind of the children to create a brand new thought.

[23] The Biological Science Curriculum Study (BSCS), a team whose Principal Investigator is Roger Bybee developed an instructional model for constructivism, called the "Five Es".
http://www.miamisci.org/ph/lpintro5e.html - top

The Concepts[24] that will be explored in this program are as follows:

- *Chronology* (4, 5, 6th grades): This concept is crucial in terms of understanding sequence of events in history and innovations took place in the course of life.
- *Millennium* (6th grade): By the time chronology and time concepts are developed, millennium concept will develop in the minds of youngsters to define a specific portion of history.
- *Civilization* (6th grade): Through museum objects and discussions, children will understand the different ways people live and behave, thus, the concept of civilization will cultivate in the minds of children containing culture, economics, and social life.
- *Settlement* (4, 5, 6th grades): As the theme of the museum is underwater archaeology, the concept of settlement will be given indirectly but not directly. Trade is the general theme of the program, whereas trade within different areas of settlement is going to be pointed.
- *Value* (4, 5, 6th grades): The ultimate aim is to seed the concept of value. While creating curiosity and admiration for museums, and cultural heritage, the concept of *value* given to them is going to flourish.
- *Culture* (4 (What is culture?, 68), 5, 6th grades): Different cultures and different settlements will be exposed to children through museum objects. Especially, the amphora installation will be used to build up this concept.
- *Cultural artifact* (4, 5, 6th grades): It is the core concept of the entire program: value of cultural artifacts, meaning of cultural artifacts will be pointed repetitively.
- *Arts* (4, 5, 6th grades): Arts and crafts and its development can be seen from the exhibitions and through arts activities children will be engaged to this concept.

[24] The grade numbers written in paranthesis are indicating the concepts introduced in those particular stages of education, which is specified in the books of Ministry of Education.

- *Awareness of History* (4, 5, 6th grades): Creating curiosity about cultural heritage, cultural artifacts and understanding the value behind these objects will eventually help children be aware of history. It is an ongoing process and will not develop after one visit to museum. However, appealing to their interest and grasping their attention for a moment will be helpful in expanding the awareness in their minds.
- *Awareness for Cultural& Natural Heritage* (5, 6th grades): The concepts defined above will collectively help raise awareness for cultural and natural heritage.
- *Human activities* (5,6th grades): production of goods from raw materials that are carried on ships from one place to another (5: natural environment, natural sources, money, trade, economy, market, occupation, transportation), (6: natural environment, natural sources, money, trade, market, occupation, transportation) *Underwater Archaeology:* The museum is a brilliant center for archaeology. The wide range of objects both from underwater and from earth will be very useful in developing this concept. The underwater excavation model and Uluburun Video are also very explanatory and understandable for children.
- *Protection of cultural heritage* (5: unite 6'da, 6th grades): Raising the concepts of protection and conservation is very crucial. This program will definitely help to raise awareness in protecting cultural heritage in the minds of the children.

The Abilities[25] that will be used in this program are:

- *Discussion* (for 4th grade): During the visit and after the visit, through raising some questions the children will be asked to discuss the objects and notions they encounter.
- *Commenting on visual material* (for 4th grade): The course of the program is to provide the children with the ability to make comments on the objects in the museum and relate these objects to their everyday lives and imagine the use of them in the past.

[25] The grade numbers written in paranthesis are indicating the abilities developed in those particular stages of education, which is specified in the books of Ministry of Education.

- *Description* (for 4th grade)[26]: The children will be asked to describe what they see during the museum visit.
- *Visual reading* (for 5th grade): It would be crucial to make the children relate the object to human activities and drive conclusions from them.
- *Using visual evidence* (for 5th grade): They will engage in the activity to use object and concrete examples, while describing a situation or reasoning a problem.
- *Aesthetic sense* (for 5th grade)[27]: While looking at the objects in the museum, they will question form, size, dimensions, colors and qualities of objects.
- *Reading graphs, maps and plans* (for 6th grade): The distribution of amphorae and the routes of the ships will be assignments for children to develop the ability to read graphs and maps.
- *Sensitivity towards the natural environment* (for 6th grade)[28]: This concept will be introduced to children. This ability will only develop when the children keep thinking and observing the underwater environment.

5.3 Tools (Practice) & Implementation

5.3.1 Tools

The program will use tools like museum-field trips, drama& role-play, video screening, group discussion, art and games in order to implement the constructive method of 5 E's. Regarding the Gardner's multiple intelligence theory, these various methods are chosen in a broad spectrum in order to reach every type of children.

The first step is to engage children with the subject through tools like asking a question, defining a problem, showing a surprising event and acting out a problematic situation. This program will engage children to the subject with a **Welcome Speech** in order

[26] **(MEB, ilkogretim 4, unite 2, 60-95)**
[27] **(MEB, ilkogretim 5, unite 2, 64-107)**
[28] **(MEB, ilkogretim 6, unite 2-3, 93-122—123-164)**

to meet the group and introduce the subject through questions. The children will ask and answer why they are in this program. The program will continue with **Welcome Games** that will introduce the names of the concepts and materials that they will engage along the program. The surprising event for this particular program both to create excitement and curiosity in order to engage them with the concepts will be the **Video of Uluburun Excavation** showing the processes of an underwater archaeological excavation.

The second step is to explore the subject to get directly involved with phenomenons and materials. It is where the students' inquiry process takes place. In the program, this step will be the **Tour,** in order to let the children explore the objects through which they can develop information.

Third step of the methods is explaining the subject. In order to achieve it, group work, communication, language usage, reading labels, drama, writing, video and tape recordings are the recommended tools. In the program, the children will be encouraged by the educator to ask **Questions** on physical qualities, production, design and usage of the objects and values of objects. This tool will let the children look at objects in a variety of ways. Moreover, the **Drama and Role-play Activity** will be used to apply the newly introduced concepts into their world. Through creativity & empathy experienced during role-play, the children personalize and understand the concepts introduced.

The forth step of the 5 E method is to elaborate. This can only be possible in the application of concepts to the real world. **Art** will be used in this program, a hands-on application to create objects they see during the museum tour. In sculpture, ceramics, painting and collage activities the children use their hands and, as Dewey pointed out, involve in the concepts personally. Therefore, they have the opportunity to investigate the objects and visualize them to create their own truth.

The last step of the 5 E method is evaluation, which is a continuing process. The program will implement a **Discussion** at the end. The children will share their ideas and observations they acquire from activities, to facilitate learning through reasoning and communication with peers. Through group discussion the children will picture the experience they had at the museum. It may not be finished during the visit; the teacher may raise questions about the visit and its content the day or week after the museum education program. Another visit to the museum will be useful to evaluate and draw conclusions on the subjects.

5.3.2 Implementation

Timing and organization of the program:

- Welcome Speech & Welcome Games
- Underwater Excavation Model
- Late Bronze Age Excavation Video
- Museum Tour& Questions and Worksheets
- Lunch Break
- Drama& Role Play
- Arts& Discussion
- Evaluation& Closing Speech

Start Time: 10:00 or 13:00 in groups of 16 max.

Welcome Speech: 1-2 minutes. (On the 1st courtyard)

This speech has to be interactive to warm up the children for the visit. The general style of the visit is aimed to be interactive. Therefore, children have to understand that they are expected to ask questions and answer them during the visit. Ask the listed questions and wait for 20-30 seconds for them to answer them. Probe by giving tips to encourage them to speak out. At the end, list the things they are not supposed to do during the visit.

- Where are we?
- Why are we here?
- What are we going to talk about?
- What are we going to do?

- What are the rules of our group during the visit?
    - Follow the instructions of the guide, stick with the group
    - Talk to the group instead of talking to your friend
    - Ask any questions about the subject
    - Listen to your friends, when you agree or don't agree with them tell it after they finish their sentence
    - The walls of the castle are to be avoided, it is very high and dangerous

Welcome Games: 20 minutes. (On the 1st courtyard):

-Draw me your name (The children will be asked to make a circle and everyone will come forward and write their names with the help of their bodies.)

-Lets meet my friend Kulplu..Sisko..Sirik..Misirli.. (This activity will be performed in front of the Amphora Installation. After giving brief information about the amphora, their usage and origins, children will be asked to choose an amphora and present them to their friends.

Ex: "I am an Egyptian amphora. I am only meaningful with that thin stick. Although I don't personally like that stick to pass within my ears, they only can carry me from the harbor to the ship with that stick..."

Ex: 'I am from the island Cos next to Halicarnassus. I have a long body, my owner wants me to carry more liquid than the other amphorae. They make jokes of my while I am so tall..'

While walking from the courtyard to the Late Bronze Age shipwrecks Building, the guide will talk about the early residents of the place: the Knights of Saint John. The Knights were from different countries in Europe and they were the army of the Christian community in charge of the force in Eastern Lands. Every country has a tower: English, German, Italian. French.

"As you see, there are different carvings of the flags on the entrance of each tower of the castle. In 1523, Ottoman Sultan Kanuni Sultan Suleyman conquered the castle and took it from the Knights of St. Jean" (1-2 minutes).

Underwater Excavation Installation: 15 Minutes (Glass Hall)

Before engaging in the activities, a detailed example of an underwater excavation will be shown to children. This installation is a small replica of a scientific underwater excavation. There is a wreck partially visible under the sand, metal grids dividing the area into cubicals the archaeologist work on and there are archaeologicals measuring, taking notes in diving suits carrying oxygen tubes. There are nets full of amphorae carried out of water. There is a telephone booth letting the archaeologists communicate with the excavation ship. It is a fantastic replica of a real underwater excavation.

Without any description, the children will be asked to find out how an underwater excavation is held. They will find out about the tools, activities and meaning of what they see. Therefore, they will develop an understanding of what underwater archaeology is and how the objects they will see in the following come out of the sea all by themselves.

Uluburun Excavation Video Show: 12 minutes (The late Bronze Age shipwrecks building)

It is a video taken during the Uluburun excavations. The stages of the excavation is shown in the video; building the excavation house, preparations, diving, taking the objects out from the underwater, cleaning the objects, drawing the objects, mapping the excavation area etc…

Museum Tour: 20+25=45 minutes (Uluburun ship installation, Uluburun treasury room)

Show objects in the shipwreck installation, its raw material cargo: copper ingots, pithos and amphorae, scarabs& cylinder seals, wooden notebook, jewelry, duck shaped ivory cosmetic boxes, animal shaped weights, fishing gears) and let them ask questions and answer them, tell little-expect a lot.

Questions & Worksheets: 20 minutes. (Uluburun Exhibition Room, group discussion and individual worksheets), (Worksheets-Pencil)

Questions for Worksheet

- What was the route of the ship? How do you understand it?
- What happened to the ship? List 5 reasons why the ship sank.
- Explain the fleet of the ship. What were their duties and status?
- List 2 of the most important objects the ship carried. Sketch them and tell their importance?

LUNCH BREAK: 25 minutes (2nd courtyard)

The children will be asked to bring something from home to eat and drink or they will be given some snacks with the help of a sponsor

Drama& Role Play: 30 minutes (On the Stage in the 3rd courtyard, in groups of 6-8) Every child has to choose an object on the ship (list of objects below will be provided). They will perform the life on board. The story starts like that: You are sailing from one harbour to another with your cargo and suddenly a strong wind starts to blow…

List of Objects:

- captain's wooden notebook,
- a cylinder seal,
- a large pithos full of small jars,
- 3 piece of copper ingots,
- 1 piece of tin ingot,
- a fishing net
- captain's parrot
- the ship itself
- sails
- the Wind
- the Sea
- an amphora

Arts: 20 minutes. (3rd courtyard, on the tables with ceramic clay)

Sculpting a tool you see in the museum or a musical instrument that can be used. You can develop an object you see in the museum or you can create something new. Be creative try

something new & usable. For instance, you can sculpt the cosmetic duck found in the ship or the cylinder seals of the merchants or animal shaped weights…

Discussion: 15 minutes (3rd courtyard, on the tables)

The children, one by one, introduce the tools they made & explain why they choose to produce that tool and what is it used for

Evaluation: 10 minutes. (3rd courtyard, Group discussion)

The children will be asked about their experience during the visit, the questions below can be used.

Questions:

- What did you see?
- What was new to you?
- How did you feel?
- What did you think during the activities?
- What was important and not?
- What is a museum?
- Do you like to be an underwater archaeologist, why or why not?

Closing Speech: 1-2 minutes.

Thank them for the nice visit and for their contributions. Tell them they are always welcome in the museum. Give them the assignment below.

Assignment: Bring your families and introduce and explain the most important or interesting object in the museum (3rd courtyard).

Finish Time: 13:30 or 16:30

5.4 Usage of Museum Spaces

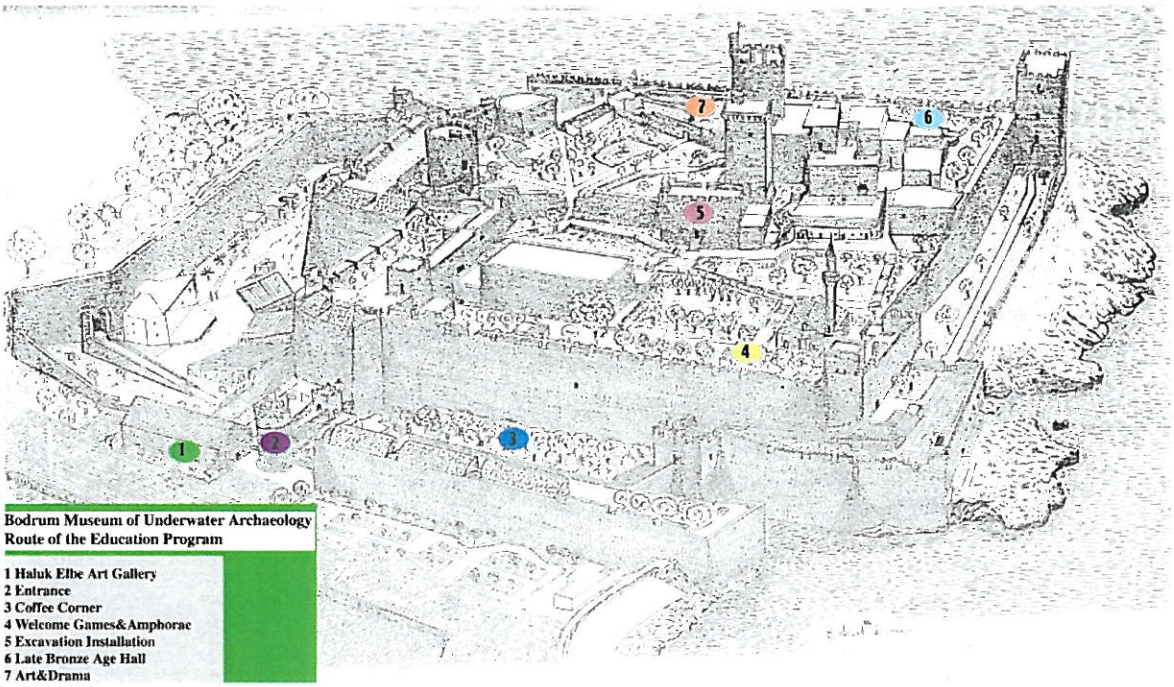

Objects and study objects (etüdlük: the broken pieces and excess materials) are for the usage of researchers and scientists. Therefore, it is not possible to use them as handling material. However, replicas can be used for the children to experience the sense of an old material for handling sessions. Activity Spaces are listed and pointed below.

1. Welcome Speech & Welcome Games

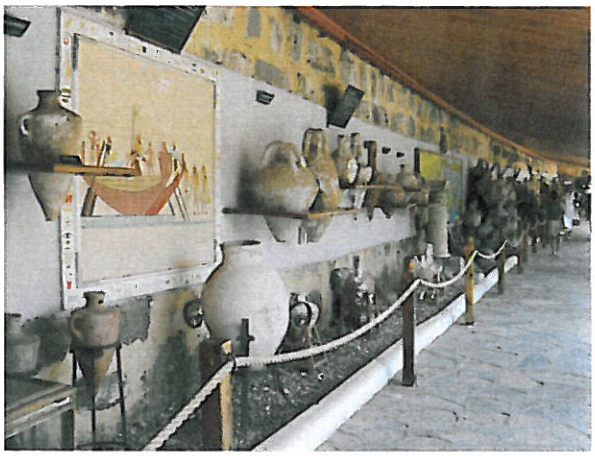

2.Underwater Excavation Model

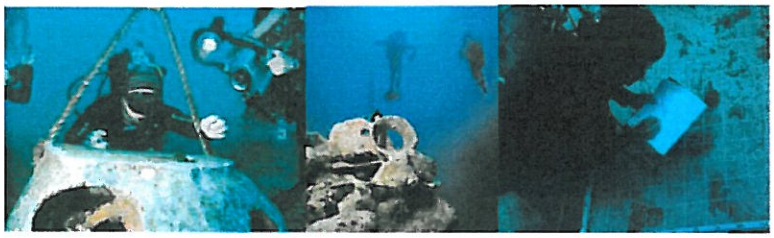

3. Late Bronze Age Excavation Video

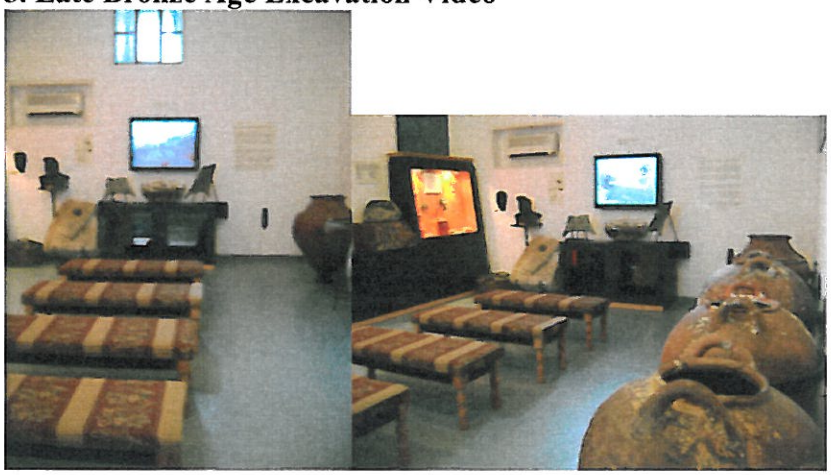

4. Museum Tour& Questions and Worksheets

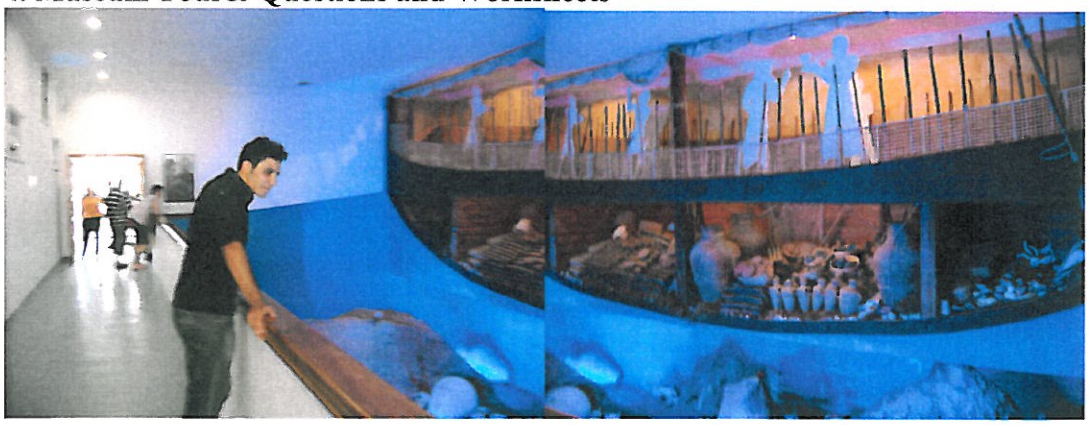

5. Lunch Break

6 Drama& Role Play

7. Arts& Discussion

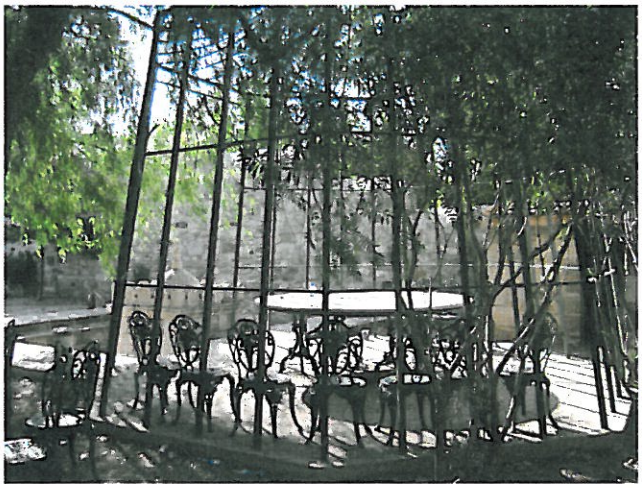

8. Evaluation& Closing Speech

5.5 Planning and Budget

The needs for the program can be listed as a guide who is able to conduct the course, a teacher to bring the children to the museum, means of transport from the school to the museum, lunch boxes for the children, paper and pencil.

Some permission will be necessary to apply such a program. According to regulations of MEB, 15 days before the museum visit, the school has to apply for permission from City Education Directorate. Also, the families have to sign a letter of permission before the visit. The program is addressed to children between the ages 10-12, who are studying 4-5-6th grades of the primary school. Therefore, in selecting the children or schools for a pilot project this has to be considered.

There will be some necessary preparations before conducting this educational program. A museum personnel or a group of volunteers (from now on named as 'guides') has to be chosen and attend to a course in order to conduct this program. Also, some replicas of the objects found in the museum can be built in order to hand them to children. Therefore, a budget will be allocated for this program. Besides the content of the museum and the program, the guides have to engage with some pedagogical and communicational issues, in order to conduct a healthy relationship with the children. Therefore, a seminar has to be arranged or the guides have to attend a course, which will generate an expense. Moreover,

depending on the fund raised for this program, lunchboxes, pencils and papers, t-shirts and small bags can be prepared for the children.

In order to sustain a program proposed above cooperation with the local administrators, local NGO's and public authorities is very essential. Both in monetary issued and administrative issues, support from local leaders will be helpful to ensure sustainability of the program. Volunteer training and teachers training are two issues where financial support will be needed. Also, for transportation and food a great deal of expenses will occur. Therefore, to develop a budget before implementing the project fund raising operation is necessary.

5.6 Other Issues: Security and Facilities

Security is essential in the case of an educational program. Especially, in a castle where Bodrum Underwater Archaeology Museum, all precautions and protective actions shall be taken before an education program is applied in the museum. Primary issues concerning security in the museum are walls, slippery stone surface and stairs, and climate conditions.

Firstly, it should be explained to children before they come to the museum or at the very beginning of the program that they should avoid getting near by the walls of the castle for their own good. The leaders of the program (school teahcer or the museum educator) should be very careful and not allow the children to look out from the walls.

Secondly, the children should be asked to wear sneakers that are not slippery, because the stone surface of the castle is very dangerous for any shoes other than sneakers. Also, the museum management has to renew the sandpaper strips on the steps every year in order to secure safety in the castle.

Lastly, due to high temperature of the region, the children should be asked to wear caps and light clothes while coming to the museum. There are activities performed inside museum building. However, lunch break, drama& arts activities will be held outside.

Therefore, it is essential for the health of the children to wear caps and light clothes while coming to the museum.

The facilities provided in the museum are WC, cafe and shades of the trees. WC services are essential in applying an educaton program for the children. They can be asked to use WC facilities before the start. There is a WC at the entrance, at the amphora installation area, and at the cafe where lunch will be available and that space will be allocated for the use of the children.

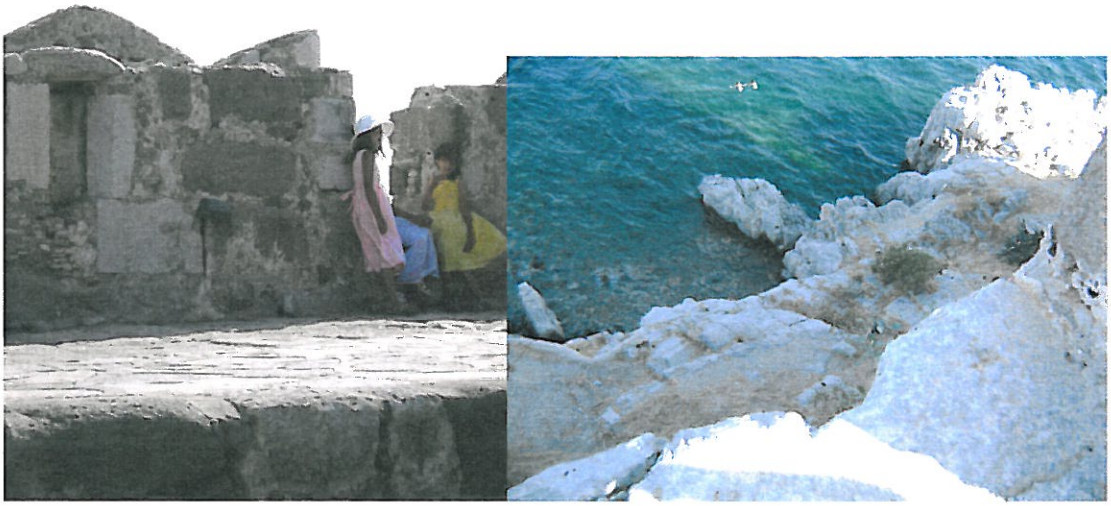

Walls

Walls

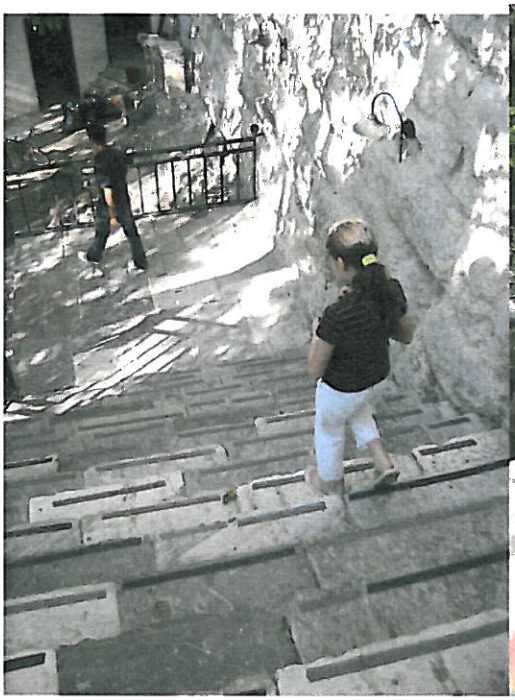

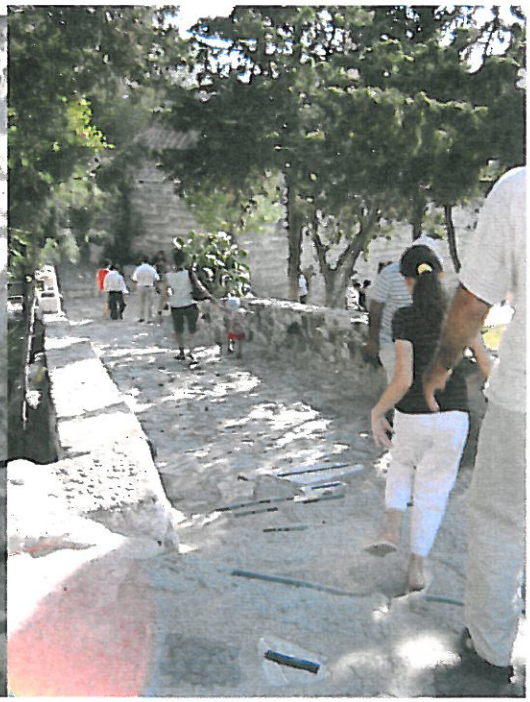

Slippery stone surface and stairs& high stairs

Chapter 6

CONCLUSION

The subject matter discussed in this thesis is museum education. However, in the deep roots of this question, there is cultural heritage and its importance residing in the core of the text. Museum, as the center for housing and exhibiting cultural heritage objects, has to have an active role in communicating the importance of cultural heritage. Therefore, education plays a key role in actualizing this. The aim of this thesis is to activate the Bodrum Museum of Underwater Archaeology as an interactive narrative of underwater cultural heritage, while concerning issues of underwater cultural heritage and museum education in the world and in Turkey.

The museum of underwater archaeology in Bodrum is an extraordinary place to live and understand the history of Mediterranean societies in its close relation with the sea. For children especially physically the place makes it available to see, live and experience history and objects derived from the history.

The education program developed for this museum in particular is a small attempt to create an interactive and meaningful relationship between the young visitors and the museum. Through this relationship created with the help of the experience-based program proposed, it is aimed that the young visitors create their very own understanding of history exhibited in this museum.

The outcomes expected from the education program are:

- Creating a general definition for the institution of the museum
- Giving reasons to the objects: why they are there and what are they representing
- Relating to objects and events in the history
- Starting to question the past
- Enjoying their time at a museum

- Learning how to use a museum

Although it is definitely going to make a change in the comprehension of history, underwater cultural heritage and underwater archaeology for the children that attend the program, it should be continued with additional follow-up activities and visits to the museum. Also, an interactive museum webpage will enable the children to individually develop their knowledge and excitement about history, underwater archaeology and museums.

In a larger sense, each museum has to develop its own educational programs and provide guidance especially for younger visitors. The private museums have the sources and vision to develop education programs to provide the public with the necessary guidance. However, the state museums do not have the privilege to develop such programs. Having considered the economic and physical difficult positions of the state museums, one should be optimistic and come with constructive ideas. There should be a guideline to create a museum education program for the state museums. Each museum has a unique character and different set of collection; therefore, the details other than major approaches and standards for an education program must be developed by the professionals of each museum.

APPENDICES

Appendix A

- **Laws and regulations**

1. INT2: ICOMOS Charter on the Protection and Management of Underwater Cultural Heritage.1996
2. INT3: UNESCO Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage. 2001
3. TR1: Cultural and Natural Heritage Protection Law. 1983.
4. TR2:Turkish Waters sports Diving Regulation
5. TR3: Coastal Security Law maintained by Turkish Coastguard

Appendix B

- **Museum Documents**

Appendix C

- **Related sections of School Books for grades 4, 5, 6**
- **Museum Plan**

Underwater Cultural Heritage

Charter on the Protection and Management of Underwater Cultural Heritage (1996)

(ratified by the 11th ICOMOS General Assembly, held in Sofia, Bulgaria, from 5-9 October 1996)

INTRODUCTION

This Charter is intended to encourage the protection and management of underwater cultural heritage in inland and inshore waters, in shallow seas and in the deep oceans. It focuses on the specific attributes and circumstances of cultural heritage under water and should be understood as a supplement to the ICOMOS Charter for the Protection and Management of Archaeological Heritage, 1990. The 1990 Charter defines the "archaeological heritage" as that part of the material heritage in respect of which archaeological methods provide primary information, comprising all vestiges of human existence and consisting of places relating to all manifestations of human activity, abandoned structures, and remains of all kinds, together with all the portable cultural material associated with them. For the purposes of this Charter underwater cultural heritage is understood to mean the archaeological heritage which is in, or has been removed from, an underwater environment. It includes submerged sites and structures, wreck-sites and wreckage and their archaeological and natural context.

By its very character the underwater cultural heritage is an international resource. A large part of the underwater cultural heritage is located in an international setting and derives from international trade and communication in which ships and their contents are lost at a distance from their origin or destination.

Archaeology is concerned with environmental conservation; in the language of resource management, underwater cultural heritage is both finite and non-renewable. If underwater cultural heritage is to contribute to our appreciation of the environment in the future, then we have to take individual and collective responsibility in the present for ensuring its continued survival.

Archaeology is a public activity; everybody is entitled to draw upon the past in informing their own lives, and every effort to curtail knowledge of the past is an infringement of personal autonomy. Underwater cultural heritage contributes to the formation of identity and can be important to people's sense of community. If managed sensitively, underwater cultural heritage can play a positive role in the promotion of recreation and tourism.

Archaeology is driven by research, it adds to knowledge of the diversity of human culture through the ages and it provides new and challenging ideas about life in the past. Such knowledge and ideas contribute to understanding life today and, thereby, to anticipating future challenges.

Many marine activities, which are themselves beneficial and desirable, can have unfortunate consequences for underwater cultural heritage if their effects are not foreseen.

Underwater cultural heritage may be threatened by construction work that alters the shore and seabed or alters the flow of current, sediment and pollutants. Underwater cultural heritage may also be threatened by insensitive exploitation of living and non-living resources. Furthermore, inappropriate forms of access and the incremental impact of removing "souvenirs" can have a deleterious effect.

Many of these threats can be removed or substantially reduced by early consultation with archaeologists and by implementing mitigatory projects. This Charter is intended to assist in bringing a high standard of archaeological expertise to bear on such threats to underwater cultural heritage in a prompt and efficient manner.

Underwater cultural heritage is also threatened by activities that are wholly undesirable because they are intended to profit few at the expense of many. Commercial exploitation of underwater cultural heritage for trade or speculation is fundamentally incompatible with the protection and management of the heritage. This Charter is intended to ensure that all investigations are explicit in their aims, methodology and anticipated results so that the intention of each project is transparent to all.

Article 1 - Fundamental Principles

The preservation of underwater cultural heritage in situ should be considered as a first option.

Public access should be encouraged.

Non-destructive techniques, non-intrusive survey and sampling should be encouraged in preference to excavation.

Investigation must not adversely impact the underwater cultural heritage more than is necessary for the mitigatory or research objectives of the project.

Investigation must avoid unnecessary disturbance of human remains or venerated sites.

Investigation must be accompanied by adequate documentation.

Article 2 - Project Design

Prior to investigation a project must be prepared, taking into account :

- the mitigatory or research objectives of the project;
- the methodology to be used and the techniques to be employed;
- anticipated funding;
- the time-table for completing the project;
- the composition, qualifications, responsibility and experience of the investigating team;
- material conservation;
- site management and maintenance;
- arrangements for collaboration with museums and other institutions;

- documentation;
- health and safety;
- report preparation;
- deposition of archives, including underwater cultural heritage removed during investigation;
- dissemination, including public participation.

The project design should be revised and amended as necessary.

Investigation must be carried out in accordance with the project design. The project design should be made available to the archaeological community.

Article 3 - Funding

Adequate funds must be assured in advance of investigation to complete all stages of the project design including conservation, report preparation and dissemination. The project design should include contingency plans that will ensure conservation of underwater cultural heritage and supporting documentation in the event of any interruption in anticipated funding.

Project funding must not require the sale of underwater cultural heritage or the use of any strategy that will cause underwater cultural heritage and supporting documentation to be irretrievably dispersed.

Article 4 - Time-table

Adequate time must be assured in advance of investigation to complete all stages of the project design including conservation, report preparation and dissemination. The project design should include contingency plans that will ensure conservation of underwater cultural heritage and supporting documentation in the event of any interruption in anticipated timings.

Article 5- Research objectives, methodology and techniques

Research objectives and the details of the methodology and techniques to be employed must be set down in the project design. The methodology should accord with the research objectives of the investigation and the techniques employed must be as unintrusive as possible.

Post-fieldwork analysis of artefacts and documentation is integral to all investigation; adequate provision for this analysis must be made in the project design.

Article 6 - Qualifications, responsibility and experience

All persons on the investigating team must be suitably qualified and experienced for their project roles. They must be fully briefed and understand the work required.

All intrusive investigations of underwater cultural heritage will only be undertaken under the direction and control of a named underwater archaeologist with recognised qualifications and experience appropriate to the investigation.

Article 7 - Preliminary investigation

All intrusive investigations of underwater cultural heritage must be preceded and informed by a site assessment that evaluates the vulnerability, significance and potential of the site.

The site assessment must encompass background studies of available historical and archaeological evidence, the archaeological and environmental characteristics of the site and the consequences of the intrusion for the long term stability of the area affected by investigations.

Article 8 - Documentation

All investigation must be thoroughly documented in accordance with current professional standards of archaeological documentation.

Documentation must provide a comprehensive record of the site, which includes the provenance of underwater cultural heritage moved or removed in the course of investigation, field notes, plans and drawings, photographs and records in other media.

Article 9 - Material conservation

The material conservation programme must provide for treatment of archaeological remains during investigation, in transit and in the long term.

Material conservation must be carried out in accordance with current professional standards.

Article 10 - Site management and maintenance

A programme of site management must be prepared, detailing measures for protecting and managing in situ underwater cultural heritage in the course of an upon termination of fieldwork. The programme should include public information, reasonable provision for site stabilisation, monitoring and protection against interference. Public access to in situ underwater cultural heritage should be promoted, except where access is incompatible with protection and management.

Article 11 - Health and safety

The health and safety of the investigating team and third parties is paramount. All persons on the investigating team must work according to a safety policy that satisfies relevant statutory and professional requirements and is set out in the project design.

Article 12 - Reporting

Interim reports should be made available according to a time-table set out in the project design, and deposited in relevant public records.

Reports should include :

- an account of the objectives;

- an account of the methodology and techniques employed;
- an account of the results achieved;
- recommendations concerning future research, site management and curation of underwater cultural heritage removed during the investigation.

Article 13 - Curation

The project archive, which includes underwater cultural heritage removed during investigation and a copy of all supporting documentation, must be deposited in an institution that can provide for public access and permanent curation of the archive. Arrangements for deposition of the archive should be agreed before investigation commences, and should be set out in the project design. The archive should be prepared in accordance with current professional standards.

The scientific integrity of the project archive must be assured; deposition in a number of institutions must not preclude reassembly to allow further research. Underwater cultural heritage is not to be traded as items of commercial value.

Article 14 - Dissemination

Public awareness of the results of investigations and the significance of underwater cultural heritage should be promoted through popular presentation in a range of media. Access to such presentations by a wide audience should not be prejudiced by high charges.

Co-operation with local communities and groups is to be encouraged, as is co-operation with communities and groups that are particularly associated with the underwater cultural heritage concerned. It is desirable that investigations proceed with the consent and endorsement of such communities and groups.

The investigation team will seek to involve communities and interest groups in investigations to the extent that such involvement is compatible with protection and management. Where practical, the investigation team should provide opportunities for the public to develop archaeological skills through training and education.

Collaboration with museums and other institutions is to be encouraged. Provision for visits, research and reports by collaborating institutions should be made in advance of investigation.

A final synthesis of the investigation must be made available as soon as possible, having regard to the complexity of the research, and deposited in relevant public records.

Article 15 - International co-operation

International co-operation is essential for protection and management of underwater cultural heritage and should be promoted in the interests of high standards of investigation and research. International co-operation should be encouraged in order to make effective use of archaeologists and other professionals who are specialised in investigations of underwater cultural heritage. Programmes for exchange of professionals should be considered as a means of disseminating best practice.

CONVENTION ON THE PROTECTION OF THE UNDERWATER CULTURAL HERITAGE

UNESCO
Paris, 2 November 2001

CONVENTION ON THE PROTECTION OF THE UNDERWATER CULTURAL HERITAGE

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, meeting in Paris from 15 October to 3 November 2001, at its 31st session,

Acknowledging the importance of underwater cultural heritage as an integral part of the cultural heritage of humanity and a particularly important element in the history of peoples, nations, and their relations with each other concerning their common heritage,

Realizing the importance of protecting and preserving the underwater cultural heritage and that responsibility therefor rests with all States,

Noting growing public interest in and public appreciation of underwater cultural heritage,

Convinced of the importance of research, information and education to the protection and preservation of underwater cultural heritage,

Convinced of the public's right to enjoy the educational and recreational benefits of responsible non-intrusive access to *in situ* underwater cultural heritage, and of the value of public education to contribute to awareness, appreciation and protection of that heritage,

Aware of the fact that underwater cultural heritage is threatened by unauthorized activities directed at it, and of the need for stronger measures to prevent such activities,

Conscious of the need to respond appropriately to the possible negative impact on underwater cultural heritage of legitimate activities that may incidentally affect it,

Deeply concerned by the increasing commercial exploitation of underwater cultural heritage, and in particular by certain activities aimed at the sale, acquisition or barter of underwater cultural heritage,

Aware of the availability of advanced technology that enhances discovery of and access to underwater cultural heritage,

Believing that cooperation among States, international organizations, scientific institutions, professional organizations, archaeologists, divers, other interested parties and the public at large is essential for the protection of underwater cultural heritage,

Considering that survey, excavation and protection of underwater cultural heritage necessitate the availability and application of special scientific methods and the use of suitable techniques and equipment as well as a high degree of professional specialization, all of which indicate a need for uniform governing criteria,

Realizing the need to codify and progressively develop rules relating to the protection and preservation of underwater cultural heritage in conformity with international law and practice, including the UNESCO Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property of 14 November 1970, the UNESCO Convention for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage of 16 November 1972 and the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982,

Committed to improving the effectiveness of measures at international, regional and national levels for the preservation *in situ* or, if necessary for scientific or protective purposes, the careful recovery of underwater cultural heritage,

Having decided at its twenty-ninth session that this question should be made the subject of an international convention,

Adopts this second day of November 2001 this Convention.

Article 1 – Definitions

For the purposes of this Convention:

1. (a) "Underwater cultural heritage" means all traces of human existence having a cultural, historical or archaeological character which have been partially or totally under water, periodically or continuously, for at least 100 years such as:

   (i) sites, structures, buildings, artefacts and human remains, together with their archaeological and natural context;

   (ii) vessels, aircraft, other vehicles or any part thereof, their cargo or other contents, together with their archaeological and natural context; and

   (iii) objects of prehistoric character.

   (b) Pipelines and cables placed on the seabed shall not be considered as underwater cultural heritage.

   (c) Installations other than pipelines and cables, placed on the seabed and still in use, shall not be considered as underwater cultural heritage.

2. (a) "States Parties" means States which have consented to be bound by this Convention and for which this Convention is in force.

   (b) This Convention applies *mutatis mutandis* to those territories referred to in Article 26, paragraph 2(b), which become Parties to this Convention in accordance with the conditions set out in that paragraph, and to that extent "States Parties" refers to those territories.

3. "UNESCO" means the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

4. "Director-General" means the Director-General of UNESCO.

5. "Area" means the seabed and ocean floor and subsoil thereof, beyond the limits of national jurisdiction.

6. "Activities directed at underwater cultural heritage" means activities having underwater cultural heritage as their primary object and which may, directly or indirectly, physically disturb or otherwise damage underwater cultural heritage.

7. "Activities incidentally affecting underwater cultural heritage" means activities which, despite not having underwater cultural heritage as their primary object or one of their objects, may physically disturb or otherwise damage underwater cultural heritage.

8. "State vessels and aircraft" means warships, and other vessels or aircraft that were owned or operated by a State and used, at the time of sinking, only for government non-commercial purposes, that are identified as such and that meet the definition of underwater cultural heritage.

9. "Rules" means the Rules concerning activities directed at underwater cultural heritage, as referred to in Article 33 of this Convention.

Article 2 – Objectives and general principles

1. This Convention aims to ensure and strengthen the protection of underwater cultural heritage.

2. States Parties shall cooperate in the protection of underwater cultural heritage.

3. States Parties shall preserve underwater cultural heritage for the benefit of humanity in conformity with the provisions of this Convention.

4. States Parties shall, individually or jointly as appropriate, take all appropriate measures in conformity with this Convention and with international law that are necessary to protect underwater cultural heritage, using for this purpose the best practicable means at their disposal and in accordance with their capabilities.

5. The preservation *in situ* of underwater cultural heritage shall be considered as the first option before allowing or engaging in any activities directed at this heritage.

6. Recovered underwater cultural heritage shall be deposited, conserved and managed in a manner that ensures its long-term preservation.

7. Underwater cultural heritage shall not be commercially exploited.

8. Consistent with State practice and international law, including the United Nations Convention on the Law of the Sea, nothing in this Convention shall be interpreted as modifying the rules of international law and State practice pertaining to sovereign immunities, nor any State's rights with respect to its State vessels and aircraft.

9. States Parties shall ensure that proper respect is given to all human remains located in maritime waters.

10. Responsible non-intrusive access to observe or document *in situ* underwater cultural heritage shall be encouraged to create public awareness, appreciation, and protection of the heritage except where such access is incompatible with its protection and management.

11. No act or activity undertaken on the basis of this Convention shall constitute grounds for claiming, contending or disputing any claim to national sovereignty or jurisdiction.

Article 3 – Relationship between this Convention and the United Nations Convention on the Law of the Sea

Nothing in this Convention shall prejudice the rights, jurisdiction and duties of States under international law, including the United Nations Convention on the Law of the Sea. This Convention shall be interpreted and applied in the context of and in a manner consistent with international law, including the United Nations Convention on the Law of the Sea.

Article 4 – Relationship to law of salvage and law of finds

Any activity relating to underwater cultural heritage to which this Convention applies shall not be subject to the law of salvage or law of finds, unless it:

(a) is authorized by the competent authorities, and

(b) is in full conformity with this Convention, and

(c) ensures that any recovery of the underwater cultural heritage achieves its maximum protection.

Article 5 – Activities incidentally affecting underwater cultural heritage

Each State Party shall use the best practicable means at its disposal to prevent or mitigate any adverse effects that might arise from activities under its jurisdiction incidentally affecting underwater cultural heritage.

Article 6 – Bilateral, regional or other multilateral agreements

1. States Parties are encouraged to enter into bilateral, regional or other multilateral agreements or develop existing agreements, for the preservation of underwater cultural heritage. All such agreements shall be in full conformity with the provisions of this Convention and shall not dilute its universal character. States may, in such agreements, adopt rules and regulations which would ensure better protection of underwater cultural heritage than those adopted in this Convention.

2. The Parties to such bilateral, regional or other multilateral agreements may invite States with a verifiable link, especially a cultural, historical or archaeological link, to the underwater cultural heritage concerned to join such agreements.

3. This Convention shall not alter the rights and obligations of States Parties regarding the protection of sunken vessels, arising from other bilateral, regional or other multilateral agreements concluded before its adoption, and, in particular, those that are in conformity with the purposes of this Convention.

Article 7 – Underwater cultural heritage in internal waters, archipelagic waters and territorial sea

1. States Parties, in the exercise of their sovereignty, have the exclusive right to regulate and authorize activities directed at underwater cultural heritage in their internal waters, archipelagic waters and territorial sea.

2. Without prejudice to other international agreements and rules of international law regarding the protection of underwater cultural heritage, States Parties shall require that the Rules be applied to activities directed at underwater cultural heritage in their internal waters, archipelagic waters and territorial sea.

3. Within their archipelagic waters and territorial sea, in the exercise of their sovereignty and in recognition of general practice among States, States Parties, with a view to cooperating on the best methods of protecting State vessels and aircraft, should inform the flag State Party to this Convention and, if applicable, other States with a verifiable link, especially a cultural, historical or archaeological link, with respect to the discovery of such identifiable State vessels and aircraft.

Article 8 – Underwater cultural heritage in the contiguous zone

Without prejudice to and in addition to Articles 9 and 10, and in accordance with Article 303, paragraph 2, of the United Nations Convention on the Law of the Sea, States Parties may regulate and authorize activities directed at underwater cultural heritage within their contiguous zone. In so doing, they shall require that the Rules be applied.

Article 9 – Reporting and notification in the exclusive economic zone and on the continental shelf

1. All States Parties have a responsibility to protect underwater cultural heritage in the exclusive economic zone and on the continental shelf in conformity with this Convention.

Accordingly:

(a) a State Party shall require that when its national, or a vessel flying its flag, discovers or intends to engage in activities directed at underwater cultural heritage located in its exclusive economic zone or on its continental shelf, the national or the master of the vessel shall report such discovery or activity to it;

(b) in the exclusive economic zone or on the continental shelf of another State Party:

(i) States Parties shall require the national or the master of the vessel to report such discovery or activity to them and to that other State Party;

(ii) alternatively, a State Party shall require the national or master of the vessel to report such discovery or activity to it and shall ensure the rapid and effective transmission of such reports to all other States Parties.

2. On depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, a State Party shall declare the manner in which reports will be transmitted under paragraph 1(b) of this Article.

3. A State Party shall notify the Director-General of discoveries or activities reported to it under paragraph 1 of this Article.

4. The Director-General shall promptly make available to all States Parties any information notified to him under paragraph 3 of this Article.

5. Any State Party may declare to the State Party in whose exclusive economic zone or on whose continental shelf the underwater cultural heritage is located its interest in being consulted on how to ensure the effective protection of that underwater cultural heritage. Such declaration shall be based on a verifiable link, especially a cultural, historical or archaeological link, to the underwater cultural heritage concerned.

Article 10 – Protection of underwater cultural heritage in the exclusive economic zone and on the continental shelf

1. No authorization shall be granted for an activity directed at underwater cultural heritage located in the exclusive economic zone or on the continental shelf except in conformity with the provisions of this Article.

2. A State Party in whose exclusive economic zone or on whose continental shelf underwater cultural heritage is located has the right to prohibit or authorize any activity directed at such heritage to prevent interference with its sovereign rights or jurisdiction as provided for by international law including the United Nations Convention on the Law of the Sea.

3. Where there is a discovery of underwater cultural heritage or it is intended that activity shall be directed at underwater cultural heritage in a State Party's exclusive economic zone or on its continental shelf, that State Party shall:

(a) consult all other States Parties which have declared an interest under Article 9, paragraph 5, on how best to protect the underwater cultural heritage;

(b) coordinate such consultations as "Coordinating State", unless it expressly declares that it does not wish to do so, in which case the States Parties which have declared an interest under Article 9, paragraph 5, shall appoint a Coordinating State.

4. Without prejudice to the duty of all States Parties to protect underwater cultural heritage by way of all practicable measures taken in accordance with international law to prevent immediate danger to the underwater cultural heritage, including looting, the Coordinating State may take all practicable measures, and/or issue any necessary authorizations in conformity with this Convention and, if necessary prior to consultations, to prevent any immediate danger to the underwater cultural heritage, whether arising from human activities or any other cause, including looting. In taking such measures assistance may be requested from other States Parties.

5. The Coordinating State:

(a) shall implement measures of protection which have been agreed by the consulting States, which include the Coordinating State, unless the consulting States, which include the Coordinating State, agree that another State Party shall implement those measures;

(b) shall issue all necessary authorizations for such agreed measures in conformity with the Rules, unless the consulting States, which include the Coordinating State, agree that another State Party shall issue those authorizations;

(c) may conduct any necessary preliminary research on the underwater cultural heritage and shall issue all necessary authorizations therefor, and shall promptly inform the Director-General of the results, who in turn will make such information promptly available to other States Parties.

6. In coordinating consultations, taking measures, conducting preliminary research and/or issuing authorizations pursuant to this Article, the Coordinating State shall act on behalf of the States Parties as a whole and not in its own interest. Any such action shall not in itself constitute a basis for the assertion of any preferential or jurisdictional rights not provided for in international law, including the United Nations Convention on the Law of the Sea.

7. Subject to the provisions of paragraphs 2 and 4 of this Article, no activity directed at State vessels and aircraft shall be conducted without the agreement of the flag State and the collaboration of the Coordinating State.

Article 11 – Reporting and notification in the Area

1. States Parties have a responsibility to protect underwater cultural heritage in the Area in conformity with this Convention and Article 149 of the United Nations Convention on the Law of the Sea. Accordingly when a national, or a vessel flying the flag of a State Party, discovers or intends to engage in activities directed at underwater cultural heritage located in the Area, that State Party shall require its national, or the master of the vessel, to report such discovery or activity to it.

2. States Parties shall notify the Director-General and the Secretary-General of the International Seabed Authority of such discoveries or activities reported to them.

3. The Director-General shall promptly make available to all States Parties any such information supplied by States Parties.

4. Any State Party may declare to the Director-General its interest in being consulted on how to ensure the effective protection of that underwater cultural heritage. Such declaration shall be based on a verifiable link to the underwater cultural heritage concerned, particular regard being paid to the preferential rights of States of cultural, historical or archaeological origin.

Article 12 – Protection of underwater cultural heritage in the Area

1. No authorization shall be granted for any activity directed at underwater cultural heritage located in the Area except in conformity with the provisions of this Article.

2. The Director-General shall invite all States Parties which have declared an interest under Article 11, paragraph 4, to consult on how best to protect the underwater cultural heritage, and to appoint a State Party to coordinate such consultations as the "Coordinating State". The Director-General shall also invite the International Seabed Authority to participate in such consultations.

3. All States Parties may take all practicable measures in conformity with this Convention, if necessary prior to consultations, to prevent any immediate danger to the underwater cultural heritage, whether arising from human activity or any other cause including looting.

4. The Coordinating State shall:

(a) implement measures of protection which have been agreed by the consulting States, which include the Coordinating State, unless the consulting States, which include the Coordinating State, agree that another State Party shall implement those measures; and

(b) issue all necessary authorizations for such agreed measures, in conformity with this Convention, unless the consulting States, which include the Coordinating State, agree that another State Party shall issue those authorizations.

5. The Coordinating State may conduct any necessary preliminary research on the underwater cultural heritage and shall issue all necessary authorizations therefor, and shall promptly inform the Director-General of the results, who in turn shall make such information available to other States Parties.

6. In coordinating consultations, taking measures, conducting preliminary research, and/or issuing authorizations pursuant to this Article, the Coordinating State shall act for the benefit of humanity as a whole, on behalf of all States Parties. Particular regard shall be paid to the preferential rights of States of cultural, historical or archaeological origin in respect of the underwater cultural heritage concerned.

7. No State Party shall undertake or authorize activities directed at State vessels and aircraft in the Area without the consent of the flag State.

Article 13 – Sovereign immunity

Warships and other government ships or military aircraft with sovereign immunity, operated for non-commercial purposes, undertaking their normal mode of operations, and not engaged in activities directed at underwater cultural heritage, shall not be obliged to report discoveries of underwater cultural heritage under Articles 9, 10, 11 and 12 of this Convention. However States Parties shall ensure, by the adoption of appropriate measures not impairing the operations or operational capabilities of their warships or other government ships or military aircraft with sovereign immunity operated for non-commercial purposes, that they comply, as far as is reasonable and practicable, with Articles 9, 10, 11 and 12 of this Convention.

Article 14 – Control of entry into the territory, dealing and possession

States Parties shall take measures to prevent the entry into their territory, the dealing in, or the possession of, underwater cultural heritage illicitly exported and/or recovered, where recovery was contrary to this Convention.

Article 15 – Non-use of areas under the jurisdiction of States Parties

States Parties shall take measures to prohibit the use of their territory, including their maritime ports, as well as artificial islands, installations and structures under their exclusive jurisdiction or control, in support of any activity directed at underwater cultural heritage which is not in conformity with this Convention.

Article 16 – Measures relating to nationals and vessels

States Parties shall take all practicable measures to ensure that their nationals and vessels flying their flag do not engage in any activity directed at underwater cultural heritage in a manner not in conformity with this Convention.

Article 17 – Sanctions

1. Each State Party shall impose sanctions for violations of measures it has taken to implement this Convention.

2. Sanctions applicable in respect of violations shall be adequate in severity to be effective in securing compliance with this Convention and to discourage violations wherever they occur and shall deprive offenders of the benefit deriving from their illegal activities.

3. States Parties shall cooperate to ensure enforcement of sanctions imposed under this Article.

Article 18 – Seizure and disposition of underwater cultural heritage

1. Each State Party shall take measures providing for the seizure of underwater cultural heritage in its territory that has been recovered in a manner not in conformity with this Convention.

2. Each State Party shall record, protect and take all reasonable measures to stabilize underwater cultural heritage seized under this Convention.

3. Each State Party shall notify the Director-General and any other State with a verifiable link, especially a cultural, historical or archaeological link, to the underwater cultural heritage concerned of any seizure of underwater cultural heritage that it has made under this Convention.

4. A State Party which has seized underwater cultural heritage shall ensure that its disposition be for the public benefit, taking into account the need for conservation and research; the need for reassembly of a dispersed collection; the need for public access, exhibition and education; and the interests of any State with a verifiable link, especially a cultural, historical or archaeological link, in respect of the underwater cultural heritage concerned.

Article 19 – Cooperation and information-sharing

1. States Parties shall cooperate and assist each other in the protection and management of underwater cultural heritage under this Convention, including, where practicable, collaborating in the investigation, excavation, documentation, conservation, study and presentation of such heritage.

2. To the extent compatible with the purposes of this Convention, each State Party undertakes to share information with other States Parties concerning underwater cultural heritage, including discovery of heritage, location of heritage, heritage excavated or recovered contrary to this Convention or otherwise in violation of international law, pertinent scientific methodology and technology, and legal developments relating to such heritage.

3. Information shared between States Parties, or between UNESCO and States Parties, regarding the discovery or location of underwater cultural heritage shall, to the extent compatible with their national legislation, be kept confidential and reserved to competent authorities of States Parties as long as the disclosure of such information might endanger or otherwise put at risk the preservation of such underwater cultural heritage.

4. Each State Party shall take all practicable measures to disseminate information, including where feasible through appropriate international databases, about underwater cultural heritage excavated or recovered contrary to this Convention or otherwise in violation of international law.

Article 20 – Public awareness

Each State Party shall take all practicable measures to raise public awareness regarding the value and significance of underwater cultural heritage and the importance of protecting it under this Convention.

Article 21 – Training in underwater archaeology

States Parties shall cooperate in the provision of training in underwater archaeology, in techniques for the conservation of underwater cultural heritage and, on agreed terms, in the transfer of technology relating to underwater cultural heritage.

Article 22 – Competent authorities

1. In order to ensure the proper implementation of this Convention, States Parties shall establish competent authorities or reinforce the existing ones where appropriate, with the aim of providing for the establishment, maintenance and updating of an inventory of underwater cultural heritage, the effective protection, conservation, presentation and management of underwater cultural heritage, as well as research and education.

2. States Parties shall communicate to the Director-General the names and addresses of their competent authorities relating to underwater cultural heritage.

Article 23 – Meetings of States Parties

1. The Director-General shall convene a Meeting of States Parties within one year of the entry into force of this Convention and thereafter at least once every two years. At the request of a majority of States Parties, the Director-General shall convene an Extraordinary Meeting of States Parties.

2. The Meeting of States Parties shall decide on its functions and responsibilities.

3. The Meeting of States Parties shall adopt its own Rules of Procedure.

4. The Meeting of States Parties may establish a Scientific and Technical Advisory Body composed of experts nominated by the States Parties with due regard to the principle of equitable geographical distribution and the desirability of a gender balance.

5. The Scientific and Technical Advisory Body shall appropriately assist the Meeting of States Parties in questions of a scientific or technical nature regarding the implementation of the Rules.

Article 24 – Secretariat for this Convention

1. The Director-General shall be responsible for the functions of the Secretariat for this Convention.

2. The duties of the Secretariat shall include:

(a) organizing Meetings of States Parties as provided for in Article 23, paragraph 1; and

(b) assisting States Parties in implementing the decisions of the Meetings of States Parties.

Article 25 – Peaceful settlement of disputes

1. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of this Convention shall be subject to negotiations in good faith or other peaceful means of settlement of their own choice.

2. If those negotiations do not settle the dispute within a reasonable period of time, it may be submitted to UNESCO for mediation, by agreement between the States Parties concerned.

3. If mediation is not undertaken or if there is no settlement by mediation, the provisions relating to the settlement of disputes set out in Part XV of the United

Nations Convention on the Law of the Sea apply *mutatis mutandis* to any dispute between States Parties to this Convention concerning the interpretation or application of this Convention, whether or not they are also Parties to the United Nations Convention on the Law of the Sea.

4. Any procedure chosen by a State Party to this Convention and to the United Nations Convention on the Law of the Sea pursuant to Article 287 of the latter shall apply to the settlement of disputes under this Article, unless that State Party, when ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention, or at any time thereafter, chooses another procedure pursuant to Article 287 for the purpose of the settlement of disputes arising out of this Convention.

5. A State Party to this Convention which is not a Party to the United Nations Convention on the Law of the Sea, when ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention or at any time thereafter shall be free to choose, by means of a written declaration, one or more of the means set out in Article 287, paragraph 1, of the United Nations Convention on the Law of the Sea for the purpose of settlement of disputes under this Article. Article 287 shall apply to such a declaration, as well as to any dispute to which such State is party, which is not covered by a declaration in force. For the purpose of conciliation and arbitration, in accordance with Annexes V and VII of the United Nations Convention on the Law of the Sea, such State shall be entitled to nominate conciliators and arbitrators to be included in the lists referred to in Annex V, Article 2, and Annex VII, Article 2, for the settlement of disputes arising out of this Convention.

Article 26 – Ratification, acceptance, approval or accession

1. This Convention shall be subject to ratification, acceptance or approval by Member States of UNESCO.

2. This Convention shall be subject to accession:

(a) by States that are not members of UNESCO but are members of the United Nations or of a specialized agency within the United Nations system or of the International Atomic Energy Agency, as well as by States Parties to the Statute of the International Court of Justice and any other State invited to accede to this Convention by the General Conference of UNESCO;

(b) by territories which enjoy full internal self-government, recognized as such by the United Nations, but have not attained full independence in accordance with General Assembly resolution 1514 (XV) and which have competence over the matters governed by this Convention, including the competence to enter into treaties in respect of those matters.

3. The instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Director-General.

Article 27 – Entry into force

This Convention shall enter into force three months after the date of the deposit of the twentieth instrument referred to in Article 26, but solely with respect to the twenty States or territories that have so deposited their instruments. It shall enter into force for each other State or territory three months after the date on which that State or territory has deposited its instrument.

Article 28 – Declaration as to inland waters

When ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention or at any time thereafter, any State or territory may declare that the Rules shall apply to inland waters not of a maritime character.

Article 29 – Limitations to geographical scope

At the time of ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention, a State or territory may make a declaration to the depositary that this Convention shall not be applicable to specific parts of its territory, internal waters, archipelagic waters or territorial sea, and shall identify therein the reasons for such declaration. Such State shall, to the extent practicable and as quickly as possible, promote conditions under which this Convention will apply to the areas specified in its declaration, and to that end shall also withdraw its declaration in whole or in part as soon as that has been achieved.

Article 30 – Reservations

With the exception of Article 29, no reservations may be made to this Convention.

Article 31 – Amendments

1. A State Party may, by written communication addressed to the Director-General, propose amendments to this Convention. The Director-General shall circulate such communication to all States Parties. If, within six months from the date of the circulation of the communication, not less than one half of the States Parties reply favourably to the request, the Director-General shall present such proposal to the next Meeting of States Parties for discussion and possible adoption.

2. Amendments shall be adopted by a two-thirds majority of States Parties present and voting.

3. Once adopted, amendments to this Convention shall be subject to ratification, acceptance, approval or accession by the States Parties.

4. Amendments shall enter into force, but solely with respect to the States Parties that have ratified, accepted, approved or acceded to them, three months after the deposit of the instruments referred to in paragraph 3 of this Article by two thirds of

the States Parties. Thereafter, for each State or territory that ratifies, accepts, approves or accedes to it, the amendment shall enter into force three months after the date of deposit by that Party of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

5. A State or territory which becomes a Party to this Convention after the entry into force of amendments in conformity with paragraph 4 of this Article shall, failing an expression of different intention by that State or territory, be considered:

(a) as a Party to this Convention as so amended; and

(b) as a Party to the unamended Convention in relation to any State Party not bound by the amendment.

Article 32 – Denunciation

1. A State Party may, by written notification addressed to the Director-General, denounce this Convention.

2. The denunciation shall take effect twelve months after the date of receipt of the notification, unless the notification specifies a later date.

3. The denunciation shall not in any way affect the duty of any State Party to fulfil any obligation embodied in this Convention to which it would be subject under international law independently of this Convention.

Article 33 – The Rules

The Rules annexed to this Convention form an integral part of it and, unless expressly provided otherwise, a reference to this Convention includes a reference to the Rules.

Article 34 – Registration with the United Nations

In conformity with Article 102 of the Charter of the United Nations, this Convention shall be registered with the Secretariat of the United Nations at the request of the Director-General.

Article 35 – Authoritative texts

This Convention has been drawn up in Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish, the six texts being equally authoritative.

Annex

Rules concerning activities directed at underwater cultural heritage

I. General principles

Rule 1. The protection of underwater cultural heritage through *in situ* preservation shall be considered as the first option. Accordingly, activities directed at underwater cultural heritage shall be authorized in a manner consistent with the protection of that heritage, and subject to that requirement may be authorized for the purpose of making a significant contribution to protection or knowledge or enhancement of underwater cultural heritage.

Rule 2. The commercial exploitation of underwater cultural heritage for trade or speculation or its irretrievable dispersal is fundamentally incompatible with the protection and proper management of underwater cultural heritage. Underwater cultural heritage shall not be traded, sold, bought or bartered as commercial goods.

This Rule cannot be interpreted as preventing:

(a) the provision of professional archaeological services or necessary services incidental thereto whose nature and purpose are in full conformity with this Convention and are subject to the authorization of the competent authorities;

(b) the deposition of underwater cultural heritage, recovered in the course of a research project in conformity with this Convention, provided such deposition does not prejudice the scientific or cultural interest or integrity of the recovered material or result in its irretrievable dispersal; is in accordance with the provisions of Rules 33 and 34; and is subject to the authorization of the competent authorities.

Rule 3. Activities directed at underwater cultural heritage shall not adversely affect the underwater cultural heritage more than is necessary for the objectives of the project.

Rule 4. Activities directed at underwater cultural heritage must use non-destructive techniques and survey methods in preference to recovery of objects. If excavation or recovery is necessary for the purpose of scientific studies or for the ultimate protection of the underwater cultural heritage, the methods and techniques used must be as non-destructive as possible and contribute to the preservation of the remains.

Rule 5. Activities directed at underwater cultural heritage shall avoid the unnecessary disturbance of human remains or venerated sites.

Rule 6. Activities directed at underwater cultural heritage shall be strictly regulated to ensure proper recording of cultural, historical and archaeological information.

Rule 7. Public access to *in situ* underwater cultural heritage shall be promoted, except where such access is incompatible with protection and management.

Rule 8. International cooperation in the conduct of activities directed at underwater cultural heritage shall be encouraged in order to further the effective exchange or use of archaeologists and other relevant professionals.

II. Project design

Rule 9. Prior to any activity directed at underwater cultural heritage, a project design for the activity shall be developed and submitted to the competent authorities for authorization and appropriate peer review.

Rule 10. The project design shall include:

(a) an evaluation of previous or preliminary studies;

(b) the project statement and objectives;

(c) the methodology to be used and the techniques to be employed;

(d) the anticipated funding;

(e) an expected timetable for completion of the project;

(f) the composition of the team and the qualifications, responsibilities and experience of each team member;

(g) plans for post-fieldwork analysis and other activities;

(h) a conservation programme for artefacts and the site in close cooperation with the competent authorities;

(i) a site management and maintenance policy for the whole duration of the project;

(j) a documentation programme;

(k) a safety policy;

(l) an environmental policy;

(m) arrangements for collaboration with museums and other institutions, in particular scientific institutions;

(n) report preparation;

(o) deposition of archives, including underwater cultural heritage removed; and

(p) a programme for publication.

Rule 11. Activities directed at underwater cultural heritage shall be carried out in accordance with the project design approved by the competent authorities.

Rule 12. Where unexpected discoveries are made or circumstances change, the project design shall be reviewed and amended with the approval of the competent authorities.

Rule 13. In cases of urgency or chance discoveries, activities directed at the underwater cultural heritage, including conservation measures or activities for a period of short duration, in particular site stabilization, may be authorized in the absence of a project design in order to protect the underwater cultural heritage.

III. Preliminary work

Rule 14. The preliminary work referred to in Rule 10 (a) shall include an assessment that evaluates the significance and vulnerability of the underwater cultural heritage and the surrounding natural environment to damage by the proposed project, and the potential to obtain data that would meet the project objectives.

Rule 15. The assessment shall also include background studies of available historical and archaeological evidence, the archaeological and environmental characteristics of the site, and the consequences of any potential intrusion for the long-term stability of the underwater cultural heritage affected by the activities.

IV. Project objective, methodology and techniques

Rule 16. The methodology shall comply with the project objectives, and the techniques employed shall be as non-intrusive as possible.

V. Funding

Rule 17. Except in cases of emergency to protect underwater cultural heritage, an adequate funding base shall be assured in advance of any activity, sufficient to complete all stages of the project design, including conservation, documentation and curation of recovered artefacts, and report preparation and dissemination.

Rule 18. The project design shall demonstrate an ability, such as by securing a bond, to fund the project through to completion.

Rule 19. The project design shall include a contingency plan that will ensure conservation of underwater cultural heritage and supporting documentation in the event of any interruption of anticipated funding.

VI. Project duration - timetable

Rule 20. An adequate timetable shall be developed to assure in advance of any activity directed at underwater cultural heritage the completion of all stages of the project design, including conservation, documentation and curation of recovered underwater cultural heritage, as well as report preparation and dissemination.

Rule 21. The project design shall include a contingency plan that will ensure conservation of underwater cultural heritage and supporting documentation in the event of any interruption or termination of the project.

VII. Competence and qualifications

Rule 22. Activities directed at underwater cultural heritage shall only be undertaken under the direction and control of, and in the regular presence of, a qualified underwater archaeologist with scientific competence appropriate to the project.

Rule 23. All persons on the project team shall be qualified and have demonstrated competence appropriate to their roles in the project.

VIII. Conservation and site management

Rule 24. The conservation programme shall provide for the treatment of the archaeological remains during the activities directed at underwater cultural heritage, during transit and in the long term. Conservation shall be carried out in accordance with current professional standards.

Rule 25. The site management programme shall provide for the protection and management *in situ* of underwater cultural heritage, in the course of and upon termination of fieldwork. The programme shall include public information, reasonable provision for site stabilization, monitoring, and protection against interference.

IX. Documentation

Rule 26. The documentation programme shall set out thorough documentation including a progress report of activities directed at underwater cultural heritage, in accordance with current professional standards of archaeological documentation.

Rule 27. Documentation shall include, at a minimum, a comprehensive record of the site, including the provenance of underwater cultural heritage moved or removed in the course of the activities directed at underwater cultural heritage, field notes, plans, drawings, sections, and photographs or recording in other media.

X. Safety

Rule 28. A safety policy shall be prepared that is adequate to ensure the safety and health of the project team and third parties and that is in conformity with any applicable statutory and professional requirements.

XI. Environment

Rule 29. An environmental policy shall be prepared that is adequate to ensure that the seabed and marine life are not unduly disturbed.

XII. Reporting

Rule 30. Interim and final reports shall be made available according to the timetable set out in the project design, and deposited in relevant public records.

Rule 31. Reports shall include:

(a) an account of the objectives;

(b) an account of the methods and techniques employed;

(c) an account of the results achieved;

(d) basic graphic and photographic documentation on all phases of the activity;

(e) recommendations concerning conservation and curation of the site and of any underwater cultural heritage removed; and

(f) recommendations for future activities.

XIII. Curation of project archives

Rule 32. Arrangements for curation of the project archives shall be agreed to before any activity commences, and shall be set out in the project design.

Rule 33. The project archives, including any underwater cultural heritage removed and a copy of all supporting documentation shall, as far as possible, be kept together and intact as a collection in a manner that is available for professional and public access as well as for the curation of the archives. This should be done as rapidly as possible and in any case not later than ten years from the completion of the project, in so far as may be compatible with conservation of the underwater cultural heritage.

Rule 34. The project archives shall be managed according to international professional standards, and subject to the authorization of the competent authorities.

XIV. Dissemination

Rule 35. Projects shall provide for public education and popular presentation of the project results where appropriate.

Rule 36. A final synthesis of a project shall be:

(a) made public as soon as possible, having regard to the complexity of the project and the confidential or sensitive nature of the information; and

(b) deposited in relevant public records.

The foregoing is the authentic text of the Convention duly adopted by the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization during its thirty-first session, which was held in Paris and declared closed the third day of November 2001.

Le texte qui précède est le texte authentique de la Convention dûment adoptée par la Conférence générale de l'Organisation des Nations Unies pour l'éducation, la science et la culture à sa trente-et-unième session, qui s'est tenue à Paris et qui a été déclarée close le troisième jour de novembre 2001.

Lo anterior es el texto auténtico de la Convención aprobada en buena y debida forma por la Conferencia General de la Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura, en su trigésimo primera reunión, celebrada en París y terminada el tres de noviembre de 2001.

Приведенный выше текст является подлинным текстом Конвенции, надлежащим образом принятой Генеральной конференцией Организации Объединенных Наций по вопросам образования, науки и культуры на ее тридцать первой сессии, состоявшейся в Париже и закончившейся третьего ноября 2001 года.

ويعتبر النص المتقدم هو النص الأصلي للاتفاقية التي اعتمدها على النحو الواجب المؤتمر العام لمنظمة الأمم المتحدة للتربية والعلم والثقافة في دورته الحادية والثلاثين المنعقدة في باريس والتي أعلن اختتامها في اليوم الثالث من نوفمبر/تشرين الثاني ٢٠٠١.

上述文本为在巴黎召开的，于2001年11月3日闭幕的联合国教科文组织第三十一届大会正式通过的公约的正式文本。

IN WITNESS WHEREOF we have appended our signatures this 6th day of November 2001.

EN FOI DE QUOI ont apposé leur signature, ce 6ème jour de novembre 2001.

EN FE DE LO CUAL estampan sus firmas, en este día 6 de noviembre de 2001.

В УДОСТОВЕРЕНИЕ ЧЕГО настоящую Конвенцию подписали 6 ноября 2001 года.

وإثباتاً لما تقدم وقعنا بإمضائينا في هذا اليوم السادس من نوفمبر/تشرين الثاني ٢٠٠١.

为此，我们于2001年11月6日签上我们的名字，以资证明。

The President of the General Conference
Le Président de la Conférence générale
El Presidente de la Conferencia General
Председатель Генеральной конференции
رئيس المؤتمر العام
大会主席

The Director-General
Le Directeur général
El Director General
Генеральный директор
المدير العام
总 干 事

Certified Copy
Copie certifiée conforme
Copia certificada conforme
Заверенная копия
صورة طبق الأصل
兹证明文本无误

Paris,

Legal Adviser
United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

Conseiller juridique
De l'Organisation des Nations Unies pour l'éducation, la science et la culture

Consejero jurídico
de la Organizacíon des las Naciones Unidas para la Educacíon, la Ciencia y la Cultura

Юридический советник
Организации Объединенных Наций по вопросам образования, науки и культуры

المستشار القانوني
لمنظمة الأمم المتحدة للتربية والعلم والثقافة

联合国教育、科学及文化组织
法律顾问

Done in Paris this 6th day of November 2001 in two authentic copies bearing the signature of the President of the thirty-first session of the General Conference and of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, which shall be deposited in the archives of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization and certified true copies of which shall be delivered to all the States and territories referred to in Article 26 as well as to the United Nations.

Fait à Paris ce sixième jour de novembre 2001, en deux exemplaires authentiques portant la signature du Président de la Conférence générale réunie en sa trente-et-unième session, et du Directeur général de l'Organisation des Nations Unies pour l'éducation, la science et la culture, qui seront déposés dans les archives de l'Organisation des Nations Unies pour l'éducation, la science et la culture, et dont les copies certifiées conformes seront remises à tous les États et territoires visés à l'article 26 ainsi qu'à l'Organisation des Nations Unies.

Hecho en París en este día seis de noviembre de 2001, en dos ejemplares auténticos que llevan la firma del Presidente de la Conferencia General, en su trigésimo primera reunión, y del Director General de la Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura, ejemplares que se depositarán en los archivos de esta Organización, y cuyas copias certificadas conformes se remitirán a todos los Estados y territorios a que se refiere el Artículo 26, así como a las Naciones Unidas.

Совершено в г. Париже 6 ноября 2001 года в двух аутентичных экземплярах за подписью Председателя Генеральной конференции, собравшейся на тридцать первую сессию, и Генерального директора Организации Объединенных Наций по вопросам образования, науки и культуры, надлежащим образом заверенные копии которых будут направлены всем государствам и территориям, указанным в статье 26, а также Организации Объединенных Наций.

صدرت في باريس في هذا اليوم السادس من نوفمبر/تشرين الثاني ٢٠٠١، من نسختين أصليتين تحملان توقيعي رئيس المؤتمر العام في دورته الحادية والثلاثين والمدير العام لمنظمة الأمم المتحدة للتربية والعلم والثقافة، وستودع في محفوظات منظمة الأمم المتحدة للتربية والعلم والثقافة، وسترسل نسخ مُصدّق عليها مطابقة للأصل إلى جميع الدول المشار إليها في المادة ٢٦ وإلى منظمة الأمم المتحدة.

2001年11月6日订于巴黎，正本两份，由联合国教科文组织大会第三十一届会议主席和联合国教科文组织总干事签署，并将存放于联合国教科文组织的档案中。经核准的副本将分送第26条所提及的所有国家和地区以及联合国。

TÜRK KARASULARINDA SPORTİF AMAÇLARLA YAPILACAK ALETLİ DALIŞLARA İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BOLUM

Genel Hükümler

Amaç

Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı Türk Karasularında sportif amaçlarla yapılacak aletli dalışların esaslarını belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönetmelik 2863 sayılı Kültür ve tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 35 inci maddesine göre Bakanlar Kurulu Kararıyla tesbit ve ilan edilen Sualtında Korunması Gerekli Kültür ve Tabiat Varlıklarının bulunduğu bölgeler ile askeri yasak bölgeler dışında sportif amaçla yapılacak aletli dalışların şartlarım kapsar.

Yasal Dayanak

Madde 3 - Bu Yönetmelik 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'na dayalı olarak çıkartılan 8/6/1983 tarih ve 83/6708 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Yat Turizminin Geliştirilmesi Hakkındaki yönetmelik'in 45 inci maddesi uyarınca hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu Yönetmelikte yer alan;

a) Aletsiz Dalış : Dünya sportif eğitim standartları çerçevesinde hiçbir hava kaynağından faydalanmadan, teknik kuralları uygulamak suretiyle sualtına inmeyi yüzmeyi ve mümkün olduğunca sualtında kalmayı sağlayan dalışları, (ABC dalışları, Skin diving)

b) Aletli Dalışlar : Dünya sportif eğitim • standartları çerçevesinde su üstünden beslenme yapılmadan (nargile gibi), sadece hava doldurulmuş tüpler ve çift kademeli regülatörler kullanarak derinlik limiti 30 m. (eğitim esnasında maksimum 42 m.) olan, dalma esnasında kesinlikle dekompresyonsuz yapılan dalışları,

ifade eder.

Yasak Bölgeler

Madde 5 - Askeri Yasak Bölgeler ile 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 35 inci maddesine göre 19/8/1989 gün ve 20257 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu Karan gereğince Sualtında Korunması Gerekli Kültür ve Tabiat Varlıklarının bulunduğu bölgelerde bilimsel çalışmalar dışında her türlü dalış yasaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Dalış Şartlan

Mevzuat

Madde 6 - 5 inci maddede belirtilen bölgeler dışındaki yerlerde yapılacak aletli dalışlarda; 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununu ve ilgili yönetmelikleri, 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Kanunu ve ilgili yönetmeliği, 1380 sayılı Su

Ürünleri Kanunu, yönetmeliği ve sirküleri ile aşağıdaki maddelerde açıklanan genel kurallara uyulması mecburidir.

İzin

Madde 7 - Yasak bölgeler dışında sportif amaçlı aletli dalışlar izne tabidir.

Kulüp, kuruluş ve derneklerce grup halinde yasak bölgeler dışında yapılacak sualtı dalışları için, dalış yapılacak yerlere ait izne esas bilginin il turizm müdürlüklerine veya yetkili kılacağı kuruluşa önceden bildirilmesi zorunludur. Bu bilgi ilgili kuruluşça Bölge Sahil Güvenlik Komutanlığına (veya mahallindeki yetkilisine) iletilir., Yabancı uyruklu dalıcılar için her türlü aletli sportif dalış izne tabidir. Bu izinleri verecekmakamlar il turizm müdürlükleri veya yetkili kılacağı kuruluştur. Düzenlenecek izin formlarından bir adedi Liman Başkanlığına bir adedi ise Bölge Sahil Güvenlik Komutanlığına (veya mahallindeki yetkilisine) izin veren kuruluşça iletilir. Kontroller sırasında bir nüshası izin alan kuruluşta kalan izin belgesinin yetkililere gösterilmesi mecburidir.

Eğitim amacıyla yapılacak dalışlar ile iki kişilik arkadaş sistemi dalışlarında (yasak bölgeler hariç) bilgi verilmesi ve izin alınması mecburi değildir.

Belge

Madde 8 - Sportif amaçlı aletli dalış yapacaklar Sualtı Sporları Can Kurtarma ve Su Kayağı Federasyonu'nca verilmiş yeterlilik belgesine (Dalış Kartı) sahip olmak zorundadırlar. Ancak Enternasyonal Standartlarda eğitim veren kuruluşlardan alınan sertifikalar da geçerlidir. Bu belgeler Federasyona müracaat edilerek yeterlik belgesine (Dalış Kartı) dönüştürülebilir.

Türk vatandaşlarının sportif dalışları» dalış disiplinleri, yetkileri, teknik şartları ve yetki belgeleri Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Sualtı Sporları, Can Kurtarma ve Su Kayağı Federasyonunca tespit ve kabul edilen esaslara uygun olarak düzenlenir.

Yabancı uyrukluların sportif amaçlı dalış yapabilmeleri için Uluslar arası Sualtı Sporları Federasyonu üyesi olmaları ya da ulusal teşkilatlar veya ülkelerinin yetkili kurum ve kuruluşlarınca
düzenlenen bir belgeye sahip olmaları gereklidir. -

Sorumluluk

Madde 9 - Dalış yapacakların dalış emniyeti ve can güvenliği dalış yapana ait olmakla beraber, eğitimler esnasında kursiyer dalıcıların tüm sorumlulukları dalış eğitmenine aittir.

Türk vatandaşlarının dalışlarda rehber balıkadam alması isteğe tabidir.

Yabancı uyrukluların sportif dalışlarını Türk rehber balıkadam refakatinde yapmaları zorunludur. Dalış esnasında kültür ve tabiat varlıklarının korunması, dalıcıların dalışları esnasında mal ve can güvenliğinin sağlanması rehber balıkadamın mesuliyeti ve sorumluluğundadır. Ancak dalışlardan önce ve dalış kurallarım ihlal eden dalıcının kişisel hatasından doğacak her türlü problemden balıkadam mesul değildir.

Dalış Limiti

Madde 10 - Sportif amaçlı aletli dalışlar için derinlik limiti 30 m.dir. Ancak eğitim

amaçlı dalışlarda bu limit 42 m.dir. 30 m.yi aşan derinliklerde yapılacak dalışlarda gerekli sağlık personeli ve teçhizatı bulundurulması zorunludur.

Dalış sırasında yeterlilik belgelerinde belirtilen yetki; ve limitler aşılamaz.

Malzeme

Madde 11 - Sportif amaçlı dalışlarda hiçbir malzeme tahdidi yoktur. Aletli sportif dalışlarda denge yeleği (can yeleği, B.C.) tüp basınç göstergesi, derinlik göstergesi ve zaman saati kullanılması mecburidir. Ancak kaldırma balonu veya aynı amaçlı malzemelerin kullanılması yasaktır.

Kesinlikle dekompresyonlu dalışlar yapılamaz.

Dalışlar sırasında karada veya ilgili makamlardan izin alınmış, teknelerde yüksek basınçlı tüm doldurma kompresörleri bulundurmak serbesttir.

Dalış yaptıran acenta, kulüp, kuruluş, otel, tatil köyü, okul vb. yerler ile teknelerde ilkyardım malzemeleri bulundurulması mecburidir.

Dalışlar sırasında su altında fotoğraf çekilmesi, video kamera kullanılması serbesttir. Çekim için gerekli her türlü malzeme kullanılabilir.

Malzeme Bakımı

Madde 12 - Sportif amaçlı dalış düzenleyen seyahat acentaları, yat işletmeleri, kurum ve kuruluşlar ile sualtı kulüpleri balıkadamların sahip oldukları ve kullandıkları dalış malzemelerinin (tüp, regülatör, denge yeleği gibi) periyodik test ve bakımlarım yaptırmak zorundadırlar. Bu testler Sivil Balıkadam Yönetmeliğinde belirtilen kuruluşlarda, malzemeleri imal eden ve satan yetkili firma temsilciliklerinde veya sanayi ve Ticaret Bakanhğı'nın yetki verdiği kuruluşlarda yaptırılabilir.

Dalışlarda Kullanılacak Tekneler

Madde 13 - Sualtı dalışlarında Türk teknelerinin kullanılması esastır. Ancak kendi tekneleri ile gelen yabancı uyruklular ile kendi botlarından dalış yapmak isteyen yabancı gruplar için gerekli müsaade alınması şartı ile dalış yapılması mümkündür.

Dalış Emniyeti

Madde 14 - Dalışlar esnasında iki kişilik arkadaş sisteminin uygulanması zorunludur. Dalış ikilisinin emniyeti açısından flamalı dalış şamandıralarının kullanılması mecburidir.

Gece Dalışları

Madde 15 - Eğitim amaçlı sportif gece dalışları eğitmenlerin kontrolünde ve önceden izin alınmak şartıyla yapılabilir. Bunun dışında yapılacak gece dalışları yasaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Yasaklar

Madde 16 - Sportif amaçlı dalışlarda ticari amaçlarla su ürünleri avcılığı yasaktır. Sportif avcılık 22/3/1971 tarih ve 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu ile saptanan avlanma

esaslarına göre yapılır.

Madde 17 - Arkeolojik ve kültürel değerlere dokunmak, zarar vermek, konumunu bozmak ve müze yetkililerine göstermek amacıyla olsa bile deniz tabanından kültür ve tabiat varlıklarının alınması ve su üstüne çıkarılması yasaktır. Bu değerlerin görüldüğünde ilgili ve yetkili mercilere bildirilmesi zorunludur. Yapılacak dalışlarda sualtı ekolojik dengesini bozacak eylemlerde bulunulamaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Çeşitli Hükümler

Madde 18 - Münferit olarak gelen yabancı uyruklu dalıcılar gerekli tüm kurallara (izin ve rehber alma dahil) uymak şartıyla dalış yapabilirler.

Madde 19 - Seyahat acentalan, yat işletmeleri, sualtı sporları kulüpleri ve kuruluşları tarafından yapılan organizasyonlarda (sportif dalış turları, müsabakaları, eğitim dalışları) her türlü sorumluluk organizasyonu yapan kuruluşa aittir.

Madde 20 - Turistik belgeli otellerde ve tatil köylerinde veya müstakil olarak dalış kulüp ve derneklerinde, eğitim merkezleri ve dalış yerleri açılması için Valilik kanalı ile Gençlik ve Spor Genel müdürlüğüne müracaat edilerek gerekli iznin alınması mecburidir.

Madde 21 - Rehber balıkadam vasıflarını haiz personelin yetiştirilmesine ait hizmetler Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Sualtı Sporları, Can Kurtarma ve Su Kayağı Federasyonuna aittir.

Yürürlükten Kaldırılan Mevzuat

Madde 22 - 30/4/1984 tarihinde yayımlanan "Yabancı Uyruklu Turistlerin Türkiye'de Sportif ve Amatör Amaçlarla Yapacakları Sualtı Dalışlarında Uyulacak Prensipler" ile 6/3/1985 tarihinde yayımlanan ek prensipler yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 23 - Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 24 - Bu Yönetmelik hükümlerim Turizm Bakam yürütür.

SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI
ANKARA-2003

KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASI MAKSADIYLA DALIŞ YASAKLARI VE DALIŞA YASAK SAHALAR

T. C.
BODRUM KAYMAKAMLIĞI
SUALTI ARKEOLOJİ MÜZESİ
MÜDÜRLÜĞÜ
3676

SUNUŞ

Üç tarafı denizlerle çevrili, ülkemizin denizaltında bulunan kültür ve tabiat varlıklarının korunması maksadıyla 24 Eylül 2001 ve 24533 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 2001/2952 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile dalışa yasaklanan sahaları gösteren bu doküman; denizi, tarihsel ve kültürel değerleri korumayı kutsal sayan sizlerin istifadesine sunmak üzere hazırlanmıştır.

Bu dokumanda yer alan dalışa yasak sahaların envanteri uzun çalışmalar ve yılların birikimi sonucunda tespit edilmiştir. Ancak kıyılarımızın uzunluğu dolayısıyla tespit edilemeyen kültür değerlerimizin sizlerin yardımıyla tespiti için deniz altında görülen her türlü kültür ve tabiat varlığının yetkili makamlara bildirilmesi çok büyük bir önem taşımaktadır. Bu maksatla Sahil Güvenlik Komutanlığı ve bağlılarına günün her saati telefonla ulaşabilirsiniz.

Zengin kültür ve tabiat varlıkları ile dolu olan ülkemizin, sualtında korunması gerekli değerlerine de sahip çıkmak amacıyla bir rehber niteliğinde hazırlanan bu dokumanın faydalı olması dileğiyle saygılar sunarım.

Engin HEPER
Tümamiral
Sahil Güvenlik Komutanı

SUALTINDA KORUNMASI GEREKLİ KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARI İLE İLGİLİ ESASLAR

1. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunun 35 inci Maddesi gereğince sualtında korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının bulunduğu bölgelerin ilgili kurum ve kuruluşların görüşü alınarak Kültür Bakanlığınca tespit edilmekte ve Bakanlar Kurulu Kararı ile yayınlanmaktadır.

2. Bu dokümanda bulunan kültür ve tabiat varlıklarının bulunduğu bölgeler 2001/2952 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 24 Eylül 2001 tarih ve 24533 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

3. Belirtilen bu sahalarda sportif amaçlı dalış yapılması yasaktır. Bilimsel amaçlı araştırma ve kazı yapılması ise, Kültür Bakanlığının iznine tabidir.

4. Ayrıca belirtilen dalışa yasak alanlar dışında; Karadeniz kıyılarında ve Alanya'dan Suriye sınırına kadar uzanan kıyıda, sualtı yasak dalış alanlarının tespit işlemlerine devam edilmekte olup, bu bölgelerdeki dalışa yasak sahaların Bakanlar Kurulu Kararı ile yayınlanmasına kadar;

a. Ören yerleri sahillerinde aletle dalış yapılamaz,

b. Daha önce dalışa yasak bölgeler içinde yer alan, ancak yapılan çalışmalar sonucunda serbest dalış bölgesi olarak düzenlenen alanlardaki dalışlar sırasında herhangi bir korunması gerekli Kültür ve Tabiat Varlığına rastlanılması halinde 21.07.1983 tarihli ve 2863 sayılı kanunun 4 üncü maddesi uyarınca en yakın mülki idare amirine veya müzeye haber vermek zorunludur. Bu süre içinde söz konusu varlığı yerinden oynatmak yasaktır.

5. Bakanlar Kurulu Kararıyla tespit edilen dalışa yasak sahaların dışında İl Turizm Müdürlükleri veya yetkili kılacağı kuruluş tarafından izin verilmesi ve izne esas bilgilerin Bölge Sahil Güvenlik Komutanlığına veya mahallindeki yetkilisine bildirilmesi şartıyla sportif maksatlı dalış yapılabilir.

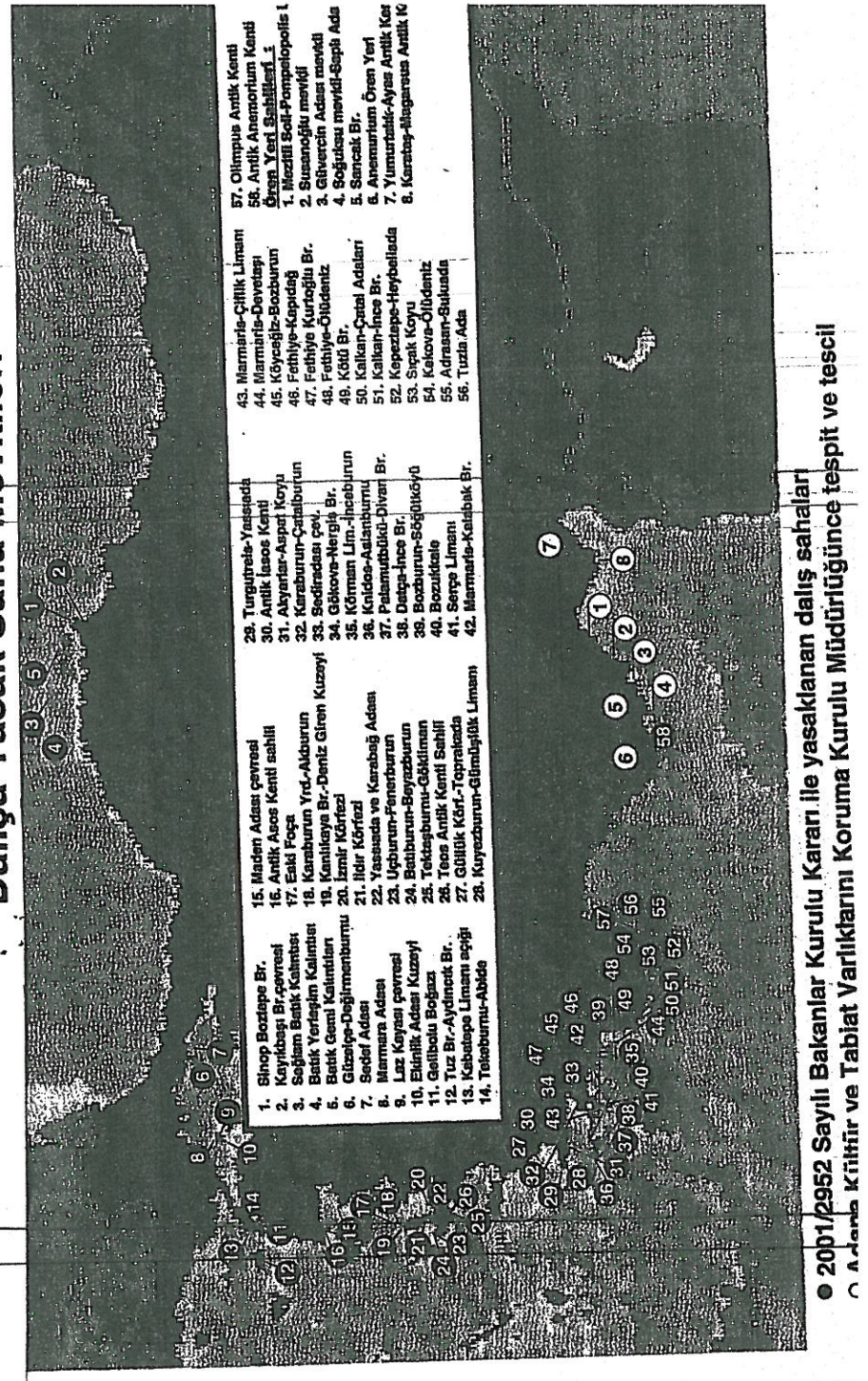

Your browser does not support inline frames or is currently configured not to display inline frames.

GÖREVLER

Sahil Güvenlik Komutanlığı, bir deniz coğrafyası üzerinde yer alan ülkemiz çevresindeki tüm denizlerimizde, İstanbul ve Çanakkale Boğazlarımızda güvenliği sağlamak, ulusal ve uluslararası hukuk kuralları uyarınca hükümranlık haklarına sahip olduğumuz denizlerde, bu hak ve yetkilerin Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nın genel sorumluluğu dışında kalanlarını kullanmak, deniz yolu ile yapılan her türlü kaçakçılığı önlemek ve izlemek amacıyla 9 Temmuz 1982 yılında 2692 sayılı yasa ile kurulmuş bir güvenlik kuvvetidir.

Sahil Güvenlik Komutanlığı'na 2692 sayılı yasa ile tevdi edilen görevler;

Sahil ve karasularımızı korumak, güvenliğini sağlamak,

Denizlerimizde can ve mal emniyetini sağlamak,

Deniz ve kıyılarda görülecek başıboş mayın, patlayıcı madde ve şüpheli cisimler için gerekli tedbirleri alarak, ilgili makamlara iletmek,

Deniz seyir yardımcılarının çalışma durumlarını izlemek, görülen aksaklıkları ilgili makamlara iletmek,

Karasularımıza giren mültecileri, yanlarında bulunabilecek silah ve mühimmattan arındırmak ve bunları ilgili makamlara teslim etmek,

Deniz yolu ile yapılan her türlü kaçakçılık eylemine mani olmak,

Gemi ve deniz araçlarının telsiz, sağlık, pasaport, demirleme, bağlama, avlanma, dalgıçlık ve bayrak çekme ile ilgili kanunlarda belirtilen hükümlere aykırı eylemlerini önlemek,

Su ürünleri avcılığını denetlemek,

Deniz kirliliğini önlemek maksadıyla denetimler yapmak,

Su altı dalışlarını denetleyerek, eski eser kaçakçılığına engel olmak,

Türk arama kurtarma sahasında, uluslararası arama ve kurtarma sözleşmesi ile ulusal arama kurtarma yönetmeliğinde belirtilen esaslar dahilinde arama kurtarma görevlerini yerine getirmek,

Yat turizmi faaliyetlerini denetlemek,

Emredildiğinde Deniz Kuvvetleri Komutanlığı emrinde ülke savunmasına katkıda bulunmaktır.

DENİZLERİMİZİN KORUYUCULARI 24 SAAT GÖREV BAŞINDA:

Sahil Güvenlik Komutanlığı, denizi ve denizciliği seven, denizi koruyan, yasalara uygun olarak denizi kullanan her denizcinin dostu, aksini yapanların ise yılmaz takipçisidir. Tüm denizlerde kendisine tevdi edilen görevleri, insanlarımızla bütünleşerek özveri ile yerine getirmeye daima hazırdır.

Sahil Güvenlik Komutanlığını Türkiye'nin Her Yerinden 24 Saat

Denizden yapılan her türlü kaçakçılık,

Kıyılarımızdan ülkemize yasa dışı giriş ve çıkış,

Denizi kirleten her türlü davranış,

Denizde tehlikede olanların yardım talebi,

Boğazlarımıza yönelik terörist eylemlere ilişkin duyumlar,
Yasadışı balık avcılığı ve dalış konularında

Özel Hizmet Telefonu ALO-158'i arayarak göreve yönlendirebilirsiniz.

TÜRK KARASULARINDA SPORTİF AMAÇLARLA YAPILACAK ALETLİ DALIŞLARA İLİŞKİN YÖNETMELİK

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Yasaklar

Madde 17 - Arkeolojik ve kültürel değerlere dokunmak, zarar vermek, konumunu bozmak ve müze yetkililerine göstermek amacıyla olsa bile deniz tabanından kültür ve tabiat varlıklarının alınması ve su üstüne çıkarılması yasaktır. Bu değerlerin görüldüğünde ilgili ve yetkili mercilere bildirilmesi zorunludur. Yapılacak dalışlarda sualtı ekolojik dengesini bozacak eylemlerde bulunulamaz.

KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KANUNU[1]

Kanun Numarası : 2863

Kabul Tarihi : 21/7/1983

Yayımlandığı R. Gazete : Tarih : 23/7/1983 Sayı : 18113

Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 22 Sayfa : 444

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç :

Madde 1 - Bu Kanunun amacı; korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili tanımları belirlemek, yapılacak işlem ve faaliyetleri düzenlemek, bu konuda gerekli ilke ve uygulama kararlarını alacak teşkilatın kuruluş ve görevlerini tespit etmektir.

Kapsam :

Madde 2 - Bu Kanun; korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili hususları ve bunlarla ilgili gerçek ve tüzelkişilerin görev ve sorumluluklarını kapsar.

Tanımlar ve kısaltmalar:

Madde 3 - Bu Kanunda geçen tanımlar ve kısaltmalar şunlardır:

a) Tanımlar :

(1) "Kültür varlıkları"; tarih öncesi ve tarihî devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan yer üstünde, yer altında veya su altındaki bütün taşınır ve taşınmaz varlıklardır.

(2) "Tabiat varlıkları"; jeolojik devirlerle, tarih öncesi ve tarihî devirlere ait olup ender bulunmaları veya özellikleri ve güzellikleri bakımından korunması gerekli, yer üstünde, yer altında veya su altında bulunan değerlerdir.

(3) "Sit"; tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin ürünü olup, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimarî ve benzeri özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntıları, önemli tarihi hadiselerin cereyan ettiği yerler ve tespiti yapılmış tabiat özellikleri ile korunması gerekli alanlardır.

(4) "Koruma" ve "Korunma"; taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarında muhafaza, bakım, onarım, restorasyon, fonksiyon değiştirme işlemleri; taşınır kültür varlıklarında ise muhafaza, bakım, onarım ve restorasyon işleridir.

(5) "Korunma alanı"; taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının muhafazaları veya tarihî çevre içinde korunmalarında etkinlik taşıyan korunması zorunlu olan alandır.

(6) **(Değişik: 17/6/1987-3386/1 md.)** "Değerlendirme"; kültür ve tabiat varlıklarının teşhiri, tanzimi, kullanılması ve bilimsel yöntemlerle tanıtılmasıdır.

b) **(Değişik : 17/6/1987 - 3386/1 md.)** Kısaltmalar :

(1) "Bakanlık"; Kültür ve Turizm Bakanlığını,

(2) "Koruma Yüksek Kurulu"; Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunu,

(3) "Koruma Kurulu"; Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunu, ifade eder.

Haber verme zorunluğu :

Madde 4 - Taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını bulanlar, malik oldukları veya kullandıkları arazinin içinde kültür ve tabiat varlığı bulunduğunu bilenler veya yeni haberdar olan malik ve zilyetler, bunu en geç üç gün içinde, en yakın müze müdürlüğüne veya köyde muhtara veya diğer yerlerde mülki idare amirlerine bildirmeye mecburdurlar.

Bu gibi varlıklar, askeri garnizonlar ve yasak bölgeler içinde bulunursa, usulüne uygun olarak üst komutanlıklara bildirilir.

Böyle bir ihbarı alan muhtar, mülki amir veya bu gibi varlıklardan doğrudan doğruya haberdar olan ilgili makamlar, bunların muhafaza ve güvenlikleri için gerekli tedbirleri alırlar. Muhtar, aynı gün alınan tedbirlerle birlikte durumu en yakın mülki amire; mülkî amir ve diğer makamlar ise on gün içinde, yazı ile Kültür ve Turizm Bakanlığına ve en yakın müze müdürlüğüne bildirir.

İhbar alan Bakanlık ve müze müdürü bu Kanun hükümlerine göre, en kısa zamanda gerekli işlemleri yapar.

Devlet malı niteliği :

Madde 5 - Devlete, kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmazlar ile özel hukuk hükümlerine tabi gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmazlarda varlığı bilinen veya ileride meydana çıkacak olan korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları Devlet malı niteliğindedir.

Özel nitelikleri dolayısıyla ayrı statüye tabi tutulan mazbut ve mülhak vakıf malları bu hükmün dışındadır.

İKİNCİ BÖLÜM

Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları

Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları:

Madde 6 - Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları şunlardır :

a) Korunması gerekli tabiat varlıkları ile 19 uncu yüzyıl sonuna kadar yapılmış taşınmazlar,

b) Belirlenen tarihten sonra yapılmış olup önem ve özellikleri bakımından Kültür ve Turizm Bakanlığınca korunmalarında gerek görülen taşınmazlar,

c) Sit alanı içinde bulunan taşınmaz kültür varlıkları,

d) Milli tarihimizdeki önlemleri sebebiyle zaman kavramı ve tescil söz konusu olmaksızın Milli Mücadele ve Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunda büyük tarihî olaylara sahne olmuş binalar ve tesbit edilecek alanlar ile Mustafa Kemal ATATÜRK tarafından kullanılmış evler.

Ancak, Koruma Kurullarınca mimari, tarihî, estetik, arkeolojik ve diğer önem ve özellikleri bakımından korunması gerekli bulunmadığı karar altına alınan taşınmazlar, korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı sayılmazlar.

Kaya mezarlıkları, yazılı, resimli ve kabartmalı kayalar, resimli mağaralar, höyükler, tümülüsler, ören yerleri, akropol ve nekropoller; kale, hisar, burç, sur, tarihi kışla, tabya ve istihkamlar ile bunlarda bulunan sabit silahlar; harabeler, kervansaraylar, han, hamam ve medreseler; kümbet, türbe ve kitabeler, köprüler, su kemerleri, su yolları, sarnıç ve kuyular; tarihi yol kalıntıları, mesafe taşları, eski sınırları belirten delikli taşlar, dikili taşlar; sunaklar, tersaneler, rıhtımlar; tarihi saraylar, köşkler, evler, yalılar ve konaklar; camiler, mescitler, musallalar, namazgahlar; çeşme ve sebiller; imarethane, darphane, şifahane, muvakkithane, simkeşhane, tekke ve zaviyeler; mezarlıklar, hazireler, arastalar, bedestenler, kapalı çarşılar, sandukalar, siteller, sinagoklar, bazilikalar, kiliseler, manastırlar; külliyeler, eski anıt ve duvar kalıntıları; freskler, kabartmalar, mozaikler ve benzeri taşınmazlar; taşınmaz kültür varlığı örneklerindendir.

Tarihî mağaralar, kaya sığınakları; özellik gösteren ağaç ve ağaç toplulukları ile benzerleri; taşınmaz tabiat varlığı örneklerindendir.

Tespit ve tescil:

Madde 7 - **(Değişik : 17/6/1987 - 3386/2 md.)**

Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının tespiti Bakanlıkça doğrudan doğruya veya diğer ilgili kurum ve kuruluşların uzmanlarının yardımların-dan faydalanılarak yapılır.

Yapılacak tespitlerde, kültür ve tabiat varlıklarının tarih, sanat, bölge ve diğer özellikleri dikkate alınır. Devletin imkanları gözönünde tutularak, örnek durumda olan ve ait olduğu devrin özelliklerini yansıtan yeteri kadar eser, korunması gerekli kültür varlığı olarak belirlenir.

Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili yapılan tespitler koruma kurulu kararı ile tescil olunur.

Tespit ve tescil ile ilgili usuller, esaslar ve kıstaslar yönetmelikte belirtilir.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün idaresinde veya denetiminde bulunan mazbut ve mülhak vakıflara ait taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları, gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetinde bulunan cami, türbe, kervansaray, medrese han, hamam, mescit, zaviye, sebil, mevlevihane, çeşme ve benzeri korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının tespiti, envanterlenmesi Vakıflar Genel Müdürlüğünce yapılır.

Tescil kararlarının ilanı, tebliği ve tapu kütüğüne işlenmesi ile ilgili hususlar Yönetmelikle düzenlenir.

Korunma alanı ile ilgili karar alma yetkisi:

Madde 8 - Yedinci maddeye göre tescil edilen korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının korunma alanlarının tespiti ve bu alanlar içinde inşaat ve tesisat yapılıp yapılamayacağı konusunda karar alma yetkisi Koruma Kurullarına aittir. Koruma Kurullarının kararına 61 inci maddenin ikinci fıkrasına göre itiraz edilebilir.

Korunma alanlarının tespitinde, korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının korunması, görünümlerinin ve çevreleri ile uyumlarının muhafazası için yeteri kadar korunma alanına sahip olmaları dikkate alınır. Bu hususlarla ilgili esaslar Kültür ve Turizm Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikte belirtilir.

İzinsiz müdahale ve kullanma yasağı:

Madde 9 - **(Değişik: 17/6/1987-3386/3 md.)**

Koruma Yüksek Kurulunun ilke kararları çerçevesinde koruma kurullarınca alınan kararlara aykırı olarak, korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarında, her çeşit inşai ve fiziki müdahalede bulunmak, bunları yeniden kullanıma açmak veya kullanımlarını değiştirmek yasaktır. Onarım, inşaat, tesisat, sondaj, kısmen veya tamamen yıkma, kazı veya benzeri işler inşai ve fiziki müdahale sayılır.

Yetki ve yöntem:

Madde 10 - Her kimin mülkiyetinde veya idaresinde olursa olsun, taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunmasını sağlamak için gerekli tedbirleri almak, aldırmak ve bunların her türlü denetimini yapmak, Kültür ve Turizm Bakanlığına aittir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin idare ve kontrolünde bulunan kültür ve tabiat varlıklarının korunması, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca yerine getirilir. Bu korunmanın sağlanmasında, gerektiğinde, Kültür ve Turizm Bakanlığının teknik yardımı ve işbirliği sağlanır.

Milli Savunma Bakanlığının idare ve denetiminde veya sınır boyu ve yasak bölgede bulunan kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi, Milli Savunma Bakanlığınca yerine getirilir. Bu korunmanın sağlanması; Milli Savunma Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında düzenlenecek protokol esaslarına göre yürütülür.

(Değişik:17/6/1987-3386/4 md.) Vakıflar Genel Müdürlüğünün idaresinde veya denetiminde bulunan mazbut ve mülhak vakıflara ait taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetinde bulunan cami, türbe, kervansaray, medrese, han, hamam, mescit, zaviye, mevlevihane, çeşme ve benzeri kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi koruma kurulları kararı alındıktan sonra, Vakıflar Genel Müdürlüğünce yürütülür.

Diğer kamu kurum ve kuruluşlarının mülkiyetinde bulunan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunma ve değerlendirilmesi, bu Kanun hükümlerine uygun olarak kendileri tarafından sağlanır.

Kamu kurum ve kuruluşlarının mülkiyetinde bulunan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunması, bu kuruluşların bütçelerine her yıl bu maksatla konacak ödeneklerle yapılır.

Bu hizmetlerin yerine getirilebilmesi için, Kültür ve Turizm Bakanlığı Bütçesine her yıl yeteri kadar ödenek konur.

Kültür ve Turizm Bakanlığınca kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla, vakıf kurulabilir.

(Ek:17/6/1987-3386/4 md.) Araştırma, kazı ve sondaj yapılan alanların korunması ve değerlendirilmesi Bakanlığa aittir.

Hak ve sorumluluk:

Madde 11 - Taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının malikleri bu varlıkların bakım ve onarımlarını Kültür ve Turizm Bakanlığının bu Kanun uyarınca bakım ve onarım hususunda vereceği emir ve talimata uygun olarak yerine getirdikleri sürece, bu Kanunun bu konuda maliklere tanıdığı hak ve muafiyetlerden yararlanırlar. Ancak, korunması gerekli kültür ve tabiat varlıkları ile bunların korunma alanları zilyedlik yoluyla iktisap edilemez.

Malikler bu varlıkların üzerindeki mülkiyet haklarının tabii icabı olan ve bu Kanunun hükümlerine aykırı bulunmayan bütün yetkilerini kullanabilirler.

Bu Kanunun belirlediği bakım ve onarım sorumluluklarını yerine getirmekte aczi olanların mülkleri, usulüne göre kamulaştırılır. Mazbut veya mülhak vakıf varlıkları bu hükme tabi değildir.

Kültür ve Turizm Bakanlığının uygun görmesi ile, Vakıflar Genel Müdürlüğü, il özel idareleri, belediyeler ve diğer kamu kurum ve kuruluşları, yukarıda sözü geçen maliklere lüzum görülen

hallerde, taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının koruma, bakım ve onarımlarına, teknik eleman ve ödenekleri ile yardımda bulunabilirler.

Korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının onarımına katkı fonu:

Madde 12 - Özel hukuka tabi gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetinde bulunan korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının; korunması, bakım ve onarımı için Kültür ve Turizm Bakanlığınca aynî , nakdî ve teknik yardım yapılır ve kredi verilir.

Bu amaçla, bir Devlet bankasında açılacak özel bir hesapta ve Kültür ve Turizm Bakanlığı emrinde "Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının Onarımına Katkı Fonu" kurulur. Bu fonun ita amiri Kültür ve Turizm Bakanıdır.

Bu fonun gelirleri, her yıl Devlet Bütçesinden ayrılacak ödenekler ile bu fondan verilecek kredilerin faizlerinden oluşur.

Kültür ve Turizm Bakanlığınca yapılacak aynî, nakdî ve teknik yardımlar, fondan yapılacak harcamalar ve verilecek kredilerle ilgili usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Devir yasağı:

Madde 13 - Hazineye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait olup, usulüne göre tescil ve ilân olunan, her çeşit korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlığı ile bunlara ait korunma sınırları dahilindeki taşınmazlar, Kültür ve Turizm Bakanlığının izni olmadan, gerçek ve tüzelkişilere satılamaz, hibe edilemez.

Kullanma:

Madde 14 - Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının intifa haklarının, belirli sürelerle kamu hizmetlerinde kullanılmak üzere, Devlet dairelerine, kamu kurum ve kuruluşlarına, kamu menfaatine yararlı millî derneklere bırakılması veya gerçek ve tüzelkişilere kiraya verilmesi, Kültür ve Turizm Bakanlığının iznine tabidir.

Anılan varlıklardan, Vakıflar Genel Müdürlüğünün yönetim ve denetiminde bulunan mazbut ve mülhak vakıflarla, 7044 sayılı Aslında Vakıf Olan Tarihi ve Mimarî Kıymeti Haiz Eski Eserlerin Vakıflar Umum Müdürlüğüne Devrine Dair Kanunla yönetimi Vakıflar Genel Müdürlüğüne devredilen vakıf mallarının kamu hizmetlerinde kullanılmak üzere, Devlet dairelerine, kamu kurum ve kuruluşlarına ve kamu yararına çalışan milli derneklere, belirli sürelerle, intifa haklarının bırakılması veya gerçek ve tüzelkişilerce karakterine uygun kullanılmak şartı ile kiraya verilmesi, Vakıflar Genel Müdürlüğünün yetkisindedir.

Yukarıda belirlenen korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını kullananlar, bunların bakım, onarım ve restorasyon işlerini bu Kanunda belirlenen esaslara göre yapmak ve bunun için gerekli masrafları karşılamakla yükümlüdürler.

Kamulaştırma :

Madde 15 - Taşınmaz kültür varlıkları ve bunların korunma alanları, aşağıda belirlenen esaslara göre kamulaştırılır :

a) Kısmen veya tamamen gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetine geçmiş olan korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile korunma alanları Kültür ve Turizm Bakanlığınca hazırlanacak programlara uygun olarak kamulaştırılır. Bu maksat için, Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesine yeterli ödenek konur.

(Ek : 17/6/1987 - 3386/5 md.) Koruma amaçlı imar planında kültürel araçlara ayrılan tescilli yapıların, bu amaçla onarılıp değerlendirilmesi kaydıyla koruma kurullarının kararı ve Bakanlığın tasdiki ile belediyelerce kamulaştırılması yapılabilir. Maksadına uygun kamulaştırma yapılmadığı tespit edildiği takdirde yetki geri alınır.

b) Menşei vakıf olup da çeşitli sebeplerle kısmen veya tamamen gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetine geçen korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ve bunların korunma alanlarının kamulaştırılmaları, Vakıflar Genel Müdürlüğünce yapılır. Bu maksat için Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesine yeteri kadar ödenek konur.

c) Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunma alanları, imar planında yola, otoparka, yeşil sahaya rastlıyorsa bunların belediyelerce; sair kamu kurum ve kuruluşlarının bakım ve onarımı ile görevli oldukları veya kullandıkları bu gibi kültür varlıklarının korunma alanlarının ise, bu kurum ve kuruluşlarca, kamulaştırılması esastır.

d) Kamulaştırmalarda bedel takdirinde, taşınmaz kültür varlıklarının eskilik, enderlik ve sanat değeri dikkate alınmaz.

e) **(Değişik : 17/6/1987 - 3386/5 md.)** Kamulaştırma işlemleri, bu Kanun hükümleri ile 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerine göre yapılır.

f) **(Ek : 17/6/1987 - 3386/5 md.)** Sit alanı olması nedeni ile kesin inşaat yasağı getirilmiş korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının bulunduğu parseller, malikinin başvurusu üzerine bir başka hazine arazisi ile değiştirilebilir. Üzerinde bina, tesis var ise, malikinin başvurusu üzerine rayiç bedeli 2942 sayılı Kanunun 11 inci maddesi hükümlerine göre belirlenerek ödeme yapılır.

Bu hükümle ilgili usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Ruhsatsız yapı yasağı :

Madde 16 - Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile bunların korunma alanlarında ruhsatsız olarak inşaat yapmak yasaktır. Buralarda ruhsatsız olarak yapılacak inşaatlar ile, koruma amaçlı imar planlarında, plana; sitlerde, sit şartlarına aykırı olarak inşa edilen yapılar hakkında imar mevzuatına göre işlem yapılır.

Sit geçiş dönemi - koruma amaçlı imar planı - kısmi plan değişikliği :

Madde 17 - **(Değişik : 17/6/1987 - 3386/6 md.)**

Bir alanın koruma kurulunca sit olarak ilanı, bu alandaki imar planı uygulamasını durdurur.(...)[1] Koruma amaçlı imar planı yapılıncaya kadar, koruma kurulu tarafından bir ay içinde geçiş dönemi yapı şartları belirlenir. İlgili valilikler ve belediyeler anılan koruma amaçlı imar planını en geç bir yıl içinde koruma kuruluna değerlendirmek üzere vermek zorundadırlar.

Koruma kurulunca uygun görülerek, belediye veya valilikçe, onaylanan koruma amaçlı imar planının yürürlüğe girmesi ile geçiş dönemi yapı şartları ayrıca karar almaya gerek kalmadan kalkar.

Koruma amaçlı imar planlarının, korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları bakımından kısmen değiştirilmesi; ilgili kuruluşlarca gerekli görüldüğü ve bu hususta koruma kurulu kararı alındığı takdirde, koruma kurulu ilgili belediyeye ve ayrıca ilgili kurum ve kuruluşlara yazı ile bildirir.

Değişiklik teklifi bu tebligattan sonra en geç bir ay içinde belediye meclisince karara bağlanır. Bu süre içinde gereken karar alınmadığı takdirde belediye meclisi kararına lüzum kalmaksızın koruma kurullarınca karara bağlanan hususlarda değişiklik teklifi kesinleşir.

Belediyeler plan hazırlık safhasında gerektiğinde Bakanlıktan teknik yardım isteyebilirler.

Yapı esasları :

Madde 18 - **(Değişik : 17/6/1987 - 3386/7 md.)**

Korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının gruplandırılması, maliklerinin müracaat tarihinden itibaren üç ay içinde koruma kurulunca yapılır. Gruplandırılan taşınmaz kültür varlıkları, tapu kütüğünün beyanlar hanesine kaydedilir. Gruplandır-ma yapılmadıkça, onarım ve yapı esasları belirlenemez.

Mahallî idareler, taşınmaz kültür varlığı parselinde, ek veya eklenti suretiyle yapılacak veya yeni inşa edilecek yapılara ait koruma, kurulunca verilen kararlarda veya onaylanmış kültür varlığı projelerinde değişiklik yapamazlar. Ancak, inşa edilecek yapının fen ve sağlık şartlarının mevzuata uygunluğunu kontrol ederler.

Korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı parselleri, taşınmaz kültür varlıkları-nın mahiyetine tesir edecek şekil ve surette ayrılamaz ve birleştirilemez.

Maliklerin izin verme yükümlülüğü:

Madde 19 - Taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının malikleri, Kültür ve Turizm Bakanlığınca görevlendirilmiş uzmanlara, gerektiği zaman, varlığın kontrolü, incelenmesi, harita, plan ve rölevesinin yapılması, fotoğraflarının çekilmesi, kalıplarının çıkarılması için izin vermeye ve gereken kolaylığı göstermeye mecburdurlar. Ancak, görevliler konut dokunulmazlığı ve aile mahremiyetini ihlâl etmeyecek tarzda faaliyetlerini yürütürler.

Taşınmaz kültür varlıklarının nakli:

Madde 20 - Taşınmaz kültür varlıkları ve parçalarının, bulundukları yerlerde korunmaları esastır. Ancak, bu taşınmaz kültür varlıklarının başka bir yere nakli zorunluluğu varsa veya özellikleri itibariyle nakli gerekli ise, Koruma Kurullarının uygun görüşü ve gereken emniyet tedbirleri alınmak suretiyle Kültür ve Turizm Bakanlığınca istenilen yere nakledilebilir. Kültür varlığının nakli dolayısıyla taşınmazın maliki bir zarara maruz kalmışsa, Kültür ve Turizm Bakanlığınca oluşturulacak bir komisyonun tespit edeceği tazminat zarar görene ödenir.

İstisnalar ve muafiyetler:

Madde 21 - **(Değişik : 17/6/1987 - 3386/8 md.)**

Taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının bakım, onarım, restorasyon, değerlen-dirme, muhafaza ve nakil işleri ile bu maksatla hazırlanacak projelerin yapılması ve arkeolojik kazılarda kullanılacak aletlerin alımı hakkında 2886 sayılı Devlet ihale Kanunu ile 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu uygulanmaz.

Birinci fıkranın uygulanmasına dair usul ve esaslar bir yönetmelikle belirlenir.

Tapu kütüğüne "korunması gerekli taşınmaz kültür varlığıdır" kaydı konulmuş olan ve I inci ve II nci grup olarak gruplandırılmış bulunan taşınmaz kültür varlıkları ile arkeolojik sit alanı ve doğal sit alanı olmaları nedeniyle üzerlerine kesin yapılanma yasağı getirilmiş taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları olan parseller her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

Kültür varlıklarının korunması maksadıyla tespit, proje, bakım, onarım, restorasyon ve kazı ile müzelerin güvenliği için kullanılmak şartıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Milli Savunma Bakanlığı, Bakanlıkça ve Vakıflar Genel Müdürlüğünce dışardan getirilecek her türlü araç, gereç, makine, teknik malzeme ve kimyevî maddeler ile altın ve gümüş varak, her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

Koruma kurulları kararına uygun olarak bu taşınmaz kültür varlıklarında yapılan onarım ve inşaat işleri Belediye Gelirleri Kanunu gereğince alınacak vergi, harç ve harcamalara katılma paylarından müstesnadır.

Madde 22 - **(Mülga : 17/6/1987 - 3386/18 md.)**

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Korunması Gerekli Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıkları

Korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları:

Madde 23 - Korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları şunlardır :

a) **(Değişik : 17/6/1987 - 3386/9 md.)** Jeolojik, tarih öncesi ve tarihi devirlere ait, jeoloji, antropoloji, prehistorya, arkeoloji ve sanat tarihi açılarından belge değeri taşıyan ve ait oldukları dönemin sosyal, kültürel, teknik ve ilmî özellikleri ile seviyesini yansıtan her türlü kültür ve tabiat varlıkları;

Her çeşit hayvan ve bitki fosilleri, insan iskeletleri, çakmak taşları (sleks), volkan camları (obsidyen), kemik veya madenî her türlü aletler, çini, seramik, benzeri kab ve kacaklar, heykeller, figürinler, tabletler, kesici, koruyucu ve vurucu silahlar, putlar (ikon), cam eşyalar, süs eşyaları (hülliyat), yüzük taşları, küpeler, iğneler, askılar, mühürler, bilezik ve benzerleri, maskeler, taçlar (diadem), deri, bez, papirus, parşümen veya maden üzerine yazılı veya tasvirli belgeler, tartı araçları, sikkeler, damgalı veya yazılı levhalar, yazma veya tezhipli kitaplar, minyatürler, sanat değerine haiz gravür, yağlıboya veya suluboya tablolar, muhallefat (religueler), nişanlar, madalyalar, çini, toprak, cam, ağaç, kumaş ve benzeri taşınır eşyalar ve bunların parçaları,

Halkın sosyal hayatını yansıtan, insan yapısı araç ve gereçler dahil, bilim, din ve mihaniki sanatlarla ilgili etnografik nitelikteki kültür varlıkları.

Osmanlı Padişahlarından Abdülmecit, Abdülaziz, V. Murat, II. Abdühamit, V. Mehmet Reşat ve Vahidettin'e ait ve aynı çağdaki sikkeler, bu Kanuna göre tescile tabi olmaksızın yurt içinde alınıp satılabilirler.

Bu madde kapsamına girmeyen sikkeler bu Kanunun genel hükümlerine tabidir.

b) Millî tarihimizdeki önemleri sebebiyle, Milli Mücadele ve Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşuna ait tarihî değer taşıyan belge ve eşyalar, Mustafa Kemal ATATÜRK'e ait zati eşya, evrak, kitap, yazı ve benzeri taşınırlar.

Yönetim ve gözetim:

Madde 24 - **(Değişik : 17/6/1987 - 3386/10 md.)**

Devlet malı niteliğini taşıyan korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarının Devlet elinde ve müzelerde bulundurulması ve bunların korunup değerlendirilmeleri Devlete aittir. Bu gibi varlıklardan gerçek ve tüzelkişilerin ellerinde bulunanlar, değeri ödenerek Bakanlık tarafından satın alınabilir.

23 üncü maddenin (a) bendinde belirtilen etnografik mahiyetteki kültür varlıklarının yurt içinde alımı, satımı ve devri serbesttir. Alımı, satımı serbest bırakılacak etnoğrafik eserlerin hangi devirlere ait olacağı ve diğer nitelikleri ile kayıt ve tescil şartları bir yönetmelikle belirlenir.

Millî Mücadele ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi ve Atatürk'e ait korunması gerekli taşınır kültür varlıkları, Bakanlık, Millî Savunma Bakanlığı veya Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'nca satın alınabilir.

Ancak, bu tip eserlerden her ne suretle olursa olsun yurt dışına çıkarılacakların kontrolü, Bakanlığa bağlı müzelerce yapılabileceği gibi bazı gümrük çıkış kapılarında bulundurulacak ihtisas elemanlarınca da yapılabilir. Hangi kapılarda ihtisas elemanı bulundurulacağı bir yönetmelikte belirlenir.

Yapılan kontrol sonunda bu tip eserlerden yurt dışına çıkmasında sakınca görülenler tespit edilerek değerlendirilmeleri yurt içinde yapılmak şartıyla, sahiplerine iade edilirler.

Bu maddede belirtilen ve alım, satımı serbest bırakılan eserlerde Devletin rüçhan hakkı mahfuzdur.

Müzelere alınma:

Madde 25 - Dördüncü maddeye göre Kültür ve Turizm Bakanlığına bildirilen taşınır kültür ve tabiat varlıkları ile 23 üncü maddede belirlenen korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından bilimsel esaslara göre tasnif ve tescile tabi tutulurlar. Bunlardan Devlet müzelerinde bulunması gerekli görülenler, usulüne uygun olarak müzelere alınırlar.

Korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarının tasnifi, tescili ve müzelere alınmaları ile ilgili kıstaslar, usuller ve esaslar yönetmelikte belirlenir.

Türk askerî tarihini ilgilendiren her türlü silah ve malzemenin bulundukları veya ihbar edildikleri yerde, tarihi niteliklerinin araştırılması, incelenmesi ve değerlendiril-mesi Genelkurmay Başkanlığınca yapılır.

Tasnif ve tescil dışı bırakılan ve müzelere alınması gerekli görülmeyenler; sahiplerine bir belge ile iade olunurlar. Belge ile iade olunan kültür varlıkları üzerinde, sahipleri her türlü tasarrufta bulunabilirler. Bir yıl içinde sahipleri tarafından alınmayanlar, müzelerde saklanabilir veya usulüne uygun olarak Devletçe satılabilir.

Müze, özel müze ve koleksiyonculuk:

Madde 26 - Bu Kanunun kapsamına giren kültür ve tabiat varlıklarına ait müzelerin kurulması, geliştirilmesi Kültür ve Turizm Bakanlığının görevlerindendir.

Bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzelkişilerle vakıflar, Kültür ve Turizm Bakanlığından izin almak şartıyla, kendi hizmet konularının veya amaçlarının gerçekleştirilmesi için her çeşit kültür varlığından oluşan koleksiyonlar meydana getirebilir ve müzeler kurabilirler. Ancak, gerçek ve tüzelkişilerle vakıflar tarafından kurulacak müzelerin faaliyet konuları ve alanları, yapılacak başvuruda beyan olunan istekleri değerlendirerek, Kültür ve Turizm Bakanlığınca verilecek izin belgesinde belirlenir.

Gerçek ve tüzelkişilerce kurulacak müzeler, Kültür ve Turizm Bakanlığının izin belgesinde belirlenen konu alanlarına inhisar etmek şartı ile, taşınır kültür varlığı bulundurabilir ve teşhir edebilirler. Bu müzeler de, taşınır kültür varlıklarının korunması hususunda Devlet müzeleri statüsündedirler.

Anılan müzelerin kuruluş amacı, görevi ve yönetim şekil ve şartları ile, gözetim ve denetimi yönetmelikle belirlenir.

Devlet müzeleri içerisinde özel bir ihtisas ve araştırma müzeleri olan askerî müzelerin kurulması, yaşatılması, malzemenin ve uğraş konularının tayin ve tespiti Genelkurmay Başkanlığına aittir. Bu müzelerin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma düzenleri, Millî Savunma Bakanlığının, Kültür ve Turizm Bakanlığıyla birlikte hazırlıyacağı bir yönetmelikte belirtilir.

Gerçek ve tüzelkişiler, Kültür ve Turizm Bakanlığınca verilecek izin belgesiyle korunması gerekli taşınır kültür varlıklarından oluşan koleksiyonlar meydana getirebilirler.

Koleksiyoncular faaliyetlerini, Kültür ve Turizm Bakanlığına bildirmek ve yönetmelik gereğince, taşınır kültür varlıklarını envanter defterine kaydetmek zorundadırlar.

Koleksiyoncular, ilgili müzeye tescil ettirerek, koleksiyonlarındaki her türlü eseri onbeş gün önce Kültür ve Turizm Bakanlığına haber vermek şartı ile kendi aralarında değiştirebilir veya satabilirler. Satın almada öncelik Kültür ve Turizm Bakanlığına aittir.

Kültür varlığı ticareti :

Madde 27 - Yirmibeşinci madde gereğince tasnif ve tescil dışı bırakılan ve Devlet müzelerine alınması gerekli görülmeyen taşınır kültür varlıklarının ticareti, Kültür ve Turizm Bakanlığının izni ile yapılır.

Bu ticareti yapmak isteyenler, Kültür ve Turizm Bakanlığından ruhsatname almak zorundadırlar. Bu ruhsatnameler üç yıl için geçerlidir. Bu sürenin bitiminden bir ay önce ruhsatname yenilenebilir. Bu Kanun hükümlerine aykırı hareket edenlerin ruhsatnameleri, süresine bakılmaksızın iptal edilir.

İkametgahını ticarethane olarak gösterme yasağı:

Madde 28 - Kültür varlığı ticareti yapanlar belli bir ticaret yeri göstermek mecburiyetindedir. Ancak, ikametgâhlarını hiçbir zaman, ticarethane veya depo olarak gösteremezler.

Ticarethane ve depoların kontrolü:

Madde 29 - Kültür varlığı ticareti yapanların işyerleri ve depoları yönetmelikte belirlenen esaslar dahilinde Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkililerince denetlenir.

Haber verme zorunluluğu:

Madde 30 - Kamu kurumu ve kuruluşları (Belediyeler ve il özel idareleri dahil), vakıflar, gerçek ve tüzelkişiler satacakları eşya ve terekeler arasında bulunan veya yapacakları müzayedelerdeki satışlara konu olan taşınır kültür ve tabiat varlıkları ile koleksiyonları, önce Devlet müzelerine haber vermeye ve göstermeye mecburdurlar. Kültür ve Turizm Bakanlığı, kültür ve tabiat varlıklarından meydana getirilen koleksiyonları kuracağı komisyonun takdir edeceği bedel üzerinden satın alabilir. Bunlardan hazineye intikal etmiş olup da müze koleksiyonlarına girmesi lüzumlu görülenler, Devlet Ayniyat Yönetmeliği hükümlerine göre Kültür ve Turizm Bakanlığına devrolunurlar.

Birinci fıkrada sözü edilen, kamu kurumu ve kuruşları, vakıflar, gerçek ve tüzelkişiler satacakları eşya ve terekeler arasında bulunan veya yapacakları müzayedelerdeki satışlara konu olan askeri tarihimize ait kültür varlıkları ile silah ve askerî malzeme koleksiyonlarını Genelkurmay Başkanlığına haber vermeye ve göstermeye mecburdurlar. Bu kültür varlıklarından hazineye intikal etmiş olup askeri müzelerin koleksiyonlarına girmesi lüzumlu görülenler Devlet Ayniyat Yönetmeliği hükümlerine göre Millî Savunma Bakanlığına devrolunurlar.

Madde 31 - **(Mülga : 17/6/1987 - 3386/18 md.)**

Yurt dışına çıkarma yasağı :

Madde 32 - Yurt içinde korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları yurt dışına çıkarılamaz. Ancak, milli çıkarlarımız dikkate alınarak, bunların hertürlü hasar, zarar, tehdit veya tecavüz ihtimaline karşı, gideceği ülke makamlarından teminat almak ve sigortalanmak şartı ile, yurt dışında geçici olarak sergilendikten sonra geri getirilmelerine; Kültür ve Turizm Bakanlığınca teşkil edilecek yükseköğretim kurumlarının Arkeoloji ve Sanat Tarihi bilim dallarının başkanlarından oluşan bilim kurulunun kararı ve Kültür ve Turizm Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilir.

Türkiye'deki kordiplomatik mensupları, Türkiye'ye girişlerinde beyan ederek beraberlerinde getirdikleri yabancı kökenli kültür varlıklarını, çıkışlarında beraberle-rinde götürebilirler.

Yurt dışına geçici olarak sergilenmek üzere kültür ve tabiat varlıkları gönderil-mesi esasları ile, Türkiye'deki kordiplomatik mensuplarının beraberlerinde getirdikleri bu tür varlıkların giriş ve

çıkışlarında yapılacak işlemler, istenecek belgeler ve ilgili diğer hususlar Kültür ve Turizm Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığının birlikte düzenleyecekleri yönetmelikte belirtilir.

Yurt dışından getirme :

Madde 33 - Yurt dışından kültür varlığı getirmek serbesttir.

Kopya çıkarma :

Madde 34 - Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı ören yerleri ve müzelerdeki taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarının öğretim, eğitim, bilimsel araştırma ve tanıtma amacı ile fotoğraflarının ve filmlerinin çekilmesi, mulaj ve kopyalarının çıkartılması Kültür ve Turizm Bakanlığının iznine bağlıdır.

Bu hususlarla ilgili esaslar, yönetmelikte tespit olunur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Araştırma, Sondaj, Kazı ve Define Arama

Araştırma, sondaj ve kazı izni:

Madde 35 - Bu Kanun hükümlerine tabi, taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını meydana çıkarmak üzere, araştırma, sondaj ve kazı yapma hakkı, sadece Kültür ve Turizm Bakanlığına aittir.

Bilimsel ve malî yeterliği Kültür ve Turizm Bakanlığınca takdir ve kabul olunan Türk ve yabancı heyet ve kurumlara araştırma izni, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından; sondaj ve kazı yapma izni Kültür ve Turizm Bakanlığının teklifi üzerine, Bakanlar Kurulu kararı ile verilir Kültür ve Turizm Bakanlığı elemanları veya bu Bakanlıkça görevlendirilecek Türk bilim adamları tarafından yapılacak araştırma, sondaj ve kazılar, Kültür ve Turizm Bakanlığının iznine bağlıdır. Askerî yasak bölgelerde yapılacak araştırma, sondaj ve kazı için gerekli ruhsatname, Genelkurmay Başkanlığının iznini müteakip, sözü geçen heyet ve kurumların göstereceği uzmanlar adına düzenlenir. Kültür ve Turizm Bakanlığınca haklı görülebilecek sebep olmadıkça heyet ve kurumlar ruhsatnamedeki üyelerini değiştiremezler.

Su altında korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının bulunduğu bölgeler, ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak Kültür ve Turizm Bakanlığınca tespit edilir ve Bakanlar Kurulu kararı ile yayımlanır. Bu bölgelerde, sportif amaçlı dalış yapmak yasaktır, ikinci fıkra hükümlerine göre izin almak şartıyla araştırma ve kazı yapılabilir.

Maliklerin mülkleri içinde yapı1acak kazılar:

Madde 36 - Taşınmaz kültür varlığı sahiplerinin kendi mülkleri içinde kültür varlığı aramak maksadı ile araştırma, sondaj ve kazı yapmaları da bu Kanunun 35 ve 41 inci maddeleri hükümlerine tabidir.

Kazı izninde usul :

Madde 37 - Aynı kazı heyetine veya şahsa, aynı süre içinde Kültür ve Turizm Bakanlığınca yapılan kurtarma kazıları dışında, birden fazla yerde kazı ve sondaj izni verilemez. İzin verilmesi, araştırma, sondaj ve kazının yapılması, elde edilecek kültür ve tabiat varlıklarının muhafaza şartları, bu eserler üzerinde araştırma, sondaj ve kazı sahiplerine tanınacak diğer haklar bir yönetmelikte tespit olunur.

Kazı izninin devredilemeyeceği:

Madde 38 - Türk ve yabancı bilim kurumlarına veya onların adına hareket eden kişilere verilen kazı ve sondaj ruhsatnameleri ile araştırma izni, Kültür ve Turizm Bakanlığının izni olmadan devredilemez. Bu iş için bir başkası tevkil olunamaz.

Araştırma, sondaj ve kazı izninin hükümsüzlüğü:

Madde 39 - Kültür ve Turizm Bakanlığınca kabul edilen haklı bir sebep gösterilmeden, ruhsatname tarihinden itibaren, en çok altı ay içinde başlanılmayan araştırma, kazı ve sondajlara ait izin ve ruhsatnameler, hükümsüz sayılır. Araştırma, sondaj ve kazı çalışmaları, makul bir sebep gösterilmeksizin iki aydan fazla tatil edilemez. Bu süreyi geciktirenlerin izin ve ruhsatnameleri iptal edilmiş sayılır. Ayrıca, bu Kanun hükümlerine aykırı hareket edenlerin ruhsatnameleri iptal edilir ve bu gibilere, daha sonra izin ve ruhsat verilmez.

Araştırma, sondaj ve kazı izninde süre:

Madde 40 - Kazı ve sondaj ruhsatnameleri ile araştırma izni bir yıl için geçerlidir. Ruhsatname ve izin süresinin sonunda heyet başkanı kazıya, sondaj ve araştırmaya devam edildiğini, yazılı olarak bildirdiği takdirde, bu hak her yıl müracaat şartı ile gelecek yıllarda da müracaatçı için saklı tutulur.

Kazıdan çıkan eserlerin müzelere nakli:

Madde 41 - Kazılarda meydana çıkan bütün taşınır kültür ve tabiat varlıkları, kazı yapan heyet ve kurumlar tarafından her yıl yapılan kazı sonunda Kültür ve Turizm Bakanlığının göstereceği Devlet müzesine naklolunur. Kazı ve sondaj araştır-malarında elde edilen insan ve hayvan iskeletleri ile bütün fosiller, Kültür ve Turizm Bakanlığınca uygun görüldüğü takdirde, tabiat tarihi müzeleri ile üniversitelere veya ilgili diğer Türk bilim kurumlarına verilebilir. Ayrıca, kazı ve sondaj araştırmalarında elde edilen askeri tarihle ilgili her türlü taşınır kültür varlığı, Genelkurmay Başkan-lığının uygun görüşü ile, Kültür ve Turizm Bakanlığınca askeri müzelere devredilir.

Zarar vermede tazminat yükümlülüğü:

Madde 42 - Kazı ve sondaj izni alanlar, bu çalışmayı sahipli arazide yaptıkları takdirde, kazı, sondaj ve araştırma bölgesindeki arazi sahiplerinin zararlarını tazmin ile yükümlüdürler, Arazi sahipleri Kültür ve Turizm Bakanlığının oluşturacağı komisyonca takdir edilecek tazminat karşılığında, kazı ve sondaj veya araştırmaya izin vermeye mecburdurlar.

Bu gibi yerler, gerektiğinde Kültür ve Turizm Bakanlığınca kamulaştırılabilir. Yabancı bilim kurumlarınca yapılan kazılarda, bu kamulaştırmanın bedeli kazı sahipleri tarafından ödenir. Hazine adına tescil edilecek yerin kamulaştırma bedelinin takdirinde genel kamulaştırma hükümleri uygulanır. Bu madde gereğince ödenecek tazminat ve kamulaştırma bedellerinin takdirinde, kazı, sondaj ve araştırma faaliyetlerinden önce, mevcut kültür ve tabiat varlıklarının eskilik, enderlik ve sanat değeri ile, bu faaliyetler sonucu bulunan kültür varlıklarının değeri, dikkate alınmaz.

Yayım hakkı:

Madde 43 - Kazı, sondaj ve araştırmalarda, meydana çıkacak olan varlıkların yayım hakkı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümleri gereğince, kazı, sondaj ve araştırma izni alan heyet ve kurumlar adına, kazı, sondaj ve araştırmayı fiilen idare edenlere aittir. Kazı başkanları, her kazı dönemi sonunda, Kültür ve Turizm Bakanlığına bilimsel bir rapor vermekle yükümlüdürler. Kazının bitiminden itibaren, kazı dönemi çalışmalarına ait bilimsel raporlarını en geç iki yıl, nihaî bilimsel raporlarını ise beş yıl içinde yayımlamayan kazı heyetlerinin kazı, sondaj ve araştırmalarda buldukları kültür ve tabiat varlıkları üzerindeki her türlü yayım hakkı Kültür ve Turizm Bakanlığına geçer.

Kültür ve Turizm Bakanlığı adına yapılan kazı, sondaj ve araştırmalara ait bilimsel raporlar, kazı başkanlığınca, yayımlanacak şekilde hazırlanır. Kültür ve Turizm Bakanlığı bunlardan gerekli görülenleri yayımlar.

Kültür ve Turizm Bakanlığınca uygun görülecek mazeretler dışında, yukarıda açıklanan süre içinde son raporlarını yayımlamamış bulunan heyet ve kişilere yeni bir kazı için ruhsatname verilmez.

Giderler :

Madde 44 - Kazı, sondaj ve araştırma yapılan saha ile, kazı, sondaj ve araştırmadan çıkan kültür varlıklarının yerinde korunmasını sağlamak maksadıyla, kazı yerinde geçici olarak çalıştırılacak bekçilerin ücret ve masrafları ile kazı yerinin eski haline getirilmesinin gerektirdiği giderleri karşılamak, kazı sırasında meydana gelebilecek zararları tazmin ve bunlarla ilgili bütün giderler, düzenlenecek yönetmeliğe göre, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından ruhsat verme veya süre uzatma sırasında, kazı sahiplerinden tahsil edilerek emaneten mal sandığına yatırılan paralardan ödenir. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından finanse edilen konularda, gider karşılıklarının mal sandığına yatırılması zorunlu değildir.

Korunma ve çevre düzenlemesi:

Madde 45 - Kültür ve Turizm Bakanlığının izni ile yapılan kazılarda ortaya çıkan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının bakım, onarım ve çevre düzenlemeleri ile taşınır kültür ve tabiat varlıklarının bakım ve onarımları kazı başkanlığınca yapılır.

Araştırma, kazı ve sondajların geçici olarak veya tamamen durdurulması:

Madde 46 - Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak yapılan kazı, sondaj ve araştırmalar, Kültür ve Turizm Bakanlığınca geçici olarak veya tamamen durdurulur.

Tesislerin devri :

Madde 47 - Heyet ve kurumlar adına, kazı, sondaj ve araştırma yapan şahıslar tarafından, işe başlamak için veya çalışmaların devamı sırasında muhtelif şekillerde satın alınan veya inşa edilen depo, lojman ve benzeri tesisler ve malzeme, kazının sonunda bedelsiz olarak, Kültür ve Turizm Bakanlığına devrolunur. Bu tesislerin kullanılış şekillerinin tayinine Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkilidir.

Araştırma, kazı ve sondajda görevlendirilenler:

Madde 48 - Yabancı heyet ve kurumlar tarafından yapılan araştırma, kazı ve sondajlarda Kültür ve Turizm Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü uzmanlarından bir veya birkaç temsilci bulunur. Türk heyet ve kurumlarınca yapılan araştırma, kazı ve sondajlara Kültür ve Turizm Bakanlığı adına yetkili bir uzman katılır. Temsilci ve uzmanların seçimi ve görevleri, yönetmelikle belirlenir.

Türk heyet ve kurumlarınca yapılan kazılara katılacak Kültür ve Turizm Bakanlığı uzmanlarının yol masrafları, yevmiyeleri ve zarurî giderleri, 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre Kültür ve Turizm Bakanlığınca ödenir.

Yabancı kurum ve heyetler tarafından yapılan araştırma, kazı ve sondajlarda görevlendirilecek Kültür ve Turizm Bakanlığı temsilcilerine ödenecek olan yol masrafları, yevmiye, temsil ödeneği ve su altı dalış tazminatı, kazı başkanlığından Kültür ve Turizm Bakanlığınca peşinen tahsil edilip bir Devlet bankasına yatırılır. Temsil ödeneğinin miktarı, her yıl Kültür ve Turizm Bakanlığınca tayin edilir.

Araştırma, kazı ve sondaj izin yasağı:

Madde 49 - Türkiye'deki elçilik ve konsolosluklar mensuplarına, araştırma, kazı ve sondaj izni verilmez.

Define arama :

Madde 50 - Define aramak isteyenlere, bu Kanunun 6 ncı maddesinde korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlığı olarak belirtilen yerler ile tespit ve tescil edilen sit alanları ve mezarlıklar dışında, Kültür ve Turizm Bakanlığınca define arama ruhsatnamesi verilebilir.

Define aramak isteyenlere aynı süre içinde birden fazla yerde arama izni verilemez. Define arama izni, başkalarına devredilemez, Bu iş için bir başkası tevkil olunamaz.

Define aramada, Kültür ve Turizm Bakanlığından ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarından temsilci olarak gönderileceklerin yolluk ve yevmiyeleri ile zaruri giderleri arayıcı tarafından karşılanır. Bu iş için gerekli olan ödenek, Bakanlıkça, define arayıcısından peşinen tahsil edilip bir Devlet bankasına yatırılır.

Arama ruhsatının verilmesi, define arayıcıdan istenecek belgeler, aramanın yapılması, çıkan defineden arayıcıya tanınacak haklar, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Maliye Bakanlığının birlikte düzenleyeceği yönetmelikte belirtilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu ile Koruma Kurulları[1]

Kuruluş, görev, yetki ve çalışma şekli :

Madde 51 - **(Değişik : 17/6/1987 - 3386/11 md.)**

Yurtiçinde bulunan ve bu Kanun kapsamına giren korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili hizmetlerin bilimsel esaslara göre yürütülmesini sağlamak üzere, Bakanlığa bağlı "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu" ile Bakanlıkça belirlenecek bölgelerde "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulları" kurulur.

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır;

a) Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve restorasyonuyla ilgili işlerde uygulanacak ilkeleri belirlemek,

b) Koruma kurulları arasında gerekli koordinasyonu sağlamak,

c) Uygulamada doğan genel sorunları değerlendirerek görüş vermek suretiyle, Bakanlığa yardımcı olmak.

Koruma Yüksek Kurulu yılda en az iki defa toplanır. Bakanlık gerekli gördüğün-de kurulu olağanüstü toplantıya çağırır.

Koruma Yüksek Kurulu salt çoğunlukla toplanır, toplantıya katılan üyelerin en az dörtte üçünün oyları ile karar verir.

Koruma Yüksek Kurulunun çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar bir yönet-melikle düzenlenir.

Madde 52 - **(Mülga : 17/6/1987 - 3386/18 md.)**

Koruma Yüksek Kurulu üyeliği:

Madde 53 - **(Değişik : 17/6/1987 - 3386/12 md.)**

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu aşağıda belirtilen üyelerden oluşur.

Üyeler ;

(1) Bakanlık Müsteşarı,

(2) Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı,

(3) Bakanlığın ilgili Müsteşar Yardımcısı,

(4) Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürü,

(5) Turizm Genel Müdürü,

(6) Bayındırlık ve iskân Bakanlığının ilgili Genel Müdürü veya yardımcısı,

(7) Orman Genel Müdürü veya Yardımcısı,

(8) Vakıflar Genel Müdürü veya Yardımcısı,

(9) Koruma kurulları başkanlarından Bakanlıkça seçilecek altı üye.

Koruma Yüksek Kurulunun başkanı, Bakanlık Müsteşarıdır.

Müsteşar bulunmadığı zaman yardımcısı Kurula başkanlık eder.

Temsilci üyelerin nitelikleri:

Madde 54 - Koruma Yüksek Kurulunun temsilci üyelerinin, yükseköğretim görmüş olmaları ve 53 üncü maddede belirlenen bilim dallarından biri veya birkaçında tanınmış ve bu alanlarda çalışmalar yapmış, tercihan yurt içinde veya yurt dışında yayımlanmış eserler vermiş olmaları şartı aranır.

Koruma Yüksek Kurulu ve Koruma Kurulu üyeliğinin sona ermesi, süresi ve huzur hakkı :

Madde 55 - **(Değişik : 17/6/1987- 3386/13 md.)**

Koruma Yüksek Kurulu ve koruma kurullarındaki tabii üyelerin üyelikleri, kurumlarındaki görevleri süresince devam eder. Koruma kurullarının Yükseköğretim Kurumu tarafından seçilen üyelerinin üyelikleri 5 yıl sürelidir. Bu üyeler iki dönemi aşmamak şartıyla yeniden seçilebilirler.

Koruma Yüksek Kurulu ve koruma kurulları üyeleri Bakanın lüzum görmesi halinde kurumlarınca değiştirilebilir.

Üyelikleri sona eren, ölen, istifa eden, hastalık ve görev gereği hariç, bir yıl içinde Koruma Yüksek Kurulunun iki, Koruma Kurulunun dört toplantısına katılmayan veya bir yıldan fazla süre ile yurt dışına giden temsilci üyelerin yerine yeni üye seçilir.

Kurul üyelerine Maliye ve Gümrük Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilecek miktarda huzur hakkı ödenir.

Madde 56 - **(Mülga : 17/6/1987- 3386/18 md.)**

Koruma Kurullarının görev, yetki ve çalışma şekli :

Madde 57 - **(Değişik : 17/6/1987 - 3386/14 md.)**

Koruma kurulları, Koruma Yüksek Kurulunun ilke kararları çerçevesinde olmak kaydıyla aşağıdaki işleri yapmakla görevli ve yetkilidir.

a) Bakanlıkça tespit edilen veya ettirilen korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının tescilini yapmak,

b) Korunması gerekli kültür varlıklarının gruplandırılmasını yapmak,

c) Sit alanlarının tescilinden itibaren bir ay içinde geçiş dönemi yapı şartlarını belirlemek,

d) Koruma amaçlı imar planları ile bunların her türlü değişikliklerini inceleyip onamak,[1]

e) Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının koruma alanlarının tespitini yapmak,

f) Korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarından özelliklerini kaybetmiş olanlarının tescil kaydını kaldırmak,

g) Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ve koruma alanları ile ilgili uygulamaya yönelik kararlar almak.

Kamu kurum ve kuruluşları (belediyeler dahil) ile gerçek ve tüzel kişiler, koruma kurullarının kararlarına uymak zorundadırlar.

Koruma kurullarının başkan ve başkan yardımcıları, üyeler arasından kurulca seçilir. Başkanın yokluğunda kurula başkan yardımcısı başkanlık eder.

Koruma kurullarının çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar bir yönetmelikle belirlenir.

Koruma Kurullarının oluşumu :

Madde 58 - **(Değişik : 17/6/1987 - 3386/15 md.)**

Koruma Kurulları aşağıda belirtilen üyelerden oluşur;

a) Arkeoloji, sanat tarihi, müzecilik, mimari ve şehir plancılığı konularında uzmanlaşmış kişiler arasından Bakanlıkça seçilecek üç temsilci,

b) Yükseköğretim Kurulunca, kurumlarının arkeoloji, sanat tarihi, mimarlık, şehircilik bilim dallarından aynı daldan olmamak üzere iki öğretim üyesi,

c) Görüşülecek konu, belediye sınırları içinde ise ilgili belediye başkanı veya teknik temsilcisi, dışında ise ilgili valilikçe seçilecek teknik temsilci,

d) Görüşülecek konu, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı ile ilgili ise Bayındırlık ve İskân Müdürlüğünden iki teknik temsilci,

e) Görüşülecek konu, Vakıflar Genel Müdürlüğü ile ilgili ise Vakıflar bölge müdürü veya teknik temsilcisi,

f) Görüşülecek konu, Orman Genel Müdürlüğü ile ilgili ise konuyla ilgili teknik temsilci.

Ayrıca kurula oy hakkı olmamak kaydıyla danışman uzman çağırılabilir.

Madde 59 - 61 - **(Mülga : 17/6/1987 - 3386/18 md.)**

Kurul Üyelerinin yolluk ve gündelikleri :

Madde 62 - Koruma Yüksek Kurulu ve Koruma Kurulları üyelerinden umumî harcırah hükümlerine tabi bulunanların kurul toplantıları için memuriyet mahalleri dışındaki seyahatlerinde yol giderleri ve gündelik, tabiî üyelere mensup oldukları kurumlarınca; diğer üyelere, Kültür ve Turizm Bakanlığınca ödenir.

Kurullarla ilgili yönetmelik:

Madde 63 - Yüksek Kurul ile Bölge Kurullarının görev, yetki ve sorumlulukları ile bu Kurulların kendi aralarındaki ve Kültür ve Turizm Bakanlığıyla olan ilişkileri bir yönetmelikle düzenlenir.

ALTINCI BÖLÜM

İkramiye ve Cezalar

Kültür varlıklarını bulanlara verilecek ikramiye:

Madde 64 - Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yer üstünde, yer altında ve su altında bulunan taşınır kültür varlıklarını 4 üncü maddede yazılı makam ve mercilere, aynı maddede yazılı süreler içerisinde haber verenlere :

a) Bulunan varlık, bulanın mülkü içinde ise bu Kanunun 24 üncü ve 25 inci maddeleri uygulanır. Ayrıca ikramiye verilmez.

b) Bulunan varlık başkasının mülkü içinde ise Kültür ve Turizm Bakanlığınca varlığın değeri dikkate alınarak, takdir olunacak bedelin % 80'i ikramiye olarak bulan ile mülk sahibi arasında yarı yarıya paylaştırılır.

c) Kültür varlığı Devlete ait arazide bulunmuş ise, takdir olunacak bedelin % 40'ı bulana ikramiye olarak verilir.

d) Nerede bulunursa bulunsun haber verilen kültür varlığı korunması gerekli nitelikte olmadığı takdirde haber verenlere bu Kanunun 25 inci maddesindeki işlem uygulanır. Ayrıca ikramiye verilmez.

e) Nerede olursa olsun yeni bulunup da 4 üncü maddede yazılı süreler içinde haber verilmediğinden dolayı gizlenmiş sayılan kültür varlıklarını haber verenler ile, bunları yakalayan kamu görevlilerine, 1905 sayılı "Menkul ve Gayrimenkul Emval ile Bunların İntifa Haklarının ve Daimî Vergilerin Mektumlarını Haber Verenlere Verilecek İkramiyelere Dair Kanun"da taşınır mallar için gösterilen oranlar dahilinde tespit edilen bedel ikramiye olarak verilir.

f) Yukarıdaki fıkralardan herhangi biri uyarınca kültür varlıklarını bulan, haber veren veya yakalayan kişiler birden fazla ise verilecek ikramiyeler bunlar arasında eşit olarak paylaştırılır.

g) Yukarda belirtilen ikramiyelerin tahakkuk ve tediyesine ait işlemler Maliye ve Kültür ve Turizm Bakanlıklarınca birlikte hazırlanacak yönetmelik esaslarına göre yapılır.

Cezalar :

Madde 65 - Bu Kanunun 9 uncu maddesine aykırı hareket edenler :

a) Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının yıkılmasına, bozulmasına, tahribine, yok olmasına veya her ne suretle olursa olsun zarara uğramalarına kasten sebebiyet verenler iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve ellibin liradan ikiyüzbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezlandırılırlar.

Bu fiiller korunması gerekli kültür ve tabiat varlığını yurt dışına kaçırmak maksadıyla işlenmiş ise yukarıda belirtilen cezalar bir kat artırılır.

b) Sit şartlarına ve korunma planlarında, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurullarınca belirlenen alanlarda öngörülen şartlara aykırı izinsiz inşaat yapan veya yaptıranlar bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis ve ellibin liradan ikiyüzbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

c) Bu Kanunda belirli usuller dışında usulsüz yıkma veya imar izni verenler iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis cezası, ayrıca ellibin liradan ikiyüzbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Usulsüz belge verenler, ilân ve tebligat yapanlar:

Madde 66 - Bu Kanunun 16 ncı maddesinde yer alan yasaklara aykırı olarak belge verenler, suç diğer kanunlarda daha ağır bir cezayı gerektirmediği hallerde, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmibeşbin liradan yüzbin liraya kadar ağır para cezası ile; bu Kanunun 7 nci maddesinde yer alan ilan veya tebligatı bilerek, süresinde usulüne uygun yapmayanlar ise, üç aydan bir yıla kadar hapis, beşbin liradan otuzbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Haber verme sorumluluğuna - kültür varlığı ticaretine ve ikametgâhı ticarethane olarak gösterme yasağına aykırı hareket edenler:

Madde 67 - Bu Kanunun 4, 27, 28 inci maddelerine aykırı hareket edenler, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmibeşbin liradan yüzbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Yurt dışına çıkarma yasağına aykırı hareket edenler:

Madde 68 - Bu Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına aykırı davrananlara, beş yıldan on yıla kadar ağır hapis, yüzbin liradan üçyüzbin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Ayrıca kültür ve tabiat varlığına el konularak müzeye teslim edilir. Bu fiillerin işlenmesi sırasında kullanılan her türlü eşya ve araçlara el konulur. Kamu kuruluşlarına ait eşya ve araçlar bu hükmün dışındadır.

Tetkik ve kontrole muhalefet:

Madde 69 - Bu Kanunun 29 uncu maddesinde yer alan tetkik ve kontrol muhalefet edenler ile 41 inci maddede yer alan nakil işlerine aykırı hareket edenler altı aydan bir yıla kadar hapis ve yirmibeşbin liradan yüzbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Özel mülkiyete konu olanlar:

Madde 70 - Bu Kanunun 24 üncü maddesine aykırı hareket edenler bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmibeşbin liradan yüzbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Kazı, sondaj ve araştırmaya ilişkin hükümlere aykırı hareket:

Madde 71 - Bu Kanunun 38, 42 ve 43 üncü maddelerine aykırı hareket edenler ellibin liradan ikiyüzbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Kamu personeline ilişktn kararlar:

Madde 72 - Bu Kanunun uygulanmasında, görevli kamu personeli hakkında yapılacak iş ve işlemler ve alınacak her türlü kararlar ve bu kararlara karşı yapılacak itirazlar, öncelikle incelenir ve sonuçlandırılır.

Özel müze ve koleksiyonculara ilişkin hükümlere aykırı hareket:

Madde 73 - Bu Kanunun 26, 30 ve 31 inci maddelerine aykırı davrananlara, suç daha ağır bir cezayı gerektirmiyorsa üç aydan bir yıla kadar hapis ve yirmibeşbin liradan yüzbin liraya kadar ağır para cezası verilir.

İzinsiz araştırma, kazı ve sondaj yapanlar:

Madde 74 - Ruhsatsız sondaj ve kazı yapanlara, iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve ellibin liradan ikiyüzbin liraya kadar ağır para cezası; izinsiz define araştıranlara da bir yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve yirmibeşbin liradan yüzbin liraya kadar ağır para cezası; izinsiz araştırma yapanlara ellibin liradan ikiyüzbin liraya kadar ağır para cezası verilir. Bu fiilleri yurt dışına kültür varlıklarını kaçırma

amacıyla yaptıkları anlaşılanlar ve bu fiili işleyenler kültür varlıklarının korunmasında görevli kişiler ise bu maddede yazılı cezanın iki katı verilir. Bu kişilerin ellerinde bulunan kültür varlıkları, bedel ödemeksizin alınıp, ilgili müzelere teslim edilir.

Cezaların artırılması :

Madde 75 - Türk Ceza Kanununun ikinci kitap, onuncu babının 1 inci ve 2 nci fasıllarında yazılı suçların konusu bu kanunun kapsamına giren kültür varlıkları ise, muayyen olan ceza üçte birinden az olmamak üzere, iki katına kadar artırılarak hükmolunur.

YEDİNCİ BÖLÜM

Diğer Hükümler

Yürürlükten kaldırılan kanunlar:

Madde 76 - 28/2/1960 tarih ve 7463 sayılı "Hususi Şahıslara Ait Eski Eserlerle Tarihi Abidelerin İstimlâki Hakkında Kanun"; 25/4/1973 tarih ve 1710 sayılı "Eski Eserler Kanunu"; 2/7/1951 tarih ve 5805 sayılı "Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Teşkiline ve Vazifelerine Dair Kanun" ile 18/6/1973 tarih ve 1741 sayılı "Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Teşkiline ve Vazifelerine Dair 2 Temmuz 1951 tarihli ve 5805 sayılı Kanunda Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun" yürürlükten kaldırılmıştır.

Ek Madde 1 - **(17/6/1987 tarih ve 3386 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi ile eklenen ek madde hükmü olup teselsül için numaralandırılmıştır.)**

Bu Kanunun 6, 8, 20, 65 inci maddelerinde geçen "Yüksek Kurul, bölge kurulları", "koruma kurulları"; 54, 62 nci maddelerinde geçen "Yüksek Kurul", "Koruma Yüksek Kurulu"; "Bölge Kurulu", "koruma kurulları"; 54 üncü maddede geçen "Yüksek Kurul", "Koruma Yüksek Kurulu" olarak değiştirilmiştir.

Geçici Madde 1 - Bu Kanunun 7 nci maddesine göre tespit ve tescil işlemleri yapılırken, 19 uncu yüzyıl sonuna kadar olan döneme ait taşınmaz kültür varlıklarının malikleri, bunların korunmalarına gerek olmadığının tespitini Kültür ve Turizm Bakanlığından isteyebilirler. Kültür ve Turizm Bakanlığı yönetmeliğe uygun bilgileri içeren bu başvuruları, görevlendirdiği uzmanlara incelettirerek, en geç üç ay içinde, Yüksek Kurula iletir. Yüksek Kurul en geç altı ay içinde konuyu inceleyip karara bağlar.

Geçici Madde 2 - Gerçek ve tüzelkişiler, koleksiyoncular, bu Kanuna göre çıkarılacak yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde, ellerinde bulunan korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarını, menşe göstermeksizin, 24 ve 25 inci maddelere göre Devlet müzelerine satabilir veya envanter defterlerine kayıt ederek en yakın müzeye onaylatmaları şartıyla Kanunun 24 üncü maddesi hükmünden yararlanabilirler.

Geçici Madde 3 - **(Değişik : 17/6/1987 - 3386/17 md.)**

Bu Kanunla kurulması öngörülen kurullar teşkil edilinceye kadar, mevcut kurullar görevine devam ederler.

Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren dört ay içerisinde çıkarılacak yönetmelikler düzenleninceye kadar mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Geçici Madde 4 - **(Mülga : 17/6/1987 - 3386/18 md.)**

Geçici Madde 5 - Bu Kanunda belirtilen yönetmelikler, Kanunun yayımlanmasın-dan itibaren en geç altı ay içinde hazırlanarak yürürlüğe konur.

Bu yönetmelikler Resmî Gazetede yayımlanır.

Geçici Madde 6 - Genel Kadro Kanunu çıkıncaya kadar, bölge kurulları için bu Kanuna ekli bulunan kadro cetveli uygulanır.

Yürürlük :

Madde 77 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer

Yürütme :

Madde 78 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BÖLGE KURULLARININ KADROLARINA İLİŞKİN CETVEL

Unvan	Sınıfı	Derece	Adet	Ek Gösterge
Bölge Kurulu Büro Müdürü	GİH	2	8	+ 200
Müdür Yardımcısı	GİH	3	16	+ 100
Uzman	GİH	3	16	+ 100
Y.Mimar-Mimar	THS	3	16	
Y.Mimar-Mimar	THS	8	24	
Şehir Plancısı	THS	8	24	
Ressam	THS	10	8	
Memur	GİH	13	40	
Daktilo	GİH	14	32	
Şoför	GİH	14	8	
Odacı	YHS	14	24	

21/7/1983 TARİH VE 2883 SAYILI ANA KANUNA İŞLENEMEYEN

GEÇİCİ MADDELER

1- 17/6/1987 tarih ve 3386 sayılı Kanunun Geçici Maddesi :

Geçici Madde - Koruma Yüksek Kurulu ve Koruma Kurullarının teşkilatlanması maksadıyla iki ay içinde 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname eki cetvellerin ilgili bölümlerine ilave edilmek kaydıyla Bakanlar kurulunca kadro iptal ve ihdas edilir.[1]

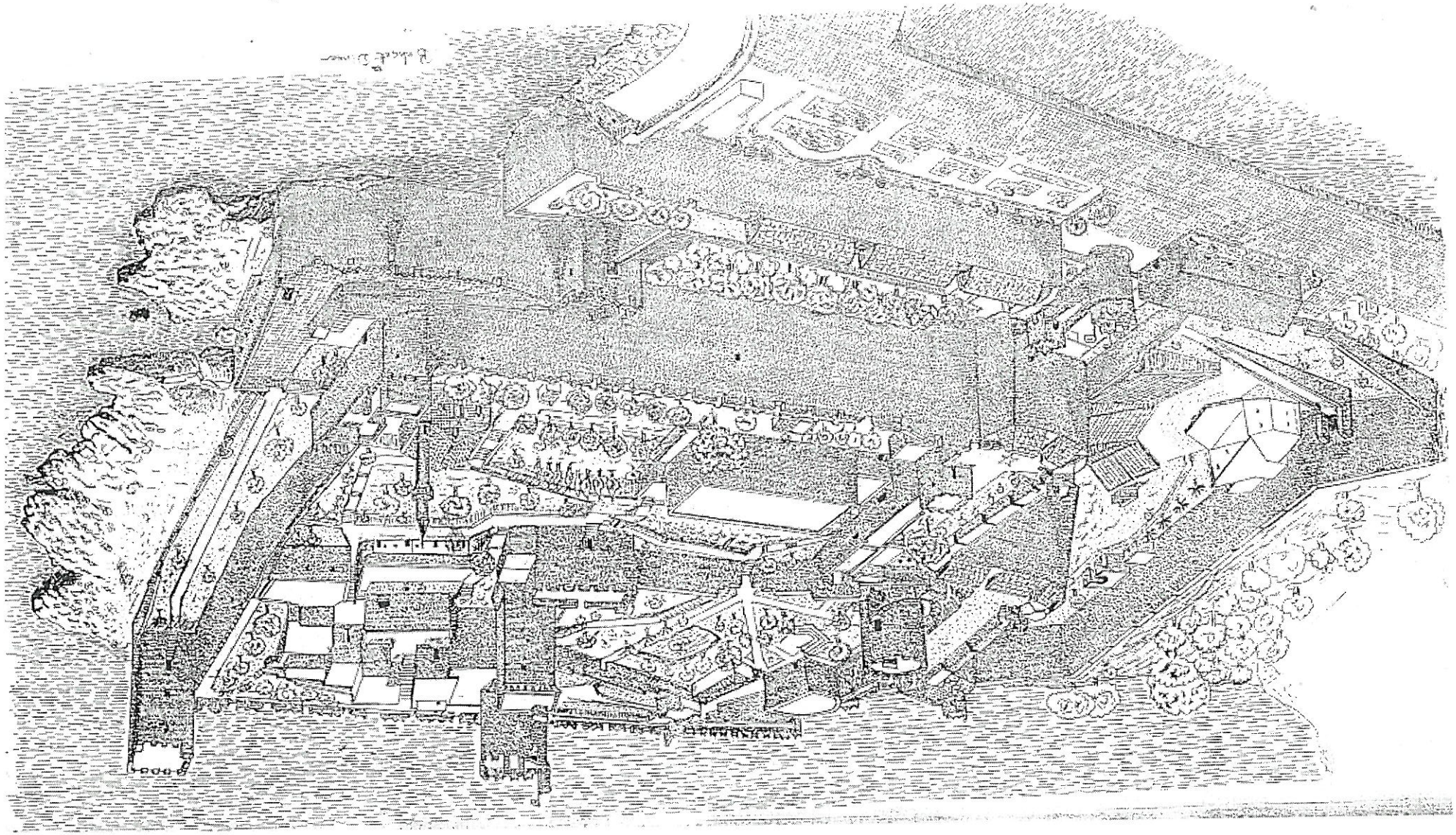

KARYALI PRENSESİ BOYAYINIZ

Fotoğraflar : Oğuz HAMZA

John ve Alison SIMPSON tarafından bastırtılmıştır.

DONMEZ OFFSET ANKARA • Tlf: (312) 229 79 61 • Fax. (312) 229 25 69

BODRUM KALESİ
ve
SUALTI ARKEOLOJİ MÜZESİ

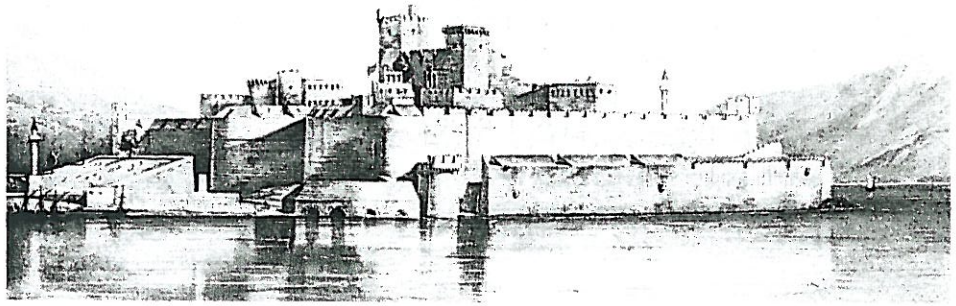

Çocuklar, bu Rehber Kitapçık, sizin içindir!

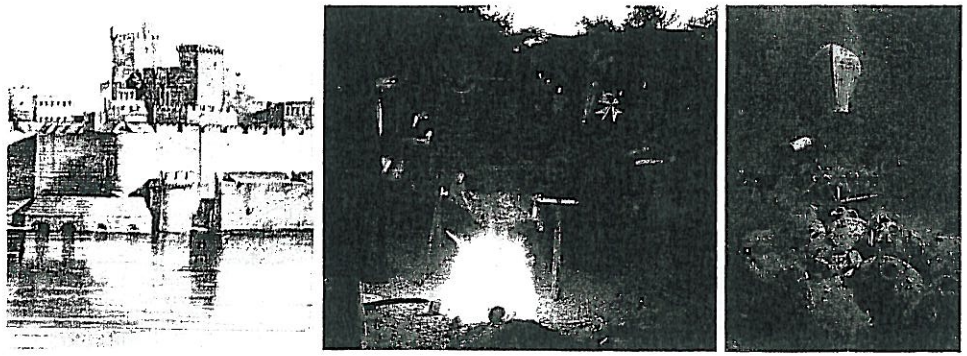

Fotoğraf : Donald Frey

Şövalyelerin yaptığı kale, bugün Sualtı Arkeoloji Müzesi olarak kullanılmaktadır.

BODRUM KALESİ VE SUALTI ARKEOLOJİ MÜZESİ' Nİ TANIYALIM

Bodrum, antik çağın en ünlü kentlerinden biri olan Halikarnassos' un üzerine kurulmuştur. Kentin bulunduğu bölgeye antik çağda "Karya" denilmiştir. Karya bölgesi bugünkü Muğla İli'nin tümünü ve Aydın İli'nin bir bölümünü kapsamaktadır. Yörenin yerli halkı Karlar ve Lelegler'dir. Antik yazarlar Karlar'ın buraya Ege Adaları'ndan göçettiklerini ve denizci olduklarını söylemişlerdir. Bu insanlar kıyılardan içeride, yüksek tepeler üzerinde kurdukları ve etrafını surlarla çevirdikleri köylerde yaşamışlardır.

Tarihin babası Heredotos Halikarnassos'da doğmuştur. Yazdığına göre bu kent Dorlar tarafından kurulmuştur. Üç bin yıl önce buraya gelen Dorlar, bugünkü kalenin bulunduğu yere yerleşmişlerdir. Antik çağda burası küçük bir adadır. Zeferiya (Zephyria) olarak anılmıştır. Adını, batı rüzgarı anlamına gelen Zefiros'tan (Zephyros) almıştır. Daha sonra bu ada kara ile birleşmiştir.

Karya Satrabası Mavsolos bu ada üzerinde, ışık ve müzik tanrısı Apollon adına yapılmış tapınağın yakınlarına, kendisi için bir saray yaptırtmıştır. Sarayı saldırılardan korumak amacı ile adanın çevresini surla çevirtmiştir.

Mavsolos acımasız bir yöneticiydi. Uzun saçlılardan bile vergi alırdı. Adını ölümsüzleştirmek için topladığı vergilerle Halikarnassos'da kendisine bir anıt mezar yaptırmaya başladı. Ölümünden sonra mezarın yapımı karısı kraliçe Artemisya tarafından sürdürüldü. Bu anıt mezar "Mavsoleon" diye adlandırıldı ve dünyanın yedi harikasından biri diye ünlendi. Halikarnassos'un baş tanrısı Apollon'dur. Güneşin, müziğin ve eğlencenin simgesi bu tanrı, kendisine inanan ve kurbanlar sunan kent halkına her

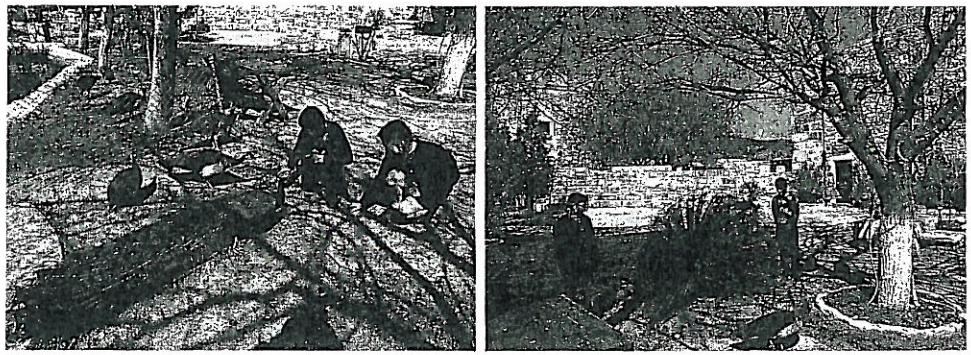

Kuşlara yem verdiğinizde, onlar da kanatlarını açarak size teşekkür edeceklerdir

zaman mutluluk dağıtmış ve parlayan güneşi üzerlerinden eksik etmemiştir. Romalılar döneminde kent önemini yitirmiştir.

Bizanslılar bir zamanlar saray ve tapınak bulunan bu ada üzerine bir kale inşa etmişlerdir.

Malazgirt zaferinden sonra (1071), Türkler'e Anadolu'nun kapısı açılmış ve Türkler Batı Anadolu'ya kadar ilerlemişlerdir. Bodrum'a geldiklerinde buradaki Bizans kalesinin yıkıntıları üzerine Türk kalesini kurmuşlardır.

Barış simgesi güvercinler, elinizden yem yiyecek ve size hoşgeldiniz diyeceklerdir

Yerel kıyafetleri ile hamamdan çıkan anne ve kızını görünce, sizde aynı yere yönelip, belkide bir Türk Hamamını ilk defa gezeceksiniz.

Batı Türkleri Padişahı Yıldırım Beyazıt, Doğu Türkleri Hakanı Timur'a Ankara Savaşı'nda (1402) yenilince Anadolu birliği dağılmıştır. Türklerin bu zayıf anından yararlanan Sen Jan (Saint John) şovelyeleri, Türk kalesinin bulunduğu yere 1406 yılında kalelerini yapmaya başlamışlardır. Bu kaleyi Satrap Mavsolos'un mezarından söktükleri yeşil taşlarla büyütmüşler ve yüz yılı aşkın bir sürede tamamlamışlardır. Yedi ayrı Avrupa ülkesinden gelen şövalyeler burada bir birlik oluşturmuşlardır. Bu birlik günümüzdeki Kızılay veya Kızılhaç kurumlarına benzemektedir. Sahip oldukları askeri güç ile de üyesi oldukları Hıristiyan toplumuna askeri amaçlı hizmet vermişlerdir.

Egemenlikleri sırasında kale içinde, 50 şövalye ve 150 kadar da asker bulundurmuşlardır. Kale'de İngiliz, Fransız, İtalyan, Alman ve İspanyol kuleleri bulunmaktadır. Kale içinde en yüksek yer Fransız Kulesi'dir. Bodrum en güzel bu kuleden seyredilir.

Şövalyeler hiç yıkanmamakla övünmüşlerdir. Bu nedenle kaleye hamam ancak, temizliğe düşkün Türkler'in devrinde yapılmıştır. Kale komutanlarından Jak Gatino (Jacques Gatineau) kale içinde casusluk yapanların cezalandırılacağını belirtmiştir. Bu da şövalyelerin çevrede yaşayanlara güvenmediklerini göstermektedir. Bodrum'da pazar kurulduğunda çevre halkından et, süt, peynir almışlar, ancak onlara somun ekmeği dahi satmayı yasaklamışlardır.

Şövalyeler kuvvetli bir donanmaya sahip oldukları için Türkler'in denizden gelemeyeceklerini düşünmüşlerdir. Düşmanı karadan beklemişler ve bu nedenle kara surlarını yüksek ve kalın duvarlı yapmışlardır. İç kaleye tam yedi kapıdan geçilerek ulaşılır. Şövalyeler bu kapılar arasında açılır - kapanır

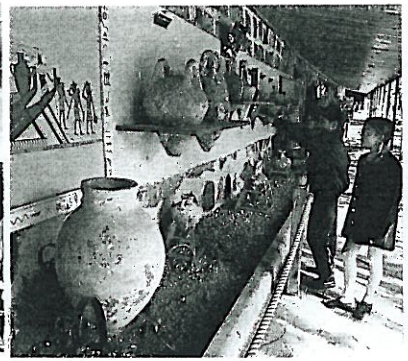

Amphora sergilemesini gezerken, amphoraları taşıyan Romalılarla el sıkışabilirsiniz.

köprüler kullanarak savunmalarını daha da güçlendirmişlerdir. Kale duvarlarında, 249 adet arma vardır. Arma, Latin dilinde "silah" demektir. Bir aileye bir topluluğa veya bir kişiye atalarından kalan ya da onlara sonradan verilen simgedir. Armalar üzerinde haç, aziz, hayvan ve istiridye kabuğu kabartmaları görülür.

500 yıldır tahrip edilmeden günümüze ulaşan bu armalar, Türkler'in insan sevgisini ve diğer inanışlara olan saygısını göstermektedir. Kale'de

İlk gezdiğinizyer, küçük bir kilise içindeki, Tunç Devri Salonu olacaktır

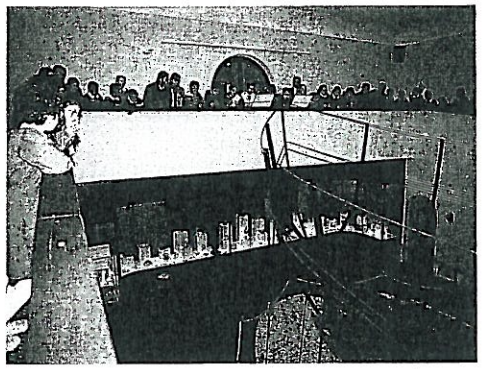

Batık gemi salonunda, kaptanın elinden şeker yiyecek, çocukların satranç oynarken görebileceksiniz.

ondört adet su sarnıcı vardır. Bu sayede, şövalyeler kale kuşatma altındayken bile susuzluk çekmemişlerdir.

Kale Türkler'in eline 5 Ocak 1523 yılında Rodos ve İstanköy adalarının fethiyle birlikte, Kanuni Sultan Süleyman zamanında geçmiştir. 1895 yılından itibaren imparatorluk Türkiye'sinin en ünlü hapishanelerinden biri olarak kullanılmıştır. I. Dünya Savaşı sırasında 26 Mayıs 1915'de Dubleks adlı Fransız savaş gemisi tarafından bombalanmıştır. 1960 yılına kadar, 45 yıl boyunca terkedilmiş olarak kalmıştır. Eğer bu dönemde kaleyi gezseydiniz, ne bir ağacı, ne bir hayvanı, ne de birbirinden ilginç sergi salonlarını görebilecektiniz. Buna karşılık her tarafınıza dikenler batacak, yıkık duvarlar arasından çıkan, çıyanlar, yılanlar ve akrepler sizleri korkutacaklardı. Yıkılmış kulelerin ve duvarların arasında ürküp, kaleden bir an önce çıkmak isteyecektiniz. Şimdi durumun çok farklı olduğunu, kaleyi gezerken kendiniz göreceksiniz.

Kale, o terkedilmiş ve harap dönemden sonra 1964 yılında Arkeoloji Müzesi olarak açılmıştır. Bodrum Arkeoloji Müzesi halen dünyanın önemli ve Türkiye'nin ilk ve tek Sualtı Arkeoloji Müzesi'dir. Bu müzede sergilenen eserlerin büyük bir bölümü sualtı buluntusudur. Eserlerin pekçoğu batık gemiler üzerinde yapılan bilimsel sualtı kazıları sonucu çıkarılmışlardır. İşte bu nedenle müze "Sualtı Arkeoloji Müzesi" olarak adlandırılmaktadır.

Müzeyi gezerken kule içlerinde ve diğer açık ya da kapalı mekanlarda birbirinden farklı konuların işlendiği sergilemeleri göreceksiniz. Gezinizde yüzlerce yıllık bir serüveni zaman tünelinden geçer gibi izleyecek ve adeta yaşayan bir geçmişle karşılaşacaksınız.

Çift kanatlı demirkapıdan geçerek iç kaleye ilk adımınızı attığınızda,

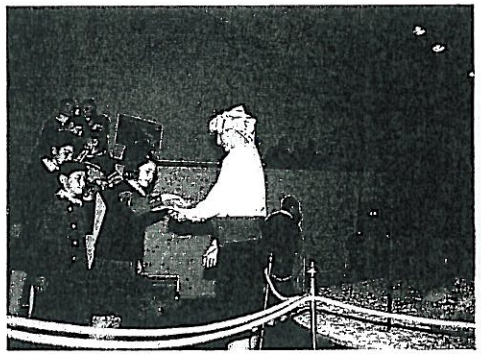

Batık gemi salonunda, önce video filminden, daha sonra da ağabey ve ablalarınızdan bilgi alabilirsiniz.

sizleri barış simgesi güvercinler karşılayacaklardır. Kuşlar sevinçten kanat çırpacak, elinizden yem yiyecek, belki de omuzunuza konup kulağınıza "Hoşgeldiniz" diyeceklerdir. Eğer öğretmeniniz ve sınıf arkadaşlarınızla birlikte geldiyseniz, kuşların da size fısıldayacağı gibi "ELLERİNİZİ BIRAKIN ve MÜZEDE ÖZGÜRCE DOLAŞIN". Güvercinlerin coşkusuna katılan, güzeller güzeli tavuskuşları da sizin gibi sevecen çocuklarla karşılaşmanın mutluluğu ile kuyruğunu bir yelpaze gibi açarak, size doğanın renk cümbüşünü sergileyeceklerdir. Bu heyecanlı karmaşa içinde, çevrenizde bazı büyük yapılar göreceksiniz. Karşınızda duran "Tunç Devri Salonu", şovalyelerin tapınma yeri olarak kullandıkları küçük bir kilisedir. Türkler daha sonra bu yapıya bir

Belki de kendinizi kaptan gibi hissedebilirsiniz

Müzeyi gezerken anne ve babanızın bilgisinden de yaralanın

İstetiğinizde Müze Müdürü bile sizi bilgilendirecektir

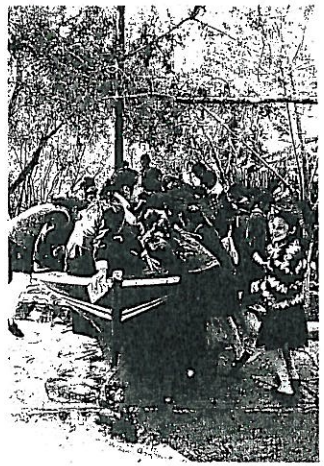

Müzeyi gezerken Romalılarla da karşılaşabilirsiniz

Müze içindeki rahat ortamda resim yapabilir ya da ders çalışabilirsiniz

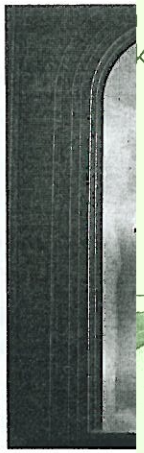

Karyalı Pr
karş

minare ekleyerek camii olarak kullanmışlardır. Minarenin il
sağ üst köşesinde görülmektedir. Bu yapının içinde, sizle
önce bu yörede yaşamış insanların kullandığı kapları, büyü
de seyredeceksiniz. Miken Çağı'na ait kapların üzerinde "a
ce, bu deniz canlısının o zaman da ne kadar
anlayacaksınız.

Bu yapının hemen yakınında "Türk Hamamı" bul
hamam istenildiğinde ısıtılıp, içinde yıkanılabilecek şekilde
açılmıştır. Burada ondokuzuncu Yüzyıl giysisi içindeki şerbe
nizin ve dedelerinizin en sevdiği içeceklerden olan "Dem
sunacaktır.

Amphora sergisini gezerken, belki de evinizde, komşu
çarşıda benzerlerini sıkça gördüğünüz, pişmiş topraktan ya
testilerin, antik çağda da ne kadar yaygın olarak kullanıldı
sınız. Amphoralar ne amaçla kullanılmıştır? Dipleri niçin siv
kulpları vardır? Gemilerde nasıl taşınmışlardır? Gibi soru
sergileme içinde kendiniz bulacaksınız. İsterseniz amphora s
daki antik şarapçı dükkanında, Romalı satıcıdan küçük an
alabilirsiniz.

Cam Batığı salonuna girdiğinizde, eski çağ Mısır mü
heyecanlanacak, onbeş metre boyundaki geminin kaptan
karşılaşınca kendinizi o geminin bir yolcusu gibi düşleyece

enses sizi ayakta ılayacaktır

k bileziği yapının
den beş bin yıl
bir merak için-
tapot"u görün-
çok sevildiğini
nmaktadır. Bu
narılıp, ziyarete
çi, size nineleri-
hindi Şerbetini"
arınızda ya da
pılmış, iki kulplu
ğını anlayacak-
idir? Neden iki
ların yanıtlarını
ergisinin sonun-

duran cam eserlerin biçimleri ve renkleri çok daha belirginleşmektedir. Bu salonda niş içinde büyük bir akvaryum bulunmaktadır. Akvaryum bir sualtı kazısının nasıl yapıldığını göstermek amacıyla buraya yerleştirilmiştir.

Cam salonundan çıkıp, çiçekler arasında yürüyerek İspanyol, Alman,

İngiliz Kulesinde, sizi kale muhafızı ve leydi karşılayacak, içeride onlardan ilginç bilgiler alabileceksiniz

günümüzden bin yıl önce, ahşaptan yapılmış, yelkenli bir teknedir. Bugün Mısır ve çevresinde devlet kuran Fatimiler'le, Bizanslılar arasındaki ticarette kullanılmıştır. Fatimi ülkesinin Doğu Akdeniz'deki limanlarından yüklediği üç ton camla; Karadeniz'e ulaşmak için yol alırken, ani çıkan bir fırtına ile Marmaris yakınlarındaki Serçe limanında batmıştır. Tekne Sualtı Arkeologları'nın on yıllık zorlu çalışmaları sonucunda Müze'de sergilenir hale getirilmiştir. Geminin yükünün önemli bölümünü kırık camların yanında bugüne kadar sağlam kalabilmiş cam eşyalar oluşturmaktadır. Günümüzde olduğu gibi, bundan bin yıl önce de tüccarlar, topladıkları kırık camları tekrar satarak, hurda cam ticareti yapmışlardır. Hurda cam, sepetler içinde, ambarın alt bölümüne yerleştirilmiştir. Gemide bulunan çok sayıda çanak çömleğin bir kısmı seyir sırasında kullanılmış, bir kısmı da yük olarak taşınmıştır. Sergilemedeki değirmen taşı Suriyeliler'in en önemli ihraç maddelerinden biridir. Bu taş, gemide güvertedeki çapaları desteklemek ve geminin dengesini sağlamak amacıyla kullanılmıştır. Geminin kıç tarafında bulunan satranç taşları, yüksek rütbeli mürettebat veya önemli yolcular tarafından satranç oynandığını gösterir. Geminin marangozuna ait bazı mıh ve tartı aletlerini bulundukları sepet içinde görebilirsiniz. Ayrıca keskiler, delici uçlar, çekiç, keser, kazma ve çift başlı balta gibi aletler de vardır.

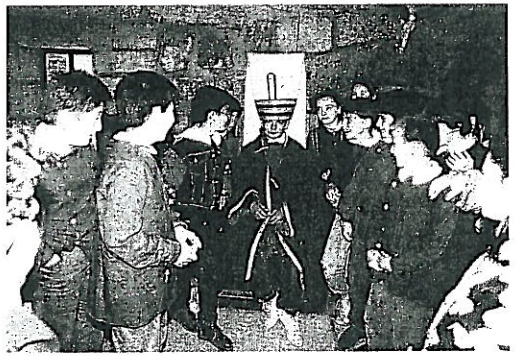

İsterseniz siz de kale muhafızı olabilirsiniz

İtalyan ve Fransız kulelerinin bulunduğu alana ulaşırsınız. İtalyan ve Fransız kulelerinin arasındaki kapalı mekanda, önce sikke salonuna gireceksiniz. Burada, antik çağ insanlarının, ne tür paralarla alış veriş yaptıklarını, neleri kaç paraya satın alabildiklerini, hatta ceplerindeki paraların bugün olduğu gibi, o dönemde de nasıl değer kaybettiğini, anlayıp şaşıracaksınız.

Bir antik gemideki gemicilerin kullandığı eşyaları, geminin mutfağını ya da bundan binüçyüz yıl önce yapılmış antik bir teknenin, küçültülmüş modelini görmek isterseniz "Yassıada Batıkları Salonuna" giriniz. Bu salonun hemen yakınındaki diğer bir salona adımınızı attığınızda gözlerinize inanamayacaksınız. Çünkü, bu salonun içinde, tam karşınızda, tüm görkemi ile Karyalı Prenses, ikibindörtyüz yıl önce yatmış olduğu sonsuz uykusundan kalkmış, ayakta sizleri karşılıyor olacak. Belki de sizinle konuşacağını sandığınız bu prensesin yüzü, İngiltere'de Manchester Üniversitesi'ndeki uzmanlar tarafından, yeniden oluşturulmuştur. Bu teknikte, önce kafatasının alçıdan kalıbı alınır. Sonra, yüzün bütün özellikleri, kafatasının yapısına göre, kil ile, önce kaslar, bunun üzerine yumuşak dokular ve deri tek tek kaplanarak portre tamamlanır. İskeletin ırk özellikleri ile ilgili bilgiler ışığında, gözler, deri ve saç renklendirilir. Bu işlem sonucunda, kişinin gerçeğe yakın portresi elde edilir. Bu uygulama, ülkemizdeki ilk örnektir.

Karyalı Prenses, başındaki görkemli altın tacı, altın kolyeleri, altın bilezikleri, değerli taşlı altın yüzükleri ve yine altın süslemeli elbisesi ile, o dönemde üyesi olduğu saray yaşamının zenginliğini ve gücünü bizlere göstermektedir.

İngiliz kulesinde ise leydi ve şövalye, sizi kapıda yerlere kadar eğilerek karşılayacak, anne ve babanıza bir kadeh tatlı şarap sunarken, eğer isterseniz sizin de şövalye kıyafetleri içinde fotoğrafınızı çekeceklerdir.

İngiliz kulesinden de mutlu bir şekilde çıkarak müzenin sergi salonlarının pek çoğunu gezmiş ve sonunda kaleyi fethetmiş olacaksınız.

Bundan sonra, kalenin içinde, defne, zakkum, çınar, zeytin, mersin ağaçları, gül, adam otu, karanfil, sardunya, kaktüs, begonvil gibi çok çeşitli bitkiler arasında, özgür ve mutlu koşuştururken, doğaya ve doğanın bin bir rengine olan hayranlığınız bir kat daha artacaktır.

Bütün bu koşuşturmaca ve heyecanın ardından, artık bir şeyler içip, biraz dinlenmeyi hakkettiniz. Size Alman kulesi avlusundaki veya Amphora sergilemesi yanındaki çay bahçesinde güleryüzlü görevliler, bir meyvesuyu, ayran veya çay servisi yapacaklardır. Önünüzdeki havuzda, taklalar atarak oynaşıp yıkanan ördekleri izleyerek yorgunluğunuzu atabilirsiniz. Bir türlü aklınızdan çıkmayan kaptanlık hayalinizi de çay bahçesi önünde bulunan teknede oynarken gerçekleştirebilirsiniz.

Müzeden ayrılırken, mutlaka tekrar gelmek sözü vererek ve belki de sizi sevgi yumağına sarmış olan bu müzeye, şöyle bir de el sallayarak, dostluk mesajınızı ileteceksiniz.

"Biz, Anadolu'da yaşayan, Eski Çağ İnsanları; Mikenliler, Karyalılar, Romalılar, Selçuklular, Osmanlılar, Şövalyeler, Kale Muhafızları, Kaptanlar, Tayfalar, Güvercinler, Tavuskuşları, Ördekler, Melengeçler, Begonviller, Mersin ağaçları, sizi tekrar aramızda görmek istiyoruz.

" ÇOCUKLAR, ÇÜNKÜ SİZİ ÇOK SEVİYORUZ."

Müze nasıl gezilmelidir?

a)

b)

Cam Batığı diye adlandırılan gemi sizce nasıl gidiyordu?

a) b) c)

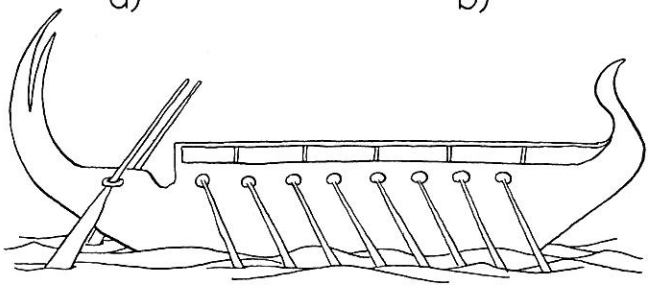

a) Kürekle

b) Motorla

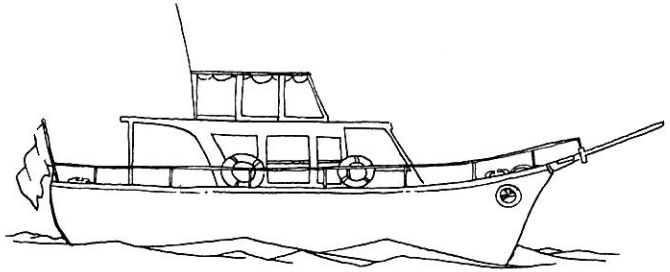

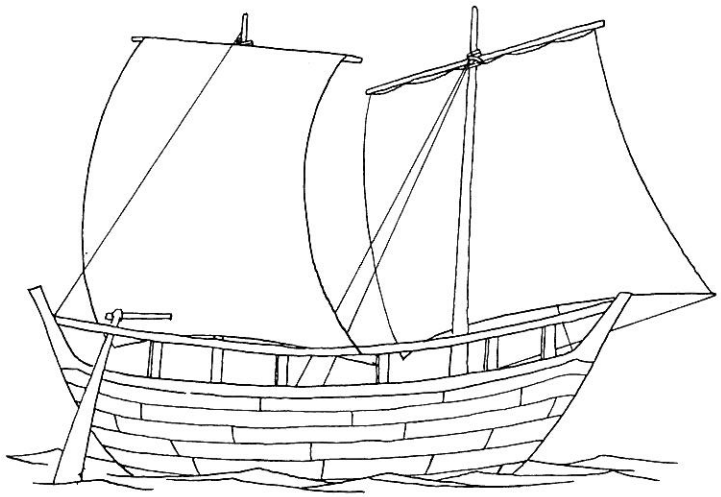

c) Yelken ile

Kalemizde aşağıda sayılan kulelerden hangisi yoktur?

a) İtalyan b) Alman c) Fransız d) İngiliz
e) Türk f) İspanyol

Aşağıdaki insanlar, hangi meslektendir?

a) b) c) d)

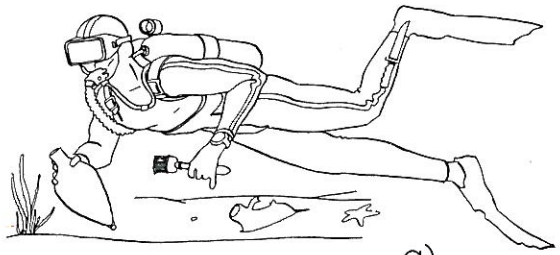

a)

b)

d)

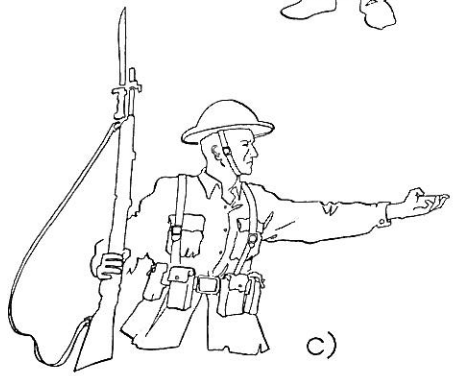

c)

Kale içinde gezerken rastladığınız hayvanları işaretleyiniz

a) b) c)

a)

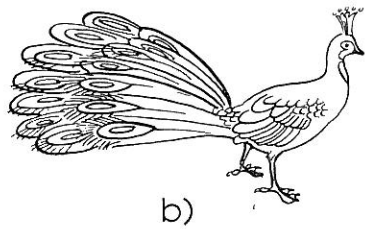

b)

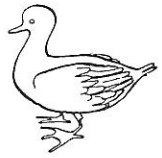

c)

Müzeyi gezerken aşağıdaki eserlerden hangilerini gördünüz?

a) b) c) d) e)

a

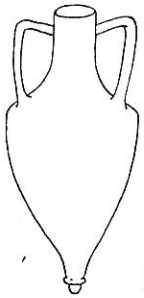

b

c

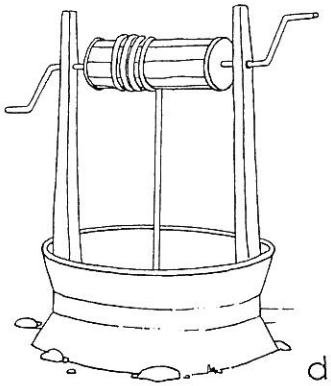

d

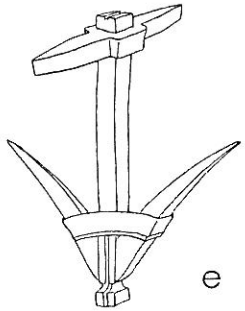

e

Eski uygurlıklarda seyahat etmek sizce nasıl bir duygu?

YAZINIZ

Niçin " Karyalı Prenses" diyoruz?

a) Babası Kral olduğu için

b) Prensesin yaşadığı çağda, tüm Anadolu'ya "Karya" denildiği için.

c) Prensesin yaşadığı çağda, Muğla ve çevresine "Karya" denildiği için.

d) Prenses hakkında araştırma yapanlar, bu sıfatı çok beğendikleri için.

Prenses'in yaşadığı çağda, aşağıdakilerden hangisi yoktu?

a) Seramik kaplar

b) Altın süslemeler

c) İpek elbiseler

d) Televizyon

Kaunos Altarı

İnsanlar bazen de tapınağın önünde bulunan sunaklarda tanrılara kurban kesip sunguda bulunurlardı.

Salonumuzda bulunan Kaunos sunağında bir tören alayında doğa ve evlilik tanrıçası Tellus Mater (Toprak ana) kucağında Eros'la, Jüpiter (Gök Tanrısı) ve Vesta Rahibeleri yer almaktadır.

Atalarım, tanrıların birleşmesini "kutsal evlilik" olarak adlandırmışlardır. Bunun, toprağın bereketini artırdığına inanmışlardır. İnsanlar kendi üreyişlerini de doğanın en verimli zamanına ilkbahar ve yaza ayarlamışlardı. Üretim, bereketlilik, verimlilik ve doğurganlık için de fallos'lara tapmışlardı.

Fallos'lar bugün Bodrum'da sarnıçların tepesinde görülür. Yöre halkı bunları sibek diye adlandırır.

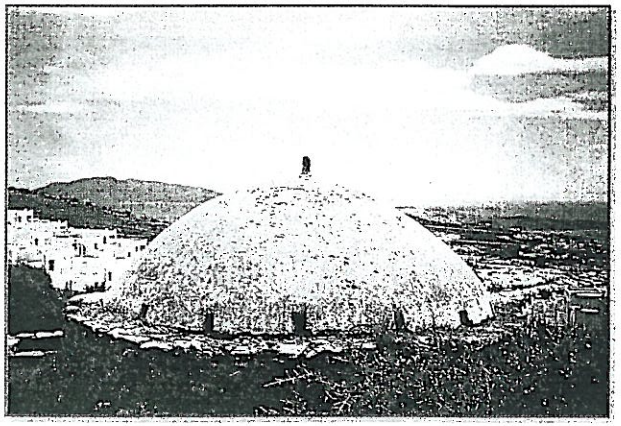

Sarnıç (Ali Uçarer)

Fallos bazen evin bacasının uç noktasıdır. Bazen de havan eli olarak karşımıza çıkar.

Havan eli

Her şey insanoğlunun mutluluğu içindir. Dün de böyleydi, yarın da böyle olacaktır.

Ben Asklepios rahibi, bu sergilemenin oluşmasını sağlayan Kültür Bakanı Sayın M. İstemihan TALAY'a, Müsteşarım Sayın O. Tekin AYBAŞ'a, Müsteşar Yardımcım Sayın Tevfik KETENCİOĞLU'na, DÖSİM Müdürüm Sayın Yemlihan ATALAY'a ve bu anlayışa sahip çıkan Türkiye'nin tüm Müze Müdürlerine teşekkür eder, sonsuz saygılarımı sunarım.

(*) Bu tür Müzelere Batı dünyasında "Museum Secretum" (Saklı Müze) adı verilmektedir.

Bodrum Turizmi Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Derneği tarafından bastırılmıştır.

DÖNMEZ OFFSET - ANKARA • Tel. (312) 229 79 61 • Fax. 229 25 69
Fotoğraflar: Oğuz Hamza

YILANLI KULE

T.C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
ANITLAR VE MÜZELER
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

BODRUM
SUALTI ARKEOLOJİ MÜZESİ

Romalı rahip

Ben sağlık tanrısı Asklepios'un M.S. IV y.y.'da yaşamış Romalı rahibiyim. Günümüzde bana hekim diyorlar. Hekimlik bilgimi dinsel öğretiyle birlikte kazandım. Bu konuda oldukça deneyimliyim.

Asklepieion'larda (sağlık yurdu) hastalarımı, terletme, müshil yoluyla içini temizleme, rüya yorumlama, telkin gibi yöntemlerle iyi ederim. Pozitif tıp yöntemlerini kullandığım da olur. Görev yaptığımız tapınaklara ölüm giremez derler.

Bodrum Kalesi içinde yer alan Sualtı Arkeoloji Müzesi'ne, Yılanlı Kule'de "doğum, yaşam, ölüm" üçlemesini anlatmak üzere Burdur Müzesi'nden getirildim. Müze her yıl yeni bir sergi salonu açarak, Kale'nin kültürel fethini tamamlamaya çalışıyor. Benimle beraber bu sergileme için Türkiye'nin diğer Müzelerinden de eserler getirildi.

Asklepios ve Hygieia

Hep beraber;

" Sevgiye sırtını
dönme,
Kadın veya erkek,
Er veya geç,
Genç veya yaşlı
Ölümü tadacaksın "

Demekteyiz.

Yılanlı Kule, alt kat girişinde bulunan yılan kabartması nedeniyle bu adı almış. Bu kulenin şövalyeler tarafından sağlık ocağı olarak kullanıldığını biliyoruz. Vahşi doğanın bir parçası olan yılan, tıbbın, gücün, bereketin, günahın, cinselliğin ve ölümün sembolü olmuştur. Yaşadığım devir ve öncesinde çok tanrılı dinlerin ve daha sonra tek tanrılı dinlerin vazgeçemediği bir konudur yılan. Tanrı Asklepios'un da simgesidir. Benim bir görevim de Tanrı Asklepios'un kutsal yılanını sütle beslemektir.

Tıp Aletleri

Tanrı Asklepios kızına da hekimlik sanatını öğretti. Hygieia adını verdiği kızı, sağlık anlamındadır. Bugün sıkça kullanılan hijyen sözcüğü buradan gelmektedir.

Bizim zamanımızda, Asklepios'un tapınaklarındaki tedavi yöntemleri dışında, ücretleri yıllık olarak belirlenen halk hekimleri (Asklepiaden) ve özel evlerinde hasta bakan hekimler vardı. Kadın hekimler, doğumlarda bulunup kadın hastalıklarıyla ilgilenirlerdi. Bu hekimlerin odaları ışıklı ve havadar olurdu. Bir yatağa yada sedire uzanarak tedavi, benim yaşadığım devirde başladı. Kullandığımız aletler bu konuda uzmanlaşmış atölyelerde yapılıyordu. Çoğunluğu bronzdandı. Bulunduğum salonda, bunlardan örneklerle birlikte, hastalıklı figürinleri ve sıtmalı zenci çocuk heykelini görebilirsiniz.

Zenci Çocuk Heykeli (Donald Frey)

Bodrum'un hemen karşısında bulunan İstanköy adasında yaşamış Hipokrates'ten hastalarımızı tedavi etme konusunda ben ve atalarım pek çok şey öğrendik. Hipokrates, bugün olduğu gibi bizim de pirimizdi. Yılanlı Kule'nin üst katına ulaşan bir ziyaretçi, buradan seyir dürbünü ile Hipokrates'in pozitif tıp yöntemini geliştirdiği İstanköy adasındaki Asklepieion'u görebilir.

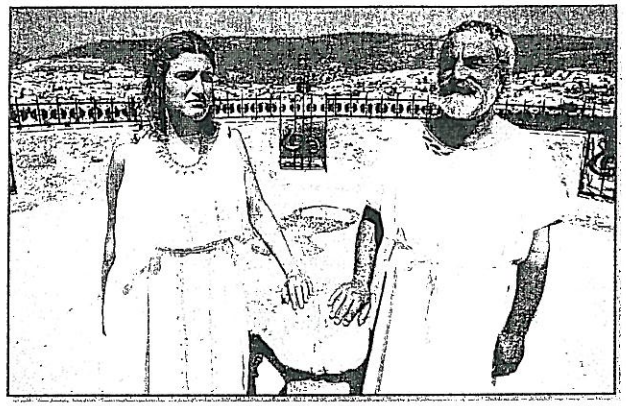

Yılanlı Kule'nin Tepesi

Görev yaptığım Asklepieion'lara hastalıklı insanlar, üzerlerinde kabartma olarak yapılmış organlar ve yazıtlar olan adak taşları getirirlerdi. Bunlar adak sahibinin iyileşmesi için dilek ya da iyileşmesinden sonra teşekkür amacıyla tanrıya sunulurdu.

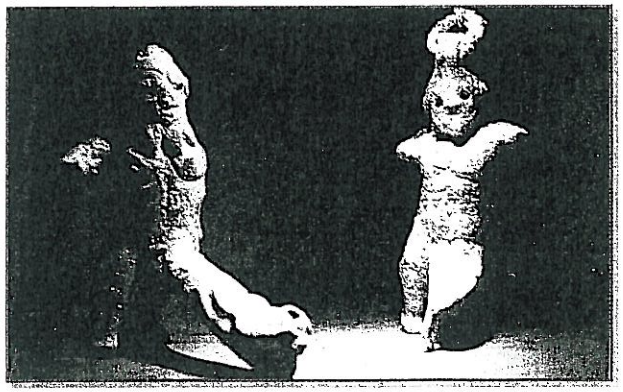

Priapus

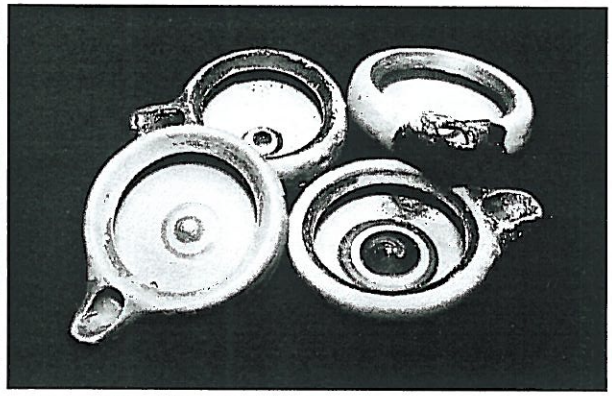

INA
Institute Of Nautical Archaeology

Printing Sponsored by - Basım Sponsoru
Oğuz & Özay
tanıtım

TEKTAŞ BATIĞI

TEKTAŞ SHIPWRECK

M.Ö. 5. YÜZYIL

5th CENTURY B.C.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

BODRUM SUALTI
ARKEOLOJİ MÜZESİ

REPUBLIC OF TURKEY
THE MINISTRY OF CULTURE
AND TOURISM
GENERAL DIRECTORATE OF
MONUMENTS AND MUSEUMS

BODRUM MUSEUM
OF UNDERWATER
ARCHAEOLOGY

TEKTAŞ BATIĞI

Tektaş Burnu, Sığacık'ın (Teos) batısında, Çeşme'nin güneydoğusunda, Sakız Adası'nın doğusundadır. Batık, 1996 yılında Texas A&M Üniversitesi, Sualtı Arkeoloji Enstitüsü'nün (INA) Türkiye kıyılarında yaptığı sualtı araştırmaları sırasında bulunmuştur. Batığın kazısı 1999-2001 yılları arasında Prof. Dr. George F. Bass başkanlığındaki bir ekip tarafından yapılmıştır. Tektaş Burnu Gemisi M.Ö. V. yüzyıla (M.Ö.440-425) aittir. Bugüne kadar Klasik Döneme ait bilimsel kazısı yapılmış tek batıktır.

Kaptanın Seyir Defteri;

M.Ö.V. yüzyılın III. Çeyreğinde, Sakız Adası'ndan güneybatıdaki Teos ve Sisam Adası'na doğru sefere çıktık. Gemime, Anadolu kıyılarında üretilen 200'den fazla Erythrai (Ildırı) üretimi, Samos taklidi (pseudo-samos) amphoraları yükledik. Amphoraların içinde şarap ve sığır kemikleri taşımıyor. 10 Mende amphorasının birinde tuzlanmış sığır etleri, dokuzunda reçine var. Reçine, ahşap gemileri kalafatlamadan, şarabı tatlandırmaya kadar pek çok amaç için kullanılıyor. 2 Sakız, 3 Samos ve 2 tane de Kuzey Ege kıyılarında üretilen amphoraları da gemiye yerleştirdik. Balık ürünleri, deniz kabukları, fındık, üzüm ve et de taşıyoruz.Gemimin diğer bir yükü, Sakız Adası'ndan aldığım değişik formlardaki pek çok çanak-çömlek. Bunların çoğu şarap içim geleneğiyle ilgili kaplar. Biz körlük, delilik gibi kötü şeylerin nedeninin sulandırılmamış şarap içmek olduğuna inanırız. Suyu eve, kuyudan yada pınardan hydria denen, taşımak için iki yatay, dökmek için bir dikey kulpu olan bir testiyle taşır, şarapla suyu kraterde (büyük kase) karıştırırız. Sonra şarabı metal bir kepçeyle tek kulplu bir testinin içine, son olarak da testiden bir yada iki kulplu bardağa boşaltırız. Bu seferde taşıdığım en lüks ticari mal, kaymaktaşından yapılmış, yarı saydam bir alabastron. Bu şişeyi satın alan kişi içine parfüm yada kokulu yağ koyacaktır. Sakız Adası'yla, Teos ve Sisam Adası arasında günübirlik yolculuklar yaptığım için kargom çok zengin değil. Diğer ticari gemilerde bulunan aletler, ağırlıklar, madeni paralar ve kişisel eşyalar gemimde yok.

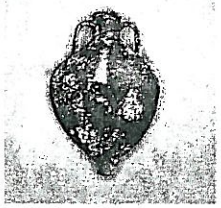

Geminin mutfağındaki, basit bezemesiz kaplar, hydria, testi, havan, tuzluk, kandiller mürettebatın kullanması için. Gemicilerimden ikisi güvertede, tahta üzerine dizdikleri fildişi taşlarla oyun oynarken Atina'da, heykeltıraş Phidas'ın Parthenon'un frizlerini tamamlamak üzere olduğunu, sanatçı Polykleitos'un yaptığı atlet heykellerinde insan vücudunun ideal oranlarını ortaya çıkardığını, Euripides ve Sofokles gibi tiyatro yazarlarının en güzel oyunları yazıp, ödüller aldıklarını, Sokrates'in neden konuştuklarını gerçekten bilmediklerini sorarak insanları kızdırdığını birbirlerine anlatıyorlar.

Hava fırtınalı. Gemim ahşap mıhlarla birbirine tutturulmuş zıvanalı ahşap omurgaya bir de çerçeve bakır çiviler mıhlanarak yapıldı. Pruvanın iki yanına mermer ophtalmoi'ları (gözler)kurşun çivilerle tutturduk. Ophtalmoi'ların gemime yaşam verdiğine, dalgalar arasında yolumu kolayca bulacağıma inanıyorum. Çipalar; kurşun göbekli, ahşaptan.

M.Ö. 440'da Perikles'in bir ayaklanmayı bastırmak için 60 gemisiyle Sisam'a yelken açtığını, sonraki yıl da tiyatro yazarı Sofokles'le birlikte bir komutanını, ayaklanmanın sona ermesini sağlayacak diplomatik bir görevle Sakız Adası'na gönderdiğini duydum. Acaba Perikles ya da Sofokles'le karşılaşırmıyız?

Fırtına arttı. Dalgalar Tektaş Burnu'nun kayalıklarını dövüyor. Ve burnun hemen yanında denizin içinde yükselen kayaya çarptık. 38-43 m. derinliğe gömüldük.Mürettebatın bir bölümü kıyıya kadar yüzebildiler. Çoğu büyük dalgaların dövdüğü Tektaş Burnu'nun korumasız ve sivri kayalıklarına tırmanmayı başaramadılar

Batığı bulan, yüzlerce dalış yaparak buluntuları su yüzüne çıkaran Texas A&M Üniversitesi, Sualtı Arkeoloji Enstitüsü'ne (INA), gemimde bulunan eserlerin sergilenmesini destekleyen Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne teşekkür ederim.

TEKTAŞ SHIPWRECK

Tektaş Burnu is located west of Sığacık (Teos), southeast of Çeşme and directly east of the Greek island of Chios. The Tektaş Burnu shipwreck was discovered in 1996 during one of the annual surveys for shipwrecks conducted by the Institute of Nautical Archaeology (INA) at Texas A&M University. For three summers between 1999 and 2001, an INA team under the direction of Prof.Dr. George F. Bass excavated the Tektaş Burnu shipwreck, which is the only Classical Greek shipwreck in the Mediterranean ever to be fully excavated. The Tektaş Burnu shipwreck dates to the third quarter of the fifth century (440-425) B.C.

From the Captain's Log Book:

Our voyage began at Chios in the third quarter of the fifth century B.C. Our primary cargo was a load of almost. 200 amphoras which were produced at Erythrai on the coast of Ionia. The amphoras carry wine and butchered beef. Deep in the hold are ten Mendean amphoras, nine of these are full of black pine-tar, while one carries butchered beef. The pine-tar is using for many thing from caulking the ships to adding into the wine. We have also loaded 2 Chian, 3 Samian and 2 North Aegean amphoras. The other rest of the cargo is different shaped cups and jars produced on the island of Chios. Most of these cups are connected with the custom of wine drinking. We believe that drinking undiluted wine causes madness and blindness. Water is carried from cistern or spring in a hydria and the water is mixed with wine in a big bowl called a crater. We fill the table amphoras from craters with a ladle and then we pour the wine from the table amphoras to one or two handled cups. The alabastron- a translucent flask made of alabaster- is a small container used to carry scented oil or parfüm. My ship is travelling and trading daily in the Straits of Chios and off the Ionian coast. The materials like precious tools, coins and personal items that come from the other ships are not in my ship. Some undecorated vessels, a hydria, jug, mortar, salt cellars and oil lamps are being used by my crew. Both members of my crew chat about Phidias, who has nearly completed the reliefs of Parthenon, Polykleitos who has perfected in sculpture the proportions of the human body; Sophocles and Euripides who are writing their best tragedies and Socrates who annoys the people by telling them that they do not know what are they talking about, while playing with two bone tiles on the ship's deck.

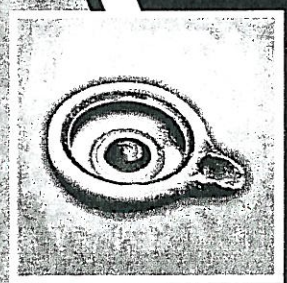

There is a storm. My boat was buit with copper nails riveted to the inner frame and also pegged to the wooden hull which is tied together with wooden pegs. I believe that ophtalmoi give life to my boat and help her to find the way between the waves.

I heard, Pericles was sailed with 60 ship to Samos to take under control of rebellion in 440 B.C. A year after he sent one of his comrades and author Sophocles to stop the rebellion in a diplomatic mission to the Chios. Is there any possibility to see Pericles or Sophocles?

The storm is getting stronger. The waves are crashing against the rocks at Tektaş Burnu. We just struck the pinnacle of rock that nears the surface of the sea. The ship sank to a depth of 38-43 meters. Some of the crews could swim to the shore but some of them climb the sharp Tektaş Burnu rocks were struck by the big waves.

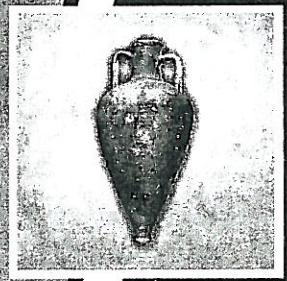

For bringing my cargo to you, I would like to thank the Institute of Nautical Archaeology (I.N.A) at Texas A&M University. I also wish to thank, Ministry of Culture and Tourism and General Directorate of Monuments and Museums who supported the exhibit of artifacts from my ship.

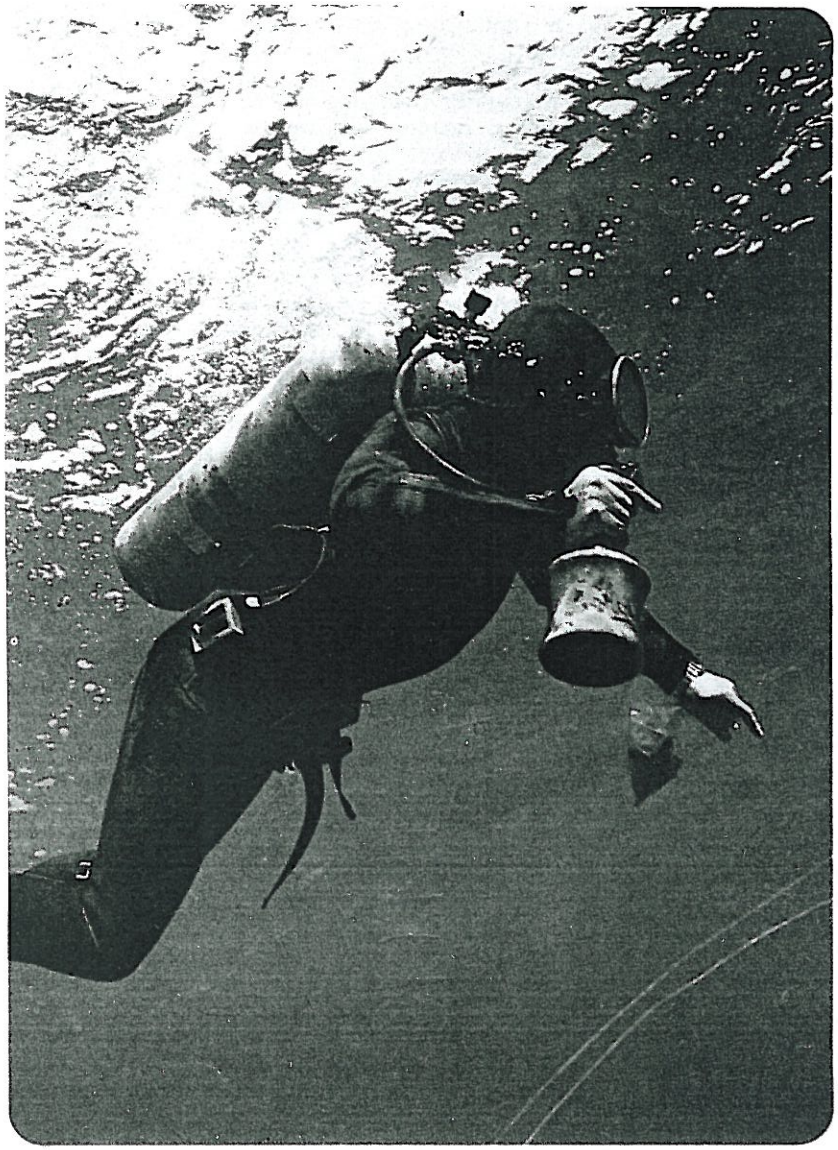

INSTITUTE OF NAUTICAL ARCHAEOLOGY

T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI
ANITLAR VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

BODRUM SUALTI ARKEOLOJİ MÜZESİ
CAM BATIĞI M.S. XI. YÜZYIL
BODRUM MUSEUM OF UNDERWATER ARCHAEOLOGY
GLASS WRECK 11th CENTURY A.D.

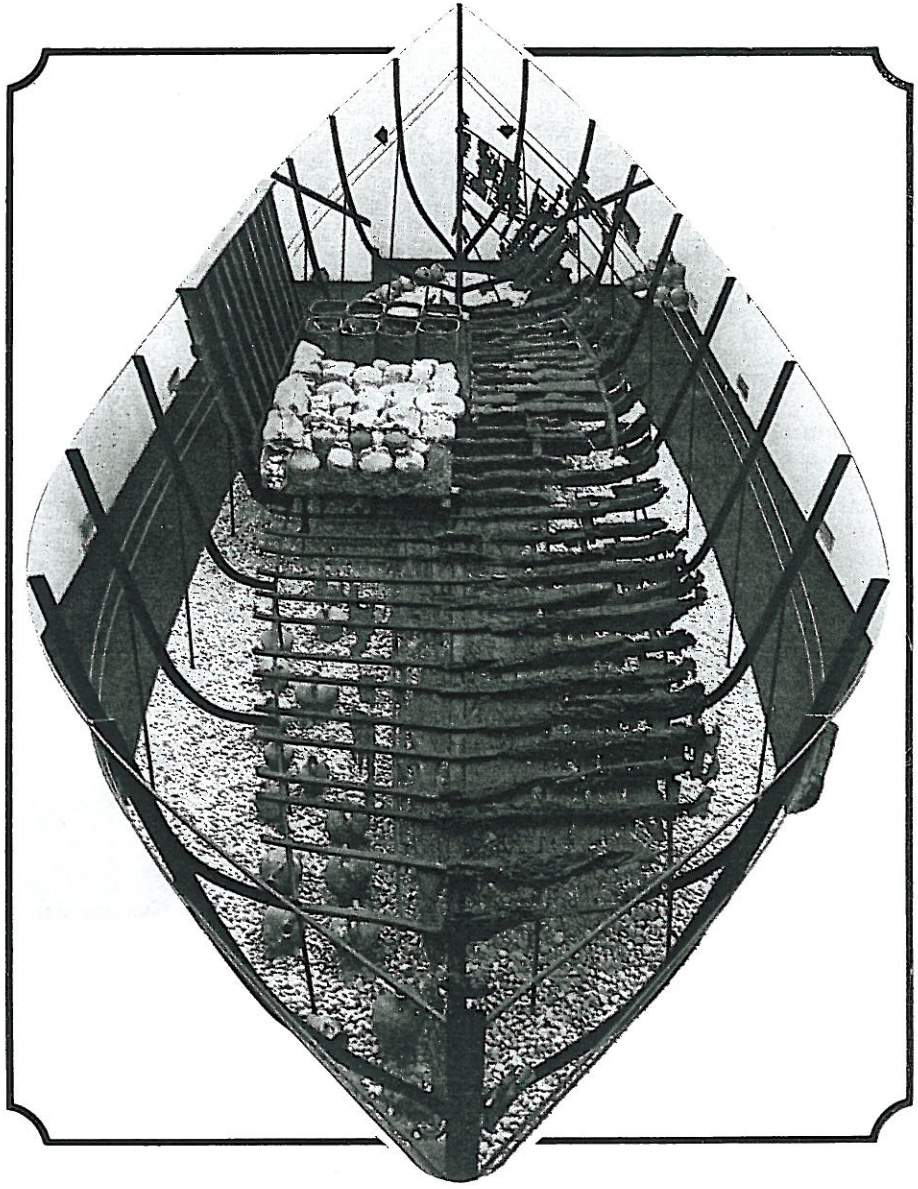

SERÇE LİMANI CAM BATIĞI

Sualtı Araştırma Enstitüsü (INA) Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi ile birlikte, Türkiye'nin güney kıyılarında bir doğal koy olan Serçe Limanı'nda 1977-1979 yaz aylarında Ortaçağ'a ait bir batıkta sualtı kazısı yapmıştır.

Fatimiler tarafından yönetilen Suriye'nin güney kıyılarından M.S. 1025 yıllarında yelken açan tekne çeşitli yüklerin yanısıra üç ton ağırlığında külçe, kırık cam ve mamul cam ta-şımaktaydı. Cam külçeler Bizans İmparatorluğu'nun sınırları içinde bulunan büyük olasılıkla Kırım ya da Aşağı Tuna yöre-sindeki küçük bir cam atölyesine sevkedilmekteydi.

İki Latin yelkenle yol alan yaklaşık 16 metre boyundaki bu tekne nehir seyrine de çok uygun altı düz bir yapıya sahiptir. Karinası sağlam kalmamasına rağmen, gemi yapım tarihi yönünden büyük önem taşıyan arkeolojik bir bulgudur. Tekne tasarımında kullanılan geometrik formüllere göre modern yapım tekniği ile inşa edilmiş en eski örnektir.

Serçe Limanı Batığı'ndan çıkartılan İslam camı, seramiği ve madeni eserleri aynı döneme ait en büyük buluntu topluluğudur.

Bu derleme, diğer Ortaçağ İslam kazılarından elde edilen benzer eşyaların tarihlerinin daha doğru saptanmasına kat-kıda bulunmakta ve İslam Sanatı tarihindeki belli başlı bir döneme bakış açısına yeni görüşler getirmektedir.

T.C Kültür Bakanlığı tarafından Serçe Limanı teknesi ve yükü için tasarlanan ve inşa edilen bu özel binadaki sergi Bod-rum Sualtı Arkeoloji Müzesi ve Sualtı Araştırma Enstitü-sünün (INA) ortak çalışmasıyla gerçekleştirilmiştir. Geminin çapaları, arma düzeni ve ölçekli bir maketi yakın bir gelecekte ek sergilemeyi oluşturacaktır.

Serçe Limanı sualtı kazısını ve müze sergilemesini destekleyen kurumlar "T. C Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İzmir Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü, Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü, Sualtı Arkeoloji Enstitüsü (INA), Humanities and National Science Foundation, the National Geographic Society, Shell Oil Co. of Turkey, Ashland Oil İnc., Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları ve the Anna C./Oliver C. Colburn Fund " dur.

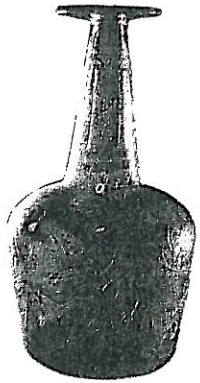

THE SERÇE LİMANI GLASS WRECK

During the summers of 1977 through 1979 the Institute of Nautical Archaeology (INA) with the Bodrum Museum of Underwater Archaeology excavated a Medieval shipwreck at Serçe Limanı, a natural harbour on the southern Turkish coast.

The ship had set sail in around 1025 A.D from the southern part of the Syrian coast then ruled by the Fatimid caliphs and was carrying a variety of cargoes, including 3 tons of glass cullet in the form of raw glass and broken glassware. The glass cullet was being transported to some small glass factory located within the Byzantine Empire, most probably in either the Crimea or the lower Danube river region.

The ship, only 16 meters long and propelled by two lateen sails, had a flat bottom well designed for river navigation. The hull, although not well preserved, is an archaeological document of great importance for the history of naval architecture, since it constitutes a very early example of the employment of geometric formulae in order to achieve desired hull shape.

The Serçe Limanı shipwreck has yielded what is presently the most closely-dated single assemblage of Islamic ceramic, metal and glass wares in existence. This assemblage is making a major contribution toward a more accurate dating of similar artifacts from other medieval Islamic sites and is already revolutionizing our view of a major period in Islamic art history.

The display of the Serçe Limanı ship and its contents within the building designed and built for this purpose by the Turkish government has been a joint project of the Bodrum Museum of Underwater Archaeology and INA. Additional exhibits devoted to the ship's anchors and rigging and a scale model of the ship complete with her rigging will be added in the near future.

Sponsors of the excavation and/or the conservation and display of the ship and its contents include the Turkish Ministry of Culture, General Directorate of Monuments and Museums, Directorate of Documentation and Monuments in İzmir, Center for the Administration of Circulating Capital Funds of the Turkish Ministry of Culture, The Bodrum Museum of Underwater Archaeology, INA, Texas A&M University, the United States National Endowment for the Humanities and National Science Foundation, the National Geographic Society, Shell Oil Co. of Turkey, Ashland Oil Inc., Şişe ve Cam, and the Anna C. & Oliver C. Colburn Fund.

BODRUM KALESİ TÜRK HAMAMI

Türklerin 11. yy da Dor Akropolü üzerine inşaa ettikleri Bodrum Kalesi, Mehmet Çelebi tarafından Saint Jean Şovalyeleri'ne verilmiştir. 1402-1513 yılları arasında kale içinde İngiliz, Alman, Fransız, İtalyan ve İspanyol Şovalyeleri kendi kulelerini yaptırmışlardır. Kanuni Sultan Süleyman zamanında 5 Ocak 1523de Palak Mustafa Paşa kaleyi savaşsız teslim almıştır.

1684 yılında Bodrum'a gelen Evliya Çelebi kalede yerleşim olduğunu belirterek, kiliseden bozma Süleyman Han Camii'ni anlatmış, ancak hamamdan bahsetmemiştir. 1857 yılında Mavsoleion'u kazan Newton'un Bodrum Kalesi ile ilgili çizimlerinde de hamam bulunmamaktadır. Kale 1895 yılında İmparatorluk Türkiyesinin en namlı hapishanesi olmuştur.

Türkler tarafından, iç kalenin güney duvarına bitişik devşirme malzemeyle inşaa edilen hamam, 19. yy'ın 2. yarısına tarihlendirilmektedir.

Hamam giriş, soğukluk, sıcaklık ve külhan bölümlerinden oluşmaktadır. Giriş bölümünde alaturka tuvalet ve kurnalı nefaset odası yer almaktadır. Soğuklukta, üç adet ahşap soyunma hücresi ile hamamcının oturduğu bir seki vardır. Kubbeli mekan sıcaklık bölümüdür ve dört kurnalıdır. Penceresi sıcak su havuzuna açılmaktadır. Dışarıdan ayrı bir kapıyla girilen külhan'da sıcak ve soğuk su havuzları ile ocak ve cehennemlik bağlantısı bulunmaktadır. Hamamın altındaki sarnıçtan bir tulumba ile soğuk su havuzuna pompalanan su buradan daha alt seviyedeki bakır tekneli sıcak su, havuzuna akmaktadır. Ocak bölümünde ısınan hava cehennemlikte dolaşarak tütekliklerden dışarı çıkmaktadır.

Ülkemizde ilk defa hamam malzemesi kendi mekanında sergilenmektedir. Hamam bahçesinde ise çevreden derlenen tuvalet taşları ve denizden çıkartılan lazımlıklar ile Anadolu tuvalet Kültürü sergilenmiştir.

1. Dünya Savaşı sırasında, 26 Mayıs 1915'de Fransız Dublex zırhlısının Bodrum'u ve kale'yi bombalamasından sonra kale terk edilmiştir. Bir zamanlar 700 mahkumun kullandığı hamam, 1991 yılında Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü ile İzmir Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü'nün teknik katkılarıyla onarılmıştır. Bakanlığımızca restore edilen ve çalışır durumdaki tek hamam olan bu yapı yaşıyan müzecilik anlayışına uygun olarak hamam geleneğini yansıtmak amacıyla ve Bodrum Lions Kulübünün katkılarıyla sergilemeye açılmıştır.

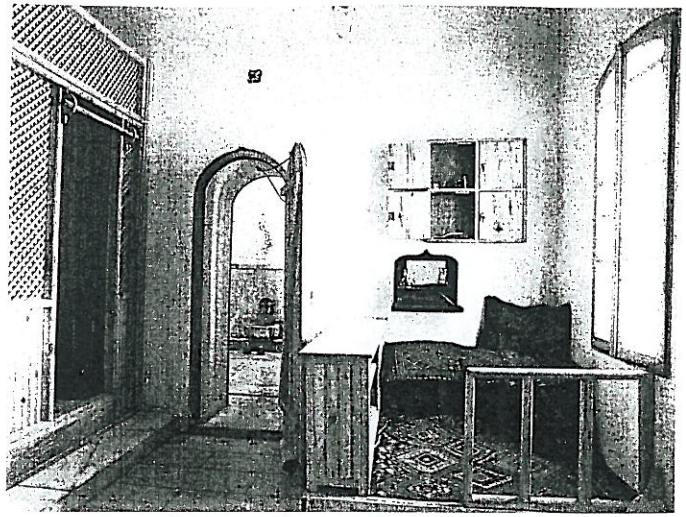

Soyunma odasından sıcaklığa bakış

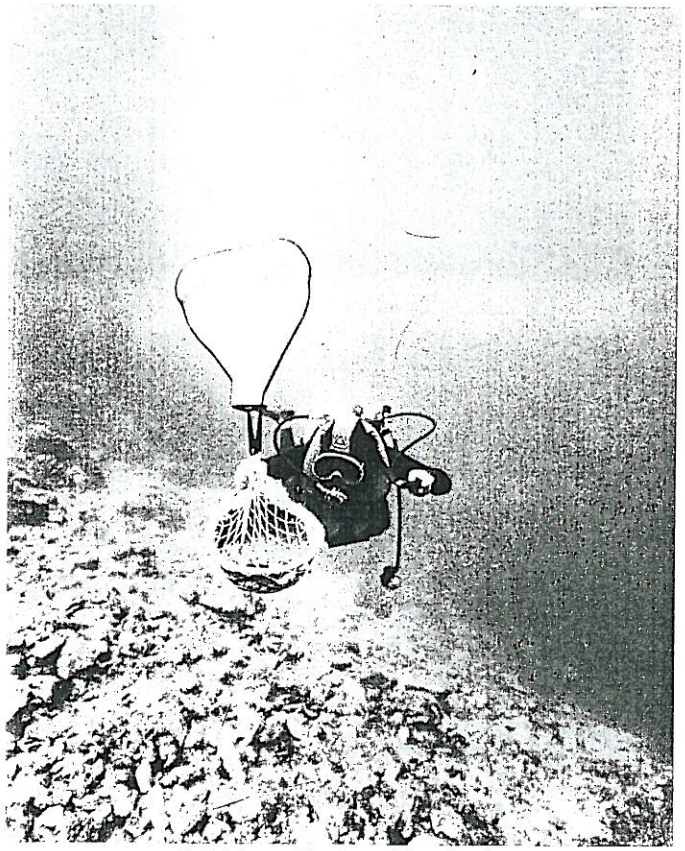

Batık bir gemiden lazımlığın çıkarılışı

T.C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
ANITLAR VE MÜZELER
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

BODRUM SUALTI ARKEOLOJİ MÜZESİ

TÜRK HAMAMI
18 MAYIS 1991

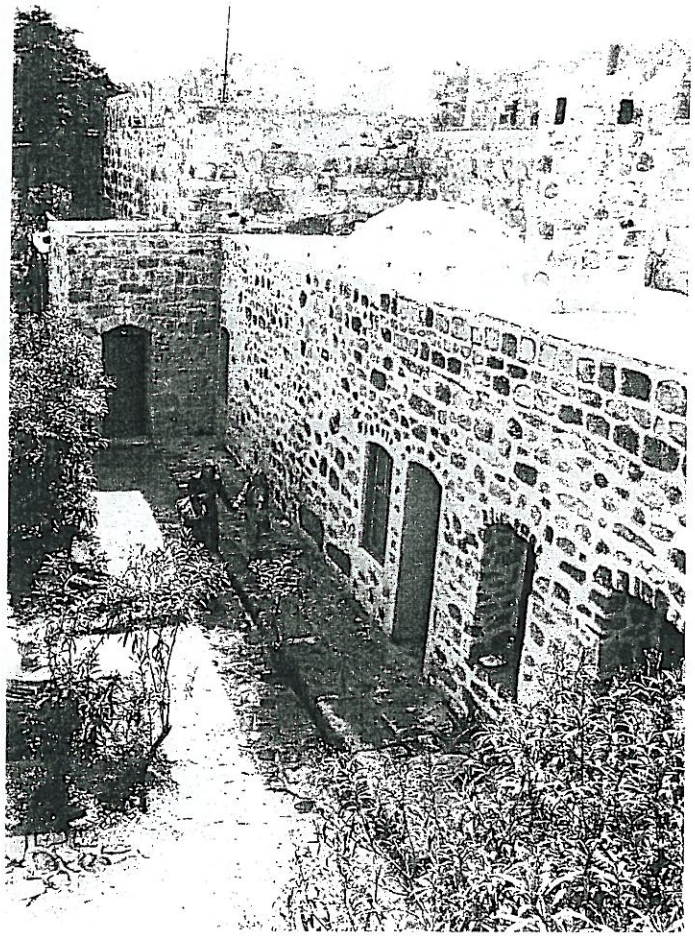

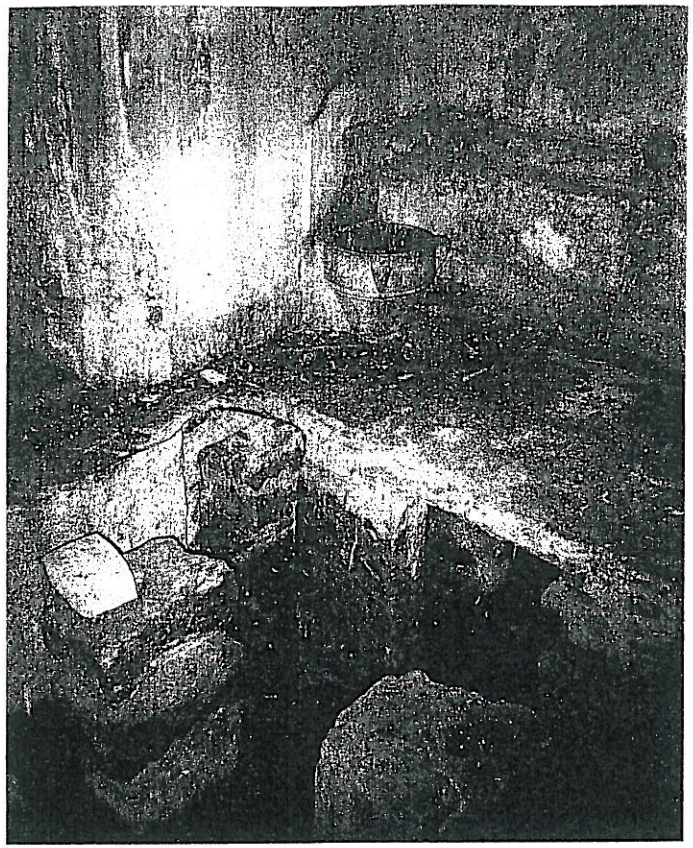

Sıcaklık, onarım öncesi

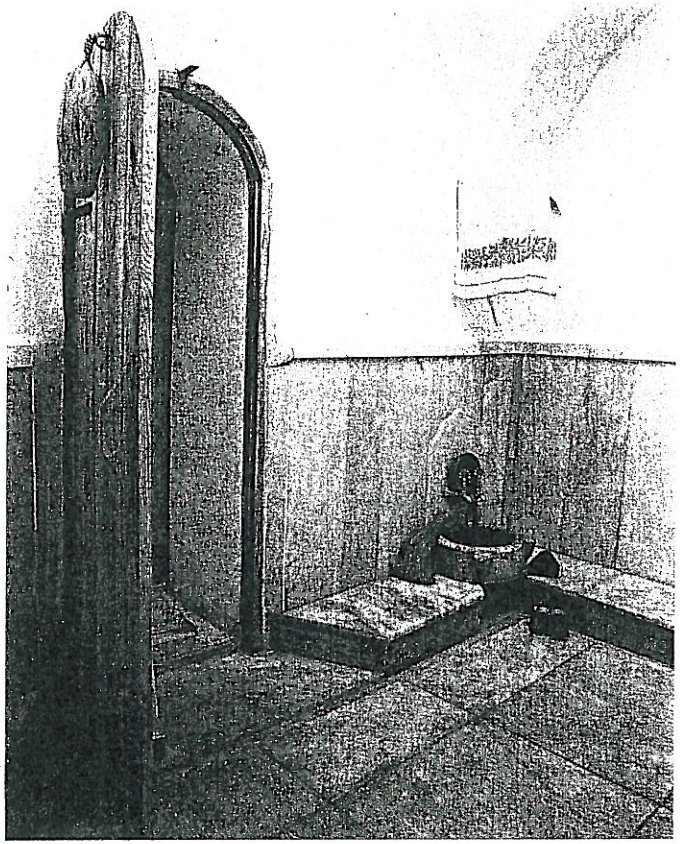

Sıcaklık, onarım sonrası

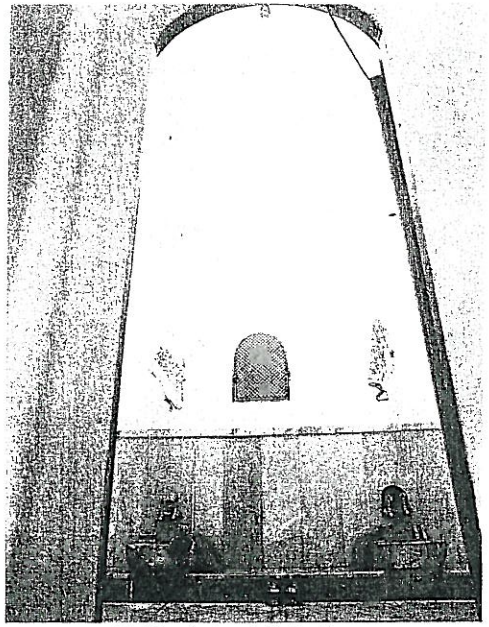

Kubbenin iç görünümü

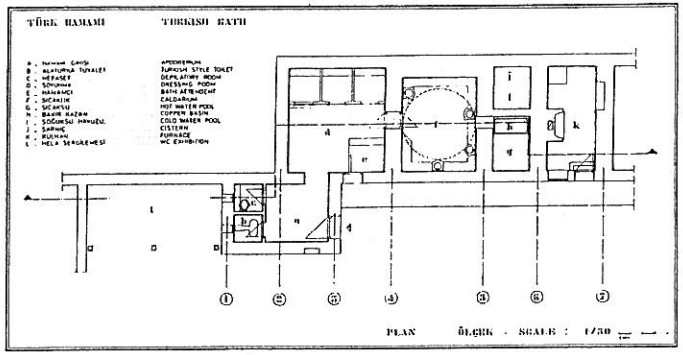

Kurnadan detay

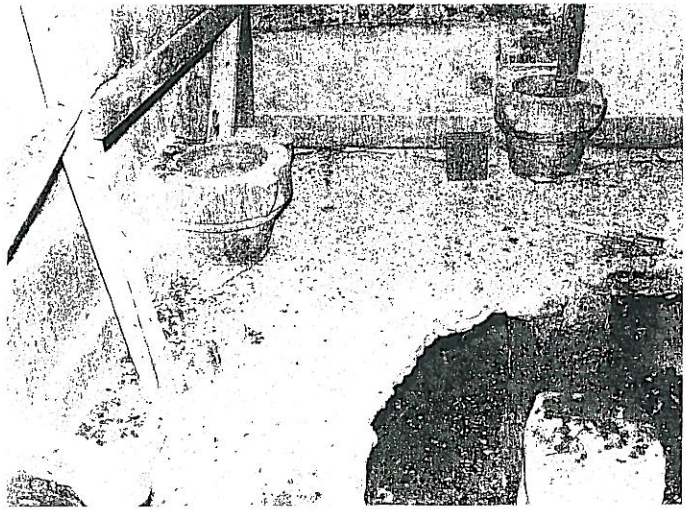

Sıcaklığın genel görünümü, onarım oncesi

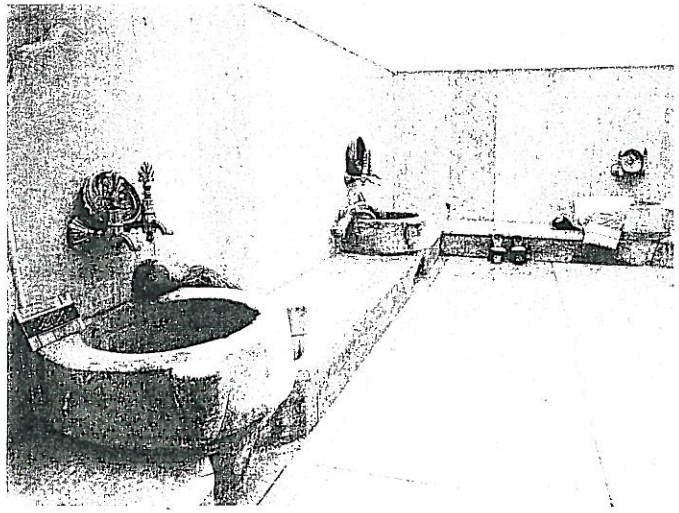

Sıcaklığın genel görünümü, onarım sonrası

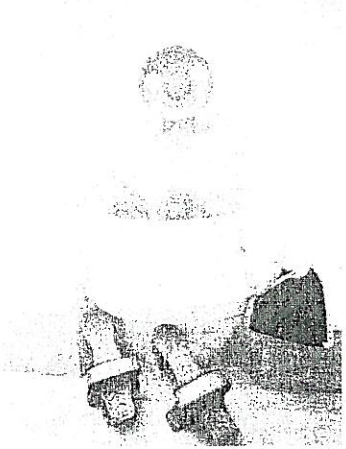

Azam) Emery d'Amboise'e aittir (1503-1512). Yanlardaki armalar ise kuleyi yaptıran komutan Jacques Gatineau'nundur. Kule içine 23 basamakla inilmektedir. İç kapı üzerinde latince "INDE DEUS ABEST" yazısı vardır. "TANRININ BULUNMADIĞI YER" anlamına gelmektedir. Kule içine girildiğinde kapı önündeki balkondan işkence odası izlenmektedir. Doğu ve batı yönlerindeki duvarlar içinde ikişer hücre (Eski top mazgalları) bulunmaktadır. Her hücre üzerinde hava bacası vardır. Bu bacaların birinde Magnus Magister (Üstadı Azam) Pierre d'AUBUSSON'ın (1476-1503) çapalı haç şeklinde arması tıkaç olarak kullanılmıştır. Odanın kuzey batı köşesinde darağacı çukuru, çukurun önünde tabutluk, duvarda prangalı kelepçe, yerde prangalı güle ve ayrıca tavana asılı darağacı kafesi görülmektedir.

Bodrum Kalesi zindanlarında bazı Türk büyükleri de tutuklu kalmıştır. Ünlü Kaptan-ı Derya Barbaros Hayrettin Paşa'nın ağabeyi olan Oruç Reis (Baba Oruç) da bunlardan biridir. Gemisi ile Trablusşam seferinden dönerken şövalyelerin saldırısına uğramış, kardeşi İlyas şehit olmuş ve kendisi de yaralı olarak esir düşmüştür. 1503-1506 yılları arasında tutsak kalan Oruç Reis, esaretinin ilk yılını Bodrum Kalesi zindanlarında geçirmiştir. Sonra Şövalyeler onu daha güvenli olduğu için Rodos adasına göndermişlerdir. Seyidi Muradi tarafından kaleme alınan ve Barbaros Hayrettin Paşa'nın anılarını anlattığı "Gazavat - ı Barbaros Hayrettin" isimli yapıtta kardeşi Oruç Reis'in tutsaklığı şöyle anlatılmaktadır.

"..... Oruç Reis'i zindana attırıp, şiddetle eziyet edilmesini emretti. Eline ayağına ağır demir zincirler vurup, belaya giriftar ettiler. Ölmeyecek kadar ekmek verdiler."

İnsanoğlunun çağlar boyu onurlu varolabilme uğraşında, en önemli hakkı olan yaşam hakkını kullanabilmesinde, işkencesiz, acısız ve zulümsüz yaşayabilmesinde, zindan; hep, kuşku, korku ve acıyı çağrıştırmıştır. Bodrum Kalesi zindanının kapıları da tüm insanlığa ibret olsun diye açılarak, tüm ulusların yüzyıllardır çektikleri acıların bitmesi amaçlanmış ve karanlıklar ışık ile doldurulmuştur.

Bodrum Kalesi iç hendek çevresinin düzenlenmesi ve zindan sergilemesi, 1993 yılında Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İzmir Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü ve özellikle Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğünün katkılarıyla gerçekleştirilmiştir.

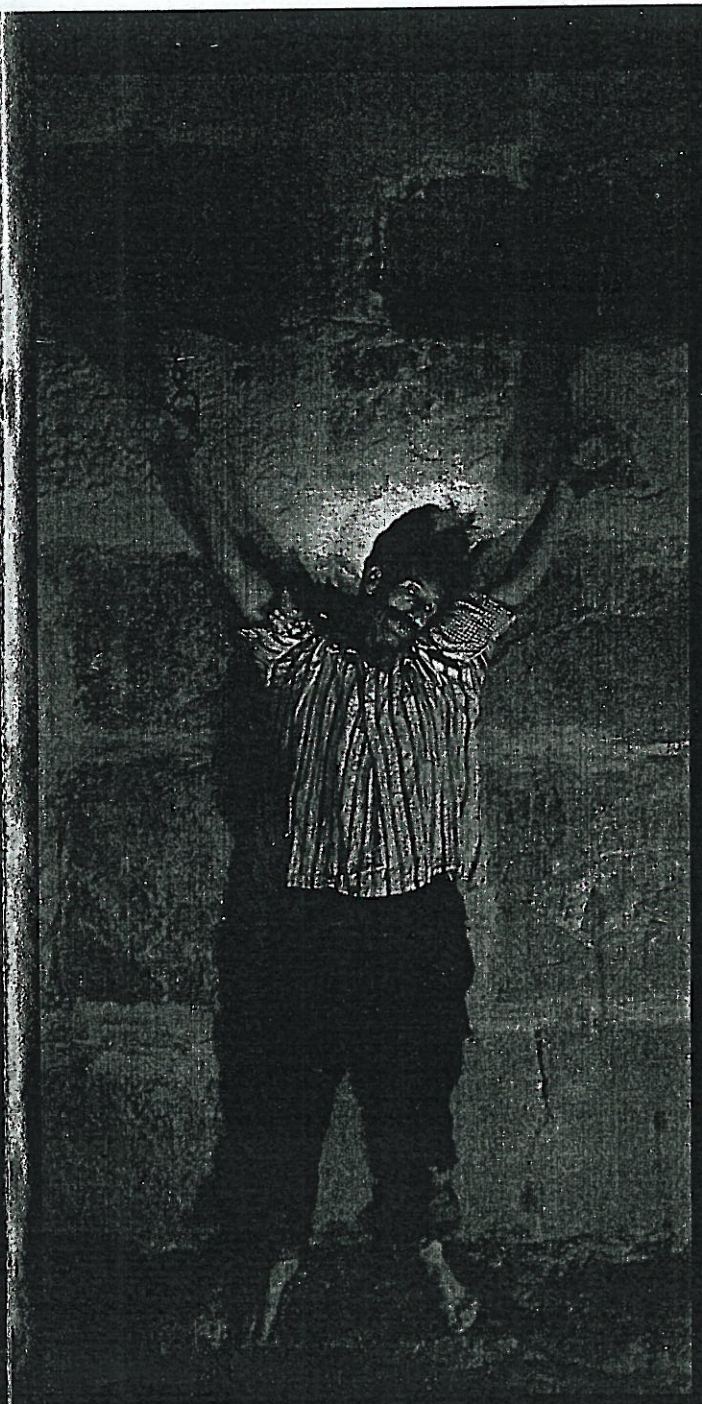

Prangalı mahkum

Fotoğraf : Oğuz HAMZA

Bu sergi, zulüm ve işkenceye karşı insanlığa ibret olsun diye açılmıştır.

DÖNMEZ OFFSET - ANKARA • Tel. (0 312) 229 79 61

ZİNDAN

AÇILIŞ : 20 ŞUBAT 1994

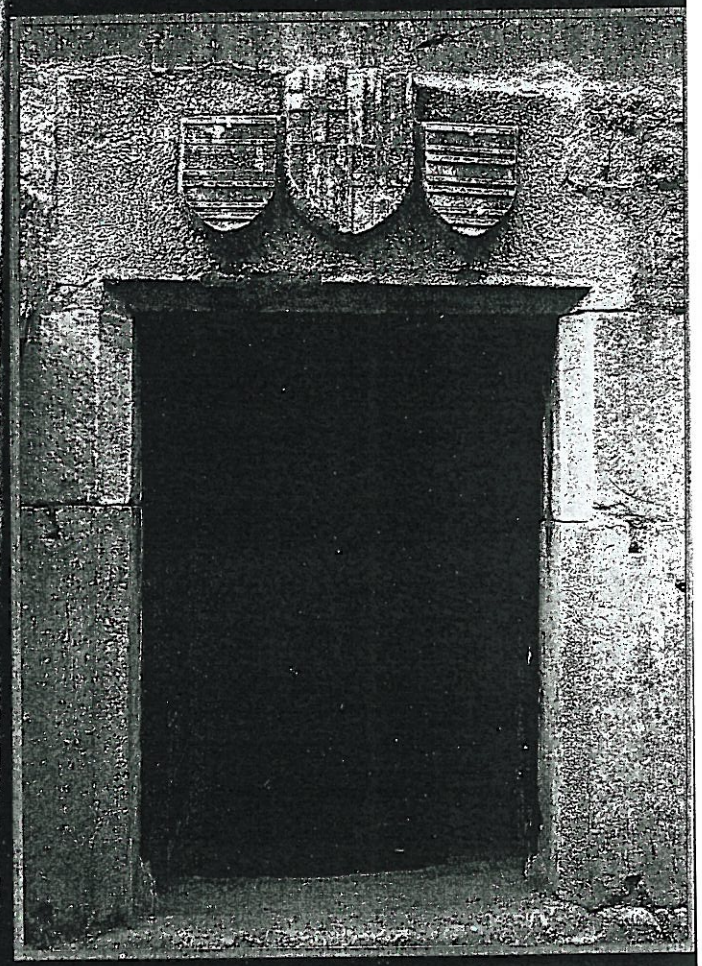

T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI
ANITLAR VE MÜZELER
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

BODRUM SUALTI ARKEOLOJİ MÜZESİ

BODRUM KALESİ ZİNDANI

Bodrum Kalesi, iki koy arasında kayalık bir yarımada üzerinde yeralmaktadır. Eski bir Bizans ve Türk Kalesi üzerine, Saint Jean şövalyeleri tarafından 1406-1407 yıllarında yapılmaya başlanmıştır. İnşaası 1522 yılına kadar sürmüştür.

Kareye yakın bir plana sahiptir. Doğu suru dışında kalan bölümleri çift beden duvarları ile desteklenmiştir. Güçlü bir donanmaya sahip olan şövalyeler denizden gelecek herhangi bir tehlikeyi kolayca savuşturacaklarına inandıklarından, deniz surlarını zayıf bırakmışlardır. Buna karşın kara surlarını güçlendirmişlerdir.

Kalede beş ana kule yer almaktadır. Bu kuleler Bodrumlular tarafından değişik adlarla anılmaktadır. İngiliz kulesi (Aslanlı Kule), Fransız kulesi (Gergef kulesi), İtalyan Kulesi (Kabartmalı Kule), Alman Kulesi (Sağlam Kule) ve İspanyol Kulesi (Yılanlı Kule) diye adlandırılmıştır.

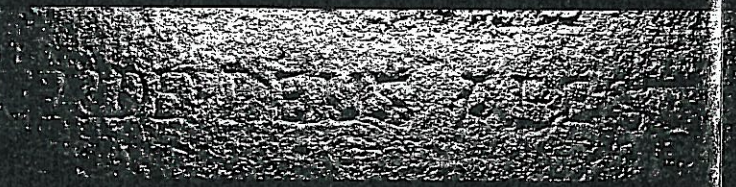

Yılanlı Kule ile Alman Kulesi arasından aşağıya doğru bakıldığında görülen iç hendekde, kalın sur duvarı altında, pek bilinmeyen iki kule daha vardır. Bunlar Gatineau ve Caretto Kuleleridir. Caretto Kulesi, Magnus Magister (Üstadı Azam) Fabrico Del Caretto (1513 - 1521) adına yapılmıştır. Gatineau Kulesi ise kale komutanlarından Jacques Gatineau tarafından yaptırılmıştır (1512 - 1514). Gatineau kulesi top mazgalları kapatılıp hava bacaları tıkanarak, 1513 - 1522 tarihleri arasında zindan (işkence odası) olarak kullanılmıştır. Osmanlı Türkleri 29 Temmuz 1522'de, Saint Jean Şövalyelerinin en güçlü ve düşürülemez olarak kabul edilen Rodos Kalesine karşı Kanuni Sultan Süleyman'ın da katıldığı bir kuşatma başlatmıştır.

Kuşatma 4 ay 23 gün sürmüş, karşılıklı büyük kayıplar verdirilmiştir. Sonunda 20 Aralık 1522 de imzalanan teslim anlaşmasınca, Rodos Kalesi ve adası ile beraber İstanköy adası dahil, 12 adanın tamamı ve Bodrum Kalesinin 10 gün içinde Türklere bırakılması istenmiştir. 5 Ocak 1523 tarihinde Bodrum kalesi savaşsız teslim alınmıştır. Türkler bu utanç odasını 3 metre kalınlığında bir taş duvar örerek tarihin derinliklerine gömmek istemişlerdir.

Gatineau Kulesinin dış kapısı üzerinde 3 arma vardır. Ortadaki arma Magnus Magister (Üstadı

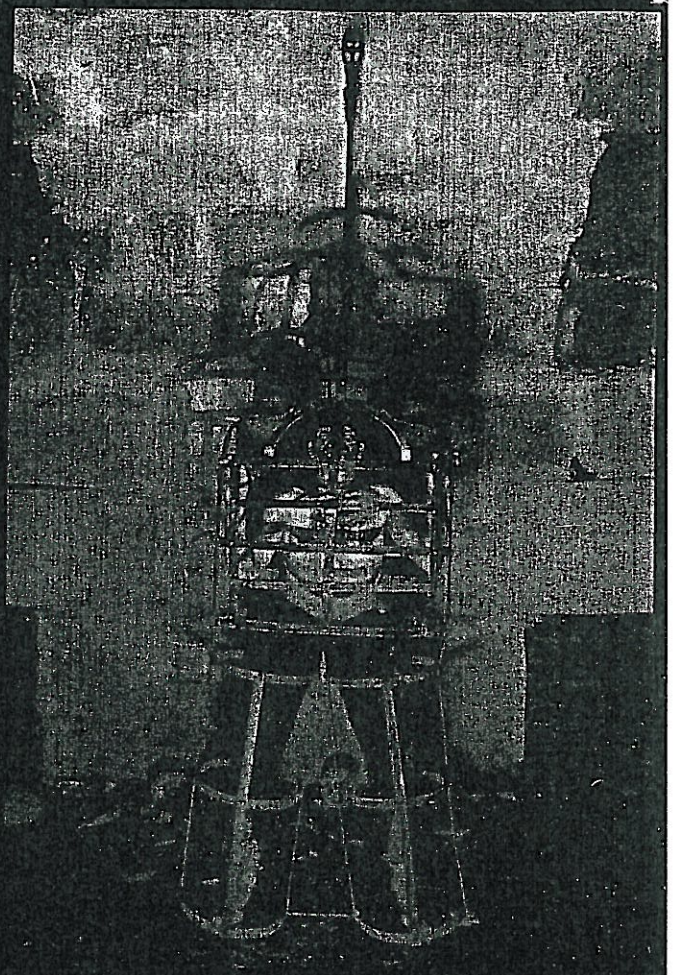

Sualtı Müzesi

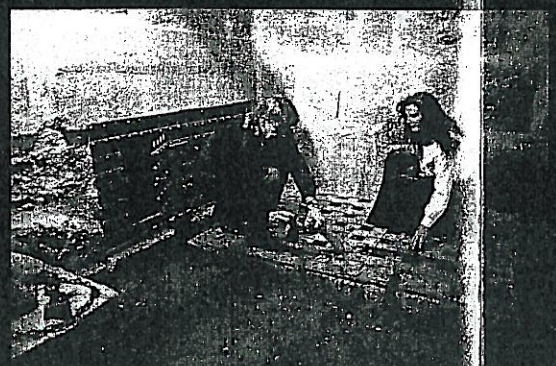

Mankenleri yapan sanatçılar: Steve ve Sheena TRICKETT

I, İbrahim Nezihi, was born in Mersin in 1894. My family is originally from Erzurum. My mother is Medine Hanım, my father is Captain Halil Bey.

When I was studying in the military school, the First World War started and I joined the army as a lieutenant. I married Sahibe Hanım, the daughter of the Captain Mehmet Bey and Hatice Hanım from Milas.

While I was on duty in Bodrum. I left my family with my Mother-in-laws in Milas, which was a safer place.

In those days, The District Governor of Bodrum was M. Faik (Üstün), and the Commander of Gendarmarie Captain Rıfat (Önal). I would like to say few words about these two people for whom I have great respect;

The Commander of Castle and Gendarmerie Rıfat Bey (Blond Captain) was born in Roumelia in 1888. They called him "the Captain who cut the underwear" as he prohibited the use of "shalvars" the traditional baggy trousers. He married Nahide Hanım, from Milas, in Bodrum in 1915 and had three children named Nevin, Güzin and Oğuz.

Rıfat Önal (Captain).

Faik Üstün (District Governor).

The District Governor Mehmet Faik Bey was born in Milas in 1886. After his schooling at Milas Secondary and İzmir High Schools, he graduated from the İstanbul Faculty of Political Sciences in 1907. He married Güzide Hanım in İzmir Foça, before he was appointed as the District Governor of Bodrum.

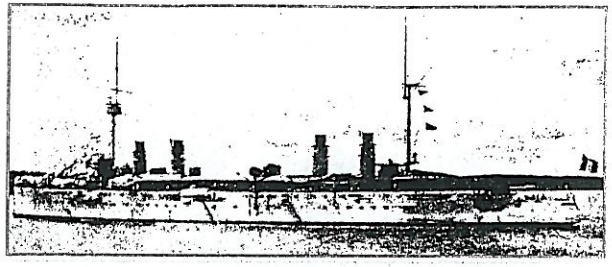

Dupleix Cruisers.

He had three sons Yavuz, Gündoğdu and Özcan.

While Bodrum was enjoying a pleasant spring Tuesday morning on 25th May 1915. The French cruiser (Dupleix) anchored against the Castle. The cruiser had a steel hull and great cannons with intimidating black mouths. Another warship with an English flag appeared along side the Dupleix. The Captain who arrived in a boat lowered from the warship, said they will search for fuel in the boats lying in the harbour to be delivered to the German ships and if we did not permit this, they would open fire with their cannon. We told him, *"If you have guns, we have unturned face, unshakeable fortitude and unbendable arm." My commander ordered me to protect Bodrum against the Dupleix Cruiser. We were only a squadron of soldiers with rifles and swords. We did not have cannons and machine guns.*

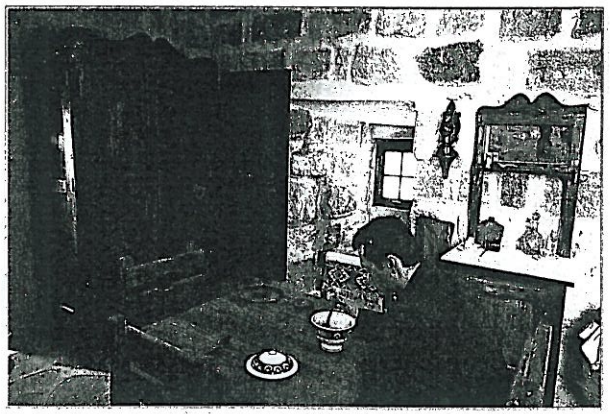

The bedroom of İbrahim Nezihi.

At around 11 o'clock on the Wednesday morning of 26th of May. My Captain said *"Choose 50 soldiers you like and go to the Türbe location and take necessary precautions there and do not embarrass me!" and kisses my eyes. I left with my soldiers promising to work until we all die. We went to the location in the graveyard called "Türbe (Martyrdom)" which was about fifteen to twenty minutes away. Each one of my soldiers had a hundred and fifty bullets. I told them "behind you, are your mothers, sisters, fiancees and most of all, your sacred country. Either we will fight with our honour or we will die. But we shall live and are determined to do so".*

The French made three attempts to launch soldiers to the harbour. They were reciprocated from the castle and from my location so severely that the ones coming in the first launch boat were put out of action and among the one coming in the second boat there was a young French Officer. They started firing their 35 cm. cannon which had been placed in the second, bigger launch boat. Its fire was ineffective. I was shooting at the officer using the cannon who was young as I am. And at the same time two of our sharpshooters were taking shots at this officer. And this poor officer fell down. But I could not bear the fall of this officer. My eyes were wet. He seemed to be only in the spring of his life. Who knows what dreams of youth he possessed. I felt very sorry for him, an enemy anyway... While one boat load of the soldiers arriving by boat were taken out of the fight, the other half, together with the wounded officer, hardly made it to the lighthouse.

The third French launch boat could hardly escape with few wounded. We fought the ones sheltered in the lighthouse and killed some and took others for prisoner. The arrogant French left in their war cruiser leaving a lot of dead

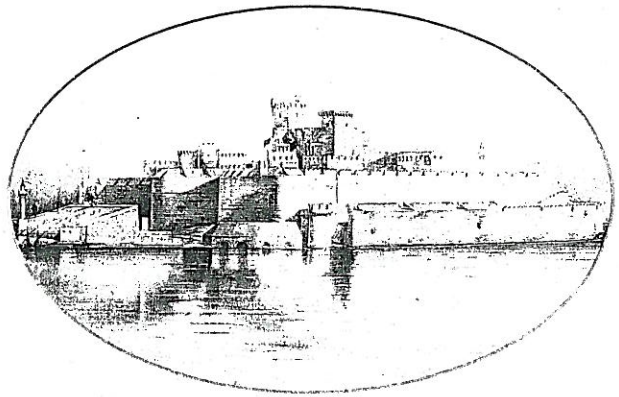

Bodrum Castle (1857).

and prisoners and could not return again. The only thing they could manage to do was to blast at the white washed houses of Bodrum and the minaret of the mosque in the Castle.

I sent a letter to my mother-in-law Hatice Hanım telling her about the day of the bombing and what I went through afterwards and shared my excitement with them.

I joined the War Academy in 1916. In 1918 I was promoted to the ranks of Captain for the bravery I displayed against the British on the Iraq border. In 1921 my daughter Neriman was born.

In the 26th August 1922, the Great Assault began on the orders of Mustafa Kemal in the early morning at half past five. I was wounded when we left Kocatepe. They gave me first aid in Ulu Cami Mosque in Şuhut, Afyon. I could not be not be saved and fell martyr. I am happy and in peace to know that on

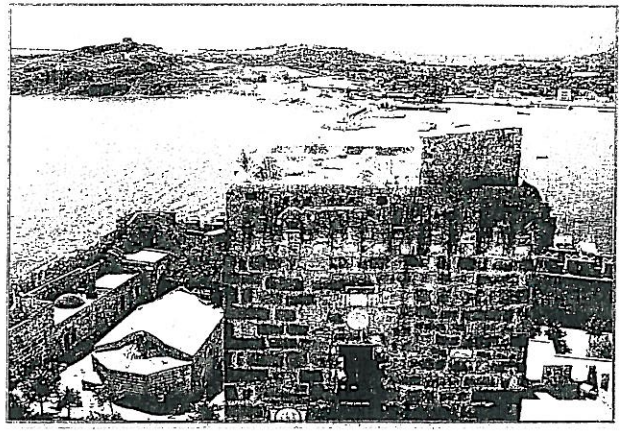

(1980)

the first September 1922, my comrades forced the enemy in to the sea on Mustafa Kemal's orders *"Armies your first aim is the Mediterranean sea. Forward!"*, and that the establishment of the Turkish Republic was first announced on 29th October 1923 and will live forever.

In my happiness of not being forgotten in the 77th anniversary of my martyrdom, I present my love and regards to İstemihan Talay, the Minister of Culture who ordered restoration works of the Commander's Tower; Aydın Okan, Pilot Vice-General, Head of Military History and Strategical Studies of the General Staff; The related units of the Ministry of Culture who have approved the project and provided necessary funds, The Muğla Governor, Cemil Serhadlı; The Bodrum District Governor, Uğur Boran; The Bodrum Mayor, Emin Anter; The Chief of Bodrum Military Conscription, Branch Senior

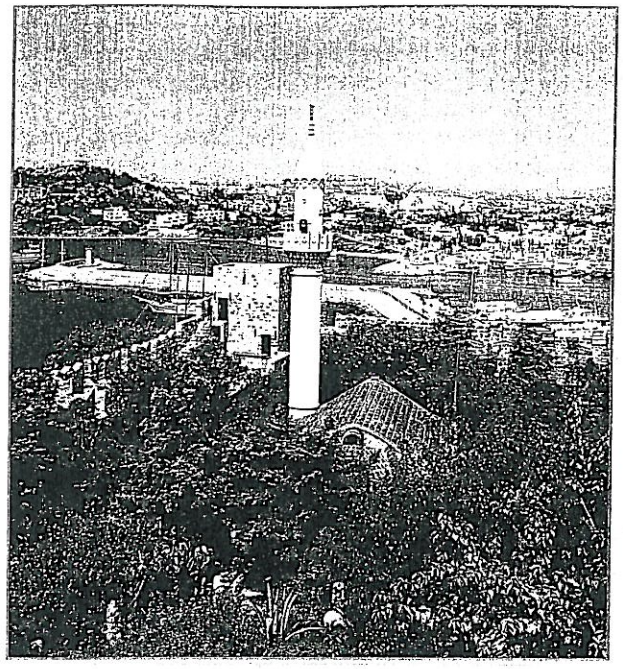

(1999)

Lieutenant Ahmet Aras; Cahit Kayra who has translated my letter to latin scripts; Hasan Pulur who has kept the subject in the agenda and most of all to my darling daughter Neriman Ata and Yalçın Yücer, son of my wife, who have donated my belongings and weapons to the Directorate of the Museum.

I could tell you over a strong Turkish coffee in the Commander's Tower of the Bodrum castle, how our Empire has been divided. I could say how such pursuit of division could still not be completed as the examples of Kosovo and Palestine prove today. I would like to you understand that the Turkish Republic as the heart of the Ottoman-Turkish Empire will stand

TELSİM

BODRUM LIONS KULÜBÜ DERNEĞİ

Sponsored by
0.542 TELSİM and **LIONS CLUB**

DÖNMEZ OFFSET - ANKARA • Tel. (312) 229 79 61 • Fax. 229 25 69
Photographs: Oğuz Hamza.

KOMUTAN KULESİ

COMMANDER TOWER

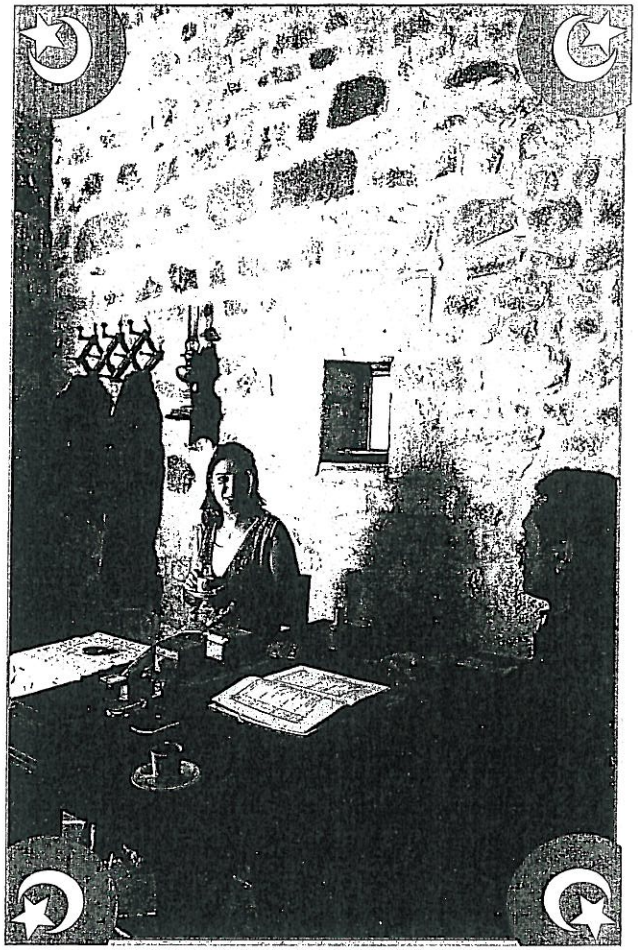

REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY OF CULTURE
GENERAL DIRECTORATE OF
MONUMENTS AND MUSEUMS

BODRUM MUSEUM OF UNDERWATER ARCHAEOLOGY

İLKÖĞRETİM 4

SOSYAL BİLGİLER

Öğretmen Kılavuz Kitabı

ÖĞRENME ALANI

Kültür ve Miras

KAZANIMLAR

1. Sözlü tarih yöntemi kullanarak ve nesnelere dayanarak aile tarihi oluşturur.
2. Ailesi ve çevresindeki millî kültürü yansıtan ögeleri fark eder.
3. Tarihte Türklerin yaygın olarak oynadığı oyunlardan günümüzde de devam edenlere örnek verir.
4. Kültür ögelerinin geçmişten bugüne değişerek taşındığına ilişkin yakın çevresinden kanıtlar gösterir.
5. Yaşanmış olaylardan ve görsel materyallerden yola çıkarak Millî Mücadele sürecinde yakın çevresini ve Türkiye'yi betimler.
6. Millî Mücadele'nin kazanılmasında ve Cumhuriyetin ilânında Atatürk'ün rolünü fark eder.

Atatürkçülük ile İlgili Konular:

6. Türk kadınının toplumdaki yerini kavrayabilme.
1. Dayanışmanın toplum hayatındaki önemini kavrayabilme.
3. Atatürk'ün millî kültüre önem verdiğini kavrayabilme.
4. Atatürk'ün hayatıyla ilgili olaylar ve olguları kavrayabilme.

KONULAR

- AİLE TARİHİ YAZIYORUZ
- KÜLTÜRÜMÜZ
- ŞENLİĞE GİDİYORUZ
- ATATÜRK OKULDA
- TRABLUSGARP'TAN ÇANAKKALE'YE
- MUSTAFA KEMAL SAMSUN'A ÇIKIYOR
- SEVR'E DOĞRU
- CEPHELER
- KAHRAMANLARIMIZ
- KURTULUŞ SAVAŞI'NDA TÜRK KADINI
- CUMHURİYET KURULUYOR

Kullanılabilecek Kavramlar

- Akrabalık
- Değer
- Aile
- Kanıt
- Milli Kültür
- Bağımsızlık
- Gelenek
- Dil
- Giyim
- Liderlik
- Savaş
- Sanat
- Din
- Kültür
- Kültürel öge
- Kronoloji
- Vatan
- Cumhuriyet

Belirli Gün ve Haftalar

(○ Bu kavram *giriş* düzeyinde verilecektir. ◉ Bu kavram *geliştirme* düzeyinde verilecektir.)

Ahilik Kültürü Haftası	8-12 Ekim
Birleşmiş Milletler Günü	24 Ekim
Cumhuriyet Bayramı	29 Ekim
Kızılay Haftası	29 Ekim - 4 Kasım
Lösemili Çocuklar Haftası	2 - 8 Kasım
Atatürk Haftası	10 - 16 Kasım

2. ÜNİTE
GEÇMİŞİMİ ÖĞRENİYORUM

İLİŞKİLENDİRMELER

Diğer derslerle ilişkilendirme

- 1. kazanım için Türkçe dersi "Konuşma" öğrenme alanı; Kendini Sözlü Olarak İfade Etme;
11. Konuşurken dinleyicilere sorular sorar ve sorulara cevap verir.

"Yazma" öğrenme alanı; Tür, Yöntem ve Tekniklere Uygun Yazma;
4. Açıklayıcı ve bilgilendirici yazılar yazar.
12. Vurgulamak istediği kelime ya da cümleleri farklı yazar.

- 5. Kazanım için Türkçe dersi "Görsel Okuma" öğrenme alanı;
6. Resim ve fotoğrafları yorumlar.

"Konuşma" öğrenme alanı" Tür, Yöntem ve Tekniklere Uygun Konuşma;
7. Konuşmalarında betimlemeler yapar.

- Tüm kazanımlar için Türkçe dersi "Dinleme" öğrenme alanı, Dinlediğini Anlama
2. Dinlediklerini anlamlandırmada sunulan görsellerden yararlanır.

Doğrudan Verilecek Beceri

Bilgiyi kullanılabilir biçimlerde planlama ve yazma

Doğrudan Verilecek Değer

Türk büyüklerine saygı, aile birliğine önem verme ve vatanseverlik

Ara Disiplinlerle İlişkilendirme

Kariyer Bilinci Geliştirme

6. kazanım için;
18. Liderlerin gruplar ve toplumlar üzerindeki etkilerini araştırır.
19. Liderlik becerilerine örnek verir.

Rehberlik ve Psikolojik Danışma

6. kazanım için;
7. Lider ve grup üyeleri arasındaki etkileşime açıklar.

KAYNAKLAR

- BAYRAM, Emine, DEMİR, Kemal, **İlköğretim Drama 1,** MEB Yayınları, İstanbul 2004.
- GENÇOSMAN, K.Zeki, BANOĞLU, N.Ahmet, **Atatürk Ansiklopedisi**, "Türkiye Cumhuriyeti Siyasi Tarihi" 5 cilt. May. Yayınları, İstanbul 1971.
- **Atatürkçülük**, 3 cilt. Genelkurmay Basım Evi, Ankara 1983.
- ATATÜRK, Mustafa Kemal, **Nutuk-Söylev**, 3 cilt., TTK Basım Evi, Ankara 1989.

Süre: 40´

Kazanım

2. Ailesinde ve çevresindeki millî kültürü yansıtan ögeleri fark eder.

4. Kültür ögelerinin geçmişten bugüne değişerek taşındığına ilişkin yakın çevresinden kanıtlar gösterir.

Atatürkçülük ile İlgili Konular

• Atatürk'ün milli kültüre önem verdiğini kavrayabilme.

Araç-Gereçler

Öğrencilere ailesinin düğün fotoğraflarından birkaçını getirmelerini söyleyiniz.

Çalışma Kitabı Açıklamaları

Bu bölüm işlenirken "Kahve Fincanı" adlı 5. etkinlik yaptırılabilir. Ayrıca yine bölüm işlenirken "Eski Fotoğraflar" adlı 6 . etkinlik de yaptırılabilir. Öğrenciler siyah-beyaz bir fotoğrafı bu etkinlikte kullanırlar. Soruları cevaplandırırken aile büyüklerinden yardım alabilirler. Öğrencileri fotoğraflarda kültürel izler bulmaya yönlendiriniz.

Konuyla İlgili Açıklamalar

• Sorunun cevabına geçmeden önce A... anlattıkları arasından değişerek günümüz... kültür ögelerine örnekler veriniz. Örneğin, ... önceden ata binerdi, şimdi arabayla gi...

• Düğünden önce evlenecek kişilerin ... yapılır. İkramlar yapılır, yüzükler takılır, ... şahitler ve davetliler huzurunda görevli ... tarafından kıyılır. Öğrencilere bu tür mera... katılıp katılmadıkları sorulabilir. En çok ... çeken kısımları anlattırılabilir.

• Yöresel düğün âdetleriyle ilgili bilgiler ...

• Düğünlerde misafirlere ne gibi yiyecek ... ikramları yapıldığı sorulabilir.

Kompozisyon

• Millî kültürün geliştirilmesi konusunda öğrencilere kompozisyon yazdırılabilir.

• Yaşadıkları yöredeki millî kültürü oluşturan öğeleri, fotoğraf ve resimlerle destekleyerek bir kompozisyon/çalışma yapmalarını isteyebilirisiniz.

• Atatürk'ün millî kültürün korunup ... katkılarını gösteren görüş ve ... değerlendirilerek, Atatürk'ün bu görüş ... milli kültürümüzü çağdaş ... üstüne çıkarmayı hedef gösterdiği ... Türk tarihi araştırmaları, TDK, ... gibi faaliyetler.

... ne gibi faaliyetler yapılıyor? ... fadıklarınızdan bu konu ile ilgili ...

... fıkra, şiir veya yazı getirmeleri ...

... millî kültürü oluşturan öğelerden ... göre çeşitlilik göstermektedir. Bu ... o yörede görülen iklim, ... ya da duygusal özellikleri, örf ve

Düşüncelerim

İLKÖĞRETİM 5

SOSYAL BİLGİLER

Öğretmen Kılavuz Kitabı

ÖĞRENME ALANI
Kültür ve Miras

KAZANIMLAR

1. Çevresindeki ve ülkemizin çeşitli yerlerindeki doğal varlıklar ile tarihi mekânları, nesneleri ve yapıtları tanır.
2. Ülkemizin çeşitli yerlerindeki kültürel özelliklere örnekler verir.
3. Ülkemizin çeşitli yerleri ile kendi çevresinin kültürel özelliklerini benzerlikler ve farklılıklar açısından karşılaştırır.
4. Kültürel ögelerin, insanların bir arada yaşamasındaki önemini açıklar.
5. Kanıt kullanarak Atatürk inkılâplarının öncesi ile sonrasındaki günlük yaşamı karşılaştırır.
6. Atatürk inkılâplarıyla ilkelerini ilişkilendirir.

Atatürkçülük ile ilgili konular:

1. Türk kadınının toplumdaki yerini ve Atatürk'ün kadın haklarına önem verdiğini kavrayabilme
2. Atatürk'ün öğretmenlere önem verdiğini fark edebilme.
3. Atatürk'ün hayatıyla ilgili olaylar ve olguları kavrayabilme.
4. Atatürk'ün son günleri ile ilgili olay ve olgular bilgisi.
5. Atatürk ile ilgili anılardan zevk alış.
6. Atatürk'ün düşünce sistemini oluştururken dünyadaki ve ülkedeki olaylardan etkilendiğini açıklayabilme.
7. Atatürkçülüğü tanımlayabilme ve önemini kavrayabilme.
8. Atatürkçülüğün bir bütün olduğunu fark edebilme.
9. Diğer dinlere hoşgörülü olmanın gereği ve vicdan hürriyetinin önemini kavrayabilme.
11. Atatürk'ün çağdaşlaşma anlayışında taklitçilikten kaçınmanın önemini kavrayabilme.
12. Atatürk'ün milli eğitim konusundaki düşüncelerini/uygulamalarını fark edebilme.
13. Atatürk'ün Türk Diline önem verdiğini fark edebilme.
14. Millî Kültürü korunmasında dilin önemimini kavrayabilme.
16. Atatürk'ün milli tarihimize önem verdiğini fark edebilme.
17. Atatürk ilke ve inkılaplarının dayandığı esasları kavrayabilme.
18. Cumhuriyetçilik ilkesini kavrayabilme.
19. Milliyetçilik ilkesini kavrayabilme.
20. Halkçılık ilkesini kavrayabilme.
21. Devletçilik ilkesini kavrayabilme.
22. Laiklik ilkesini kavrayabilme
23. İnkılapçılık ilkesini kavrayabilme.
24. Atatürk ilkelerine sahip çıkmanın ve devamlılığını sağlamanın önemini kavrayabilme.

KONULAR

- GÜZEL TÜRKİYE'M
- GÖLGE OYUNU
- TÜRKÜLERİMİZ
- ŞEHİRLERİN HATIRLATTIKLARI
- HÜNERLİ ELLER
- KÜLTÜREL ZENGİNLİKLERİMİZ
- ATATÜRKÇÜ DÜŞÜNCE SİSTEMİ
- ATATÜRK İLKELERİ
- YAŞASIN CUMHURİYET
- ATATÜRK ve KADIN HAKLARI
- SON GÜNLER

Kullanılabilecek Kavramlar

• Akrabalık	• Gelenek	• Din
• Değer	• Dil	• Kültür
• Aile	• Giyim	• Kültürel öge
• Kanıt	• Liderlik	• Kronoloji
• Millî Kültür	• Savaş	• Vatan
• Bağımsızlık	• Sanat	• Cumhuriyet

Belirli Gün ve Haftalar

Ahilik Kültürü Haftası	8-12 Ekim
Birleşmiş Milletler Günü	24 Ekim
Cumhuriyet Bayramı	29 Ekim
Kızılay Haftası	29 Ekim - 4 Kasım
Lösemili Çocuklar Haftası	2 - 8 Kasım
Atatürk Haftası	10 - 16 Kasım

İLİŞKİLENDİRMELER

Diğer derslerle ilişkilendirme

5. kazanım için:

Türkçe dersi: "Görsel okuma".

2. Grafik ve tablo ile verilenleri yorumlar.
3. Harita ve kroki okur.
6. Resim ve fotoğrafları yorumlar.

Matematik dersi: "Çizgi grafiği" alt öğrenme alanı

1. Çizgi grafiğini oluşturur.
2. Çizgi grafiğini yorumlar.

Ders içi ilişkilendirme

Bölgemizi Tanıyalım (Bölgesindeki doğal varlıklar ile ilgili ilişkilendirme yapılabilir.)

Ara Disiplinlerle İlişkilendirme

İnsan Hakları ve Vatandaşlık

5. kazanım için:

5. Atatürk İnkılâplarının, insan haklarının ülkemizde gelişimi için önemli olduğunu fark eder.

7. Kadın ve erkeklerin Cumhuriyet ile birlikte yeni haklar elde ettiğini bilir.

Doğrudan Verilecek Beceri

Görsel kanıt kullanma (nesne, minyatür, gravür, fotoğraf, karikatür, grafik, temsili resim vb.)

Doğrudan verilecek değer

Estetik

KAYNAKLAR

- Atatürkçülük, 3 cilt. Genelkurmay Basım Evi, Ankara1983.
- Atatürk, Mustafa Kemal, **Nutuk-Söylev**, 3 cilt. TTK. Basım Evi, Ankara 1989.
- BAYRAM, Emine, DEMİR, Kemal, **İlköğretim Drama 1**, MEB.Yayınları, İstanbul 2004.
- ER, Hamza, **Atatürkçülük El Kitabı**, Olgaç Matbaası, Ankara 1981.
- EROĞLU, Hamza, **Türk Devrim Tarihi**, Ankar 1977.
- GENÇOSMAN, K. Zeki, BANOĞLU, N. Ahmet, Atatürk Ansiklopedisi **"Türkiye Cumhuriyeti Siyasi Tarihi"5 cilt**. May. Yayınları, İstanbul 1971.

ÖĞRENME ALANI

Üretim, Dağıtım ve Tüketim

KAZANIMLAR

1- Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetleri fark eder.

2- Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetler ile coğrafi özellikleri ilişkilendirir.

3- Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetlere ilişkin meslekleri belirler.

4- Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetlerin ülke ekonomisindeki yerini değerlendirir.

5- Ekonomideki insan etkisini fark eder.

6- Üretime katkıda bulunma konusunda görüş oluşturur.

7 İş birliği yaparak üretime dayalı, yeni fikirler geliştirir.

KONULAR

VERİMLİ TOPRAKLAR
BİR EKONOMİK FAALİYET
BEREKETLİ MEMLEKETİM
OTOMOBİL FABRİKASINDAYIZ
HER İŞ, EMEK İSTER
BEN ŞİİR DOKUYORUM
HALKIN İLK ÖĞRETMENİ
BİZ de ÜRETİCİYİZ

Kullanılabilecek Kavramlar

X • Para	X • Ekonomi
X • İstek ve ihtiyaçlar	• Ekonomik faaliyet
X • İhracat	• Emek
• İthalat	• İsraf
• Bütçe	X • Meslek
X • Üretim	X • Pazar
X • Dağıtım	• Tasarruf
• Tüketim	X • Ticaret
• Gelir ve gider	X • Ulaşım
• Ücret	• Vergi
• Ürün	• Girişimci
• İşsizlik	

○ Bu kavram giriş düzeyinde verilecektir.
◐ Bu kavram geliştirme düzeyinde verilecektir.
◉ Bu kavram pekiştirme düzeyinde verilecektir.

Belirli Gün Ve Haftalar

• Enerji Tasarrufu Haftası	Ocak ayının 2. haftası)
• Tüketici Haklarını Koruma Haftası	15-21 Mart

İLİŞKİLENDİRMELER

Ders içi ilişkilendirme

"Bölgemizi Tanıyalım" ünitesi ile bölgenin coğrafi özellikleri ilişkilendirilir.

Diğer derslerle İlişkilendirme

4. kazanım için:

Matematik dersi: "Çizgi Grafiği" alt öğrenme alanı,

1. Çizgi grafiğini oluşturur.
2. Çizgi grafiğini yorumlar.

Ara disiplinlerle İlişkilendirme

Girişimcilik

1. Kazanım için:

27. Yaşadığı bölgedeki kaynakları araştırır.

3. Kazanım için;

28. Yaşadığı bölge içinde ekonomik dayanışmayı fark ederler.

Kariyer Bilinci Geliştirme

3. Kazanım için;

11. Kendi yerel çevresindeki meslekleri belirler.

Rehberlik ve Psikolojik Danışma

2. Kazanım için;

6. Meslek seçimini etkileyen faktörleri açıklar.

Doğrudan Verilecek Beceri

Basit İstatik Verileri Okuma

Doğrudan Verilecek Değer

Çalışkanlık

KAYNAKLAR

• **Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü,** Türkiye İstatistik Yıllığı, Ankara 2000.

• DARKOT Besim, **Türkiye İktisadî Coğrafyası,** MEB Yayınları, İstanbul 1988.

• DURAN, F.S., **Büyük Atlas,** İstanbul1988.

• ERDOĞAN, E. -AYDIN, D., **Türkiye'nin Beşerî ve Ekonomik Coğrafyası,** Ankara 1997.

• ERİNÇ, S. -ÖNGÖR, S., **Türkiye Coğrafyası, Lise III,** MEB Yayınları, Ankara 1984.

• İZBIRAK, Reşat, **Coğrafya Terimleri Sözlüğü,** MEB Yayınları, İstanbul 1992.

ÖĞRENME ALANI

Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler

KAZANIMLAR

1. Toplumun temel ihtiyaçlarıyla bu ihtiyaçlara hizmet eden kurumları ilişkilendirir.
2. Kurumların insan yaşamındaki yeri konusunda görüş oluşturur.
3. Sivil toplum kuruluşlarını etkinlik alanlarına göre sınıflandırır.
4. Sivil toplum kuruluşlarının etkilerinin sonuçlarını değerlendirir.
5. Bireylerin rolleri açısından sivil toplum kuruluşlarını resmî kurum ve kuruluşlarla karşılaştırır.

KONULAR

- HER İŞİN BAŞI SAĞLIK
- GEÇMİŞTEN BUGÜNE KIZILAY
- SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI
- ÇEVRE İÇİN ÇALIŞANLAR
- KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA
- ONLAR BİRER HAYIRSEVER
- TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİ

Kullanılabilecek Kavramlar

- Sosyal Etkileşim ○
- Grup ○
- Kurum ◉
- Sosyal Örgüt ○
- Dayanışma ◉
- Teşiklat ○
- İş bölümü ◉
- Sivil toplum örgütü ◉

○ Bu kavram giriş düzeyinde verilecektir
◉ Bu kavram geliştirme düzeyinde verilecektir
◉ Bu kavram pekiştirme düzeyinde verilecektir

Belirli Gün Ve Haftalar

• Bilim ve Teknoloji Haftası	8-14 Mart
• İstiklâl Marşı'nın Kabulü ve M. Âkif Ersoy'u Anma Günü	12 Mart
• Tüketiciyi Koruma Haftası	15-21 Mart
• Çanakkale Şehitlerini Anma Günü	18 Mart
• Türk Dünyası ve Toplulukları Haftası	21 Martı içine alan hafta
• Orman Hatfası	21-26 Mart
• Dünya Tiyatrolar Günü	27 Mart

6. ÜNİTE
TOPLUM İÇİN ÇALIŞANLAR

İLİŞKİLENDİRMELER

Ara Disiplinlerle ilişkilendirme

- İnsan Hakları ve Vatandaşlık

1., 2., 3., 4. ve 5. kazanımlar için;

39. Sivil toplum kavramının önemini kavrar.

40. Sivil toplum örgütlerinin çalışmalarının yasal olduğunu bilir.

41. Yakın çevresindeki sivil toplum örgütlerinin faaliyetlerinin farkında olur.

Ders içi ilişkilendirmeler

- Bölgemizi Tanıyalım (Doğal afetler ve toplum hayatına etkileri ile ilişkilendirilir.)

Doğrudan Verilecek Beceri

Sosyal Katılım

Doğrudan Verilecek Değer

Dayanışma

İLKÖĞRETİM 6

SOSYAL BİLGİLER

Öğretmen **Kılavuz Kitabı**

2. ÜNİTE

Öğrenme Alanı

İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER

Ünite Adı: YERYÜZÜNDE YAŞAM

Süre: 15 ders saati

Kazanımlar

1. Farklı ölçeklerde çizilmiş haritalar üzerinde konum ile ilgili kavramları kullanarak kıtaların, okyanusların ve ülkemizin coğrafi konumunu tanımlar.
2. Dünyanın farklı doğal ortamlarındaki insan yaşantılarından yola çıkarak, iklim özellikleri hakkında çıkarımlarda bulunur.
3. Haritalardan ve görsel materyallerden yararlanarak Türkiye'de görülen iklim türlerinin dağılışında, konumun ve yeryüzü şekillerinin rolünü açıklar.
4. Örnek incelemeler yoluyla tarih öncesi ilk yerleşmelerden günümüze, yerleşmeyi etkileyen faktörler hakkında çıkarımlarda bulunur.
5. Anadolu'da yaşamış ilk uygarlıkların yerleşme ve ekonomik faaliyetleri ile siyasal ve sosyal yapıları arasındaki etkileşimi fark eder.

Konular

DÜNYA'YI KEŞFEDİYORUZ
DÜNYA KÂĞIT ÜZERİNDE
DÖRT MEVSİM
DEĞİŞİK YERLER, FARKLI YAŞAMLAR
GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE YERLEŞME
KİMLER GELDİ, KİMLER GEÇTİ?
ÜNİTE DEĞERLENDİRMESİ

Kavramlar

Coğrafi Konum	◉	Kıta	⊙	
Çağ	○	Kronoloji	◉	×
Doğal Ortam	⊙	Ölçek	◉	
Giyim	⊙	Şehirleşme	◉	
Hava Durumu	⊙	Uygarlık	○	×
Hava Olayı	⊙	Yer	⊙	×
İklim	⊙	Yerleşme	⊙	×
Kentleşme	◉	Yön	⊙	×
		Yüzyıl	◉	×

○ Bu kavram **giriş** düzeyinde verilecektir.
◉ Bu kavram **geliştirme** düzeyinde verilecektir.
⊙ Bu kavram **pekiştirme** düzeyinde verilecektir.
× kullanacağımız kavramlar

İlişkilendirmeler:

Atatürkçülükle İlgili Konular (1, 5-9)

9. Türkiye'nin dünya üzerindeki yerinin önemini kavrayabilme.

AÇIKLAMA: Türkiye'nin Asya ve Avrupa kıtalarının birleştiği yerde olduğu belirtilerek, bulunduğu bölgede güçlü bir devlet olduğu 1. kazanımdan sonra vurgulanacaktır.

Türkiye'nin uygarlıkların kesiştiği bir yerde bulunduğu ve bu uygarlıkların hangileri olduğu 5. kazanımdan sonra belirtilecektir.

Diğer derslerle ilişkilendirme

1 ve 3. kazanımlar için Türkçe dersi "Okuma" öğrenme alanı (4.4 kazanım)

4.4. Grafik, kroki, tablo, harita ve çizelge gibi araçlarla aktarılan ileti ve verileri algılar ve yorumlar.

1. kazanım için matematik dersi "Oran ve Orantı" alt öğrenme alanı (1, 2. kazanımlar)

1. Nicelikleri karşılaştırmada oran kullanır ve oranı farklı biçimlerde gösterir.

2. Orantıyı ve orantılı nicelikler arasındaki ilişkiyi açıklar.

Uyarı

Ölçek değiştiğinde haritanın değişen özellikleri üzerinde durulacak. (1. kazanım)

Konum ile ilgili kavramlardan kutup, ekvator, paralel ve meridyen alınacak. (1. kazanım)

Farklı doğal ortam olarak çöller, kutup çevresi, ekvator çevresi, bol yağışlı alanlar işlenmelidir. (2. kazanım)

Tarihsel süreç işlenirken tarih şeridi kullanılarak çağ, yüzyıl ve milat kavramları vurgulanacaktır. (4. kazanım)

Hititler, Frigler, Lidyalılar, İyonlar, Urartular işlenecektir. (5. kazanım)

Doğrudan verilecek beceri: Harita okuma ve atlas kullanma

Doğrudan verilecek değer: Doğal çevreye duyarlılık

Belirli gün ve haftalar

Birleşmiş Milletler Günü	24 Ekim
Cumhuriyet Bayramı	29 Ekim
Kızılay Haftası	29 Ekim-4 Kasım
Lösemili Çocuklar Haftası	2-8 Kasım
Atatürk Haftası	10-16 Kasım
Afet Eğitimi Hazırlık Günü	12 Kasım
Dünya Felsefe Günü	20 Kasım
Öğretmenler Günü	24 Kasım

Öğretmene Tavsiye Edilen Kitap ve CD'ler

AKURGAL, Ekrem, **Anadolu Türk Tarihi**, Tübitak Yayınları, Ankara, 1998.
ŞAHİN, Muhammet, **Uygarlik Tarihi,** Gündüz Yayıncılık, Ankara, 2002.
TUNÇBİLEK, Necdet, **Türkiye'de Yerleşmenin Evrimi,** İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1986.
(CD) Vivaldi, **Dört Mevsim**
(VCD) Tolga Örnek, **Hititler**

Konu
DÜNYA'YI KEŞFEDİYORUZ

Kazanım

1. Farklı ölçeklerde çizilmiş haritalar üzerinde konum ile ilgili kavramları kullanarak kıtaların, okyanusların ve ülkemizin coğrafi konumunu tanımlar.

Atatürkçülük ile ilgili konular (1, 5-9)

9. Türkiye'nin dünya üzerindeki yerinin önemini kavrayabilme

AÇIKLAMA: Türkiye'nin Asya ve Avrupa kıtalarının birleştiği yerde olduğu belirtilerek, bulunduğu bölgede güçlü bir devlet olduğu 1. kazanımdan sonra vurgulanacaktır.

Uyarı
Ölçek değiştiğinde haritanın değişen özellikleri üzerinde durulacak. (1. kazanım)
Konum ile ilgili kavramlardan kutup, Ekvator, paralel ve meridyen alınacak. (1. kazanım)

Diğer derslerle ilişkilendirme
1. ve 3. kazanımlar için Türkçe dersi "Okuma" öğrenme alanı (4.4 kazanım)
4.4.) Grafik, kroki, tablo, harita ve çizelge gibi araçlarla aktarılan ileti ve verileri algılar ve yorumlar.
1. kazanım için Matematik dersi "Oran ve Orantı" alt öğrenme alanı (1, 2. kazanımlar)
1. Nicelikleri karşılaştırmada oran kullanır ve oranı farklı biçimlerde gösterir.
2. Orantıyı ve orantılı nicelikler arasındaki ilişkiyi açıklar.

Süre: 40 + 40 dakika

Araç Gereçler
Atlas, Türkiye haritası, Dünya haritası, Küre

Konunun amacı
Konum ile ilgili kavramları kullanarak, konumun neleri etkilediğini öğrencilerin farketmesi sağlanacaktır.

Derse Hazırlık
Öğrencilerden sınıftaki konumlarını tarif etmelerini isteyin. Muhtemelen size şu cevapları vereceklerdir:

- Camın yanında
- Kapının arkasında

Bir arkadaşın sağında ya da solunda gibi "Dünya üzerindeki herhangi bir yerin (dağ, ova, ada, ülke vb.) konumunu nasıl ifade edebiliriz?" sorusuyla derse başlayabilirsiniz.

Konunun İşlenişi
Bir şehrin, bölgenin ya da ülkenin Dünya üzerindeki yerine coğrafi konum denir. Bir yerin coğrafi konumu oranın, çeşitli özellikleri bakımından önem taşır. İklimi, bitki örtüsü, suları, toprakları ve orada yaşayan insanların çeşitli faaliyetleri, oranının konumuyla yakından ilgilidir.

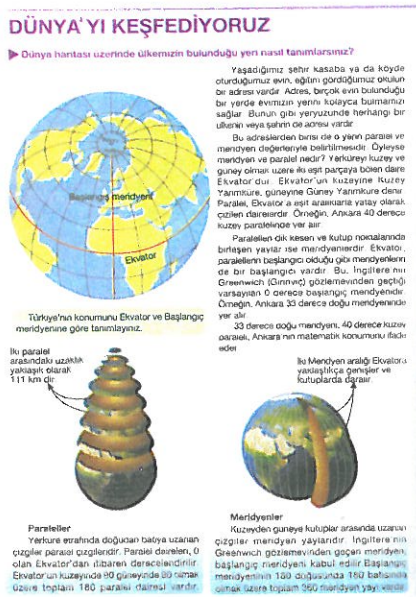
DÜNYA'YI KEŞFEDİYORUZ

▶ Dünya haritası üzerinde ülkemizin bulunduğu yeri nasıl tanımlarsınız?

Yaşadığımız şehir kasaba ya da köyde oturduğumuz evin, eğitim gördüğümüz okulun bir adresi vardır. Adres, birçok evin bulunduğu bir yerde evimizin yerini kolayca bulmamızı sağlar. Bunun gibi yeryüzünde herhangi bir ülkenin veya şehrin de adresi vardır.

Bu adreslerden birisi de o yerin paralel ve meridyen değerleriyle belirtilmesidir. Öyleyse meridyen ve paralel nedir? Yerkürеyi kuzey ve güney olmak üzere iki eşit parçaya bölen dare Ekvator'dur. Ekvator'un kuzeyine Kuzey Yarımküre, güneyine Güney Yarımküre denir. Paralel, Ekvator a eşit aralıklarla yatay olarak çizilen dairelerdir. Örneğin, Ankara 40 derece kuzey paralelinde yer alır.

Paralellen çık kesen ve kutup noktalarında birleşen yayılar ise meridyenlerdir. Ekvator, paralellerin başlangıcı olduğu gibi meridyenlerin de bir başlangıcı vardır. Bu, İngiltere nin Greenwich (Giniviç) gözlemevinden geçtiği varsayılan 0 dereçe başlangıç meridyenidir. Örneğin, Ankara 33 derece doğu meridyeninde yer alır.

33 derece doğu meridyeni, 40 derece kuzey paraleli, Ankara nın matematik konumunu ifade eder.

Türkiye'nin konumunu Ekvator ve Başlangıç meridyenine göre tanımlayınız.

İki paralel arasındaki uzaklık yaklaşık olarak 111 km dir.

İki Meridyen aralığı Ekvatorda yaklaşıkça genişler ve kutuplarda daralır.

Paraleller
Yerkure etrafında doğudan batıya uzanan çizgiler paraleli çizgilerdir. Paralel dereleri, 0 olan Ekvator'dan itibaren derecelendirilir. Ekvator'un kuzeyinde 90 güneyinde 90 olmak üzere toplam 180 paralel dairesi vardır.

Meridyenler
Kuzeyden güneye kutuplar arasında uzanan çizgiler meridyen yaylarıdır. İngiltere nin Greenwich gözlemevinden geçen meridyen, başlangıç meridyeni kabul edilir. Başlangıç meridyeninin 180 doğusunda 180 batısında olmak üzere toplam 360 meridyen yayı vardır.

Bir yerin coğrafi konumu belirtilirken meridyenler ve paralel dairelerinden yararlanıldığı gibi Ekvator'a, kutba, denize, önemli bazı ülkelere ve enerji kaynaklarına yakınlığı ya da uzaklığı belirtilerek de konum tanımlanabilir.

Ders kitabının 37. sayfasını inceletirken Türkiye'nin sahip olduğu konumun sonuçları üzerinde durulmalıdır. Bu sonuçlar:

- Türkiye, Asya ve Avrupa'yı birbirine bağlayan köprü konumundadır. Önemli ticaret yolları ülkemizden geçer. Avrupa ile Ortadoğu ülkelerini birbirine bağlayan en kısa kara yolu (E-5) Türkiye'den geçer.
- İstanbul ve Çanakkale boğazları Türkiye'nin sınırları ve kontrolü altındadır. Bu iki boğaz iç denizleri (Akdeniz, Karadeniz ve Ege) okyanuslara bağlar. Tüm bunlardan dolayı Türkiye siyasi, askerî ve ekonomik yönden Dünya'da etkili bir ülkedir.
- Denizlerle çevrili kıyılarımız ılıman ve yağışlı

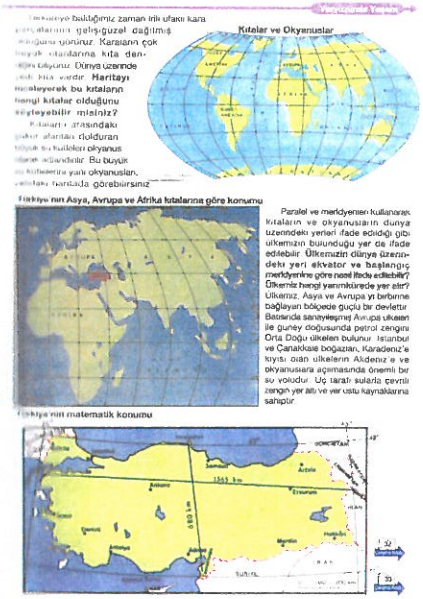
Kıtalar ve Okyanuslar

Türkiye'ye baktığımız zaman ılık ufaklı kara [illegible] görürüz. Karasının çok büyük alanlara kıta denilmektedir. Dünya üzerinde [illegible] vardır. Haritayı kullanarak bu kıtaların hangi kıtalar olduğunu söyleyebilir misiniz? Kıtaları arasındaki [illegible] doldurun büyük su kütleleri okyanus olarak adlandırılır. Bu büyük su kütlelerine yani okyanusları [illegible] haritada görebilirsiniz.

Türkiye nin Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarına göre konumu

Paralel ve meridyenleri kullanarak kıtaların ve okyanusların dünya üzerindeki yerleri ifade edildiği gibi ülkemizin bulunduğu yer de ifade edilebilir. Ülkemizin dünya üzerindeki yeri ekvator ve başlangıç meridyenine göre nasıl ifade edilebilir? Ülkemiz hangi yarımkürede yer alır?

Ülkemiz, Asya ve Avrupa yı birbirine bağlayan bölgede güçlü bir devlettur. Bölgede sanayileşmiş Avrupa ülkeleri ile güney doğusunda petrol zengini Orta Doğu ülkeleri bulunur. İstanbul ve Çanakkale boğazları, Karadeniz'e tıyılı olan ülkelerin Akdeniz'e ve okyanuslara açılmasında önemli bir su yoludur. Üç taraftı sularla çevrili zengin yer altı ve yer üstü kaynaklarına sahiptir.

Türkiye nin matematik konumu

Çalışma kitabı ile ilgili açıklamalar

"KONUM BELİRLİYORUZ" ve "KONUM TANIMLIYORUM" etkinliklerini yaptırınız.

Bu üniteye başlarken öğrencilerinizden iklim ve tarih şeridi ile ilgili performans ödevlerine hazırlanmaya başlamalarını isteyiniz. Performans ödevlerinin küçültülmüş örnekleri ünite sonunda yer almaktadır.

Sosyal Bilgiler Çalışma Kitabı 1 KONUM BELİRLİYORUZ

A-Atlasınızdan yararlanarak kıtaların konumunu gösteren paralel ve meridyenleri aşağıdaki tabloya yazınız.

Kıtalar	Paralel	Meridyen
Asya		
Afrika		
Avrupa		
Kuzey Amerika		
Güney Amerika		
Okyanuslar		

B-Yukarıdaki dünya haritasında yer alan kıtaların doğanın, aşağıdaki yerin şeklesine yerleştiriniz.

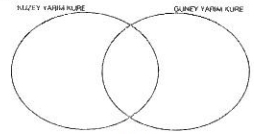

2 KONUM TANIMLIYORUM

Ders kitabının 36 ve 37. sayfalarından yararlanarak aşağıdaki çıtanığı yıldırınız.

Paralel Meridyen Ekvator Kutup Kıta Okyanus

Yukarıdaki anahtar sözcükleri kullanarak aşağıdaki ülkelerin konumunu tanımlayınız.

ÜLKELER	KONUM
TÜRKİYE	36° 42° kuzey paralelleri ile 26° 45° doğu meridyenleri arasındadır. Ekvator ile Kuzey Kutbu arasında yer alır. Ancak Ekvator'a daha yakındır. Toprakalarının büyük kısmı Asya da yer alması kadar kısmı Avrupa daki Kıyılar bulunduğu denizler: Atlas ve Hint Okyanusu'na bağlıdır.
ARJANTİN	
MAKEDONYA	
YENİ ZELANDA	
KAZAKİSTAN	
MALEZYA	

Bibliography

- Adıgüzel, Ömer H. "Yaratıcı Drama Kavramı, Bileşenleri ve Aşamaları". Hakemli Yaratıcı Drama Dergisi.

- Alpozen, Oguz T.; Ozdas, Harun A.; Berkaya, Bahadir.Commercial Amphoras of the Bodrum Museum of Underwater Archaeology: Maritime Trade of the Mediterranean in ancient times. Bodrum: Bodrum Museum of Underwater Archaeology Publications 2. 1995.

- Alpozen, Oguz. T. Bodrum Kalesi Sualti Arkeoloji Muzesi. Istanbul: Celsus Yayincilik.2002.

- Arrison, G. John. "Exhibit Review: Time Capsule from the 17th Century: Stockholm's Vasa Museum". Technology and Culture 35.1 (1994): 158-167.

- Atagok, T&Ozkasim, H&K.Tezcan Akmehmet. Okul-Muze Gunleri Ogretmen Paketi Istanbul: Yildiz Teknik Universitesi Basim-Yayin Merkezi. 2006

- Bascom, Willard. "Deep-Water Archaeology." Science, New Series 174.4006 (1971):261-269.

- Bass, George F. Shipwrecks in the Bodrum Museum of Underwater Archaeology. Mugla, Bodrum: Bodrum Museum of Underwater Archaeology Publications 3.1996.

- Bass, George F. Cape Gelidonya: A Bronze Age ship-wreck. University of Pennsylvania: History& Archaeology: PHD, 1964. University Microfilms, Inc. Ann Arbor, Michigan.

- Bass, George F.; Doorninck Jr, Frederick H. Van. Yassiada volume I: A seventh century Byzantine Shipwreck. Texas A&M University Press: Texas. 1981.

- Berkaya, Bahadir; Ozdas, Harun. "The Underwater Archaeological Heritage in Turkey". Ed. in Euro-Mediterranean Conference of Heads of Archaeological Underwater Heritage Management: Munich May 17-20, 1999. Project FEMAM. Spain: 2001.291-296.

- Blot, Jean-Yves. Underwater Archaeology: Exploring the World Beneath the Sea. London: Thames and Hudson. 1996.

- Bodrum Museum of Underwater Archaeology Online Visual Tour: http://www.kultur.gov.tr/TR/bodrumsualti/index.htm#

- Candler, G.M. " Museums in Education: The Changing Role of Education Services in British Museums." The History Teacher 9.2 (1976): 183-195. JSTOR. Koc University Library, Istanbul. 5 Jun. 2007.http://www.jstor.com

- Carducci, Guido. "New developments in the law of the sea: The UNESCO Convention on the Protection of Underwater Cultural Heritage." American Journal of International Law 96.2 (2002): 419-434.

- Christison, Muriel B. "Museum Education: Some Practical Considerations." College Art Journal 7.4 (1948):314-320. JSTOR. Koc University Library, Istanbul. 5 Jun. 2007.http://www.jstor.com

- Constructivism and the Five E's http://www.miamisci.org/ph/lpintro5e.html - top Miami Museum of Science. 2001.

- Dromgoole, Sarah. "Law& Underwater Cultural Heritage." Illicit Antiquities: The theft of culture and the extinction of archaeology. Ed. Neil Brodie and Kathryn Walker Tubb. London: Routledge, 2002. 109-136.

- Delgado, James P. (Ed.) Encyclopedia of Underwater and Maritime Archaeology.. New Haven and London: Yale University Press. 1998

- Erden, Münire ve Yasemin Akman. Gelişim ve Öğrenme.14.Baskı. Arkadas:Ankara, 2005.

- Evrin, Çiğdem; Evrin Volkan. The Cilician Coast Archaeological Underwater Surveys-2005. Survey Reports. 2006. 109-114.

- Gardner, Howard. Intelligence Reframed. Multiple intelligences for the 21st century. Basic Books: New York,1999.

- Güven, Meral. Öğrenme stilleri ile öğrenme stratejileri arasındaki ilişki. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi, 2004.

- Hart, Lois Borland. Training methods that work [electronic resource] : a handbook for trainers / Lois B. Hart. Los Altos, Calif. : Crisp, c1991.http://80-site.ebrary.com.libunix.ku.edu.tr/lib/kocuniv/Doc?id=10057995

- Hein, George. "Learning in the museum" [electronic resource] / George E. Hein. London ; New York : Routledge, 1998. http://80-site.ebrary.com.libunix.ku.edu.tr/lib/kocuniv/Doc?id=10056149ions

- Hein, George. 'The Constructivist Museum'. Ed in. Educational Role of the Museum. Ch.6 p73-79. Second Edition. London:Routledge,1999.

- Hein,George."Constructivistmuseum" http://www.gem.org.uk/pubs/news/hein1995.html

- Hooper-Greenhill, Eilean. Ed. Al. The Educational Role of the Museum. Second Edition.London:Routledge,1999

- Hooper- Greenhill, Eilean. Museum and Gallery Education. 1991

- Hooper- Greenhill, Eilean. "Past, present and future: Museum Education from the 1790's to the 1990's." The Educational Role of the Museum Ed. Eilean Hooper-Greenhill. London and New York: Routledge, 1996. 258-262.

- Howe, Winifred E. "The Museum's Educational Credo."The Metropolitan Museum of Art Bulletin 13.9 (1918):192-193. JSTOR. Koc University Library, Istanbul. 5 Jun. 2007.<http://www.jstor.com>

- Flatman, Joe. "Cultural biographies, cognitive landscapes and dirty old bits of boat:'theory' in maritime archeology." The International Journal of Nautical Archaeology, 32.2 (2003):143-157.

- Forrest, Craig. "An International Perspective on Sunken State Vessels as Underwater Cultural Heritage." Ocean Development& International Law 34 (2003):41-57.

- Gibbins, David and Jonathan Adams."Shipwrecks and Maritime Archaeology." World Archaeology 32. 3 (2001): 279-291.

- Goggin, John, M. "Underwater Archaeology: Its Nature and Limitations." American Antiquity 25.3 (1960):348-354.

- Green, Jeremy, Sheila Matthews and Tufan Turanli."Underwater archaeology surveying using PhotoModeler, VirtualMapper: different applications for different problems." The International Journal of Nautical Archaeology 31.2 (2002):283-292.

- Guvenc, Bozkurt. Insan ve Kultur.9th ed.Istanbul: Remzi Kitabevi, 2002.

- ICOMOS. General Assembly. Charter on the Protection and Management of Underwater Cultural Heritage. Sofia: ICOMOS, 1996.

- Ilkogretim Sosyal Bilgiler: Ogretmen Kilavuz Kitabi:4. 2nd ed.MEB Devlet kitaplari, Istanbul:Dogan Ofset, 2006.

- Ilkogretim Sosyal Bilgiler: Ogretmen Kilavuz Kitabi:5. MEB Devlet kitaplari, Ankara: Saray Matbaacilik, 2006.

- Ilkogretim Sosyal Bilgiler: Ogretmen Kilavuz Kitabi:6. MEB Devlet kitaplari. Ankara:Milsan Basin San. A.S., 2006.

- Kucukeren, C. Canan.Ege'de bir Anadolu Uygarligi: Karia. Istanbul:Ekin Yayinlari. 2004.

- McAuliffe, Garrett. Teaching strategies for constructivist and developmental counselor education [electronic resource] / written and edited by Garrett McAuliffe and Karen Eriksen. Westport, Conn.: Bergin & Garvey, 2002. http://80-site.ebrary.com.libunix.ku.edu.tr/lib/kocuniv/Doc?id=10023087

- Mills, George. "The Art Museum: A Reconsideration of Its Educational Role." College Art Journal 14.3 (1955): 204-215. JSTOR. Koc University Library, Istanbul. 5 Jun. 2007.http://www.jstor.com

- Muckelroy, K.W. Maritime Archaeology. Cambridge: Cambridge University Pres, 1978.

- Oğuz, Öcal. "Unesco, Kültür ve Türkiye". Milli Folkor 73 (2007): 1-7.

- O'Keefe, Patrick J. "Negotiating the future of the underwater cultural heritage." Illicit Antiquities: The theft of culture and the extinction of archaeology. Ed. Neil Brodie and Kathryn Walker Tubb. London: Routledge, 2002.137-161.

- PAP/RAC: Coastal Area Management in Turkey, Priority Actions Programme Regional Activity Centre, Split, 2005.

- Prater, Michael. "Constructivism and Technology in Art Education Art Education". 54:6, Learning to Draw.p 43-48.2001.

- Pulak, Cemal. "The Uluburun Shipwreck: an overview." The International Journal of Nautical Archaeology 27.3 (1998):188-224.

- Rawlins, Kipi. "Educational Metamorphosis of the American Museum." Studies in Art Education 20.1 (1978):4-17. JSTOR. Koc University Library, Istanbul. 5 Jun. 2007.http://www.jstor.com

- Renfrew, Colin. Archaeology: Theories, Methods and Practice. London: Thames&Hudson, 2004.

- Sutherland, Amanda. Perceptions of marine artifact conservation and their relationship to destruction and theft. Illicit Antiquities: The theft of culture and the extinction of archaeology. Ed. Neil Brodie and Kathryn Walker Tubb. London: Routledge, 2002.162-178.

- Trigger, G. Bruce. Chp.8: Neo-evolutionism and the New Archaeology. A history of Archaeological Thought. Cambridge: Cambridge University Press, 1989.

- United Nations. General Assembly. Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage. Paris: UNESCO, 2001

- UNESCO. Towards integrated management of Alexandria's coastal heritage. Coastal regions and small island papers 14. Paris: UNESCO, 2003.

- United Nations. General Assembly. Convention on the law of the sea. New York: UNESCO, 1982. http://www.globelaw.com/LawSea/lsconts.htm

- Ünlü, Derviş. SOSYALLESME, EGITIM VE YAPILANDIRICI ÖGRENME (YAPISALCI, OLUSTURMACI, INSAACI, CONSTRUCTIVIST). http://uretim.meb.gov.tr/EgitekHaber/s77/yazarlar/Derv%C4%B1s.htm

- Wilson, David. The British Museum: Purpose and Politics. London: British Museum Publications. 1989.

- Yakar Serap; Uzala, Gursans. Bodrum Underwater Archaeology Museum. Bodrum: Oguz&Ozay Tanitim.2006.

Web sites

- http://ina.tamu.edu

- http://www.saum.ege.edu.tr/index.html

- http://www.yaraticidrama.org/index.php?option=com_content&task=category&sectionid=21&id=46&Itemid=72

- www.european-maritime-heritage.org

- http://www.kultur.gov.tr/TR/bodrumsualti/index.htm (For a virtual tour of the Bodrum Museumof Underwater Archaeology)

- www.anadolumedeniyetlerimuzesi.gov.tr

VITA

SECIL KINAY was born in Uskudar, Istanbul, Turkey on January, 1981. She received her B.A degree in Sociology from Koc University, Istanbul, Turkey on June, 2004. From August 2005 to September 2007, she worked as a research assistant at History Department, Koc University, Istanbul, Turkey. At Koc University she focused on Museum Studies, specifically Museum Education. She has made internship at Bodrum Museum of Underwater Archaeology (Summer, 2006). She has worked voluntarily at Istanbul Archaeology Museums as a museum educator (Fall, 2006; Spring, 2007). Also, made research trip to Bodrum Museum of Underwater Archaeology (Summer, 2007). She has been working at Vehbi Koc Foundation, Istanbul, Turkey as a project manager (September, 2007 onwards).